ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ

ΜΕΛΕΤΗ

Η ΝΟΜΙΚΗ ΘΕΣΗ ΚΑΙ Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ

ΑΠΟ
ΙΩΑΝΝΑ ΑΘ. ΜΙΧΟΥ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΠΡΟΥΤΖΟΥ – ΜΠΟΥΡΑ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΔΗΜ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΤΥ
ΜΙΧ

ΗΝΑ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2000

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΞΟΝΟΙΟΣΗΣ

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ

ΜΕΛΕΤΗ

Η ΝΟΜΙΚΗ ΘΕΣΗ ΚΑΙ Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΑΠΟ
ΙΩΑΝΝΑ ΑΘ. ΜΙΧΟΥ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΠΡΟΥΤΖΟΥ – ΜΠΟΥΡΑ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΔΗΜ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΘΗΝΑ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2000

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Εκφράζονται ευχαριστίες στον καθηγητή κ. Κωνσταντίνο Δημ. Αποστολόπουλο για τις κατευθύνσεις και την υποβοήθηση στην εκπόνηση της μελέτης.

Επίσης, ευχαριστίες εκφράζονται στις κυρίες του Νομού Αργολίδας που συμπλήρωσαν τα ερωτηματολόγια της έρευνας καθώς και σε όσους συμμετείχαν στη συνέντευξη της έρευνας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ Σελίδα 4

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Ι. ΕΙΣΑΓΩΓΗ 7

ΙΙ. ΟΡΙΣΜΟΙ – ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ 9

ΙΙΙ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ (Συνοπτική περιγραφή).
1. Γενικά στοιχεία (Δημογραφικά, απασχόλησης κ.λ.π.) 13
2. Επίπεδο Μόρφωσης
3. Ο ρόλος και η θέση της γυναίκας της υπαίθρου. 16

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Ι. ΝΟΜΙΚΗ ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ

1. Γενικά. 19

2. Εθνική ισχύουσα Νομοθεσία.
2.1 Ιστορική εξέλιξη. 21
2.2 Ρυθμίσεις Νομοθεσίας μετά το 1981.
α. Γάμος – Οικογένεια.
β. Αγροτικός Τομέας.

3. Νομοθετικά μέτρα της Ευρωπαϊκή Ένωσης (Ε.Ε). 25
3.1 Γενικά.
3.2 Αγροτικός τομέας. 27

4. Προγράμματα Κοινοτικής Δράσης. 28

ΙΙ. Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ

1. Αγροτική Ασφάλιση Εξέλιξη 1915-1961. 29
1.1 Γενικά.
1.2 Οι γεωργικές ασφαλίσεις στην Ελλάδα. 30
1.3 Νόμος 3485/1995 " Περί κοινωνικής ασφάλισης των αγροτών". 31

2. Κοινωνική ασφάλιση ΟΓΑ εξέλιξη 1961-1987.
2.1 Γενικά (ΟΓΑ-Νομοθεσία). 33
2.2 Ασφάλιση Γεωργικής Παραγωγής από τον ΟΓΑ. 34
2.3 Προστασία γήρατος συντάξεις. 35
2.4 Προστασία αναπηρίας – Συντάξεις αναπήρων. 36
2.5 Συνταξιοδότηση της αγρότισσας 1962-1981, 1982-1987. 36
2.6 Προστασία υγείας Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. 37

3.	Κλάδος πρόσθετης ασφάλισης αγροτών 1987-1997.	38
4.	Κλάδος κύριας ασφάλισης αγροτών 1998-2026.	41
4.1	Γενικά (Περιγραφή του νέου καθεστώτος ασφάλισης).	
4.2	Συνταξιοδότηση της αγρότισσας (και γενικά των ασφαλισμένων του ΟΓΑ).	43
α)	Γενικά για τις συντάξεις.	
β)	Κατηγορίες συντάξεων και προϋποθέσεις συνταξιοδότησης.	
γ)	Σύνταξη γήρατος.	
δ)	Σύνταξη αναπηρίας.	
ε)	Σύνταξη επιζώντων μελών οικογένειας θανόντος ασφαλισμένου ή συνταξιούχου ΟΓΑ.	
στ)	Σύνταξη ανασφάλιστων υπερηλίκων.	
4.3	Πληρωμή των συντάξεων – έκδοση βεβαιώσεων.	54
4.4	Διαδοχική ασφάλιση Ν. 2458/1997.	
5.	Υγεία – Περίθαλψη.	56
5.1	Δικαιούχοι Περίθαλψης.	
5.2	Εγγραφή στα μητρώα Δικαιούχων περίθαλψης.	
5.3	Παροχές ασθένειας.	57
5.4	Φαρμακευτική περίθαλψη.	58
5.5	Παροχές μητρότητας.	59
6.	Οικογενειακά επιδόματα και ισόβια σύνταξη.	60
III.	Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε) – Διμερείς Συμβάσεις Κοινωνικής Ασφάλειας.	63
1.	Γενικά.	
2.	Δικαιώματα κοινωνικής ασφάλισης στις χώρες των Ε.Ε.	
3.	Ίση μεταχείριση στα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης.	65
4.	Βασικές αρχές Ε.Ε για τη διακίνηση ασφαλισμένων.	
5.	Παροχές εργαζομένων, σε κράτος της Ε.Ε ή Διμερής Σύμβασης.	66
IV.	Ασφάλιση Γεωργικής παραγωγής από τον ΕΛ.Γ.Α.	69
1.	Γενικά.	
2.	Κλάδοι – Δραστηριότητες Γεωργικής Ασφάλισης.	71
3.	Ασφάλιση Γεωργικής Παραγωγής στις χώρες της Ε.Ε.	75
V.	Πρόγραμμα πρόωρης συνταξιοδότησης των αγροτών.	76
1.	Γενικά.	
2.	Στόχοι του προγράμματος.	77
3.	Δικαιούχοι του προγράμματος.	
4.	Ύψος της ενίσχυσης.	78
5.	Διάρκεια – Διαδικασία ένταξης – Κυρώσεις.	
6.	Συνταξιοδότηση από τον ΟΓΑ και πρόωρη σύνταξη.	79

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

I.	Αποτελέσματα έρευνας "Η θέση και η κοινωνική ασφάλιση της γυναίκας της υπαίθρου".	80
1.	Σκοπός και Μεθοδολογία της έρευνας.	83
2.	Αποτελέσματα έρευνας.	
3.	Διαπιστώσεις – συμπεράσματα.	88

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

I.	Γενικά Συμπεράσματα προτάσεις .	90
II.	Περίληψη.	94
III.	Βιβλιογραφία.	98
IV.	Παράρτημα πινάκων.	101
V.	Παράρτημα ερωτηματολογίων έρευνας.	122

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Ι. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το θέμα της παρούσης μελέτης είναι "Η Νομική θέση και η κοινωνική ασφάλιση της γυναίκας της υπαίθρου και ειδικότερα της γυναίκας αγρότισσας".

Τα κείμενα της μελέτης επικεντρώνονται σε ορισμένα σημεία περισσότερο στην κατηγορία των γυναικών που εργάζονται στον πρωτογενή τομέα της οικονομίας, όπως αναφέρεται από τη στατιστική υπηρεσία για το εργατικό δυναμικό της χώρας αλλά και από την Ε.Ε. για την Επαγγελματική δραστηριότητα και απασχόληση στα πλαίσια της κοινής αγροτικής πολιτικής.

Βασικός σκοπός της εργασίας είναι:

Η μελέτη της εξέλιξης της νομικής θέσης της γυναίκας της υπαίθρου σε θέματα οικογένειας, απασχόλησης και κοινωνικής ασφάλισης, τα τελευταία 50 χρόνια και ιδιαίτερα μετά το 1981 οπότε πραγματοποιήθηκε η ένταξη της χώρας μας στην Ε.Ε.

Η μελέτη βασικών νομοθετικών μέτρων και θετικών δράσεων της Ε.Ε, για τις γυναίκες της υπαίθρου καθώς και των σχετικών νομοθετικών ρυθμίσεων της χώρας μας.

Η μελέτη της εξέλιξης της κοινωνικής ασφάλισης της γυναίκας της υπαίθρου και ειδικότερα της αγρότισσας.

Η πραγματοποίηση επιτόπιας έρευνας (Case Study) σε αγροτική περιοχή για διαπίστωση προβλημάτων σχετικά με τους ρόλους και την κοινωνική ασφάλιση της αγρότισσας σήμερα.

Γενικά στόχος της μελέτης είναι η καταγραφή της εξέλιξης, η διαπίστωση προβλημάτων και η διαμόρφωση προτάσεων, σχετικά με τη νομική θέση και ιδιαίτερα την κοινωνική ασφάλιση της γυναίκας της υπαίθρου για ουσιαστική βελτίωση της υπάρχουσας κατάστασης.

Η μελέτη βασίστηκε στην κατάλληλη βιβλιογραφία (πηγές, Υπουργείο Γεωργίας, Ε.Σ.Υ.Ε., Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΟΓΑ), Ευρωπαϊκή Κοινότητα, Γενική Γραμματεία Ισότητας κ.λ.π.) καθώς και σ' επιτόπια έρευνα (Case Study) σε αγροτική περιοχή.

Η εργασία χωρίζεται σε τέσσερα μέρη:

Το πρώτο μέρος είναι το εισαγωγικό και περιλαμβάνει γενικά ενημερωτικά στοιχεία, τους σκοπούς και το στόχο της εργασίας, ορισμούς και εννοιολογικούς προσδιορισμούς που έχουν σχέση με τα υπό ανάπτυξη θέματα.

Επίσης περιλαμβάνει συνοπτική περιγραφή της οικονομικής και κοινωνικής θέσης της αγρότισσας με στοιχεία Δημογραφικά και απασχόλησης και αναφορά στη θέση της στη Γεωργική εκμετάλλευση, στην οικογένεια, στα κοινά, στη λήψη αποφάσεων.

Το δεύτερο μέρος αναφέρεται στην νομική θέση της Ελληνίδας της υπαίθρου. Εμφανίζεται συνοπτικά η εξέλιξη από το έτος 1950 και ιδιαίτερα μετά το 1981 έτος ένταξης της Χώρας μας στην Ε.Ε.

Γίνεται μικρή περιγραφή της ισχύουσας νομοθεσίας μετά από ουσιαστικές βελτιώσεις που έγιναν στα πλαίσια ισότητας ευκαιριών τόσο στο Οικογενειακό Δίκαιο, όσο και σε ζητήματα αγροτικού τομέα και

κοινωνικής ασφάλισης. Ακολουθεί η αναφορά σε Νομοθετικά μέτρα και θετικές δράσεις της Ε.Ε. για τις γυναίκες στα πλαίσια της ισότητας των φύλων.

Στο δεύτερο μέρος της εργασίας περιλαμβάνεται επίσης και η κοινωνική ασφάλιση της γυναίκας της υπαίθρου. Στο κεφάλαιο αυτό δόθηκε ιδιαίτερη προσοχή ως προς το μέγεθος και το βάθος της μελέτης για εμφάνιση περισσότερο ολοκληρωμένης εργασίας τόσο ως προς την εξέλιξη τον λήγοντα αιώνα όσο και ως προς το ισχύον σήμερα καθεστώς κοινωνικής ασφάλισης και τις προοπτικές ολοκλήρωσής του. Περιλαμβάνει δε τον φορέα ασφάλισης, την συνταξιοδότηση, την Υγεία-Περίθαλψη, τις παροχές, την Ε.Ε. –Διμερείς συμβάσεις και κοινωνική ασφάλιση κ.λ.π. Το μέρος αυτό ολοκληρώνεται, με το κεφάλαιο της προστασίας της παραγωγής από ζημιές καθώς και της πρόωρης συνταξιοδότησης αγροτών.

Στο τρίτο μέρος αναφέρονται, η διαδικασία και τα αποτελέσματα επιτόπιας έρευνας (Case Study) για τους ρόλους και την κοινωνική ασφάλιση της αγρότισσας, που έγινε τον περασμένο Νοέμβριο (έτους 1999), σε Δήμους και αγροτικές κοινότητες του Νομού Αργολίδας.

Στο τέταρτο μέρος περιλαμβάνονται, τα γενικά συμπεράσματα, η περίληψη της εργασίας, η βιβλιογραφία και τα παραρτήματα:

IV. Παράρτημα πινάκων.

V. Παράρτημα ερωτηματολογίων έρευνας.

ΙΙ. ΟΡΙΣΜΟΙ – ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

1. Αγρότισσες

Σύμφωνα με μελέτη της επιτροπής των Ε.Κ, το έτος 1994 με θέμα "Η συμβολή των γυναικών στην οικονομία και η κατάστασή τους στις αγροτικές περιοχές", για τις χώρες κράτη μέλη της Ε.Ε., ο ορισμός για τις αγρότισσες είναι αυτός που ακολουθεί.

Αγρότισσες θεωρούνται όλες οι γυναίκες οι οποίες, ζουν και / ή εργάζονται σε αγροτικές περιοχές. Αυτές δεν ταυτίζονται αποκλειστικά με τις γυναίκες Γεωργούς, αν και ορισμένες φορές διάφοροι ερευνητές και συντάκτες θεωρούν, ιδίως για τις γυναίκες που απασχολούνται στην γεωργία, ότι οι "αγρότισσες" και οι "γυναίκες γεωργοί" είναι έννοιες ταυτόσημες. Οι γυναίκες γεωργοί αποτελούν ασφαλώς μεγάλο ποσοστό των γυναικών, που ζουν και εργάζονται στις αγροτικές περιοχές και οι οποίες εξαρτώνται από τη γεωργία.

Βεβαίως δεν μπορούμε να ισχυρισθούμε ότι όλες "οι αγρότισσες" των χωρών της Ε.Ε. ζουν και εργάζονται στις αγροτικές περιοχές. (Μπορεί να ζουν σε αστικά κέντρα).

Στην ίδια μελέτη αναφέρετε ότι στην Ελλάδα όπως και σε άλλες χώρες του Νότου, στην Ιταλία, στην Πορτογαλία, στην Ισπανία, οι αγρότισσες ταυτίζονται με τις γυναίκες γεωργούς.
Είναι ένας συγκερασμός που εξακολουθεί να γίνεται και σε άλλες χώρες της κοινότητας, παρά το γεγονός ότι οι γυναίκες που απασχολούνται στη γεωργία αποτελούν μειοψηφία του γυναικείου αγροτικού πληθυσμού. Στις πιο απομακρυσμένες περιοχές του Νότου το γεγονός αυτό μπορεί να αντανακλά μια συγκεκριμένη πραγματικότητα, εφόσον η πλειοψηφία των γυναικών απασχολείται με κάποιο τρόπο στη οικογενειακή γεωργική εκμετάλλευση. Σύμφωνα με την οδηγία 86/613/ ΕΟΚ που τέθηκε σε ισχύ από 30 Ιουνίου 1989, σχετικά με το επαγγελματικό καθεστώς της αγρότισσας, υπάρχουν πολλές κατηγορίες αγρότισσας όπως:

- Σύζυγοι υπευθύνων αγροτικής Εκμετάλλευσης.
- Γυναίκες ιδιοκτήτες και υπεύθυνες εκμεταλλεύσης.
- Γυναίκες παντρεμένες με αγρότη που δεν εξασκούν παρά δραστηριότητα που άπτεται μόνο της αγροτικής και δεν θεωρούν ότι εμπλέκονται στην εκμετάλλευση.
- Γυναίκες με επαγγελματική δραστηριότητα από την εκμετάλλευση, αλλά και με ορισμένες ευθύνες μέσα στην εκμετάλλευση.

2. Γεωργός

Στα πλαίσια της εφαρμογής της κοινής αγροτικής πολιτικής για να ενταχθεί ο αγρότης ή η αγρότισσα, ή η γυναίκα της υπαίθρου στα Διαρθρωτικά προγράμματα του Γεωργικού τομέα και να τύχουν τον ευεργετικών διατάξεων των διαρθρωτικών ταμείων (πρόωρης συνταξιοδότησης, κ.λ.π.) πρέπει να συγκεντρώνουν ορισμένα κριτήρια με τα οποία έχουν σχέση και βασικές έννοιες όπως γεωργός, αγρότης, νέος αγρότης κ.λ.π.

Για παράδειγμα: Στα πλαίσια του Καν. (Ε.Κ) 950/97 του συμβουλίου (προηγούμενο καθεστώς 797/85 και 2528/91) "για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των γεωργικών διαρθρώσεων" οι δικαιούχοι πρέπει να έχουν ορισμένες προϋποθέσεις, οι οποίες έχουν σχέση με τους εννοιολογικούς προσδιορισμούς που ακολουθούν:

Γεωργός κατά κύρια απασχόληση.

Θεωρείται το φυσικό πρόσωπο που λαμβάνει το 50% του συνολικού του εισοδήματος από γεωργικές δραστηριότητες, που ασκούνται στα πλαίσια της γεωργικής του εκμετάλλευσης και παράλληλα διαθέτει σ' αυτήν αυτοπροσώπως και επαγγελματικά τουλάχιστον το 50% του συνολικού χρόνου απασχόλησής του. (Αυτός ο ορισμός π.χ. ισχύει και για τη χορήγηση της πρόωρης συνταξιοδότησης αγροτών).

Γεωργός Μερικής απασχόλησης.

Θεωρείται το φυσικό πρόσωπο που λαμβάνει τουλάχιστον το 50% του συνολικού του εισοδήματος από δραστηριότητες, γεωργικές, δασικές, αγροτουριστικές, αγροτοβιοτεχνικές και διατήρησης του φυσικού περιβάλλοντος, που ασκούνται στα πλαίσια της γεωργικής εκμετάλλευσης υπό τον όρο ότι το 25% του συνολικού εισοδήματος προέρχεται από της γεωργικές δραστηριότητες και ο χρόνος απασχόλησης του στη γεωργική εκμετάλλευση είναι τουλάχιστον το 50% του συνολικού χρόνου απασχόλησής του, σε όλους τους τομείς της οικονομίας.

3. Γεωργία

Είναι ο τομέας της οικονομίας ο οποίος περιλαμβάνει τις δραστηριότητες των κλάδων οι οποίοι αποσκοπούν στη παραγωγή των γεωργικών προϊόντων όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 22 του Ν. 997/79 "Περί οργανώσεως των διοικητικών υπηρεσιών για την εφαρμογή της Συνθήκης Προσχωρήσεως κ.λ.π." πλην αυτών της θαλάσσιας αλιείας και των δασών.

4. Απασχόληση στη γεωργία

Απασχόληση στη γεωργία είναι:

Η εργασία για την επίτευξη οικονομικού αποτελέσματος που προσφέρεται από φυσικό πρόσωπο συστηματικά :

Χειρωνακτικής φύσεως στη δική του ή ξένη γεωργική εκμετάλλευση

Διοικητικής ή διαχειριστικής φύσεως ή με τη χρήση μηχανών στη δική του γεωργική εκμετάλλευση.

5. Μονάδα Ανθρώπινης Εργασίας (Μ.Α.Ε)

Θεωρείται η εργασία 1750 ωρών που προσφέρεται κατά τη διάρκεια ενός ημερολογιακού έτους και σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης σε όλους τους τομείς της οικονομίας. Αυτό σημαίνει ότι ο συνολικός ετήσιος χρόνος απασχόλησης στην γεωργική εκμετάλλευση και έξω από αυτή δεν μπορεί να ξεπερνάει τις 1750 ώρες ετησίως ανά άτομο.

6. Γεωργική εκμετάλλευση

Είναι η οικονομική, μονάδα παραγωγής προς πώληση ενός η περισσοτέρων προϊόντων των κλάδων γεωργίας με ενιαία διοίκηση και διαχείριση. Στις δραστηριότητες της γεωργικής εκμετάλλευσης περιλαμβάνεται παράλληλα με την παραγωγή των προϊόντων και η διακίνηση, μεταφορά, τυποποίηση, συσκευασία, αποθήκευση, τοποθέτηση μέχρι του σταδίου της χονδρικής πώλησης αποκλειστικά των προϊόντων που παράγει η ίδια γεωργική εκμετάλλευση, καθώς και η πρώτη επιτόπια μεταποίηση τους.

7. Αρχηγός γεωργικής εκμετάλλευσης

Είναι το φυσικό πρόσωπο το οποίο είναι οικονομικά και νομικά υπεύθυνο για τη γεωργική εκμετάλλευση και συμμετέχει ενεργά στην κανονική λειτουργία της.

Η οικονομική ευθύνη μιας γεωργικής εκμετάλλευσης αναφέρεται στη διαχείριση της εκμετάλλευσης η οποία αποδεικνύεται με την έκδοση των παραστατικών που αφορούν την εκμετάλλευση στο όνομα του αρχηγού της και την ύπαρξη πιστωτικής καρτέλας επίσης στο όνομα του.

Η νομική ευθύνη είναι όταν το πρόσωπο έχει πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα, η οποία υπάρχει όταν έχει συμπληρώσει το 18^{ον} έτος της ηλικίας του, γιατί τότε θεωρείται ενήλικος σύμφωνα με το άρθρο 127 του Αστικού Κώδικα, όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 1329/83. Αυτή μπορεί να αναφέρεται και στον κάτοχο της Γ. Εκμετάλλευσης.

8. Κάτοχος γεωργικής εκμετάλλευσης

Ως κάτοχος γεωργικής εκμετάλλευσης θεωρείται:

- Ο ιδιοκτήτης γεωργικής εκμετάλλευσης
- Ο μισθωτής ή αγρολήπτης (ενοικιαστής) της γεωργικής εκμετάλλευσης (αποδεικνύεται με σχετικά έγγραφα).
- Ο κατέχων γεωργική εκμ/ση με βάση ένα πληρεξούσιο. Τούτο γίνεται αποδεκτό μόνο στην περίπτωση των συζύγων.

9. Αγρότης (Νόμος 2520/97)

Σύμφωνα με το Ν. 2520/97, "Κίνητρα και οικονομικές ενισχύσεις για τους νέους αγρότες". Αγρότης (άνδρας ή γυναίκα) θεωρείται αυτός που ασχολείται με την γεωργία, κτηνοτροφία, θηραματοπονία, δασοπονία, αλιεία, αγροτουρισμό, αγροτοβιοτεχνία, παραδοσιακή βιοτεχνία και προστασία του φυσικού χώρου, εφόσον διαθέτει για τις δραστηριότητες του αυτές τουλάχιστον το μισό του διαθέσιμου χρόνου του και τα εισοδήματα που αποκτά από τις εν λόγω δραστηριότητες υπερβαίνουν τα τυχόν εισοδήματα του από άλλες πηγές.

Δηλαδή βλέπουμε εδώ ότι η έννοια του κατά κύρια απασχόληση αγρότη, είναι κατά πολύ ευρύτερη της έννοιας του κατά κύρια απασχόληση γεωργού και ότι για τον χαρακτηρισμό κάποιου σαν αγρότη δεν είναι απαραίτητη η ύπαρξη γεωργικού εισοδήματος. Το γεωργικό εισόδημα είναι απαραίτητο μόνο στις περιπτώσεις των μέτρων που εφαρμόζονται στα πλαίσια του Καν. (Ε.Ε.) 950/97.

III. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ (Συνοπτική περιγραφή)

1. Γενικά στοιχεία (Δημογραφικά, Απασχόληση κ.λ.π.)

Ο πληθυσμός της Ελλάδος, σύμφωνα με την απογραφή του έτους 1991 της ΕΣΥΕ, ανέρχεται σε 10.259.900 κατοίκους με πυκνότητα 77,75 κατοίκους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο. Από τον αναφερόμενο πληθυσμό 5.055.408 (ποσοστό 49%), είναι άρρενες και 5.204.492 (ποσοστό 51%) είναι θήλυεις. Πιν.1.

Από την απογραφή της ΕΣΥΕ (1991) προκύπτει επίσης ότι ο αγροτικός πληθυσμός ανέρχεται σε 2.910.466 άτομα (ποσοστό 28,4%), ο ημιαστικός σε 1.372.774 άτομα (ποσοστό 12,8%) και ο αστικός σε 6.036.660 άτομα (ποσοστό 58,8%). Πιν.2.

Το 50% περίπου του αγροτικού πληθυσμού είναι γυναίκες.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας του εργατικού Δυναμικού της ΕΣΥΕ του έτους 1997 προκύπτουν τα παρακάτω:

Το εργατικό δυναμικό της χώρας ανέρχεται σε 4.294.405 άτομα, από τα οποία τα 3.854.055 (89,7%) απασχολούμενοι και 440.350 (10,3%) άνεργοι.

Κατά το αμέσως προηγούμενο έτος, το εργατικό δυναμικό ήταν 4.318.302 άτομα, από τα οποία 3.871.923 (ποσοστό 89,7%) απασχολούμενοι και 446.379 (10,3%) άνεργοι. Δηλαδή κατά το έτος 1997 το εργατικό δυναμικό εμφανίζεται μειωμένο σε σχέση με το 1996, κατά 23.897 άτομα, με μείωση κατά 17.868 άτομα στον αριθμό των απασχολουμένων και κατά 6.029 άτομα στον αριθμό των ανέργων. Η κατά φύλο ανεργία μειώθηκε για της γυναίκες, φθάνοντας το ποσοστό 60,7% στο σύνολο των ανέργων από 62,6% που ήταν το 1996, και αυξήθηκε στους άνδρες στο 39,3% από 37,4% που ήταν 1996. Πίν. 3 και διάγραμμα 3.1.

Κατάσταση απασχόλησης γυναικών στο σύνολο της χώρας.
(Έτος 1997)

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της προαναφερόμενης έρευνας, το εργατικό δυναμικό της χώρας σε γυναίκες το έτος 1997 ανέρχεται σε 1.682.400 άτομα, από τις οποίες 1.415.100 (84,1%) είναι απασχολούμενες, και 267.300 (15,9%) είναι άνεργες. Δηλαδή, κατά το 1997, το εργατικό δυναμικό των γυναικών εμφανίζεται αυξημένο έναντι του 1996 κατά 1500 άτομα και μείωση στον αριθμό των ανέργων κατά 12.000 άτομα.

Αναλυτικά στοιχεία απασχόλησης κατά φύλο την δεκαετία 1988-1997 φαίνονται στον πίν. 3 και διάγραμμα 3.1.

Στον πρωτογενή τομέα απασχολούνται 765.000 άτομα, από τα οποία οι 437.700 άνδρες (ποσοστό 57,2%) και 327.300 γυναίκες (ποσοστό 42,8%).

Οι απασχολούμενοι κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας και φύλο, κατά τη 10ετία 1988-1997, στο σύνολο της χώρας φαίνονται στον πίν. 4 και διάγραμμα 4.1.

Απασχολούμενες γυναίκες κατά τομέα Οικονομικής δραστηριότητας τη 10ετία 1988 - 1997.

Η απασχόληση των γυναικών της χώρας κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας, Πρωτογενή – Δευτερογενή - Τριτογενή, κατά τη δεκαετία 1988-1997 παρουσιάζει τις παρακάτω μεταβολές:

α) Στον πρωτογενή τομέα. (Γεωργία, κτηνοτροφία, δάση αλιεία, κ.λ.π.). Εμφανίζει βαθμιαία μείωση και από 34,1% το 1988 (35,4% το 1987), στο σύνολο της απασχόλησης των γυναικών, μειώνεται στο 26,4% το 1992 και πέφτει στο 23,1% το 1997. Δηλαδή την δεκαετία 1988-1997 έχουμε μείωση των απασχολουμένων γυναικών στον πρωτογενή τομέα κατά 11 ποσοστιαίες μονάδες.

β) Στον Δευτερογενή τομέα. (Βιομηχανία- βιοτεχνία, ηλεκτρισμός). Η απασχόληση των γυναικών από το έτος 1988 μέχρι το 1992 παρουσιάζει μια σχετική σταθερότητα και κυμαίνεται από 16,8% - 17,7% (17,1% το 1987). Όμως το έτος 1993 αρχίζει να μειώνεται και από 14,9% το 1993 φθάνει στο 13,7% το 1996 και στο 13,4% το 1997. Δηλαδή την τελευταία 5ετία 1993-1997, έχουμε μείωση των απασχολουμένων γυναικών στον δευτερογενή τομέα κατά 1,5 ποσοστιαίες μονάδες.

γ) Στον Τριτογενή τομέα. (Εμπόριο, τράπεζες, μεταφορές, επικοινωνίες, διοίκηση και λοιπές υπηρεσίες). Η απασχόληση των γυναικών εμφανίζει σταθερή ανοδική πορεία και από 49,1% το 1988 (47,5% το 1987) έφθασε σε 56,3% το 1992, και σε 63,5% το 1997.

Δηλαδή κατά τη δεκαετία 1988-1997 έχουμε αύξηση απασχόλησης των γυναικών στον τριτογενή τομέα κατά 14,4 ποσοστιαίες μονάδες. Αναλυτικά τα στοιχεία φαίνονται στον πίν. 5.

Απασχολούμενες γυναίκες στον πρωτογενή τομέα την 10ετία 1988 - 1997, σε σύγκριση με τους άνδρες.

Τα απασχολούμενα στον αγροτικό τομέα άτομα κατά φύλο την 10ετία 1988-1997 στο σύνολο της χώρας φαίνονται στον πίν. 6. Από τον πίνακα αυτό προκύπτουν τα ακόλουθα:

Το έτος 1988 στον πρωτογενή τομέα απασχολούντο συνολικά 972.000 άτομα (αγρότες και αγρότισσες), από τα οποία 435.000 γυναίκες και 536.000 άνδρες, ήτοι ποσοστό 44,8% και 55,2% αντίστοιχα.

Το έτος 1993, απασχολούντο 739.900 άτομα από τα οποία 330.300 γυναίκες και 463.600 άνδρες ήτοι ποσοστό 41,6% και 58,4% αντίστοιχα.

Το έτος 1997, απασχολούντο 765.000 άτομα από τα οποία 327.300 γυναίκες και 437.700 άνδρες, ήτοι ποσοστό 42,8% και 57,2% αντίστοιχα. Από τα παραπάνω στοιχεία προκύπτουν τα ακόλουθα:

Ο συνολικός πληθυσμός των απασχολουμένων στον πρωτογενή τομέα κατά την 10ετία 1988-1997 μειώθηκε κατά 207.000 άτομα από τα οποία 108.100 ήταν γυναίκες και 98.900 άνδρες, ήτοι ποσοστό 52,2% και 47,8% αντίστοιχα.

Η απασχόληση των γυναικών αλλά και των ανδρών την προαναφερόμενη 10ετία, παρουσιάζει μια σχετική σταθερότητα, με μείωση για τις γυναίκες από 44,8% το 1988 σε 42,8% το 1997 (μείωση 2 ποσοστιαίες μονάδες) και αύξηση για τους άνδρες από 55,2% σε 57,2% αντίστοιχα (αύξηση 2 ποσοστιαίες μονάδες).

Ο αγροτικός τομέας, συνεχίζει να είναι πολύ σημαντικός για την απασχόληση των γυναικών της υπαίθρου παρά την μικρή μείωση που σημειώθηκε κατά την 10ετία 1988-1997.

Η ζωή των κατοίκων των αγροτικών περιοχών και ιδιαίτερα των γυναικών είναι άρρηκτα δεμένη με τις αγροτικές δραστηριότητες στην πραγματικότητα ο γυναικείος πληθυσμός που απασχολείται στον αγροτικό τομέα είναι πολύ μεγαλύτερος.

Ένα μεγάλο μέρος των γυναικών που χαρακτηρίζεται ως οικονομικά μη ενεργό, απασχολείται σε αγροτικές εργασίες, αλλά δεν πληρεί λόγω της φύσεως αυτών των εργασιών, τους όρους που προϋποθέτουν οι απογραφές για να χαρακτηρισθεί ένα άτομο οικονομικά ενεργό.

Παρά την αναγνωρισμένη συμβολή της αγρότισσας στον αγροτικό τομέα, από την εθνική στατιστική υπηρεσία χαρακτηρίζεται ως "συμβοηθούν και μη αμειβόμενο μέλος".

Σχετικά με τη θέση της γυναίκας της υπαίθρου:

α) Στη γεωργική εκμετάλλευση: στοιχεία του 1991 (απογραφής) δείχνουν ότι σε σύνολο 861.362 κατόχων γεωργικών εκμεταλλεύσεων, οι 146.986 (ποσοστό 17,1%) είναι γυναίκες και 714.376 (ποσοστό 82,9%) είναι άνδρες.

β) Στην επιχείρηση και στο επάγγελμα: Σε σύνολο απασχολουμένων γυναικών 335.409 (στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού 1996), μόνο 4854 (ποσοστό1,5%) είναι εργοδότες, 98.156 (ποσοστό 27,8%) είναι αυτοαπασχολούμενες χωρίς προσωπικό, οι μισθωτές είναι 10.516 (ποσοστό 3,1%), ενώ οι περισσότερες 226.879 (67,6%) εργάζονται ως βοηθοί στην οικογενειακή επιχείρηση (συμβοηθούντα και μη αμειβόμενα μέλη) .

2. Επίπεδο Μόρφωσης.

Το μορφωτικό επίπεδο γενικά των γυναικών συνεχώς ανέρχεται, καθώς επίσης και το ποσοστό πρόσβασης των νέων κοριτσιών στα ανώτερα και ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Το επίπεδο μόρφωσης ενεργού πληθυσμού των γυναικών της υπαίθρου ηλικίας 50-60 ετών παραμένει χαμηλό και οπωσδήποτε χαμηλότερο του αγρότη: συγκεκριμένα στοιχεία του 1996 (ΕΣΥΕ εργατικό δυναμικό) οι απασχολούμενες στον πρωτογενή τομέα ήταν 335.409. Από αυτές:

- Δεν πήγαν στο σχολείο 7,7%
- Δεν τελείωσαν το Δημοτικό 14,8%
- Απολυτήριο Δημοτικού 68,1%
- Απολυτήριο τριών τάξεων μέσης εκπαιδεύσεως – Γυμνασίου 4,3%
- Απολυτήριο μέσης εκπαιδεύσεως 4,6%
- Πτυχίο Ανωτέρων σχολών 0,3%
- Πτυχίο Ανωτάτων σχολών 0,2%

Σχήματα και επίπεδα εκπαίδευσης.

α) Η σχολική ή επίσημη εκπαίδευση του Ελληνικού πληθυσμού (σε όλες τις βαθμίδες) παρέχεται από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Υποχρεωτική είναι η 9χρονη σχολική εκπαίδευση (Δημοτικό σχολείο 6 έτη και Γυμνάσιο 3 έτη).

β) Η εξωσχολική εκπαίδευση είναι άτυπη και αδιαβάθμιτη παρέχεται δε από φορείς του Δημοσίου ή του ιδιωτικού τομέα (π.χ. Ο.Α.Ε.Δ. Τράπεζες ΕΛ.ΚΕ.ΠΑ., Γ.Γ. ισότητας, ΝΕΛΕ.) και ειδικότερα για τον αγροτικό πληθυσμό από το Υπουργείο Γεωργίας, Υπηρεσία Γεωργικών Εφαρμογών, το οποίο από το 1950 έχει θέσει το πρόγραμμα αγροτικής οικιακής οικονομίας στην ενημέρωση – εκπαίδευση - επαγγελματική κατάρτιση της αγρότισσας και γενικότερα της γυναίκας της υπαίθρου και της περιφέρειας.

3. Ο ρόλος και η θέση της γυναίκας της υπαίθρου

Σε όλες τις χώρες του κόσμου έχει αποδειχθεί ότι οι γυναίκες συμβάλλουν αποφασιστικά στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας τους.

Ο κόσμος στον πλανήτη μας αλλάζει. Η σύγχρονη τεχνολογία έφερε σημαντικές αλλαγές σε όλους τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας.

Οι συνθήκες της ζωής μεταβάλλονται και τα δυο φύλα αναπτύσσουν την δραστηριότητα τους σε νέα οικονομικά και κοινωνικά πλαίσια και αναπόφευκτα προκύπτει η ανάγκη προσαρμογής του ρόλου που θα παίξουν τόσο ο άνδρας όσο και η γυναίκα μέσα σε αυτή την νέα πραγματικότητα.

Η Ελλάδα από το 1981 είναι μέλος των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Έγινε πλέον η Ευρωπαϊκή Ενοποίηση πραγματικότητα και αναμένεται η Νομισματική Ενοποίηση καθώς επίσης και η διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την είσοδο σ' αυτήν νέων κρατών μελών.

Την δεκαετία του 1980 αλλά και του 1990, η γυναίκα της υπαίθρου ζει μια μεταβατική περίοδο. Οι παραδοσιακοί ρόλοι μεταβλήθηκαν εξαιτίας των τεχνολογικών, κοινωνικών και οικονομικών αλλαγών και σε ένα και το αυτό πρόσωπο διακρίνουμε την γεωργό, την μάνα, τη σύζυγο, την συνεταίρο, την υπεύθυνο πολίτη που μετέχει στα κοινά και επηρεάζει τη λήψη των αποφάσεων.

Η γυναίκα γεωργός

Η αγρότισσα συμμετέχει ενεργά στη διαδικασία της γεωργικής παραγωγής και συμβάλλει σημαντικά όχι μόνο στην οικογενειακή αλλά και στην εθνική οικονομία.

Η συμβολή της είναι καθοριστική στην επιβίωση της οικογενειακής γεωργικής εκμετάλλευσης και κυρίως της οριακής με την ανάπτυξη πρωτοβουλιών και την συμμετοχή της σε προγράμματα πολυ-δραστηριότητας.

Καταμερισμός εργασίας μεταξύ άνδρα – γυναίκας.

Παρά την καταγραφή των περισσοτέρων γυναικών σαν "συμβοηθούντα μέλη", οι εργασίες διαχωρίζονται σε ανδρικές και γυναικείες. Μελέτες στον αγροτικό χώρο έχουν καταγράψει ότι οι αγρότισσες έχουν την κύρια ευθύνη της αγροτικής εργασίας στις μικρές καλλιέργειες και στις μη εκμηχανισμένες εργασίες ενώ οι άνδρες έχουν την ευθύνη για εργασίες που χρειάζονται τεχνική ή είναι αναγκαία η χρήση μηχανής. Αυτός ο διαχωρισμός εκτός από την υποτίμηση που εμπεριέχει ως προς τις ικανότητες των αγροτισσών και της εργασίας τους, επιτρέπει διακρίσεις και στις αμοιβές των αγρεργατών και αγρεργατριών που δεν αφορούν την ίση αμοιβή για την ίδια εργασία, αλλά το γεγονός ότι οι ανδρικές εργασίες αμείβονται καλύτερα από τις γυναικείες.

Η κατανομή του ημερήσιου χρόνου εργασίας ανδρών και γυναικών από έρευνα που έγινε το 1972-1973 (από το υπουργείο Γεωργίας – Δ\νση ΑΟΟ - και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Δημοσίων επενδύσεων) στις περιοχές των αρδευτικών έργων Θεσσαλονίκης, Καρδίτσας και Πηνειού Ν. Ηλείας, έδειξε ότι οι αγρότες εργάζονται λιγότερο από τις αγρότισσες. Στις συγκεκριμένες περιοχές ο χρόνος εργασίας των ανδρών ήταν κατά 20% περίπου μικρότερος τόσο σε περιόδους αιχμής όσο και σε κανονικές.

Πολυδραστηριότητα της αγρότισσας.

Η πολύπλευρη και η ουσιαστική συμμετοχή της αγρότισσας στα οικονομικά της οικογένειας είναι γνωστή παρά την έλλειψη στατιστικών στοιχείων.

Η πολυδραστηριότητα αναπτύχθηκε ασυστηματοποίητα και ανοργάνωτα και δεν αναγνωρίζεται ούτε συλλαμβάνεται από τις στατιστικές απασχόλησης του εργατικού δυναμικού της χώρας παρ' όλο που είναι κοινωνικά αναγκαία και οικονομικά πολύτιμη. Το υπουργείο Γεωργίας βασικά από τις αρχές της δεκαετίας του 1980 με ειδικά προγράμματα κυρίως Αγροτικής Οικιακής Οικονομίας (Α.Ο.Ο) χρηματοδοτούμενα από την Ε.Ε προώθησε αλλά και προωθεί την πολυδραστηριότητα, της αγρότισσας και της γυναίκας της υπαίθρου, δηλαδή την απασχόληση σε προγραμματισμένες οικονομικές δραστηριότητες ή τομείς οικονομικούς που αποφέρουν εισόδημα ανάλογα με την προσφερόμενη εργασία της , κυρίως σε περιόδους που δεν ασχολείται ή υποασχολείται στη γεωργική εκμετάλλευση.

Απώτερος σκοπός της πολυδραστηριότητας είναι η διεύρυνση της απασχόλησης, η διασφάλιση της οικονομικής βιωσιμότητας της μικρής και μεσαίας γεωργικής εκμετάλλευσης, καθώς και της κοινωνικής αναπαραγωγής του γεωργικού νοικοκυριού.

Η αγρότισσα στην οικογένεια

Η οικογένεια, το βασικό κύτταρο της αγροτικής κοινωνίας, είναι η ουσιαστικότερη πρωτογενής ομάδα και ο χώρος στον οποίο μορφοποιείται το μεγαλύτερο μέρος της προσωπικότητας του ατόμου. Ο ρόλος της γυναίκας εδώ είναι πολύ σημαντικός. Η αγρότισσα είναι επιφορτισμένη επίσης με τις δραστηριότητες του νοικοκυριού και συμβάλλει ουσιαστικά στη βελτίωση της ποιότητας της ζωής των μελών της οικογένειας.

Ο ρόλος της είναι αρκετά δύσκολος αν ληφθεί υπόψη η έλλειψη μέσων (εξοπλισμός του νοικοκυριού) και η έλλειψη κοινωνικής υποδομής (παιδικών σταθμών, κ.λ.π.).

Λήψη αποφάσεων

Η επιρροή της αγρότισσας στη λήψη των αποφάσεων περιορίζεται περισσότερο σε θέματα του νοικοκυριού και λιγότερο σε θέματα προγραμματισμού επενδύσεων ή αναδιαρθρώσεων, στη γεωργική εκμετάλλευση ή στα συλλογικά όργανα των αγροτών.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Ι. ΝΟΜΙΚΗ ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ

1. Γενικά

Η θέση και ο ρόλος των Ευρωπαίων γυναικών (και των αγροτισσών) σήμερα έχει αλλάξει σημαντικά. Επίσης, η θέση και ο ρόλος της Ελληνίδας έχουν βελτιωθεί κατά πολύ σε σχέση με το παρελθόν. Συγκεκριμένα τα τελευταία είκοσι – τριάντα χρόνια έχει προωθηθεί η νομική και η κοινωνική θέση της Ελληνίδας. Επίσης, τα δικαιώματα των γυναικών στην Ελλάδα και ανάμεσα τους και εκείνα των αγροτισσών έχουν διευρυνθεί κατά πολύ. Οι γυναίκες προωθούν τις θέσεις τους και το λεγόμενο ασθενές φύλο ενισχύεται, αποκτά περισσότερα δικαιώματα και προβάλλει συνέχεια νέες διεκδικήσεις.

Αντιλήψεις και παραδόσεις που ισχύουν επί αιώνες, εγκαταλήφθησαν και συνέχεια εγκαταλείπονται.

Η ισότητα των δύο φύλων κατοχυρώθηκε νομοθετικά. Την επέβαλαν η αντικειμενική πραγματικότητα και η εξέλιξη.

Τις τελευταίες δεκαετίες, με την ψήφιση μιας σειράς νέων νομοθετημάτων και τον εκσυγχρονισμό αυτών που προϋπήρχαν δημιουργήθηκε ένα πολύ θετικό θεσμικό πλαίσιο, που εξασφαλίζει στην Ελληνίδα την ατομική ελευθερία, την ισότητα στην εργασία, στη συμμετοχή σε συλλογικούς, πολιτικούς, κοινωνικούς και επαγγελματικούς φορείς. Παραλήψεις και διεκδικήσεις εξακολουθούν να υπάρχουν, αλλά συνέχεια γίνεται προσπάθεια για την βελτίωση της νομικής θέσης και του ρόλου της Ελληνίδας.

2. Εθνική ισχύουσα Νομοθεσία

2.1 Ιστορική εξέλιξη.

Οι Ελληνίδες ψήφισαν για πρώτη φορά το έτος 1954, δύο χρόνια μετά την ψήφιση του συντάγματος του έτους 1952.

Ο Αστικός Κώδικας από το έτος 1944 βελτίωσε λίγο τη θέση της γυναίκας στην οικογένεια.

Στο Ελληνικό σύνταγμα του 1952 δεν υπάρχει ρητή διάταξη, που να ορίζει ότι οι άνδρες και οι γυναίκες έχουν τα ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις δηλαδή να καθιερώνει την ισότητα των φύλων. Το κενό όμως αυτό μπορεί να συμπληρωθεί με τη διάταξη του άρθρου 3 του συντάγματος αυτού κατά το οποίο "οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του Νόμου". Η διάταξη αυτή είναι γενική, επομένως πρέπει να γίνει δεκτό ότι αφορά αδιακρίτως τόσο τους άνδρες όσο και τις γυναίκες, αφού μάλιστα στο σύνταγμα δεν προβλέπεται καμιά εξαίρεση για τα ατομικά δικαιώματα της γυναίκας. Επομένως, με βάση αυτό το σκεπτικό, κάθε νόμος που θεσπίζει διάκριση ανάμεσα στα φύλα είναι και αντισυνταγματικός. Παρ' όλα όμως αυτά, η Ελληνική Νομοθεσία, εισήγαγε πολλές φορές δυσμενείς διατάξεις, διακρίσεις και περιορισμούς σε βάρος της γυναίκας. Πολλές από τις διατάξεις αυτές διατηρήθηκαν αρκετά χρόνια.

Το σύνταγμα του 1975 κατοχυρώνει την αρχή της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών. Συγκεκριμένα, η παράγραφος 2 του άρθρου 4 του συντάγματος του 1975, ορίζει ότι, "οι Έλληνες και οι Ελληνίδες έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις". Έτσι κατοχυρώνεται η γενική αρχή της ισότητας των φύλων. Το άρθρο 22 παραγρ.1 (β) αναφέρεται στην αρχή της ισότητας αμοιβών. "Πάντες οι εργαζόμενοι, ανεξαρτήτως φύλου ή άλλης διακρίσεως δικαιούνται ίσης αμοιβής δι' ίσης αξίας παρεχομένην εργασίαν". Επίσης έχουν ενσωματωθεί στο Ελληνικό σύνταγμα αρχές για την ισότητα όπως εμπεριέχονται στη Διεθνή Νομοθεσία.

Σύμφωνα με το άρθρο 28 του συντάγματος:

Οι γενικά αποδεκτοί κανόνες και κανονισμοί της Διεθνούς Νομοθεσίας, καθώς και οι Διεθνείς συμβάσεις από την ημερομηνία της επικύρωσης τους νομοθετικά, αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της Ελληνικής νομοθεσίας και έχουν μεγαλύτερη ισχύ από οποιαδήποτε άλλη νομοθετική διάταξη που έρχεται σε αντίθεση.

Πρόσθετα όμως, από τις συνταγματικές γενικές διατάξεις, υπάρχουν στο σύνταγμα και άλλες, που αναφέρονται σε ειδικούς τομείς όπως, εργασία, εκπαίδευση, υγεία, έννομη προστασία, κ.λ.π.

Διεθνείς συμβάσεις

Εδώ επισημαίνουμε για παράδειγμα βασικές διακηρύξεις – συμβάσεις
που συνέβαλαν και υποχρέωσαν ηθικά και νομικά την Ελλάδα να προσαρμόσει τη νομοθεσία της, όπως:

Η παγκόσμια διακήρυξη των δικαιωμάτων του ανθρώπου που υπογράφηκε στη Ν. Υόρκη το έτος 1948.

Η Διεθνής σύμβαση της Ν. Υόρκης της 1ης Απριλίου 1953 "πολιτικών δικαιωμάτων των γυναικών" την οποία υπέγραφε η Ελλάδα και επικύρωσε με το Ν.Δ 2620/1953 (ισχύει από 7-7-1954).

Η Διεθνής σύμβαση της Ρώμης της 4ης Νοεμβρίου 1950 "περί ασκήσεως των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών" την οποία επικύρωσε η Ελλάδα με το Νόμο 2329/1953.

Η Διεθνής σύμβαση του ΟΗΕ για την εξάλειψη όλων των μορφών διάκρισης κατά των γυναικών (CEDAW) η οποία υπογράφηκε από την Ελλάδα στις 2 Μαρτίου 1982, και κυρώθηκε νομοθετικά από τη βουλή χωρίς καμμιά επιφύλαξη και έγινε νόμος του κράτους στις 30 Απριλίου 1983 (Νόμος 1342/83).

Ο Ευρωπαϊκός κοινωνικός χάρτης (συμβούλιο της Ευρώπης) με τον οποίο διασφαλίζονται χωρίς διάκριση φύλου όλα τα κοινωνικά δικαιώματα, όπως εργασία, προστασία μητρότητας, δικαίωμα για επαγγελματικό προσανατολισμό και επαγγελματική εκπαίδευση, προστασία της υγείας, δικαίωμα στην κοινωνική ασφάλιση, κ.λ.π. , κυρώθηκε με το Ν. 1426/84.

Με το Νόμο 1423/84 επικυρώνεται η 122η Διεθνή σύμβαση εργασίας για την πολιτική της απασχόλησης, σύμφωνα με την οποία παίρνονται μέτρα για την αντιμετώπιση της ανεργίας και της υποαπασχόλησης τα οποία πρέπει να εξασφαλίζουν εργασία για όσους το επιθυμούν ανεξάρτητα από φύλο, φυλή, θρησκεία.

Με το νόμο 1424/84 επικυρώθηκε η 111η Διεθνής Σύμβαση εργασίας για τη διάκριση στην απασχόληση και στο επάγγελμα, η οποία απαγορεύει κάθε διάκριση που βασίζεται στη φυλή, στο φύλο, στη θρησκεία.

Με το Νόμο 1302/83 κυρώθηκε η 103 διεθνής σύμβαση που αναφέρεται στην προστασία της μητρότητας.

Με το Νόμο 1576/85 κυρώθηκε η διεθνής σύμβαση εργασίας 156/85 για την ισότητα των ευκαιριών και την ίση μεταχείριση των εργαζομένων και των δύο φύλων, που αφορά ειδικότερα τους εργαζομένους με οικογενειακές υποχρεώσεις.

2.2 Ρυθμίσεις Νομοθεσίας μετά το 1981

Μετά την ένταξη της χώρας μας στην Ε.Ε. το έτος 1981, έγιναν σημαντικές νομοθετικές και θεσμικές αλλαγές για τη διασφάλιση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών και την εξάλειψη όλων των μορφών διάκρισης κατά των γυναικών.

Στη συνέχεια θα αναφέρουμε βασικές νομοθετικές ρυθμίσεις που έγιναν μετά το 1981 και αφορούν:

- Τον γάμο – οικογένεια.
- Τον αγροτικό τομέα.

α) Γάμος – οικογένεια

Με το νόμο 1250/1982 καθιερώθηκε ο πολιτικός γάμος ως ισότιμος με τον θρησκευτικό.

Με το νόμο 1329/83 το οικογενειακό δίκαιο εκσυγχρονίσθηκε και προσαρμόσθηκε στη συνταγματική επιταγή της αρχής της ισότητας των δύο φύλων.

Συγκεκριμένα καταργήθηκαν:

Η έννοια της πατριαρχικής οικογένειας και αντικαταστάθηκε με την οικογένεια της ισότητας.

Ο θεσμός της προίκας και ορίστηκε ότι και οι δύο σύζυγοι υποχρεώνονται να συμβάλλουν ανάλογα με τις δυνάμεις τους, στην αντιμετώπιση των αναγκών της οικογένειας.

Καθορίστηκε:

Ότι, η γυναίκα διατηρεί το οικογενειακό της επώνυμο και μετά το γάμο υποχρεωτικά.

Ότι, οι μελλόνυμφοι έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν πριν από το γάμο τους, το επώνυμο των παιδιών τους, που μπορεί να είναι είτε το επώνυμο του ενός των συζύγων είτε και των δύο.

Το 18° έτος ως χρόνος ενηλικίωσης των νέων και κατώτερο όριο για την εκτέλεση γάμου και για τα δύο φύλα.

Ότι, η ανατροφή και η εκπαίδευση των παιδιών πρέπει να γίνεται χωρίς διάκριση φύλου.

Η δυνατότητα αξίωσης συμμετοχής του καθένα από τους συζύγους στην περιουσία που αποκτήθηκε κατά τη διάρκεια του γάμου.

Ο εκσυγχρονισμός των διατάξεων του διαζυγίου και η θεσμοθέτηση του συναινετικού διαζυγίου.

Η απόλυτη εξομοίωση των δικαιωμάτων των παιδιών που γεννήθηκαν "χωρίς γάμο" των γονιών τους, με τα δικαιώματα των

παιδιών που γεννήθηκαν "μέσα στο γάμο" και η νομική ενίσχυση της θέση της ανύπαντρης μητέρας.

Με το νόμο 1649/86 παρέχεται η δυνατότητα στις γυναίκες που παντρεύτηκαν πριν από την τροποποίηση του Οικογενειακού Δικαίου με το Νόμο 1329/83, να επανακτήσουν το πατρικό τους επώνυμο, εφόσον το επιθυμούν.

Με το Νόμο 1419/1984 καθιερώθηκε η αυτεπάγγελτη δίωξη για εγκλήματα βιασμού και αυξήθηκαν οι ποινές. Επίσης με τον ίδιο Νόμο (άρθρα 333 και 337) προβλέπεται και τιμωρείται ως ποινικό αδίκημα η πράξη εκείνου που προσβάλλει με άσεμνες χειρονομίες και προτάσεις την αξιοπρέπεια του άλλου.

β) Αγροτικός τομέας

Η αγροτική νομοθεσία περιλαμβάνει σύνολο διατάξεων και νόμων που ρυθμίζουν θέματα αγροτικά, δασικά και κτηνοτροφικά. Γενικά η αγροτική νομοθεσία ρυθμίζει ζωτικά και σοβαρά οικονομικά και κοινωνικά θέματα του αγροτικού πληθυσμού που αφορούν βεβαίως και την αγρότισσα (γυναίκα γεωργό) και γενικότερα την γυναίκα της υπαίθρου.

Μετά το 1981, με την ένταξη της χώρας στην Ε.Ε., σε εφαρμογή της κοινής αγροτικής πολιτικής αλλά και στα πλαίσια της ισότητας των δύο φύλων, η νομική θέση της αγρότισσας και της γυναίκας της υπαίθρου έχει πάρα πολύ βελτιωθεί.

Το αρμόδιο υπουργείο Γεωργίας για την άσκηση της αγροτικής πολιτικής αλλά και άλλοι συναφείς φορείς αντιμετωπίζουν και αποδέχονται την αγρότισσα όχι σαν απλή βοηθό του αγρότη αλλά σαν συνεργάτη, συνεταίρο και ανεξάρτητη επαγγελματία. Βασικές διακρίσεις που υπήρχαν σε βάρος της αποκαταστάθηκαν με την τροποποίηση σχετικών διατάξεων. Επίσης ρυθμίσθηκαν με νόμους που ψηφίσθηκαν με βάση κοινοτικές οδηγίες για την αγροτική πολιτική ή τις αρχές της ισότητας των δύο φύλων οι διακρίσεις σε βάρος της αγρότισσας, όπως:

Αναγνώριση της αγρότισσας και ως αρχηγό της γεωργικής εκμετάλλευσης. Ότι ισχύει για τον αγρότη ισχύει και για την αγρότισσα. Δεν υπάρχει διάκριση.

Στους νόμους που ισχύουν, για την αγροτική πίστη για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς, για τις αγροτικές συνδικαλιστικές οργανώσεις, για τον νέο αγροτικό κώδικα, κ.λ.π. δεν γίνεται διάκριση μεταξύ ανδρών και γυναικών.

Η αγρότισσα από το έτος 1982 θεωρείται αυτοτελής γεωργός και παίρνει αυτοτελή σύνταξη εφόσον συμπληρώσει το 65^{ον} έτος της ηλικίας της.

Με το νόμο 1642/86, η αγρότισσα και ο αγρότης υπάγονται σε ειδικό φορολογικό καθεστώς.

Πιο συγκεκριμένα:

Με το Νόμο 1287/1982 (ΦΕΚ 125/ Τ.Α/ 1982) "Βελτίωση της ασφαλιστικής προστασίας που παρέχεται στους αγρότες από τον Ο.Γ.Α" η γυναίκα αγρότισσα είναι αυτοτελής "Γεωργός" και δικαιούται αυτοτελή σύναξη ίση και με τους ίδιους όρους με τους αγρότες. Σημειώνεται ότι αυτοτελή σύνταξη δικαιούται κάθε αγρότισσα ανεξάρτητα αν είναι σύζυγος αγρότη ή όχι.

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Με το Π. Δ. 658/1982 αίρεται ο αποκλεισμός των γυναικών ως πλειοδοτών σε δημοπρασίες ενοικίασης δικαιώματος κάρπωσης γαιών και διορισμού τους ως ιδιωτικών δασοφυλάκων από τους ιδιοκτήτες των δασών.

Με τον Νόμο 1257/1982 "Για τον εκδημοκρατισμό των συνεταιριστικών οργανώσεων" δόθηκε η δυνατότητα να γίνουν μέλη αγροτικών συνεταιρισμών εκτός από τις έγγαμες που είχαν δική τους γεωργική εκμετάλλευση και η έγγαμες γυναίκες σύζυγοι συνεταίρων εφόσον έχουν κύριο ή δεύτερο επάγγελμα τη γεωργία.

Ο Νόμος 1541/1985, για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς δεν κάνει καμμιά διάκριση μεταξύ ανδρών και γυναικών. Ο Νόμος αυτός δίνει το δικαίωμα στη γυναίκα αγρότισσα να εγγραφεί στο συνεταιρισμό, να λειτουργήσει ισότιμα μέσα σε αυτόν και να κάνει χρήση όλων των παροχών που προσφέρει ο θεσμός των συνεταιρισμών χωρίς καμμιά απολύτως διάκριση από τον άνδρα αγρότη.

Ο Νόμος 2169/1993. "Αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις και άλλες διατάξεις" όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 2181/94 και το Ν.2538/97 επίσης, δεν παρέχει κανένα εμπόδιο για την ισότιμη συμμετοχή της γυναίκας στους συνεταιρισμούς. Στους Νόμους για τους συνεταιρισμούς πριν το 1981 υπήρχαν περιορισμοί για την εγγραφή της γυναίκας στον αγροτικό συνεταιρισμό. Ο Ν. 602/1915 επέτρεπε μόνο στην παντρεμένη που είχε δική της προσωπική περιουσία να γίνει μέλος του συνεταιρισμού. Έτσι αποκλείονταν οι ανύπαντρες γυναίκες, αλλά και το μεγαλύτερο ποσοστό των παντρεμένων γιατί και τα κτήματα που έπαιρναν από τον πατέρα τους με τον θεσμό της προίκας μεταβιβάζονταν στον άνδρα τους, ακόμη και στις περιπτώσεις που έμεναν στην ιδιοκτησία της καμμιά γυναίκα δεν γράφτηκε ποτέ στο συνεταιρισμό όσο ζούσε ο άνδρας της. Για το λόγο αυτό οι γυναίκες μέλη ήταν μόνο χήρες.

Με τον Ν. 921/1979 για τους γεωργικούς συνεταιρισμούς που αντικατέστησε τον προηγούμενο νόμο, αίρεται βέβαια ο περιορισμός της προσωπικής περιουσίας αλλά και πάλι δεν μπορούσαν να γίνουν μέλη οι ανύπαντρες αγρότισσες και οι γυναίκες που απασχολούνταν με γεωργικές εργασίες σε ξένες εκμεταλλεύσεις.

Επομένως μέχρι το 1982, μέλη αγροτικών συνεταιρισμών μπορούσαν να γίνουν μόνο οι χήρες γυναίκες, εκείνες που ο άνδρας τους είχε εξωγεωργική απασχόληση καθώς και οι γυναίκες των μεταναστών.

Με το Νόμο 1361/1983 για τις αγροτικές συνδικαλιστικές οργανώσεις καθιερώθηκε η ισότιμη συμμετοχή, ανδρών και γυναικών που ασχολούνται στη γεωργία, στις αγροτικές συνδικαλιστικές οργανώσεις και στους συλλόγους αγροτών.

Με το Νόμο 1329/1982, μετά από την καθιέρωση της περιουσιακής αυτοτέλειας των συζύγων, καθιερώθηκε η ισότιμη μεταχείριση ανδρών γυναικών σε θέματα δανειοδότησης. Συγκεκριμένα:

α) Οι αγρότισσες που έχουν δική τους περιουσία, δανειοδοτούνται από την ΑΤΕ και υπογράφουν ως εγγυήτριες όπως ακριβώς οι αγρότες.

β) Όταν και οι δύο σύζυγοι ασχολούνται με τη γεωργία επιλέγουν οι ίδιοι ποιος θα δανείζεται και θα συναλλάσσεται με την ΑΤΕ.

γ) Η αγρότισσα μπορεί να ανοίγει καρτέλα στην τράπεζα, ακόμη και αν ο σύζυγός της ασχολείται με άλλο επάγγελμα.

δ) Οι ανύπαντρες αγρότισσες που ασχολούνται με τη γεωργία μπορούν να δανειοδοτούνται από την ΑΤΕ, όπως ακριβώς και οι άνδρες αγρότες. Πριν από την προαναφερόμενη ρύθμιση την περιουσία της αγρότισσας διαχειριζόταν ο άνδρας της και μόνο αυτός μπορούσε να δανειοδοτείται και να υπογράφει ως εγγυητής στην ΑΤΕ.

Με το Νόμο 1790/1988 άρθρο 21 παραγρ.2 αποκαθίσταται η διάκριση που υπήρχε στο άρθρο 24 του Αγροτικού Κώδικα που εξαιρούσε τις άγαμες γυναίκες από τη γεωργική αποκατάσταση κατά τη διανομή των γαιών του Δημοσίου.

Με το Νόμο 1541/1985 χορηγείται επίδομα τοκετού και λοχίας σε αγρότισσες που είναι ασφαλισμένες στον Ο.Γ.Α.

Με το Νόμο 1745/87 καθιερώνεται η πρόσθετη ασφάλιση των αγροτών. Πρόκειται για σύνταξη πρόσθετη της βασικής, (που χορηγεί ο Ο.Γ.Α) και στηρίζεται σε εισφορές των ιδίων των ασφαλισμένων στον Ο.Γ.Α ανδρών και γυναικών.

Με το Νόμο 2458/1997, δημιουργήθηκε νέο καθεστώς για τους ασφαλισμένους στον Ο.Γ.Α άνδρες και γυναίκες.

Με το Νόμο 1414/84 εφαρμόζεται η αρχή της ισότητας των δύο φύλων στον εργασιακό χώρο.

Με το Νόμο 1759/1988 που προβλέπει την ασφαλιστική κάλυψη των εργαζομένων σε οικογενειακές επιχειρήσεις, καλύπτονται ασφαλιστικά οι γυναίκες που εργάζονται σε οικογενειακές επιχειρήσεις (Συμβοηθούντα και μη αμειβόμενα μέλη).

Με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας, αριθμ. 261768/1991 (ΦΕΚ 287/6-5-1991) συστάθηκε στη Δ\νση Αγροτικής οικιακής οικονομίας (Α.Ο.Ο), γραφείο ισότητας των δύο φύλων με αρμοδιότητα τα σχετικά με την ισότητα θέματα στο υπουργείο Γεωργίας καθώς και της αγρότισσας και γενικότερα της γυναίκας της υπαίθρου.

Οργάνωση και χρηματική επιχορήγηση από τη Δ\νση Α.Ο.Ο. του Υπουργείου Γεωργίας "Προσωρινών Παιδικών Σταθμών" σε περιόδους αιχμής γεωργικών εργασιών σε αγροτικές κοινότητες και εφόσον δεν λειτουργούν σε αυτές άλλοι παιδικοί σταθμοί (του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας, Τ.Α κ.λ.π.).

Η Νομιμότητα των προσωρινών παιδικών σταθμών βασίζεται στην αρμοδιότητα της Δ\σης Α.Ο.Ο. στα θέματα "οικογένειας" που κατοχυρώθηκε και με απόφαση του Ελεγκτικού συνεδρίου της 24^{ης} Απριλίου 1986.

3. Νομοθετικά μέτρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

3.1. Γενικά

Η Ευρωπαϊκή οικονομική Κοινότητα (Ε.Ο.Κ.), η Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε) σήμερα, έχει θεσπίσει αρκετά σημαντικό αριθμό οδηγιών-νομοθετικών μέτρων που αφορούν τις γυναίκες. Απώτερος σκοπός είναι η ενίσχυση της θέσης της γυναίκας, η εξάλειψη των εμποδίων και των δυσκολιών για την πρόσβαση στην αγορά εργασίας την ισότητα των ευκαιριών, την απασχόληση, την ανεργία, την κοινωνική ασφάλιση κ.λ.π.

Σύμφωνα με τις οδηγίες της Ε.Ε πρέπει να προσαρμόζεται η εθνική νομοθεσία κάθε κράτους μέλους, προκειμένου να εφαρμοσθούν κοινές πολιτικές.

Αναφέρουμε κατωτέρω μερικές βασικές οδηγίες της Ε.Ε. με μέτρα και διατάξεις που αφορούν βασικά τις γυναίκες, συμπεριλαμβανομένων και των αγροτισσών, και την προσαρμογή σ' αυτά της Ελληνικής νομοθεσίας.

Η συνθήκη της Ρώμης 1957, "περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας" στο άρθρο 119 αναφέρει ότι "κάθε κράτος μέλος εξασφαλίζει την εφαρμογή της αρχής της ισότητας των αμοιβών για όμοια εργασία μεταξύ εργαζομένων ανδρών και γυναικών".

Η ιδρυτική δηλαδή Συνθήκη της ΕΟΚ κατοχυρώνει με το άρθρο 119 την αρχή της ίσης αμοιβής για εργασία ίσης αξίας, χωρίς διακρίσεις με βάση το φύλο. Το άρθρο αυτό αποτελεί τη βάση ολόκληρης της νομοθεσίας περί ισότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η προσαρμογή στην Ελληνική νομοθεσία έγινε με το Νόμο 1414/1984.

Οδηγία 75/117 (ΕΟΚ) τη 10ης Φεβρουαρίου 1975 "περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών που αφορούν την εφαρμογή της αρχής της ισότητας των αμοιβών μεταξύ εργαζομένων ανδρών και γυναικών". Η οδηγία αυτή είναι η πρώτη της ΕΟΚ περί ισότητας που κατοχυρώνει την ισότητα αμοιβής.

Η προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας έγινε με το Νόμο 1414/1984.

Οδηγία, 76/207 (ΕΟΚ), της 9ης Φεβρουαρίου 1976 περί εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών, όσον αφορά την πρόσβαση στην απασχόληση, στην επαγγελματική εκπαίδευση και προώθηση, καθώς και τις συνθήκες εργασίας. Η οδηγία αυτή κατοχυρώνει την ίση μεταχείριση όσον αφορά την πρόσβαση στην απασχόληση, στην εκπαίδευση, στην επαγγελματική εξέλιξη και τις συνθήκες εργασίας.

Η προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας έγινε με τους Νόμους 1414/1984, 1483/1984, Π.Δ. 193/1988, Εθνική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας, του 1988, 1993 κ.λ.π.

Οδηγία 79/7 (ΕΟΚ), της 19ης Δεκεμβρίου 1978 περί της προοδευτικής εφαρμογής της ίσης μεταχείρισης μεταξύ ανδρών και γυναικών σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης.

Η προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας έγινε με τους Νόμους 1296/1982, 1469/1984, 1759/1988, 1902/1990 2084/1992.

Οδηγία 86/378 (ΕΟΚ), του 1986 με την οποία προβλέπεται ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης.

Οδηγία 86/613 (ΕΟΚ), του συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 1986 περί εφαρμογής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών, που ασκούν ανεξάρτητη δραστηριότητα, συμπεριλαμβανομένης και της γεωργικής, καθώς και την προστασία της μητρότητας.

Η οδηγία αυτή έχει σκοπό να συμπληρώσει τις προαναφερόμενες οδηγίες 76/207 (ΕΟΚ) και 79/7 (ΕΟΚ), ώστε τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν την αρχή της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών, που ασκούν ανεξάρτητη δραστηριότητα ή συμβάλλουν στην άσκηση τέτοιας δραστηριότητας (π.χ. γεωργικής κ.λ.π.).

Συγκεκριμένα η αναφερόμενη οδηγία αφορά:

Τους ανεξάρτητους επαγγελματίες, δηλαδή κάθε πρόσωπο που ασκεί κερδοσκοπική δραστηριότητα για δικό του λογαριασμό, σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στην εθνική νομοθεσία συμπεριλαμβανομένων και των γεωργών (ανδρών και γυναικών) καθώς και όσων ασκούν ελεύθερο επάγγελμα.

Τους συζύγους (άνδρες και γυναίκες) που δεν είναι μισθωτοί, ούτε συνεταίροι και οι οποίοι συμμετέχουν συστηματικά και σύμφωνα με τους όρους της εθνικής νομοθεσίας στην δραστηριότητα του ανεξάρτητου επαγγελματία ασκώντας είτε τα ίδια είτε παρεπόμενα καθήκοντα.

Η προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας έγινε με τους Νόμους 1329/1983, 1541/1985, 1745/1987, 1759/1988, 1790/1988, 2458/1997 κ.λ.π.

Οδηγία 92/85, με την οποία προβλέπεται η εφαρμογή μέτρων που αποβλέπουν στη βελτίωση της υγείας και της ασφάλειας των γυναικών που εργάζονται κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης, λοχείας, γαλουχίας.

Η προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας έγινε με τους Νόμους 1568/1985, 1483/1984, Εθνική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας 1993, κ.λ.π.

Απόφαση της επιτροπής της Ε.Ε. με αριθμ. (94) 1421/29.7.94, σχετικά με την έγκριση του Επιχειρησιακού προγράμματος "Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης και προώθησης της Απασχόλησης"

Έχει γίνει η προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας, στα πλαίσια της οποίας εφαρμόζονται προγράμματα συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης και για τις γυναίκες της υπαίθρου.

Η Συνθήκη του Άμστερνταμ

Στις 17 Ιουνίου 1997, οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατέληξαν σε πολιτική συμφωνία σχετικά με τη νέα συνθήκη για την Ευρώπη "τη συνθήκη του Άμστερνταμ". Ένας από τους τέσσερις βασικούς στόχους της συνθήκης είναι:

"Να τεθεί η απασχόληση και τα δικαιώματα των πολιτών στο επίκεντρο της ένωσης".

Η κοινωνική νομοθεσία σε Ευρωπαϊκό επίπεδο είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένη σε ορισμένους τομείς, όπως η ελεύθερη διακίνηση των

εργαζομένων, η προστασία της υγείας και της ασφάλειας τους στους τόπους εργασίας, "οι ίσες ευκαιρίες για τους άνδρες και τις γυναίκες".

Η Ένωση ασκεί σημαντική επιρροή στη νομική, κατοχύρωση και εξασφάλιση ίσων ευκαιριών για τις γυναίκες στο σύνολο των κρατών μελών.

Mainstreaming Είναι μια πρόσφατη πολιτική, μία προσέγγιση της ισότητας των ευκαιριών στα πλαίσια των διαρθρωτικών ταμείων. Είναι μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για τη βελτίωση της θέσης των γυναικών.

3.2 Αγροτικός τομέας.

Η Κοινοτική Νομοθεσία, σχετικά με την εφαρμογή της κοινής αγροτικής πολιτικής, περιλαμβάνει κατευθυντήριες οδηγίες, αποφάσεις και κανονισμούς, που αναφέρονται:

- Στην ισόρροπη ανάπτυξη στον αγροτικό χώρο.
- Στην βελτίωση των συνθηκών εργασίας στην γεωργία.
- Στον εκσυγχρονισμό των γεωργικών εκμεταλλεύσεων.
- Στους νέους αγρότες.
- Στη βελτίωση και διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος.
- Στην ποιότητα ζωής.
- Στην προστασία και ενημέρωση του καταναλωτή.
- Στον επαγγελματικό προσανατολισμό και επαναπροσανατολισμό των αγροτών.
- Στο συμπληρωματικό της γεωργίας εισόδημα.
- Στην εξωγεωργική απασχόληση.
- Σε πρωτοβουλίες απασχόλησης των γυναικών.
- Στην επαγγελματική κατάρτιση νέων και ενηλίκων.

Οι βασικοί κανονισμοί που έχουν σχέση με τη νομική θέση της γυναίκας της υπαίθρου, μετά το 1981, και αφορούν την απασχόληση και επαγγελματική κατάρτιση είναι οι κατωτέρω:

Κανονισμός 2088/85 (ΕΟΚ) Μεσογειακά ολοκληρωμένα προγράμματα για την ανάπτυξη αγροτουριστικών δραστηριοτήτων ή επενδύσεων και την επαγγελματική κατάρτιση.

Καν. (Ε.Ε) 950/97 για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των γεωργικών διαρθρώσεων (προηγούμενοι κανονισμοί ΕΟΚ, 797/85, 3808/89 και 2328/91). Για την ανάπτυξη αγροτουριστικών και αγροτοβιοτεχνικών δραστηριοτήτων ή επενδύσεων και την επαγγελματική κατάρτιση.

Καν. (ΕΚ) 4253/88 άρθρο 11 "κοινοτική πρωτοβουλία INTERREG" επαγγελματική κατάρτιση γυναικών υπαίθρου στους παραμεθόριους νομούς της χώρας.

Καν. (ΕΚ) 4253/88 άρθρο 11 κοινοτικής πρωτοβουλίας NOW "Νέες ευκαιρίες για γυναίκες" επαγγελματική κατάρτιση γυναικών υπαίθρου για την οργάνωση μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Η πρωτοβουλία αυτή αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της υλοποίησης του τρίτου μεσοπρόθεσμου κοινοτικού προγράμματος Δράσης 1991-1995 για την ισότητα ευκαιριών.

Καν. 4253/88 του συμβουλίου για τις διατάξεις εφαρμογής του καν. 2058/88 συντονισμός των παρεμβάσεων στα διαρθρωτικά ταμεία,

όπως τροποποιήθηκε με τον καν. 2082/93 πραγματοποίηση εκπαιδεύσεων επαγγελματικής κατάρτισης στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού κοινοτικού ταμείου (ΕΚΤ) σε θέματα γεωργικού τομέα, ΑΟΟ κ.λ.π.

Από το έτος 1997, η 15η Οκτωβρίου έχει αναγνωρισθεί ως παγκόσμια ημέρα για τη γυναίκα της υπαίθρου.

4. Προγράμματα κοινοτικής Δράσης

Από το έτος 1982 σχεδιάζονται από την Ε.Ε και προωθούνται για εφαρμογή από τα κράτη μέλη, μεσοπρόθεσμα (5ετή) κοινοτικά προγράμματα δράσης για την ισότητα ευκαιριών με συγκεκριμένες ενέργειες και στόχο τη βελτίωσης της θέση της γυναίκας στην καθημερινή ζωή και ιδιαίτερα στον τομέα της απασχόλησης.

Τα προγράμματα αυτά έχουν ιδιαίτερη σημασία για τον αγροτικό χώρο, για τη γυναίκα της υπαίθρου και της περιφερείας, ειδικά για τις περιπτώσεις, εφαρμογής προγραμμάτων με μέτρα και χρηματοδοτήσεις που δεν καλύπτονται από τα διαρθρωτικά ταμεία και τις πολιτικές του αγροτικού τομέα.

Τα 5ετή προγράμματα που μέχρι σήμερα έχουν εγκριθεί και εφαρμοστεί στις χώρες κράτη μέλη της Ε.Ε. για την ισότητα των ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών είναι:

1ον Πρόγραμμα Δράσης 1982 –1985

Στόχος είναι: Η άρση των εμποδίων στην γυναικεία απασχόληση και η προώθηση ισότητας ευκαιριών στην αγορά εργασίας καθώς επίσης η επαγγελματική κατάρτιση των γυναικών.

2ον Πρόγραμμα Δράσης 1986 –1990

Στόχος είναι: Η επίτευξη της ισότητας των ευκαιριών στην οικονομική κοινωνική και πολιτιστική ζωή και η καλύτερη εφαρμογή των νομοθετικών διατάξεων.

3ον Πρόγραμμα Δράσης 1991 –1995

Στόχος είναι: Η ουσιαστική εφαρμογή και επέκταση της υπάρχουσας νομοθεσίας για την ισότητα ευκαιριών μεταξύ γυναικών και ανδρών για την καλύτερη ένταξη των γυναικών στην αγορά εργασίας και την βελτίωση της θέσης τους στην κοινωνία.

4ον Πρόγραμμα Δράσης: 1996 –2000

Το πρόγραμμα αυτό αποτελεί τη συνέχεια των τριών προηγούμενων προγραμμάτων.

Στόχος είναι: Η βελτίωση της θέσης των γυναικών στη νομοθεσία, στην αγορά εργασίας και στη λήψη των αποφάσεων.

ΙΙ Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ

1. Αγροτική Ασφάλιση εξέλιξη 1915 - 1961

1.1 Γενικά (Αναγκαιότητα - Ορισμοί - Αρχές Ασφάλισης)

Οι οικονομικές δραστηριότητες αλλά και γενικά η ζωή του ανθρώπου, υπόκεινται σε κινδύνους. Το ίδιο ισχύει και για τη γεωργία και τον αγροτικό πληθυσμό που υφίσταται πολλούς και σοβαρούς κινδύνους τους οποίους μπορούμε να κατατάξουμε σε δύο κατηγορίες:

α) Τους κινδύνους που αφορούν τη γεωργική παραγωγή. Ανέκαθεν, ο γεωργός, η αγρότισσα καλλιεργούν και απασχολούνται στη γεωργική εκμετάλλευση χωρίς να είναι σίγουροι για το αποτέλεσμα της παραγωγής και του εισοδήματος τους.

β) Τους κινδύνους που απειλούν τα άτομα όπως τον αγρότη, την αγρότισσα και γενικά τους εργαζομένους στη γεωργική εκμετάλλευση και τα μέλη της οικογένειάς τους (ασθένειες, ατυχήματα κ.λ.π).

Η ασφάλιση έχει ως σκοπό την αποζημίωση, του αγρότη, της αγρότισσας ή τρίτου για ζημιά η οποία θα προκύψει από πιθανό μελλοντικό κίνδυνο.

Η ασφάλιση γίνεται σύμφωνα με ορισμένη, καταβολή του ασφαλιζόμενου, η οποία καταβολή αποτελεί το ασφάλιστρο. Το ασφάλιστρο καθορίζεται είτε λογιστικά σύμφωνα με ορισμένες ζημιές που έγιναν ήδη (αλληλασφάλεια), είτε στατιστικά βάσει πιθανοτήτων των ζημιών, δηλαδή ασφάλιση με καθορισμένα εκ των προτέρων ασφάλιστρα. Αλλά και η περίπτωση αυτή αποτελεί ουσιαστικά απλή διεύρυνση της πρώτης, σε τόπο και χρόνο όπου ο αρμόδιος ασφαλιστικός οργανισμός αναλαμβάνει τη διαχείριση της αλληλασφάλισης.

Επομένως ασφάλιση είναι η αντιστάθμιση των αποτελεσμάτων της τύχης με την αλληλεγγύη οργανωμένη σύμφωνα με τους νόμους της στατιστικής.

Από στενή νομική άποψη, η ασφάλιση είναι σύμβαση με την οποία ο ασφαλιστής υποχρεούται, έναντι ασφαλίστρου, να αποζημιώσει τις απώλειες ή ζημιές που μπορεί να συμβούν στον ασφαλισμένο.

Πολύ σημαντική είναι η ασφάλιση για τη γεωργία, η οποία είναι εκτεθειμένη σε δυσμενές καιρικές συνθήκες (τόσο η φυτική παραγωγή όσο και το ζωικό κεφάλαιο).

Η γεωργική ασφάλιση είναι αναγκαία γιατί:

Από πλευράς παραγωγού, δίνει τα μέσα στον παραγωγό μετά από φυσική καταστροφή, να αναδιοργανώσει και να συνεχίσει τη γεωργική του εκμετάλλευση.

Από πλευράς κοινωνικής, δίνει στα άτομα το αίσθημα της σιγουριάς και της ασφάλειας.

Από πλευράς οικονομικής, με την οικονομική συμμετοχή του ασφαλισμένου (ασφάλιστρο) γίνεται αναγκαστική αποταμίευση.

Από πλευράς ηθικής, η ασφάλιση αναπτύσσει την πρόβλεψη και το συναίσθημα της ευθύνης του ατόμου.

1.2 ΟΙ γεωργικές ασφαλίσεις στην Ελλάδα

Ο Νόμος 602 του 1915 "περί συνεταιρισμών" επέτρεψε την ίδρυση και αλληλασφαλιστικών συνεταιρισμών.

Η λειτουργία των συνεταιρισμών αυτών, καθορίσθηκε περισσότερο ειδικά με το Ν.Δ της 2ας Ιουλίου 1925 "περί γεωργικών συνεταιρισμών αλληλασφαλίσεως" και κυρώθηκε με το Ν. 3813 του 1927.

Οι συνεταιρισμοί αυτοί διαφέρουν από τους άλλους γεωργικούς συνεταιρισμούς για τους παρακάτω λόγους:

α) Το κεφάλαιο σχηματίζεται από εισπραττόμενα ασφάλιστρα των παραγωγών και τυχόν επιχορηγήσεις του κράτους και όχι από εταιρικό κεφάλαιο συνεταιριστικών μερίδων, όπως οι άλλοι συνεταιρισμοί.

β) Δεν επιτρέπεται η διανομή κερδών στα μέλη των συνεταιρισμών παρά μόνο σε περίπτωση διάλυσης τους.

Στους υπάρχοντες συνεταιρισμούς του Ν. 602 επιτρεπόταν η σύσταση "ταμείων αλληλασφάλειας" που θα λειτουργούσαν σαν αλληλασφαλιστικοί συνεταιρισμοί. Ο κλάδος αυτός καθώς και οι συνεταιρισμοί αλληλασφαλίσεως ελάχιστα αναπτύχθηκαν στην ύπαιθρο και δεν απέδωσαν στην αποστολή τους.

Το 1926 ιδρύθηκε στην Αθήνα το *"Ταμείο Γεωργικών Ασφαλειών"* το οποίο ενισχύθηκε με διάφορες εισφορές από την παραγωγή και έτσι άρχισε η ασφάλιση της γεωργικής παραγωγής από καταστροφές όπως το χαλάζι και τον παγετό.

Το έτος 1953 καταργήθηκαν οι εισφορές υπέρ του ταμείου γεωργικών ασφαλίσεων και αυτό συγχωνεύθηκε με το υφιστάμενο στην Α.Τ.Ε. τμήμα γεωργικών ασφαλίσεων. Το ταμείο αυτό της ΑΤΕ είχε την αρμοδιότητα ασφάλισης της παραγωγής από πυρκαγιές (θημωνιές, καπνά κ.λ.π.) καθώς και μερικών αγροτικών εγκαταστάσεων

Με το Ν. Δ. 2555/1953 Η Α.Τ.Ε. μέχρι το 1961 (έτος ίδρυσης του Ο.Γ.Α.) έχει αρμοδιότητα για την ασφάλιση στη γεωργία, αλιεία και γεωργικούς συνεταιρισμούς. Πιο συγκεκριμένα την ασφάλιση της φυτικής, (χαλάζι, παγετό, πυρκαγιά) αλιευτικής και ζωικής παραγωγής.

Επίσης στην αρμοδιότητα της ΑΤΕ περιλαμβάνεται η ασφάλιση από εργατικά ατυχήματα στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις, γεωργικές βιομηχανίες, γεωργικά μηχανήματα (γεωργικοί ελκυστήρες, αλωνιστικές μηχανές) κ.λ.π.

Παρά την επέκταση των ασφαλιστικών εργασιών της ΑΤΕ, δεν ανταποκρίνεται στις ανάγκες και καταστροφές από χαλάζι. Επίσης αποβλέπει κυρίως στην ατομική αντασφάλιση και όχι στην ασφάλιση των συνεταιρισμών και των αλληλασφαλιστικών ταμείων.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι:

Ο Αυτόνομος Σταφιδικός Οργανισμός (Α.Σ.Ο.) αποζημιώνει μονομερώς κατά καιρούς τους σταφιδοπαραγωγούς από καταστροφές όπως χαλάζι ή παγετό.

Η Ασφαλιστική Εταιρία Εθνική, σε ελάχιστες περιοχές της χώρας, παρέχει σε μικρό αριθμό γεωργών ασφάλιση από πυρκαγιά και χαλάζι.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι η γεωργική ασφάλιση δεν είναι επιστημονικά και οικονομικά οργανωμένη στην Ελλάδα.

Πολλοί γεωργικοί κλάδοι μένουν ακάλυπτοι και ασφαλίζεται πάρα πολύ μικρός αριθμός γεωργών.

Τούτο οφείλεται στο υψηλό ποσό δαπάνης για το ασφάλιστρο, το οποίο αδυνατούν να πληρώσουν οι περισσότερες αγροτικές οικογένειες. Μία οποιαδήποτε θεομηνία επιφέρει καταστροφή στην γεωργική εκμετάλλευση και ο αγρότης δεν έχει την οικονομική δυνατότητα να αναδιοργανώσει και αναπτύξει την επιχείρησή του.

1.3 Νόμος 3487/1955 "περί κοινωνικής ασφάλισης των αγροτών".

Μέχρι το έτος 1955, δεν παρέχεται στον αγροτικό κόσμο, επομένως και στην αγρότισσα κοινωνική ασφάλιση. Ένα πολύ μικρό ποσοστό αγροτών έχει την δυνατότητα να ασφαλισθεί στην ΑΤΕ.

Οι Έλληνες γεωργοί σε μεγάλο ποσοστό είναι μικροϊδιοκτήτες της γης που καλλιεργούν. Πολλοί από αυτούς χρησιμοποιούν κατά εποχές εργάτες με ημερομίσθιο (π.χ. σκάψιμο κ.λ.π.) ή μισθό.

Επίσης οι ίδιοι οι αγρότες – αγρότισσες και τα μέλη της οικογενείας τους γίνονται εργάτες σε ξένες γεωργικές εκμεταλλεύσεις κατά εποχές για συμπλήρωση του οικογενειακού εισοδήματος.

Ακόμη οι αγρότες ή μέλη των οικογενειών τους παρέχουν αμοιβαία εργατική εργασία (Δανικαριά, μεταξύ συγγενών και φίλων π.χ. τρύγο, θέρο κ.λ.π.) για την αποφυγή πληρωμής ημερομισθίων.

Ακόμη, πολλοί αγροτικοί εργάτες γίνονται οι ίδιοι καλλιεργητές με την ενοικίαση γεωργικής γης ή μετά από γάμο με σύζυγο που έχει ιδιοκτησία.

Όλοι οι παραπάνω εργαζόμενοι και τα μέλη της οικογένειάς τους πρέπει να ενταχθούν σε οργανωμένο σύστημα "κοινωνικής ασφάλισης αγροτών".

Την εποχή εκείνη σε πολλές χώρες της Ευρώπης, (Μεγάλη Βρετανία, Σκανδιναβικές χώρες, Τσεχοσλοβακία) εφαρμόζεται σύστημα μικτής ασφάλισης μικρογεωργών και αγροτοεργατών.

Επίσης οι συνεταιρισμοί έχουν αναλάβει τόσο την κοινωνική ασφάλιση όσο και τους επαγγελματικούς κινδύνους υπό τον έλεγχο κρατικών οργανισμών (Ιταλία, Γαλλία, Βέλγιο, Κάτω χώρες, Μεγ. Βρετανία, Ελβετία, Σουηδία, Δανία, Αυστρία).

Σε όλες σχεδόν τις ανεπτυγμένες χώρες, έχουν εφαρμογή "οι κοινωνικές ασφαλίσεις των αγροτών".

Στη χώρα μας έχει ήδη έχει προκύψει μεγάλο πρόβλημα και ανάγκη κοινωνικής ασφάλισης του αγροτικού πληθυσμού.

Η ασφάλιση του πληθυσμού της υπαίθρου επιβάλλεται για λόγους τεχνοοικονομικούς αλλά και κοινωνικούς. Στις σύγχρονες κοινωνίες, τα πλαίσια της κοινωνικής πολιτικής διαρκώς διευρύνονται και η κοινωνική προστασία των πολιτών πρέπει να είναι άμεσο μέλημα της πολιτείας. Η επιγραμματική διατύπωση, του πως οι αρχαίοι Έλληνες αντιλαμβάνονται τη θέση του ελεύθερου ατόμου μέσα σ' ένα ευνομούμενο και ελεύθερο κράτος, μας την δίδει ο Ισοκράτης με τον περίφημο αφορισμό του "μηδένα των πολιτών στερείσθε των επιτηδείων" λόγια τα οποία θα ξανακούσουμε σε ελαφρά παραλλαγή, δυόμισι χιλιάδες περίπου χρόνια αργότερα, στο άρθρο 23 της Παγκοσμίου Διακηρύξεως των Δικαιωμάτων του ανθρώπου (1948).

Η επέκταση της κάθε μορφής ασφάλισης στην ύπαιθρο,(μέχρι το έτος 1955) οργανωμένη βασικά από γεωργικούς συνεταιρισμούς και ενισχυόμενη από την ΑΤΕ, αποτελεί αρχή για την γενική και υποχρεωτική ασφάλιση των αγροτών και την παραγωγή τους.

Την δεκαετία του 1950, όπως είναι γνωστό, επικρατεί το ρεύμα της αστυφιλίας και εγκατάλειψης της υπαίθρου από τους αγρότες.

Την εποχή εκείνη απασχολεί σοβαρά την πολιτεία η επέκταση της κοινωνικής ασφάλισης στον πληθυσμό της υπαίθρου, τόσο για λόγους συνταγματικής ισότητας των Ελλήνων πολιτών αλλά και για τη συγκράτηση των γεωργών στα χωριά τους.

Έτσι το έτος 1955 δημοσιεύθηκε ο Νόμος 3487/1955 ***"περί κοινωνικής ασφαλίσεως των αγροτών"***. Ο Νόμος αυτός αναφέρεται στην οργάνωση ***Ιατρικής Περίθαλψης στην ύπαιθρο.*** Δεν περιλαμβάνει προστασία γήρατος – συντάξεις. Πιο συγκεκριμένα με το Νόμο αυτό ορίζεται ότι στην ασφάλιση κατά της νόσου και τα σχετικά με την προστασία της υγείας ασφαλιστικά μέτρα υπάγονται οι κάτοικοι των αγροτικών κωμοπόλεων, χωρίων και συνοικισμών. Η ασφάλιση περιλαμβάνει την ιατρική και γενικά την φαρμακευτική περίθαλψη αλλά όχι άλλους κινδύνους.

Η περίθαλψη αυτή είναι δωρεάν για τους απόρους, ενώ οι εύποροι αγρότες θα καταβάλουν χρηματικό ποσό (50 δρχ) ετησίως για κάθε ασφαλιζόμενο μέλος της οικογένειας τους εκτός από τα παιδιά ηλικίας κάτω των 14 ετών. Για τα φάρμακα οι ασφαλισμένοι θα πληρώνουν το 20% της αξίας τους και οι εύποροι το 50%. Προβλέπεται επίσης επιχορήγηση του δημοσίου και εισφορά 50% στα έσοδα των Δήμων και Κοινοτήτων.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι η ιατρική και φαρμακευτική περίθαλψη του αγροτικού πληθυσμού επομένως και της αγρότισσας αρχίζει από το έτος 1955. Η παροχή αυτή ήταν βασική, πολύ χρήσιμη και η πρώτη ουσιαστική μέριμνα στον τομέα υγείας από την πολιτεία και ανακούφισε πραγματικά τις αγροτικές οικογένειες. Η κοινωνική ασφάλιση όμως των αγροτισσών, αγροτών και του αγροτικού πληθυσμού γενικά παραμένει ελλιπής μέχρι το έτος 1961, οπότε με τον Ν. 4169/1961, ιδρύθηκε ο Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΟΓΑ) ο οποίος στο πέρασμα των ετών είχε ανοδική και δυναμική πορεία, επωφέλεια των αγροτισσών, των αγροτών και γενικά των ασφαλισμένων του και του πληθυσμού των αγροτικών περιοχών.

2. Κοινωνική ασφάλιση ΟΓΑ εξέλιξη, 1961-1971, 1972-1981, 1982-1987.

2.1 Γενικά. (Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΟΓΑ) – Νομοθεσία)

Ο Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΟΓΑ) είναι ο αρμόδιος φορέας για την κοινωνική ασφάλιση των εργαζομένων στον αγροτικό τομέα της οικονομίας, αγροτισσών, αγροτών και των μελών της οικογενείας τους. Επίσης στην κοινωνική ασφάλιση του ΟΓΑ υπάγονται και άλλες κατηγορίες επαγγελματιών που ζουν και εργάζονται στον αγροτικό χώρο, οι ανασφάλιστοι υπερήλικες κ.λ.π, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις σύμφωνα με την ισχύουσα εκάστοτε νομοθεσία του ΟΓΑ.

Ο ΟΓΑ ιδρύθηκε με το Νόμο 4169/1961 (ΦΕΚ81/Τ.Α/ 18-5-1961) "περί γεωργικών κοινωνικών ασφαλίσεων" και άρχισε να λειτουργεί από την 31η Ιουλίου 1961.

Ο ΟΓΑ είναι ασφαλιστικός οργανισμός κοινωνικής ωφέλειας, νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου και ανήκει εξολοκλήρου στο δημόσιο. Σήμερα εποπτεύεται από το Υπουργείο Εργασίας και κοινωνικών Ασφαλίσεων. Παλαιότερα την εποπτεία είχε το Υπουργείο Γεωργίας, το οποίο συνέβαλε στην ίδρυση, οργάνωση και λειτουργία του οργανισμού. Η εξέλιξη του ΟΓΑ, από την ίδρυσή του το έτος 1961 μέχρι σήμερα χαρακτηρίζεται από τη διαρκή ενδυνάμωσή της ασφαλιστικής προστασίας και τον εκσυγχρονισμό.

Σημαντικό όμως έτος για την αγρότισσα υπήρξε το 1982 οπότε σύμφωνα με το Νόμο 1287/82 πήρε αυτοτελή σύνταξη. Θετικός επίσης ήταν ο Νόμος 1745/1987 "του κλάδου πρόσθετης ασφάλισης αγροτών. Η αποφασιστική, όμως, τομή έγινε το 1997 όπου με το Ν. 2458/97, ο ΟΓΑ μετατρέπεται σε ταμείο κύριας ασφάλισης, οπότε καθιερώθηκε πλήρες φάσμα ασφαλιστικής προστασίας με προβλεπόμενο ύψος παροχών ικανοποιητικού επιπέδου.

Οι νέες παροχές που θεσμοθετήθηκαν με το Νόμο αυτό όπως κύρια σύνταξη, διαδοχική ασφάλιση, συντάξεις συζύγων κ.λ.π., οι προϋποθέσεις και οι όροι ασφάλισης και συνταξιοδότησης, κατέστησαν τους ασφαλισμένους του ΟΓΑ ισότιμους με τους ασφαλισμένους των άλλων ταμείων. Επιπλέον η οικονομική συνεισφορά του κρατικού προϋπολογισμού εξασφαλίζει τη βιωσιμότητα του ταμείου. Η προβλεπόμενη δε μεταβατική περίοδος επιτρέπει την ομαλή μετάβαση από το παλιό στο νέο ασφαλιστικό καθεστώς (τα οποία συνυπάρχουν) χωρίς απώλειες αποκτημένων ασφαλιστικών δικαιωμάτων.

Η κοινωνική ασφάλιση του ΟΓΑ περιλαμβάνει:

- Παροχές συντάξεων (γήρατος, αναπηρίας, επιζώντων, ανασφάλιστων υπερηλίκων).
- Υγειονομική περίθαλψη
- Ιατρική και εξωνοσοκομειακή περίθαλψη
- Νοσοκομειακή και Μαιευτική περίθαλψη
- Πρόσθετε παροχές (ορθοπεδικά είδη κ.λ.π.)
- Δαπάνες μετακίνησης ασθενών
- Δαπάνες αποκλειστικής αδελφής
- Φαρμακευτική περίθαλψη
- Παροχές μητρότητας
- Πολυτεκνικά επιδόματα κ.λ.π.

Ο ΟΓΑ σήμερα καλύπτει 2,4 περίπου εκατομ. ασφαλισμένους και εκατοντάδες χιλιάδες Έλληνες εργαζόμενους στις χώρες τις Ευρωπαϊκής Ένωσης και στις χώρες με διμερείς συμβάσεις. Οι συνταξιούχοι αγρότες ανέρχονται 760.000 και οι μισοί περίπου από αυτούς είναι γυναίκες.

Επιδόματα πολυτέκνων μητέρων χορηγούνται σε 340.400 περίπου οικογένειες.

Στον κλάδο πρόσθετης ασφάλισης έχουν ενταχθεί 774.576 άτομα από τα οποία 448.769 (58%) γυναίκες και 325.807 (42%) άνδρες.

Στον κλάδο κύριας ασφάλισης αγροτών έχουν ενταχθεί 750.000 αγρότες και αγρότισσες.

Αναλυτικά στοιχεία σχετικά με την εξέλιξη των ασφαλισμένων και συνταξιούχων του ΟΓΑ από το 1961 – 1998 φαίνονται στους πίνακες και διαγράμματα 7-19 στο παράρτημα πινάκων.

Για την εξυπηρέτηση γενικά των ασφαλισμένων του ΟΓΑ σε κάθε Δήμο και Κοινότητα της χώρας έχει τοποθετηθεί ένας υπάλληλος, ανταποκριτής του ΟΓΑ, ο οποίος είναι και ο αρμόδιος για την εξυπηρέτηση (τοπικά) στα θέματα κοινωνικής ασφάλισης σύμφωνα με τα εκάστοτε ισχύοντα.

2.2 Ασφάλιση Γεωρικής Παραγωγής από τον ΟΓΑ

Ο ΟΓΑ από το έτος ίδρυσής του 1961 μέχρι το έτος 1988, οπότε ιδρύθει ο οργανισμός Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛ.Γ.Α), είχε επίσης την αρμοδιότητα και ευθύνη του κλάδου Ασφάλισης Γεωργικής Παραγωγής (αποζημίωση για της ζημιές, από χαλάζι, παγετό, ανεμοθύελλα, πλημμύρες, κ.λ.π.) καθώς και του κλάδου πρόληψης ζημιών.

Οι αναφερόμενοι κλάδοι αποτελούν αντικείμενο της παρούσης μελέτης και αναπτύσσονται στο κεφάλαιο IV της κοινωνικής ασφάλισης.

2.3 Προστασία γήρατος - Συντάξεις

Ο ΟΓΑ με την ίδρυσή του, πρωταρχικό σκοπό είχε την προστασία του γήρατος την συνταξιοδότηση δηλαδή του αγρότη και της αγρότισσας.

Δικαιούχοι σύνταξης είναι όλοι οι αγρότες και των δύο φύλων, όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στο Νόμο.

Οι προϋποθέσεις είναι:

Συμπλήρωση του 65ου έτους της ηλικίας

Συνολική εργασία 25 ετών, τα τελευταία δέκα χρόνια προ της συνταξιοδότησης συνεχώς, σαν ιδιοκτήτες γεωργικών εκμεταλλεύσεων ή αγροκτημάτων, σαν καλλιεργητές με ενοίκιο ξένων αγροκτημάτων, σαν κτηνοτρόφοι, πτηνοτρόφοι, αγρεργάτες με μισθό ή ημερομίσθιο σε αγροτικές ή κτηνοτροφικές ή πτηνοτροφικές επιχειρήσεις, εγκατεστημένες σε αγροτικούς οικισμούς έξω από την ακτίνα δικαιοδοσίας του ΙΚΑ. Στους δικαιούχους ήδη συνταξιούχους αγρότες με το Ν.Δ 4435/64 προσετέθησαν και οι παράκτιοι αλιείς καθώς και οι επαγγελματοβιοτέχνες, οι οποίοι ασκούσαν το επάγγελμα τους σε χωριά ή σε κωμοπόλεις κάτω των 2000 κατοίκων.

Παρά το υψηλό ποσοστό του αγροτικού πληθυσμού (51% το 1961, 43% το 1971) οι αγροτικές συντάξεις και γενικά η κοινωνική ασφάλιση των αγροτών και των ασφαλισμένων του ΟΓΑ απ' αρχής χορηγούνται από το κράτος χωρίς άμεση εισφορά των ασφαλισμένων. Για τούτο και οι συντάξεις του ΟΓΑ συγκριτικά με άλλα ασφαλιστικά ταμεία, είναι χαμηλότερες. Επίσης η αγροτική σύνταξη σύμφωνα με το Νόμο δεν θεωρείται αναπλήρωμα αλλά συμπλήρωμα της αγροτικής προσόδου.

Σχετικά με το ύψος των χορηγουμένων συντάξεων, ο νόμος 4169/61 προβλέπει την διαβάθμιση τριών κατηγοριών συνταξιοδοτουμένων προσώπων, όπως:

α) Συνταξιούχοι που έχουν σύζυγο άνω των 65 ετών ή παιδί κάτω των 14 ετών.

β) Οι ασφαλισμένοι, των οποίων η σύζυγος είναι κάτω των 65 ετών και οι ασφαλισμένες αγρότισσες που έχουν σύζυγο νεώτερό τους.

γ) Οι ασφαλισμένοι άγαμοι γενικά καθώς και οι χήροι, χήρες που δεν έχουν παιδί κάτω των 14 ετών.

Σημειώνουμε ότι το έτος 1968, το ποσό της σύνταξης στις παραπάνω διαβαθμίσεις α, β, γ ήταν 500, 400 και 300 δρχ. αντίστοιχα.

Οι προϋποθέσεις και η διαδικασία χορήγησης συντάξεων στην αγρότισσα – αγρότη σύμφωνα με τα προαναφερόμενα διήρκεσε πολλά χρόνια μέχρι το 1980.

Ο αριθμός των συνταξιούχων γήρατος του ΟΓΑ και των δύο φύλων, την δεκαετία 1962 – 1971 παρουσιάζει σταθερή ανοδική πορεία με 305.000 συνταξιούχος το 1962 και 430.000 το 1971. Ο αριθμός των συνταξιούχων ανδρών και γυναικών είναι περίπου ισάριθμος για όλα τα έτη της δεκαετίας (ελάχιστα περισσότερες οι γυναίκες όλα τα έτη εκτός από το 1962).

Στον διάγραμμα 7 φαίνεται η εξέλιξη σε αριθμό των συνταξιούχων γήρατος και των δύο φύλων την δεκαετία 1962 – 1971.

Επίσης, στους πίνακες 8 και 9, φαίνονται συγκριτικά στοιχεία, συνταξιούχων του ΟΓΑ λόγω γήρατος προς τον συνολικό πληθυσμό της

Ελλάδος και λοιπούς ασφαλιστικούς οργανισμούς κατά τα έτη 1962 – 1970.

2.4 Προστασία Αναπηρίας – Συντάξεις αναπήρων

Ανέκαθεν, τα ατυχήματα στην ύπαιθρο είναι συχνά και με σοβαρές συνέπειες. Όλες σχεδόν οι εργασίες ενέχουν πολλούς κινδύνους για τους εργαζόμενους στον αγροτικό τομέα.

Κατάκτηση μπορεί να θεωρηθεί για τους Έλληνες αγρότες – αγρότισσες η επέκταση της ασφαλιστικής προστασίας του ΟΓΑ στον τομέα αναπηρίας.

Η Νομοθετική ρύθμιση έγινε με το Ν.Δ 4575/1966 και το Β.Δ 504/1967.

Σύμφωνα με το Νόμο, δικαίωμα σύνταξης έχουν οι ασφαλισμένοι, οι οποίοι μετά από πάθηση ή βλάβη γίνουν ανίκανοι, συνέχεια και εφόρου ζωής, να ασκούν το βιοποριστικό τους επάγγελμα ή άλλο παρεμφερές. Προστασία επίσης προβλέπει ο αναφερόμενος νόμος για ατυχήματα των αγροτών κατά την εκτέλεση της εργασίας τους. Έτσι άμεσα με την εφαρμογή του Νόμου δικαιώθηκαν 20.000 περίπου ανάπηροι αγρότες και των δύο φύλων.

Στο διάγραμμα10 φαίνεται η εξέλιξη (αριθμός) των συνταξιούχων αναπηρίας ανδρών και γυναικών την 4ετία 1968 – 1971. Και εδώ παρατηρούμαι ότι ο αριθμός των συνταξιούχων αναπηρίας γυναικών είναι μεγαλύτερος των ανδρών.

2.5 Συνταξιοδότηση της αγρότισσας 1962 – 1981, 1982 - 1987

Η συνταξιοδότηση της αγρότισσας άρχισε από το έτος 1962 με τη συμπλήρωση του 65ου έτους της ηλικίας της, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον ιδρυτικό Νόμο του ΟΓΑ 4169/1961 "Περί Γεωργικών Κοινωνικών Ασφαλίσεων". Ο Νόμος αυτός απετέλεσε το θεμέλιο του ασφαλιστικού συστήματος των απασχολουμένων στον αγροτικό τομέα επομένως και των γυναικών της υπαίθρου. Σύμφωνα όμως με τα άρθρα 2,4 και 5, η παντρεμένη αγρότισσα δεν έπαιρνε αυτοτελή σύνταξη. Συγκεκριμένα μέχρι το έτος 1981 (χρονολογία ένταξης της χώρας μας στην Ε.Ε) ίσχυαν τα παρακάτω:

α) Χορήγηση σύνταξη χηρείας. Εφόσον πέθαινε ο συνταξιοδοτούμενος άνδρας της, έπαιρνε το ανάλογο ποσόν χηρείας. Όταν η ίδια συμπλήρωνε το 65° έτος της ηλικίας της έπαιρνε η ίδια κανονικά τη σύνταξη ολόκληρη, όπως ο ασφαλισμένος στον ΟΓΑ σύζυγός της αγρότης.

β) Στην περίπτωση που η αγρότισσα ήταν μεγαλύτερη από τον σύζυγό της αγρότη έπαιρνε την σύνταξη με τη συμπλήρωση του 65ου έτους της ηλικίας της. Η σύνταξη όμως αυτή διεκόπτετο με τη συμπλήρωση του 65ου έτους της ηλικίας του συζύγου της για να πάρει αυτός αντί της ίδιας τη σύνταξη .

γ) Η ανύπαντρη αγρότισσα έπαιρνε κανονικά τη σύνταξη του παραπάνω νόμου με τη συμπλήρωση του 65ου έτους της ηλικίας της.

Μετά το 1981 με την ένταξη της χώρας μας στην Ε.Ε, στα πλαίσια της Νομοθεσίας για την ισότητα των φύλων κ.λ.π, καταργήθηκαν οι διακρίσεις σε βάρος των γυναικών ασφαλισμένων του ΟΓΑ.

Με το Νόμο 1287/1982 (ΦΕΚ 125/ ΤΑ/ 5-10-1982) "Βελτίωση της ασφαλιστικής προστασίας που παρέχεται στους αγρότες από τον ΟΓΑ " (άρθρο 3 παραγ. 1 και 2) η αγρότισσα αναγνωρίζεται πλέον ως αυτοτελής γεωργός και από το έτος 1983 δικαιούται και παίρνει αυτοτελή σύνταξη γήρατος, εφ' όσον συμπληρώσει το 65° έτος της ηλικίας της. Με το Νόμο αυτό ή σύνταξη γήρατος της αγρότισσας έχει εξομοιωθεί με αυτή του άνδρα αγρότη και είναι 14 μισθοί κάθε έτος. Επίσης αυτοτελή σύνταξη δικαιούται κάθε αγρότισσα, παντρεμένη ή ανύπαντρη ανεξάρτητα αν είναι σύζυγος αγρότη ή άλλου επαγγελματία. Δικαιούται ακόμη σύνταξη αναπηρίας σε ποσοστό 67% στις περιπτώσεις που συντρέχουν οι προβλεπόμενες από τη νομοθεσία προϋποθέσεις. Οι παραπάνω χορηγούμενες συντάξεις προέρχονται βασικά από τον κρατικό προϋπολογισμό. Οι ασφαλισμένοι του ΟΓΑ δεν πληρώνουν εισφορές για σύνταξη γήρατος, περίθαλψη ασθένειας κ.λ.π. Οι συντάξεις αυτές είναι πολύ χαμηλές (σχετικά με την εργασία και προσφορά της αγρότισσας). Παρ' όλα αυτά όμως παρέχουν στη γυναίκα οικονομική ανεξαρτησία και ουσιαστική βελτίωση της θέση της. Υπάρχει πλέον κάποια δυνατότητα για την κάλυψη βασικών προσωπικών και οικογενειακών αναγκών. Η παρεχόμενη σε ίση βάση αυτοτελής σύνταξη αγρότισσας – αγρότη έδωσε δικαίωση και ανακούφιση στο αγροτικό ζευγάρι συνταξιούχων του ΟΓΑ. Η βασική αυτή σύνταξη συνεχίζεται να χορηγείται σε όσους έχουν τις προϋποθέσεις. Το έτος 1987 καθιερώθηκε και θεσμός της πρόσθετης ασφάλισης των αγροτών, επομένως και της πρόσθετης (της βασικής) σύνταξης.

2.6 Προστασία Υγείας – ιατροφαρμακευτική περίθαλψη

Οι Έλληνες αγρότες μέχρι το έτος 1955, ήταν η μόνη κατηγορία εργαζομένων, η οποία συνέφερε με πόρους στον κρατικό προϋπολογισμό, ενώ η πολιτεία δεν είχε μεριμνήσει για την ιατρική τους περίθαλψη. Ενώ οι κάτοικοι των πόλεων ετύγχαναν ιατρικής μέριμνας, από το ΙΚΑ (από το 1934) και άλλα κλαδικά ταμεία εργαζομένων.

Με το Νόμο 3487/1955 συνεστήθησαν, για πρώτη φορά, τα αγροτικά ιατρεία και έτσι αμβλήθηκε η ανισότητα που υπήρχε στην ιατρική περίθαλψη των κατοίκων τις χώρας. Με το θεσμικό αυτό Νόμο, οι αγρότισσες, οι αγρότες και γενικά ο πληθυσμός της υπαίθρου, έχουν πλέον την δυνατότητα για δωρεάν κρατική περίθαλψη μεταβαίνοντας στο πλησιέστερο στον τόπο της κατοικίας τους αγροτικό ιατρείο ή ακόμη σε περιπτώσεις ανάγκης να καλούν τον ιατρό στο σπίτι τους. Την εποχή εκείνη τα αγροτικά ιατρεία και οι υγειονομικοί σταθμοί, ήταν πάρα πολύ αναγκαίοι και πρόσφεραν, παρά τις περιορισμένες δυνατότητες τεράστιες υπηρεσίες στην ύπαιθρο. Σιγά – σιγά εγκαταλείφθηκαν οι πρακτικές ιατρικές φροντίδες "τα γιατροσόφια", και οι πρακτικές μαμές οι οποίες ήταν απαραίτητες στα χωριά για τον τοκετό των γυναικών. Μέχρι τότε, πολλοί ήταν οι θάνατοι γυναικών από επιλόχειο πυρετό, παιδιών από παιδικές ασθένειες, κ.λ.π. Επίσης υψηλό ήτο το ποσοστό θνησιμότητας των βρεφών.

Με την ίδρυση του ΟΓΑ και την χρηματοδότηση των αγροτικών ιατρείων, την οργάνωση της "ανοικτής" λεγόμενης ιατρικής περίθαλψης του ΟΓΑ βελτιώθηκε ουσιαστικά η ιατρική αλλά και η φαρμακευτική περίθαλψη του αγροτικού πληθυσμού.

Το έτος 1964, δικαιούχοι της παραπάνω περίθαλψης ήταν 3.682.354 άτομα ήτοι το 42,11% του συνολικού πληθυσμού της χώρας.

Σύμφωνα με το Β.Δ 984/1966 η ισχύ του οποίου άρχισε την 1η Μαρτίου 1967, η νοσοκομειακή περίθαλψη των αγροτισσών, αγροτών του αγροτικού πληθυσμού γενικότερα είναι πλέον κατάκτηση. Μέχρι την προαναφερόμενη ημερομηνία για να τύχει δωρεάν περίθαλψη, η αγρότισσα ή τα μέλη της οικογένειάς της έπρεπε να εξασφαλίσει πιστοποιητικό απορίας ή με θυσίες να πληρώσει τις δαπάνες για να εξασφαλίσει θέση σε νοσοκομειακό ίδρυμα. Από 1η Μαρτίου 1967, η αγρότισσα ή οποιοδήποτε μέλη της οικογένειάς της τυγχάνει δωρεάν νοσοκομειακής περίθαλψης εφ' όσον είναι ασφαλισμένη στον ΟΓΑ και έχει το χορηγούμενο από αυτόν βιβλιάριο υγείας. Η αγρότισσα επίσης, τυγχάνει στο εξής μαιευτικής (εγκυμοσύνης, τοκετού) περίθαλψης καθώς και προστασία μητρότητας.

Σύμφωνα με στοιχεία απολογισμού του ΟΓΑ την 5ετία 1967-1971, για κάθε έτος υπολογίζεται ότι:

- Είκοσι χιλιάδες περίπου γυναίκες εισάγονται σε μαιευτήρια για τη σχετική περίθαλψη.
- Δέκα χιλιάδες περιπτώσεις τοκετού γίνονται με την επίβλεψη αγροτικών ιατρών και μαιών.
- Πολλά παιδιά, οι μητέρες εμπιστεύονται, στα πρότυπα νηπιοτροφεία της υπαίθρου (στις περιοχές όπου λειτουργούν).

Οι παροχές του ΟΓΑ για τους ασφαλισμένους του επεκτείνονται επίσης σε δαπάνες για εξειδικευμένα είδη όπως ορθοπεδικά μηχανήματα, βηματοδότες κ.λ.π.

Η εξελικτική πορεία, ο εκσυγχρονισμός κ.λ.π. του παρά πάνω κλάδου του θεσμού της κοινωνικής ασφάλισης αγροτών συνεχίζεται μέχρι σήμερα.

3. Κλάδος Πρόσθετης Ασφάλισης Αγροτών 1988-1997

3.1 Με το Νόμο 1754/1987 (ΦΕΚ 234/ΤΑ/31-12-87) "Σύσταση Κλάδου Πρόσθετης Ασφάλισης Αγροτών και άλλες διατάξεις", από 1-1-1988 λειτουργεί στον ΟΓΑ (μέχρι 31-12-1997) ο κλάδος πρόσθετης ασφάλισης αγροτισσών αγροτών και γενικά των ασφαλισμένων του ΟΓΑ.

Σκοπός του κλάδου αυτού είναι:

Η χορήγηση πρόσθετης (της βασικής) συντάξεις – (γήρατος, αναπηρίας) στους ασφαλισμένους οι οποίοι θα έχουν προϋποθέσεις και θα καταβάλουν ασφαλιστικές εισφορές όπως καθορίζονται από τις διατάξεις του ανώτερου Νόμου.

Η χορήγηση σύνταξης στα ορφανά ή ανάπηρα παιδιά ασφαλισμένων ή συνταξιούχων οι οποίοι κατά τον χρόνο του θανάτου τους θα είχαν συμπληρώσει τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης, όπως θα ισχύουν κάθε φορά.

3.2 Από την 1η Ιανουαρίου 1988 οι ασφαλισμένοι στον ΟΓΑ, επομένως και οι αγρότισσες ηλικίας 22 μέχρι 64 ετών, δηλαδή όσοι γεννήθηκαν από το έτος 1924 μέχρι και το 1966, υποχρεούνται να καταβάλλουν την ασφαλιστική εισφορά, που προβλέπεται από τις σχετικές διατάξεις του Νόμου. Για τον υπολογισμό των εισφορών και παροχών (άρθρο 4) ορίζοντας τρεις (3) ασφαλιστικές κλάσεις. Η υπαγωγή του ασφαλισμένου στη δεύτερη ή Τρίτη ασφαλιστική κλάση είναι προαιρετική.

Η ιδιότητα της ασφαλισμένης (ου) αγρότισσας αποδεικνύεται από την εγγραφή της στα μητρώα ασφαλισμένων και τους πίνακες Υπόχρεων εισφοράς.

Η εγγραφή γίνεται με τη συμπλήρωση ειδικού δελτίου απογραφής μετά από αίτηση της ασφαλισμένης ή και αυτεπάγγελτα (για την Α΄ ασφαλιστική κλάση) από τον ανταποκριτή του ΟΓΑ του τόπου κατοικίας της.

Σε περίπτωση έννομου συμφέροντος υπάρχει η δυνατότητα (σύμφωνα με τον νόμο) υποβολής αίτησης αντιρρήσεων για την εγγραφή ή μη στους πίνακες υπόχρεων εισφοράς.

Για την εγγραφή στους πίνακες υποχρέων εισφοράς πρόσθετης ασφάλισης, η ασφαλισμένη επιλέγει, ανάλογα με το ποσό εισφοράς που μπορεί ή επιθυμεί να πληρώσει, την ασφαλιστική κλάση, Α΄ (μικρή) ή Β΄ (μεσαία) ή Γ΄ (μεγάλη) που θέλει να καταταγεί. Επίσης δικαιούται να ζητήσει οπωσδήποτε την αλλαγή της ασφαλιστικής κλάσης που κατ' αρχήν επέλεξε.

Η απώλεια συνταξιοδοτικού δικαιώματος έχει σαν συνέπεια την μη εγγραφή στους πίνακες υποχρέων εισφοράς ή τη μη καταβολή εισφοράς.

Το ποσό της μηνιαίας εισφοράς είναι 60% τον ημερομισθίου του ανειδίκευτου εργάτη για την Α κλάση, 90% για την Β κλάση και 100% για τη Γ κλάση. Για παράδειγμα για το έτος 1998 η ετήσια ατομική εισφορά περίπου ήταν:

Α΄ κλάση	Δρχ.	43.200
Β΄ κλάση	Δρχ.	64.800
Γ΄ κλάση	Δρχ.	43.200

3.3 Προϋποθέσεις χορηγήσεις πρόσθετης σύνταξης

Όπως προαναφέρθηκε, ο κλάδος πρόσθετης ασφάλισης αγροτών χορηγεί σύνταξη γήρατος, αναπηρίας και ορφάνιας. Για να χορηγηθεί η σύνταξη θα πρέπει η ασφαλισμένη (ος), να έχει πληρώσει εισφορές για ορισμένα τουλάχιστον χρόνια.

Η παρεχόμενη πρόσθετη σύνταξη είναι ανάλογη με τα έτη ασφαλίσεως και καταβολής εισφορών της κλάσης κατάταξης της ασφαλισμένης (ου) και του ημερομισθίου του ανειδίκευτου εργάτη του έτους χορήγησης της σύνταξης.

Για παράδειγμα: Με βάση το ημερομίσθιο ανειδίκευτου εργάτη του έτους 1990, το ποσό της πρόσθετης σύνταξης για 25 χρόνια ασφάλισης θα ήταν: Για τη Α΄ κλάση 21.830 δρχ.
Β΄ κλάση 30.920 δρχ.
Γ΄ κλάση 40.020 δρχ.

Επίσης, η χορήγηση της πρόσθετης σύνταξης προϋποθέτει:

- Χορήγηση από τον ΟΓΑ της κύριας – βασικής σύνταξης.
- Καταβολή εισφορών για 5 τουλάχιστον χρόνια, που αυξάνονται κατά ένα (1) έτος από 1-1-1994 και μέχρι να φθάσουν τα 25 έτη. Για τη χορήγηση σύνταξης αναπηρίας ή ορφανικής απαιτείται η καταβολή εισφορών για τόσα χρόνια όσα απαιτούνται για τη βασική σύνταξη. Η ασφαλισμένη αγρότισσα, για παράδειγμα έχει δικαίωμα πρόσθετης σύνταξης αναπηρίας 67% (εφόσον χρειασθεί) με την προϋπόθεση ότι έχει καταβάλλει τις ασφαλιστικές εισφορές τουλάχιστον για 5 χρόνια.

Σύμφωνα με τα ισχύοντα από την 1η Ιανουαρίου 1989, χορηγείται σε δικαιούχους μαζί με την βασική και η πρόσθετη σύνταξη, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης που προβλέπονται στο άρθρο 6 του Νόμου, (πληρωμή ατομικής εισφοράς για 5 τουλάχιστον έτη κ.λ.π.).

Με τον Νόμο 1745/87, "πρόσθετης ασφάλισης", γίνεται και πάλι σαφής διαχωρισμός γυναίκας αγρότισσας και άνδρα αγρότη γιατί η γυναίκα έχει τη δυνατότητα και πρέπει να καταβάλει εισφορές για πρόσθετη της βασικής σύνταξη, ανεξάρτητα από το σύζυγο της αγρότη. Ο Νόμος όμως αυτός έχει και αρνητικές προβλέψεις για τη γυναίκα όπως:

- Δεν προβλέπεται σύνταξη χηρείας.
- Δεν προβλέπεται σύνταξη ορφανική της γυναίκας στα ορφανά παιδιά της. Προβλέπεται μόνο του άνδρα στα παιδιά, ενώ η σύζυγος αγρότισσα έχει πληρώσει τις εισφορές για πρόσθετη σύνταξη.

Από την 1-1-1998, με τη θεσμοθέτηση και λειτουργία στον ΟΓΑ του κλάδου κύριας ασφάλισης αγροτών, Ν. 2458/97, καταργήθηκε ο κλάδος πρόσθετης ασφάλισης (που λειτουργούσε στον ΟΓΑ από 1-1-1988) και ο κλάδος κύριας ασφάλισης κατέστη καθολικός διάδοχος του.

Έτσι η αγρότισσα που έχει πληρώσει τις εισφορές και έχει καταταγεί στο κλάδο πρόσθετης ασφάλισης δεν χάνει τα συνταξιοδοτικά της δικαιώματα, εισφορές κ.λ.π. εφόσον ασφαλισθεί στη συνέχεια και στο νέο κλάδο κύριας ασφάλισης αγροτών.

Ο νέος Νόμος δίνει την δυνατότητα, στην μεταβατική περίοδο 1998-2002, στους ασφαλισμένους:

α) Για την αναδρομική εγγραφή στα Μητρώα του κλάδου πρόσθετης ασφάλισης μέχρι 31/12/1999 σε όσους είχαν τις προϋποθέσεις αλλά δεν είχαν εγγραφεί.

β) Για την εξόφληση των καθυστερημένων εισφορών του κλάδου της πρόσθετης ασφάλισης, είτε με εφάπαξ καταβολή και έκπτωση 10%, είτε με δόσεις. Η κίνηση του κλάδου πρόσθετης ασφάλισης αγροτών φαίνεται στον πίνακα 15.

4. Κλάδος Κύριας Ασφάλισης Αγροτών 1998 - 2026

4.1 Γενικά (περιγραφή του Νέου καθεστώτος Ασφάλισης)

α) Με το Νόμο 2458/1997 (ΦΕΚ 15/ΤΑ/14-2-1997) θεσμοθετήθηκε στον ΟΓΑ αυτοτελής "Κλάδος Κύριας Ασφάλισης Αγροτών" ο οποίος άρχισε να λειτουργεί από 1-1-1998. Ο κλάδος αυτός κατέστη καθολικός διάδοχος του κλάδου "Πρόσθετης Ασφάλισης Αγροτών" του Ν. 1745/87 που λειτουργούσε στον ΟΓΑ από 1-1-1988.

Με τον νέο κλάδο κύριας ασφάλισης, από 1ης Ιανουαρίου 1998 αλλάζει σημαντικά το ασφαλιστικό - συνταξιοδοτικό καθεστώς των ασφαλισμένων του ΟΓΑ.

Ο ΟΓΑ γίνεται ένας περισσότερο σύγχρονος ασφαλιστικός οργανισμός. Οι αγρότες εξισώνονται με όλους τους ασφαλισμένους Έλληνες πολίτες, καταβάλουν πλέον ασφαλιστικές εισφορές για σύνταξη και ασθένεια, και θα έχουν καλλίτερες παροχές και κοινωνική προστασία.

Οι σπουδαιότερες αλλαγές του νέου καθεστώτος του ΟΓΑ είναι:

Η πρόβλεψη από το Νόμο επτά (7) ασφαλιστικών κατηγοριών, που δίνει τη δυνατότητα στον ασφαλισμένο να επιλέξει μεταξύ αυτών (αντί των τριών που υπήρχαν από 1-1-1988) και επομένως να επιλέξει σύμφωνα με την υπάρχουσα οικονομική του κατάσταση και το ποσό της σύνταξης που θα πάρει.

Η αύξηση κάθε χρόνο των συντάξεων του ΟΓΑ σύμφωνα με την αύξηση του τιμαρίθμου και των συντάξεων του Δημοσίου τομέα.

Η ασφάλιση, με την πληρωμή ασφαλιστικών εισφορών, και των δύο συζύγων αγροτών. Η ασφάλιση είναι υποχρεωτική για τον ένα και προαιρετική για τον άλλο.

Η χορήγηση σύνταξης στα επιζώντα μέλη της οικογένειας (σύζυγο και παιδιά).

Ο επιζών σύζυγος που είναι ασφαλισμένος ή συνταξιούχος του ΟΓΑ συνταξιοδοτείται και από άλλο ταμείο (λόγω θανάτου του/της συζύγου) χωρίς περιορισμούς, στο ποσό της σύνταξης που ισχύουν για ασφαλισμένους και συνταξιούχους άλλων ταμείων.

Η ασφάλιση στον ΟΓΑ προαιρετικά, από τη συμπλήρωση του 18ου έτους της ηλικίας μέχρι και το 21ο έτος.

Η προσαύξηση των συντάξεων με επιδόματα συζύγου και παιδιών (π.χ. για το έτος 1999 το επίδομα είναι, συζύγου 10.000 δρχ, πρώτου παιδιού 8.000 δρχ, δεύτερου παιδιού 10.000 δρχ. και τρίτου και κάθε επόμενου παιδιού 12.000 δρχ., περίπου).

Ελάχιστο ποσό σύνταξης αναπηρίας από κοινή νόσο ή ατύχημα εκτός εργασίας.

Ελάχιστο ποσό σύνταξης αναπηρίας από εργατικό ατύχημα και μόνο με μια ημέρα ασφάλισης.

Χορήγηση σύνταξης γήρατος - αναπηρίας και στις περιπτώσεις που λαμβάνουν σύνταξη από άλλο ταμείο.

Χορήγηση σύνταξη γήρατος και με 15 έτη ασφάλισης αντί των 25 ετών.

Δυνατότητα ασφάλισης στον ΟΓΑ και των συνταξιούχων από έμμεσο δικαίωμα.

Υπαγωγή στην ασφάλιση του ΟΓΑ όλων των αγρεργατών.

Διαδοχική ασφάλιση, δηλαδή υπολογίζονται στα άλλα ταμεία όλα τα χρόνια ασφάλισης στον ΟΓΑ, και το αντίστροφο. Αναγνωρίζονται δηλαδή οι εισφορές που έχουν πληρωθεί σε άλλα ταμεία.

Συμμετοχή του κρατικού προϋπολογισμού (στις δαπάνες) στο διπλάσιο των εισφορών που καταβάλλουν οι ασφαλισμένοι.

β) Κατηγορίες ή πρόσωπα που υπάγονται στην ασφάλιση του ΟΓΑ.

Στην ασφάλιση του κλάδου κύριας ασφάλισης, υπάγονται υποχρεωτικά και αυτοδίκαια:

Οι αγρότες (άνδρες, γυναίκες) οι οποίοι απασχολούνται, προσωπικά, συστηματικά και κατά κύριο βιοποριστικό επάγγελμα στον αγροτικό τομέα (ιδιοκτήτες και εκμεταλλευτές αγροκτημάτων, κτηνοτρόφοι, πτηνοτρόφοι, μελισσοκόμοι, αλιείς κ.λ.π.)

Οι αγρεργάτες (άνδρες, γυναίκες), οι οποίοι απασχολούνται κατά κύριο βιοποριστικό επάγγελμα, με ημερομίσθιο ή μισθό, σε είδος ή σε χρήμα σε οποιαδήποτε παραγωγική αγροτική εργασία.

Οι αλιείς (άνδρες, γυναίκες) οι οποίοι δεν υπάγονται στην ασφάλιση άλλου φορέα (ΙΚΑ, ΝΑΤ).

Οι επαγγελματίες και βιοτέχνες (άνδρες, γυναίκες) οι οποίοι ασκούν το επάγγελμά τους σε κοινότητες ή οικισμούς με πληθυσμό μέχρι και 2000 κατοίκους, υπό ορισμένες προϋποθέσεις και εφόσον δεν έχουν ασφαλιστεί στο ΤΕΒΕ ή δεν υπάγονται υποχρεωτικά στην ασφάλιση του ταμείου Εμπόρων.

Για τους επαγγελματίες και βιοτέχνες που ασκούν το επάγγελμα τους στους Νομούς Αττικής, Θεσσαλονίκης, Αχαΐας, Κορινθίας, Βοιωτίας και Εύβοιας, υπάρχει ειδικό καθεστώς σχετικά με την υπαγωγή τους στην ασφάλιση του ΟΓΑ ή του ΤΕΒΕ.

Τα πρόσωπα που κατοικούν μόνιμα και απασχολούνται σε οποιαδήποτε βιοποριστική εργασία σε Δήμους ή Κοινότητες που είχαν πληθυσμό μέχρι 5.000 κατοίκους, σύμφωνα με την απογραφή του έτους 1971, υπό τη ρητή προϋπόθεση ότι δεν υπάγονται στην υποχρεωτική ασφάλιση άλλου φορέα.

Επομένως όλοι οι εν ενεργεία ασφαλισμένοι του κλάδου πρόσθετης ασφάλισης που αναγράφονται στους πίνακες υπόχρεων εισφοράς και τηρούνται κατά τις διατάξεις του Ν. 1745/1987 και του Π.Δ. 387/1998 ασφαλίζονται, και στον κλάδο κύριας ασφάλισης αγροτών εφόσον εξακολουθούν να ασκούν επάγγελμα για άσκηση του οποίου ασφαλίζονται στον ΟΓΑ.

Στην ασφάλιση του κλάδου κύριας ασφάλισης αγροτών υπάγονται προαιρετικά.

Οι Έλληνες μοναχοί και μοναχές που απασχολούνται με οποιοδήποτε τρόπο σε αγροτικές εργασίες, ασφαλίζονται στον κλάδο κύριας ασφάλισης προαιρετικά δηλαδή μόνο εφόσον το επιθυμούν και αν ασφαλισθούν θα πληρώνουν εισφορά μόνο για σύνταξη.

Οι συνταξιούχοι οποιουδήποτε ασφαλιστικού φορέα από έμμεσο δικαίωμα, εφόσον ασκούν επάγγελμα για το οποίο υπάγονται στην ασφάλιση του ΟΓΑ.

Τα πρόσωπα που έχουν συμπληρώσει το 18° έτος της ηλικίας τους και δεν έχουν υπερβεί το 21° έτος, εφόσον ασκούν επάγγελμα για το οποίο υπάγονται στην ασφάλιση του ΟΓΑ.

γ) Ασφάλιση των συζύγων

Ειδικά για τους έγγαμους, στις περιπτώσεις που και οι δύο σύζυγοι υπάγονται στη ασφάλιση του ΟΓΑ (π.χ. το ζευγάρι αγρότισσα – αγρότης) η ασφάλιση, είναι υποχρεωτική για τον ένα και προαιρετική για τον άλλο.

Ο Νόμος δίνει τη δυνατότητα να ασφαλισθεί μόνο ο ένας εκ των δύο, δηλαδή η αγρότισσα ή ο αγρότης ύστερα από κοινή δήλωση τους. Για το λόγο αυτό με κοινή δήλωσή τους προς τον ανταποκριτή του ΟΓΑ επιλέγουν ποιός από τους δύο θα ασφαλισθεί. Αν δεν υπογράψουν και υποβάλουν κοινή δήλωση τότε ασφαλίζονται υποχρεωτικά και οι δύο και κατατάσσονται αυτοδίκαια στην 1η ασφαλιστική κατηγορία (για εισφορές σύνταξης και ασθενείας).

δ) Ασφάλιση στο ΟΓΑ των αλλοδαπών αγρεργατών

Οι απασχολούμενοι στον αγροτικό τομέα αλλοδαποί αγρεργάτες (άνδρες ή γυναίκες), σύμφωνα με τις διατάξεις των Π.Δ, 358/97 και 359/97, ασφαλίζονται στον ΟΓΑ από 1-1-1998 και μετά, εφόσον έχουν τις προϋποθέσεις για νόμιμη διαμονή και εργασία στη χώρα μας.

ε) Εγγραφή στα Μητρώα Ασφαλισμένων του κλάδου κύριας Ασφάλισης - Ασφαλιστικές κατηγορίες

Η ιδιότητα του ασφαλισμένου αποδεικνύεται από την εγγραφή του στα Μητρώα Ασφαλισμένου του ΟΓΑ. Η υπαγωγή στην ασφάλιση του ΟΓΑ αρχίζει υποχρεωτικά με την συμπλήρωση του 21ου έτους της ηλικίας ή προαιρετικά με την συμπλήρωση του 18ου έτους και λήγει με την συμπλήρωση του 64ου έτους της ηλικίας ή την τελευταία ημέρα του μήνα πριν από το θάνατο ή την έναρξη συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας.

Η ασφάλιση μπορεί να παραταθεί και πέραν του 64ου έτους της ηλικίας μετά από αίτηση του ασφαλισμένου και μόνο για όσο χρόνο απαιτείται για τη θεμελίωση δικαιώματος συνταξιοδότησης λόγω γήρατος εφόσον ο ασφαλισμένος είναι γραμμένος στα Μητρώα του κλάδου για όλη τη διάρκεια του έτους που συμπληρώνει το 64 έτος της ηλικίας του.

Η εγγραφή στα Μητρώα του κλάδου γίνεται μετά τη συμπλήρωση και υποβολή, ειδικού Δελτίου Απογραφής Ασφαλισμένου, στον ανταποκριτή του ΟΓΑ του τόπου κατοικίας του.

Σε περίπτωση που λόγω αναπηρίας και προσωρινής συνταξιοδότησης του ασφαλισμένου διακοπεί η ασφάλιση στο κλάδο, πρέπει με τη λήξη της συνταξιοδότησης να γίνει επανεγγραφή του ασφαλισμένου εφόσον βέβαια συνεχίσει να ασκεί επάγγελμα που καλύπτεται από την ασφάλιση του ΟΓΑ.

Η ασφαλισμένη (ος), κατά την εγγραφή στα μητρώα του Νέου κλάδου όλων των Δήμων και Κοινοτήτων της χώρας, πρέπει να επιλέξει μεταξύ επτά (7) ασφαλιστικών κατηγοριών επί των ποσών των οποίων υπολογίζονται εισφορές για σύνταξη και ασθένεια. Μπορεί, επίσης να ζητά οποιαδήποτε αλλαγή της ασφαλιστικής κατηγορίας, η οποία ισχύει από την πρώτη του επόμενου έτους από την υποβολή της σχετικής αίτησης. Σε περίπτωση που ασφαλισμένος του ΟΓΑ δεν προσέλθει να εγγραφεί στα Μητρώα Κύριας Ασφάλισης, η εγγραφή του γίνεται αυτεπάγγελτα από τον αρμόδιο ανταποκριτή του ΟΓΑ στην 1η κατώτερη (οικονομικότερη) ασφαλιστική κατηγορία.

Οι ασφαλιστικές κατηγορίες που ισχύουν για το έτος 1999 είναι οι πάρα κάτω:

Κατηγορία	ποσό (σε δραχμές)
1η >>	99.552
2η >>	123.403
3η >>	148.498
4η >>	183.238
5η >>	217.978
6η >>	252.485
7η >>	286.890

Τα ποσά των ασφαλιστικών κατηγοριών αρχής γενομένης από 1-1-1998 αναπροσαρμόζονται την 1η Ιανουαρίου κάθε έτους κατά το ποσοστό αύξησης των συντάξεων των δημοσίων υπαλλήλων του προηγούμενου έτους.

Οι ασφαλισμένοι υποχρεούνται να καταβάλλουν ασφαλιστικές εισφορές για όσο χρόνο είναι ασφαλισμένοι.

Το ποσό της μηνιαίας ατομικής εισφοράς για σύνταξη ανέρχεται σε ποσοστό 7% επί του ποσού της ασφαλιστικής κατηγορίας που έχει επιλέξει ο ασφαλισμένος και το ποσό της μηνιαίας ατομικής εισφοράς για παροχές ασθενείας ανέρχεται σε ποσοστό 1,5% επί του ποσού της ίδιας ασφαλιστικής κατηγορίας. Η εισφορά για ασθένεια είναι υποχρεωτική και συνεισπράττεται μαζί με την εισφορά για σύνταξη. Οι μηνιαίες ασφαλιστικές εισφορές είναι απαραίτητες στο τέλος κάθε εξαμήνου και εισπράττονται μέσα στο επόμενο εξάμηνο με την ειδική ειδοποίηση απόδειξη ταχυπληρωμής που στέλνει ο ΟΓΑ σε κάθε ασφαλισμένο.

Οι εισφορές του κλάδου Κύριας Ασφάλισης, του έτους 1999 κατά κατηγορία είναι οι παρακάτω:

Κατηγορία	Μηνιαία εισφορά σε δρχ.		Ετήσια εισφορά σε δρχ.		
	Για σύνταξη	Για ασθένεια	Για σύνταξη	Για ασθένεια	ΣΥΝΟΛΟ
1η	6.970	1.500	83.640	18.000	101.640
2η	8.640	1.860	103.680	22.320	126.000
3η	10.400	2.230	124.800	26.760	151.560
4η	12.830	2.750	153.960	33.000	186.960
5η	15.260	3.270	183.120	39.240	222.360
6η	17.680	3.790	212.160	45.480	257.640
7η	20.090	4.310	241.080	51.720	292.800

Οι βεβαιώσεις για την ασφάλιση στον κλάδο κύριας Ασφάλισης και για την εξόφληση των ασφαλιστικών εισφορών, προκειμένου να χρησιμοποιηθούν σε υπηρεσίες Δ.Ο.Υ, Α.Τ.Ε, κ.λ.π., χορηγούνται από την κεντρική υπηρεσία του ΟΓΑ (και όχι από τους ανταποκριτές του ΟΓΑ).

4.2 Συνταξιοδότηση της αγρότισσας

α) Γενικά για τις συντάξεις

Με το Νόμο 2458/97 και τη σύσταση του Κλάδου Κύριας Ασφάλισης Αγροτών, δημιουργήθηκε ένα νέο συνταξιοδοτικό καθεστώς για τους ασφαλισμένους στον ΟΓΑ και προβλέφθηκαν συγχρόνως όλες οι αναγκαίες ρυθμίσεις για την ομαλή και σταδιακή μετάβαση από το παλιό, στο νέο καθεστώς χωρίς απώλειες δικαιωμάτων για τους ασφαλισμένους.

Η χρονική περίοδος από 1-1-1998 μέχρι και το έτος 2026 είναι μεταβατική. Έτσι ο συνταξιοδοτούμενος από τον ΟΓΑ θα λαμβάνει ουσιαστικά σύνταξη από τρία είδη συνταξιοδοτικών παροχών, ήτοι:

- Την κύρια σύνταξη (Νόμος 2458/97)
- Την πρόσθετη σύνταξη (Νόμος 1745/87)
- Την βασική σύνταξη (Νόμος 4169/61 και 1287/82)

Κύρια σύνταξη, είναι αυτή που χορηγείται σύμφωνα με το νέο συνταξιοδοτικό καθεστώς του κλάδου κύριας ασφάλισης αγροτών. Το ποσό της σύνταξης είναι ανάλογο του χρόνου ασφάλισης – καταβολής εισφορών και της κατηγορίας που έχει επιλέξει ο ασφαλισμένος.

Πρόσθετη σύνταξη, είναι αυτή που χορηγείται στους ασφαλισμένους οι οποίοι κατέβαλαν εισφορές για πρόσθετη ασφάλιση κατά το χρονικό διάστημα 1988-1997 και προστίθεται στο ποσό της κύριας σύνταξης. Η πρόσθετη σύνταξη είναι επίσης ανάλογη του χρόνου ασφάλισης – καταβολής εισφορών και της ασφαλιστικής κλάσης

(Α- μικρή, Β- μεσαία, Γ-μεγάλη) που είχε επιλέξει να καταταγεί ο ασφαλισμένος.

Βασική σύνταξη, είναι η παλιά σύνταξη του ΟΓΑ που χορηγείται στους ασφαλισμένους του χωρίς καταβολή εισφορών από το έτος 1962 και στην αγρότισσα αυτοτελώς από το έτος 1982. Το ποσό της σύνταξης αυτής προστίθεται στο ποσό της κύριας και πρόσθετης, εφόσον βέβαια ο συνταξιούχος έχει τις προϋποθέσεις και δικαιούται και τα τρία αναφερόμενα είδη συντάξεων. Η βασική σύνταξη, από το έτος 2003 και μετά θα μειώνεται σταδιακά σε ποσοστό 4% ετησίως μέχρι το έτος 2026.

Οι ασφαλισμένοι του ΟΓΑ ανάλογα με τα έτη ασφάλισης τους και τις ειδικότερες προϋποθέσεις κάθε παροχής, είναι δυνατόν να δικαιούνται μια από τις προαναφερόμενες συντάξεις ή σύνταξη που θα αποτελείται από το άθροισμα δύο ή τριών απ' αυτές.

Αναλυτικότερα για τη μεταβατική περίοδο ισχύουν τα παρακάτω:

- Στα πρόσωπα τα οποία θα πάρουν κύρια σύνταξη, μέχρι και το έτος 2026 θα χορηγείται σε αυτά και η βασική σύνταξη του ΟΓΑ, εφόσον έχουν τις σχετικές προϋποθέσεις. Η βασική αυτή σύνταξη θα χορηγείται **πλήρης** σε όσους συνταξιοδοτηθούν από τον κλάδο μέχρι 31 – 12- 2002. Από 1-1-2003 μέχρι και το έτος 2026, το ποσό της βασικής σύνταξης θα χορηγείται μειωμένο ανάλογα με το έτος έναρξης συνταξιοδότησης. Η μείωση όμως αυτή θα συνοδεύεται παράλληλα από τη μεγαλύτερη κατ' έτος αύξηση του ποσού της σύνταξης του κλάδου κύριας ασφάλισης. Έτσι το ποσό σύνταξης που θα λαμβάνει ο δικαιούχος θα είναι σημαντικά μεγαλύτερο.

Εδώ σημειώνουμε, ότι οι ήδη συνταξιούχοι του ΟΓΑ (βασικής και πρόσθετης σύνταξης) και όσοι συνταξιοδοτηθούν μέχρι 31-12-2002, θα συνεχίσουν και μετά την 1-1-2003 να παίρνουν πλήρη τη σύνταξή τους, όπως κάθε φορά θα διαμορφώνεται με τις προβλεπόμενες αυξήσεις.

- Στα πρόσωπα τα οποία έπρεπε να ασφαλιστούν στον κλάδο κύριας ασφάλισης αγροτών γιατί ασκούσαν επάγγελμα καλυπτόμενο από την ασφάλισή του αλλά δεν ασφαλίστηκαν, <u>δεν θα χορηγείται από 1-1-2003 και στο εξής η βασική σύνταξη.</u> Αυτό σημαίνει, για ένα ζευγάρι αγρότη – αγρότισσας, εφόσον ασφαλισθεί στον κλάδο κύριας ασφάλισης μόνο ο αγρότης, ή αγρότισσα δεν δικαιούται να πάρει ούτε την βασική σύνταξη. Το ίδιο ισχύει για τον αγρότη εφόσον ασφαλισθεί η σύζυγος του αγρότισσα.

Η βασική σύνταξη του ΟΓΑ θα χορηγείται πλήρης, τόσο πριν όσο και μετά την 1-1-2003, στα πρόσωπα:

- Που ασκούσαν στο παρελθόν επάγγελμα καλυπτόμενο από την ασφάλιση του ΟΓΑ και συμπλήρωσαν τις χρονικές προϋποθέσεις για τη χορήγηση της, αλλά κατά την έναρξη λειτουργίας του κλάδου κύριας ασφάλισης (1-1-1998) είχαν διακόψει την άσκηση του επαγγέλματος τους και δεν υπάγονται στην ασφάλιση του ΟΓΑ.
- Που θα έχουν συμπληρώσει τις προϋποθέσεις για τη χορήγησή της μέχρι 31-12-2002 (π.χ. 25 έτη απασχόληση σε αγροτικές εργασίες και συμπλήρωση του 65ου έτους της ηλικίας για τη σύνταξη γήρατος)

αλλά υποβάλλουν, για οποιοδήποτε λόγο, την αίτηση τους για συνταξιοδότηση καθυστερημένα, μετά την προαναφερθείσα ημερομηνία.

β) Κατηγορίες συντάξεων και προϋποθέσεις συνταξιοδότησης

Ο ΟΓΑ χορηγεί συντάξεις:

- Γήρατος
- Αναπηρίας
  - Από κοινή νόσο
  - Από εργατικό ατύχημα ή ατύχημα κατά την απασχόληση.
  - Από ατύχημα εκτός εργασίας ή απασχόλησης
- Επιζώντων μελών (σύζυγο ή τέκνα) οικογένειας θανόντος ασφαλισμένου ή συνταξιούχου του κλάδου.
- Ανασφαλίστων υπερηλίκων.

γ) Σύνταξη γήρατος

Σύνταξη γήρατος – κλάδου κύριας ασφάλισης (άρθρο 5 Ν. 2458/1997)

Ο ασφαλισμένος (η) στον κλάδο, δικαιούται σύνταξη γήρατος εφόσον συντρέχουν αθροιστικά οι παρά κάτω προϋποθέσεις:

- Έχει συμπληρώσει το 65° έτος της ηλικίας του
- Έχει χρόνο ασφάλισης και καταβολή εισφορών στον κλάδο πέντε (5) έτη, περιλαμβανομένου και του χρόνου ασφάλισης, στον κλάδο πρόσθετης ασφάλισης. Από το έτος 2004, ο χρόνος των πέντε (5) ετών θα προσαυξάνεται κάθε χρόνο, κατά ένα (1) έτος μέχρι τη συμπλήρωση 15 ετών ασφάλισης και καταβολής των εισφορών.
- Ο χρόνος καταβολής εισφορών πρόσθετης ασφάλισης μπορεί να θεωρηθεί ως χρόνος διανυθείς στον κλάδο κύριας ασφάλισης, μετά από αίτηση του ασφαλισμένου.

Ο χρόνος συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας από τον κλάδο, συνυπολογίζεται στο χρόνο ασφάλισης μόνο για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος.

Η ασφάλιση στον κλάδο μπορεί να παραταθεί μετά από αίτηση του ασφαλισμένου και πέραν του 64ου έτους της ηλικίας του και μόνο για όσα χρόνια απαιτούνται για τη θεμελίωση δικαιώματος συνταξιοδότησης λόγω γήρατος.

Με την υποβολή αίτησης συνταξιοδότησης του ασφαλισμένου, καθορίζεται και το ποσό της σύνταξης που του αναλογεί σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και προϋποθέσεις. Το ποσό της σύνταξης αναπροσαρμόζεται εκάστοτε κατά το ποσοστό αναπροσαρμογής των συντάξεων των δημοσίων υπαλλήλων υπόκειται δε σε κράτηση 4% κλάδου ασθενείας.

Προσαυξήσεις ή επιδόματα λόγω οικογενειακών βαρών

Το ποσοστό σύνταξης του κλάδου προσαυξάνεται:

- Με επίδομα για τον ή τη σύζυγο σε ποσοστό 10% επί του ποσού της 1ης ασφαλιστικής κατηγορίας (και όχι της σύνταξης) εφόσον ο ή η σύζυγος :

Δεν συνταξιοδοτείται από οποιοδήποτε φορέα συμπεριλαμβανομένου και του ΟΓΑ ή

Δεν εργάζεται σε άλλη εργασία πλην της καλυπτόμενης από την ασφάλιση του ΟΓΑ.

• Με επίδομα τέκνων, που ισούται με ποσοστό επί του ποσού της 1ης ασφαλιστικής κατηγορίας, 8% για το πρώτο παιδί, 10% για το δεύτερο παιδί και 12% για το τρίτο παιδί και για κάθε επόμενο παιδί.

Για να χορηγηθεί το επίδομα αυτό τα παιδιά πρέπει να είναι άγαμα και ανήλικα, να μην έχουν εργασία ή να είναι ανίκανα για κάθε βιοποριστική εργασία, και να μην παίρνουν σύνταξη από τον ΟΓΑ ή άλλο φορέα.

Τα επιδόματα τέκνων διατηρούνται μέχρι του 24ου έτους της ηλικίας των παιδιών στις περιπτώσεις που είναι φοιτητές σε ανώτερες ή ανώτατες αναγνωρισμένες σχολές του εσωτερικού ή του εξωτερικού.

Εφόσον και οι δύο γονείς π.χ. αγρότης και αγρότισσα είναι συνταξιούχοι του ΟΓΑ ή του κλάδου κύριας ασφάλισης τα επιδόματα (ή προσαύξηση) χορηγούνται κατόπιν επιλογής τους στον ένα σύζυγο, ή στην αγρότισσα ή στον αγρότη.

Βασική σύνταξη γήρατος (άρθρο 4 Ν.4169/1961 και Ν.1287/1982 όπως ισχύουν σήμερα).

Ο ασφαλισμένος (η) στον ΟΓΑ δικαιούται τη βασική σύνταξη λόγω γήρατος, αν συντρέχουν αθροιστικά οι πάρα κάτω προϋποθέσεις:

Έχει συμπληρώσει το 65° έτος της ηλικίας του.

Έχει απασχοληθεί κατά κύριο επάγγελμα βιοποριστικά σε αγροτικές ή άλλες εργασίες, οι οποίες καλύπτονται από την ασφάλιση του ΟΓΑ, εικοσιπέντε (25) τουλάχιστον χρόνια μετά τη συμπλήρωση του 21ου έτους της ηλικίας του.

Εάν ο ασφαλισμένος έχει συμπληρώσει το 70° έτος της ηλικίας του, δικαιούται βασική σύνταξη λόγω γήρατος, εφόσον έχει (15) τουλάχιστον χρόνια απασχόλησης σε αγροτικές εργασίες, από τα οποία τα πέντε συνεχή πριν από τη συμπλήρωση του 65ου έτους της ηλικίας του ή πριν από την υποβολή της αίτησης για συνταξιοδότηση.

Δεν λαμβάνει σύνταξη από άλλο φορέα κοινωνικής ασφάλισης, Ελληνικό ή ξένο, με εξαίρεση:

Την πολεμική σύνταξη

Τη χορηγούμενη από το Δημόσιο σύνταξη, στα θύματα ή αναπήρους που έπαθαν στην υπηρεσία τους και εξαιτίας αυτής.

Τη σύνταξη που χορηγεί το Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Αρτοποιών στους ασφαλισμένους του.

Τη χορηγία των Δημάρχων και προέδρων κοινοτήτων και

Την σύνταξη από το εξωτερικό, εφόσον είναι μικρότερη της σύνταξης του ΟΓΑ ή έχει χορηγηθεί από χώρα – μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή χώρα με την οποία έχει συναφθεί διμερής σύμβαση κοινωνικής ασφάλισης.

Ποσό σύνταξης.

Το ποσό της μηνιαίας βασικής σύνταξης, για έτος 1999 έχει ως ακολούθως:

33.201δρχ. για συνταξιούχο χωρίς οικογενειακά βάρη.

34.199δρχ. για συνταξιούχο με σύζυγο μη συνταξιούχο, κάτω των 65 ετών, και

35.196δρχ. για συνταξιούχο με παιδί κάτω των 18 ετών.

Το ποσό αυτό αυξάνεται κάθε χρόνο, κατά το ποσοστό μεταβολής του δείκτη τιμών καταναλωτή, υπόκειται δε σε κράτηση 4% κλάδου ασθένειας.

Παράδειγμα υπολογισμού σύνταξης αγρότισσας (σύμφωνα με τα ισχύοντα σήμερα)

Μια ασφαλισμένη αγρότισσα, γεννηθείσα το έτος 1939, ή οποία θα συνταξιοδοτηθεί το έτος 2004 (με τη συμπλήρωση του 65^{ου} έτους της ηλικίας της) και θα έχει:

α) Έξι (6) χρόνια ασφάλισης στον κλάδο κύριας ασφάλισης, στην 4^{η} ασφαλιστική κατηγορία.

β) Δέκα (10) χρόνια ασφάλισης στον κλάδο πρόσθετης ασφάλισης στην Γ΄ κλάση.

γ) Σύζυγο αγρότη, μη συνταξιούχο.

δ) Προϋποθέσεις για τη χορήγηση της βασικής σύνταξης.

Σύμφωνα με τις τιμές του έτους 1999 θα λάβει συνολικά σύνταξη 98.850δρχ ήτοι:

- Κύρια και πρόσθετη σύνταξη δρχ. 58.350
- Προσαύξηση λόγω συζύγου δρχ. 9.955
- Βασική σύνταξη δρχ. 30.545

Αναλυτικά η σύναξη υπολογίζεται ως εξής:

ΚΥΡΙΑ ΣΥΝΤΑΞΗ

(ποσό ασφαλιστικής κατηγορίας X 2% X(έτη ασφάλισης)
183.238 X 2% X 6 = 21.989

ΠΡΟΣΘΕΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ

(έτη ασφάλισης) X (Ημερ. Ανειδ. Εργάτη) X
(συντ/στή Ασφ/κής κλάσης)
10 X 6.610 X 0,55 =36.355
58.350

ΠΡΟΣΑΥΞΗΣΗ ΛΟΓΩ ΣΥΖΥΓΟΥ

(ποσό 1^{ης} ασφαλιστικής κατηγορίας)
99.552 X 10% = =9.955

ΒΑΣΙΚΗ ΣΥΝΤΑΞΗ

(ποσοστιαία μείωση βασικής σύνταξης το έτος 2004)
33.201 (33.201X8%) =30.545
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ 98.850

δ) Σύνταξη Αναπηρίας

Σύνταξη αναπηρίας κλάδου-κύριας ασφάλισης (άρθρα 6 & 7 Ν. 2458/1997)

Σύνταξη αναπηρίας από κοινή νόσο.

Ο ασφαλισμένος, στον κλάδο δικαιούται σύνταξη αναπηρίας από κοινή νόσο, εφόσον συντρέχουν αθροιστικά οι πάρα κάτω προϋποθέσεις:

Έγινε ανάπηρος σε ποσοστό τουλάχιστον 67% λόγω παθήσεως, μετά την υπαγωγή του στον κλάδο κύριας ασφάλισης, και σύμφωνα με ιατρική πρόβλεψη η πάθηση θα διαρκέσει τουλάχιστον ένα (1) έτος.

Έχει πραγματοποιήσει χρόνο ασφάλισης και καταβολής εισφορών πέντε (5) ετών, από τα οποία δύο (2) έτη μέσα στην πενταετία που προηγείται του έτους που έγινε ανάπηρος ή έχει πραγματοποιήσει 15 έτη ασφάλισης και καταβολής εισφορών. Στους αναφερόμενους χρόνους ασφάλισης περιλαμβάνεται και ο χρόνος του κλάδου πρόσθετης ασφάλισης.

Επίσης η σύνταξη λόγω αναπηρίας γίνεται αυτοδίκαια οριστική όταν ο συνταξιούχος:

Έχει συμπληρώσει το 55° έτος της ηλικίας του και χρόνο συνταξιοδότησης επτά (7) ετών συνεχώς.

Έχει συμπληρώσει το 60° έτος της ηλικίας του και χρόνο συνταξιοδότησης πέντε (5) ετών συνεχώς.

Έχει συμπληρώσει συνεχή 12 έτη συνταξιοδότηση ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας.

Έχει συμπληρώσει 20ετή διακεκομμένη συνταξιοδότηση, αλλά από τριετίας συνεχή, ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας.

Σύνταξη εργατικού ατυχήματος

Όταν η αναπηρία οφείλεται σε εργατικό ατύχημα ή ατύχημα κατά την απασχόληση, τότε ο ασφαλισμένος δικαιούται σύνταξη αναπηρίας ανεξάρτητα από τον χρόνο ασφάλισής του.

Σύνταξη ατυχήματος εκτός εργασίας

Σε περίπτωση ατυχήματος εκτός εργασίας ή απασχόλησης, ο ασφαλισμένος δικαιούται σύνταξη αναπηρίας εφόσον έχει πραγματοποιήσει το μισό χρόνο ασφάλισης που απαιτείται για σύνταξη αναπηρίας από κοινή νόσο.

Βασική σύνταξη αναπηρίας ΟΓΑ (Ν. 1287/82 άρθρο 5 παρ.2 και Π.Δ. 334/88 άρθρα 1 και 2)

Ο ασφαλισμένος στον ΟΓΑ (αγρότισσα, αγρότης, κ.λ.π.) έχει δικαίωμα σύνταξης αναπηρίας 67% από τον οργανισμό εφόσον υπάρχουν οι πάρα κάτω προϋποθέσεις:

Έχει γίνει ανίκανος για την άσκηση του συνήθους βιοποριστικού επαγγέλματός του, σε ποσοστό τουλάχιστον 67% από πάθηση ή βλάβη που σύμφωνα με την πρόβλεψη της υγειονομικής επιτροπής θα διαρκέσει τουλάχιστο τρία (3) χρόνια.

Η αναπηρία έχει εμφανισθεί μετά την συμπλήρωση του 21ου έτους και πριν από τη συμπλήρωση του 65ου έτους της ηλικίας του.

Έχει απασχοληθεί, κατά κύριο βιοποριστικό επάγγελμα, σε εργασίες για τις οποίες τα πρόσωπα που τις ασκούν υπάγονται στην ασφάλιση του ΟΓΑ, τα πέντε (5) ημερολογιακά έτη πριν από το έτος κατά το οποίο έγινε ανάπηρος σε ποσοστό 67%.

Σε περίπτωση που ο ασφαλισμένος έγινε ανάπηρος από εργατικό ατύχημα η επαγγελματική νόσο, αρκεί απασχόληση και υπαγωγή στην ασφάλισή του ΟΓΑ μιας μόνο ημέρας.

Σε περίπτωση που ο ασφαλισμένος έγινε ανάπηρος από ατύχημα εκτός εργασίας αρκεί απασχόληση και υπαγωγή στην ασφάλιση του ΟΓΑ το δωδεκάμηνο πριν από την ημερομηνία που έγινε το ατύχημα.

Ειδικές προσαυξήσεις της σύνταξης. Αναπηρίας – Επιδόματα

- Συνταξιούχος αναπηρίας του κλάδου κύριας ασφάλισης ο οποίος

βρίσκεται σε κατάσταση που απαιτεί συνεχή επίβλεψη και φροντίδα άλλου προσώπου, δικαιούται προσαύξηση της σύνταξης του σε ποσοστό 50%. Το χορηγούμενο ποσό δεν μπορεί να είναι μικρότερο του ποσού που αντιστοιχεί σε 25 έτη ασφάλισης στην 1η ασφαλιστική κατηγορία (για το έτος 1999 είναι 49.780δρχ.)

- Ο συνταξιούχος αναπηρίας του ΟΓΑ που παίρνει τη βασική σύνταξη δικαιούται να πάρει προσαύξηση λόγω απόλυτης αναπηρίας, εφόσον έχει ποσοστό αναπηρίας 100% διαρκώς και εφόρου ζωής και η κατάστασή του απαιτεί συνεχώς επίβλεψη και φροντίδα άλλου προσώπου. Το ποσοστό προσαύξησης είναι 20 ημερομίσθια ανειδίκευτου εργάτη (για το έτος 1999 132.200δρχ.)
- Ο συνταξιούχος γήρατος τόσο της κύριας ασφάλισης όσο και της βασικής (παλαιάς) σύνταξης, σε περίπτωση τυφλότητας, δικαιούται προσαύξηση στο ποσό της μηνιαίας σύνταξής του. το ποσό της προσαύξησης και στις δύο περιπτώσεις είναι ίσο με την εκάστοτε μεγαλύτερη βασική σύνταξη του ΟΓΑ (Για το έτος 1999 είναι 35.196δρχ.).
- Ο ασφαλισμένος και ο συνταξιούχος του ΟΓΑ, καθώς και τα μέλη της οικογένειάς του, δικαιούται μηνιαίου εξωϊδρυματικού επιδόματος, παραπληγίας – τετραπληγίας, εφόσον υπάρχουν οι προϋποθέσεις που προβλέπονται για την περίπτωση αυτή. Το ποσό της προσαύξησης είναι ίσο με 20 ημερομίσθια ανειδίκευτου εργάτη (Για το έτος 1999 είναι 132.200 δρχ.).

ε) Σύνταξη επιζώντων μελών οικογένειας θανόντος ασφαλισμένου ή συνταξιούχου του ΟΓΑ.

Σύνταξη επιζώντων κλάδου κύριας ασφάλισης.

Για να πάρει η χήρα ή ο χήρος και τα ορφανά παιδιά σύνταξη, θα πρέπει:

Ο θανών να ήταν συνταξιούχος ή να είχε τις χρονικές προϋποθέσεις που απαιτούνται για τη χορήγηση σύνταξης αναπηρίας ή ατυχήματος από τον κλάδο.

Ο επιζών σύζυγος, να μη συνταξιοδοτείται από οποιοδήποτε άλλο φορέα, συμπεριλαμβανομένου και του ΟΓΑ.

Ο επιζών σύζυγος να μην ασχολείται με άλλη εργασία, πλην εκείνης για την οποία υπάγεται στην ασφάλιση του ΟΓΑ.

Τα ορφανά παιδιά να είναι άγαμα και ηλικίας μέχρι 18 ετών ή 24 εφόσον πρόκειται για φοιτητές. Το ποσό της σύνταξης λόγω θανάτου ορίζεται για τον επιζώντα σύζυγο σε ποσοστό 50% και για κάθε παιδί σε ποσοστό 25% του ποσού της συντάξεως που ελάμβανε ή εδικαιούτο ο θανών, δεν μπορεί όμως να υπερβαίνει συνολικά το 100% της σύνταξης του θανόντος.

Το ποσό της σύνταξης για τις περιπτώσεις, αναπηρίας και ατυχήματος εκτός εργασίας δεν μπορεί να είναι μικρότερο του ποσού που αντιστοιχεί σε δεκαπέντε (15) χρόνια ασφάλισης στην 1η ασφαλιστική κατηγορία.

Το ποσό της σύνταξης λόγω εργατικού ατυχήματος, δεν μπορεί να είναι κατώτερο του ποσού που αντιστοιχεί σε είκοσι (20) χρόνια ασφάλισης στην 1η ασφαλιστική κατηγορία.

Οι δικαιούχοι σύνταξης επιζώντων από τον κλάδο κύριας ασφάλισης, οι οποίοι δικαιούνται παράλληλα σύνταξη από τον ΟΓΑ λόγω γήρατος ή αναπηρίας, έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν τη μία από τις συντάξεις αυτές. Στην περίπτωση των αγροτών, οι επιζώντες σύζυγοι που παίρνουν σύνταξη λόγω θανάτου από τον κλάδο κύριας ασφάλισης μπορούν να συνεχίσουν την ασφάλισή τους στον κλάδο αυτό (π.χ. η αγρότισσα ή ο αγρότης) και όταν συμπληρώσουν τις νόμιμες προϋποθέσεις, να συνταξιοδοτηθούν απ' ευθείας οι ίδιοι παραιτούμενοι από τη σύνταξη λόγω θανάτου, εφόσον αυτό είναι προς το συμφέρον τους.

Η χορήγηση της σύνταξης επιζώντων διακόπτεται όταν οι δικαιούχοι:

Πεθάνουν

Τελέσουν γάμο κατά το ημεδαπό ή αλλοδαπό δίκαιο.

Όταν τα ορφανά παιδιά συμπληρώσουν το όριο ηλικίας ή παύσουν να είναι ανίκανα για εργασία.

Σύνταξη χήρας συνταξιούχου του ΟΓΑ
(άρθρο 6 παρ. 2 Ν. 4169/1961 και Ν. 1287/82)

α) Η χήρα αγρότισσα σύμφωνα με το Ν. 1287/82 παίρνει αυτοτελή σύνταξη. Εφόσον συμπληρώσει το 65° έτος της ηλικίας της.

Δεν δικαιούται σύμφωνα με τα ισχύοντα να πάρει τη σύνταξη του θανόντος συζύγου της, μέχρι να συμπληρώσει το 65° έτος της ηλικίας της οπότε έχει πλέον ατομικό συνταξιοδοτικό δικαίωμα.

β) Η χήρα της οποίας ο σύζυγος έπαιρνε τη βασική σύνταξη του ΟΓΑ προ του θανάτου του, δικαιούται σύνταξη από τον ΟΓΑ εφόσον συντρέχουν οι παρακάτω προϋποθέσεις:

Έχει συμπληρώσει το 65° έτος της ηλικίας της.

Ο γάμος είχε γίνει πριν από την ημερομηνία έναρξης καταβολής σύνταξης του θανόντος.

Δεν παίρνει σύνταξη από άλλο φορέα.

Το ποσό της σύνταξης αυτής είναι ίσο με το κατώτερο ποσό της βασικής σύνταξης γήρατος (για το έτος 1999 είναι δρχ. 33.201).

Σύνταξη ορφανική Ν. 1140/1981

Τα ορφανά παιδιά ασφαλισμένων ή συνταξιούχων του ΟΓΑ δικαιούνται μηνιαία σύνταξη εφόσον:

Είναι ορφανά από πατέρα ή μητέρα.

Είναι άγαμα.

Δεν έχουν συμπληρώσει το δέκατο όγδοο (18) έτος της ηλικίας τους.

Για τους φοιτητές, η χορηγηθείσα ορφανική σύνταξη παρατείνεται μέχρι τη συμπλήρωση του εικοστού τετάρτου (24) έτους της ηλικίας τους.

Το ποσό της σύνταξης για κάθε ορφανό παιδί είναι ίση με το χορηγούμενο εκάστοτε κατώτερο ποσό βασικής σύνταξης του ΟΓΑ (για το έτος 1999 είναι 33.201 δρχ.). Το ποσό αυτό διπλασιάζεται σε περίπτωση θανάτου και του άλλου ασφαλισμένου ή συνταξιούχου του ΟΓΑ γονέα.

Σε περίπτωση που ο θανών γονέας έπαιρνε σύνταξη και από τον κλάδο πρόσθετης ασφάλισης ή ήταν ασφαλισμένος στον κλάδο αυτό και κατά τον χρόνο του θανάτου του είχε συμπληρώσει της προϋποθέσεις συνταξιοδότησής του τα ορφανά παιδία δικαιούνται και πρόσθετη σύνταξη, το ποσό της οποίας επιμερίζεται αν τα παιδιά είναι περισσότερα από ένα. Η σύνταξη χορηγείται στον επιζώντα γονέα ή στον επίτροπο των ανηλίκων παιδιών ή απευθείας στο ορφανό παιδί αν είναι ενήλικο.

στ) Σύνταξη ανασφάλιστων υπερηλίκων.

Ο ΟΓΑ χορηγεί επίσης, στους ανασφάλιστους υπερήλικες, σύνταξη εφόσον υπάρχουν οι παρακάτω προϋποθέσεις:

Είναι Έλληνες υπήκοοι ή Έλληνες το γένος.

Μένουν μόνιμα στην Ελλάδα.

Έχουν συμπληρώσει το 65° έτος της ηλικίας τους.

Το ετήσιο ατομικό η οικογενειακό εισόδημα να μην υπερβαίνει τις ετήσιες συνταξιοδοτικές παροχές που χορηγεί ο ΟΓΑ στην αγρότισσα ή στον αγρότη ή στο αγροτικό ζευγάρι (για το έτος 1999, δρχ. 464.814 και 929.628 αντίστοιχα).

Δεν λαμβάνουν οι ίδιοι, αλλά ούτε και οι σύζυγοί τους, στην περίπτωση εγγάμων, σύνταξη ή άλλο περιοδικό βοήθημα από άλλο φορέα. Εξαιρούνται τα βοηθήματα ή άλλης μορφής οικονομικές ενισχύσεις που χορηγούνται σε αναξιοπαθούντα πρόσωπα από το Υπουργείο Υγείας Πρόνοιας ή άλλο φορέα (όπως π.χ. από προγράμματα προσφύγων του ΟΗΕ).

Η συνταξιοδότηση από τον ΟΓΑ του ενός των συζύγων, δεν αποτελεί κώλυμα για την συνταξιοδότηση του άλλου ως ανασφάλιστου υπερήλικα.

Σύνταξη ανασφαλίστων υπερηλίκων χορηγείται επίσης σε υπηκόους χωρών, της Ευρωπαϊκής Ένωσης που μένουν μόνιμα στην Ελλάδα καθώς και στους υπηκόους χωρών-μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης οι οποίες έχουν Επικυρώσει τον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη.

Το ποσό της σύνταξης είναι ίσο με το ποσό της εκάστοτε βασικής σύνταξης του ΟΓΑ (Για το έτος 1999 είναι δρχ. 33.201). Εδώ σημειώνουμε ότι για τους συνταξιούχους ανασφάλιστους υπερήλικες, από 1-1-2003 δεν θα ακολουθηθεί η σταδιακή μείωση της βασικής

σύνταξης, όπως θα συμβεί για τους νέους συνταξιούχους του κλάδου κύριας ασφάλισης.

Οι αιτήσεις και τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για όλες τις προαναφερόμενες περιπτώσεις συντάξεων υποβάλλονται στον ανταποκριτή του ΟΓΑ του τόπου της κατοικίας των δικαιούχων.

4.3 Πληρωμή των συντάξεων – έκδοση βεβαιώσεων.

Η πληρωμή των συντάξεων του ΟΓΑ γίνεται μέσο των ΕΛΤΑ στην κατοικία των συνταξιούχων από 1 μέχρι 10 κάθε μήνα. Η σύνταξη καταβάλλεται στον ίδιο τον δικαιούχο ή σε νόμιμα εξουσιοδοτημένο απ' αυτόν πρόσωπο. Ο συνταξιούχος ο οποίος θέλει να αλλάξει το τόπο πληρωμής της σύνταξης του, υποβάλλει αίτηση μέσω του ανταποκριτή του ΟΓΑ. Η αλλαγή γίνεται από τον ΟΓΑ μηχανογραφικά και η πληρωμή στη νέα Δ/νση της κατοικίας του μετά από τρίμηνο περίπου αφότου περιέλθει στον ΟΓΑ η αίτησή του.

Οι βεβαιώσεις για τη δήλωση φόρου εισοδήματος των συνταξιούχων του ΟΓΑ στέλνονται έγκαιρα απευθείας στους ίδιους ή στον ανταποκριτή του ΟΓΑ του τόπου πληρωμής τους από όπου μπορούν να τις παραλάβουν. Βεβαιώσεις για κάθε νόμιμη χρήση χορηγούνται από τη Διοίκηση του ΟΓΑ με βάση τα στοιχεία που είναι καταχωρημένα στο Μητρώο των συνταξιούχων που τηρείται στην υπηρεσία των οργανισμού.

4.4 Διαδοχική ασφάλιση Ν. 2458/1997

Με το Νόμο 2458/1997, από 1η Ιανουαρίου 1998 εντάχθηκε στο καθεστώς της διαδοχικής ασφάλισης ο νεοσυσταθείς κλάδος κύριας ασφάλισης αγροτών καθώς και ο καταργηθείς κλάδος πρόσθετης ασφάλισης αγροτών. Η καθιέρωση της διαδοχικής ασφάλισης, η αναγνώριση δηλαδή των εισφορών που έχουν πληρωθεί σε άλλα ταμεία είναι μία σημαντική αλλαγή στην ασφάλιση των αγροτών επομένως και της αγρότισσας.

Η διαδοχική ασφάλιση δίνει τη δυνατότητα:

Να συνυπολογίζουν οι ασφαλισμένοι το χρόνο ασφάλισής τους στον κλάδο κύριας ασφάλισης του ΟΓΑ με το χρόνο ασφάλισης, που τυχόν είχαν πραγματοποιήσει στο παρελθόν ή θα πραγματοποιήσουν στο μέλλον σε άλλο ή άλλα ασφαλιστικά ταμεία και να πάρουν ένα μέρος σύνταξης για τα διαστήματα ασφάλισης που είχαν πραγματοποιήσει σε κάθε ταμείο στο οποίο ασφαλίστηκαν, ώστε να μην χάνουν κανένα χρόνο ασφάλισης.

Να μπορούν, αν χρειασθεί, να αλλάξουν επάγγελμα χωρίς το άγχος της ασφαλιστικής προστασίας. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τις νέες ρυθμίσεις οι διατάξεις που διέπουν τη διαδοχική ασφάλιση, όπως κάθε φορά ισχύουν, έχουν εφαρμογή:

α) Μεταξύ του κλάδου κύριας ασφάλισης αγροτών και των άλλων φορέων κύριας ασφάλισης (ΙΚΑ, ΤΕΒΕ, κ.λ.π.)

β) μεταξύ του καταργηθέντα κλάδου πρόσθετης ασφάλισης και των άλλων φορέων Επικουρικής ασφάλισης (ταμείο Αρτοποιών, ταμείο Ηλεκτροτεχνικών κ.λ.π), εφόσον ο χρόνος της πρόσθετης ασφάλισης

δεν θεωρήθηκε διανυθείς στον κλάδο κύριας ασφάλισης. Οι διατάξεις της διαδοχικής ασφάλισης εφαρμόζονται μόνο μεταξύ ομοειδών φορέων, δηλαδή από φορέα κύριας ασφάλισης σε φορές κύριας ασφάλισης και από φορέα επικουρικής ασφάλισης σε φορέα επικουρικής ασφάλισης.

Την θέληση του για εφαρμογή των διατάξεων της διαδοχικής ασφάλισης θα εκδηλώσει ο ενδιαφερόμενος με την αίτηση του για συνταξιοδότηση. Η αίτηση υποβάλλεται στον τελευταίο φορέα ασφάλισης του ενδιαφερομένου και έχει έννομες συνέπειες και για τον άλλο ή τους άλλους φορείς στους οποίους ασφαλίστηκε ο ενδιαφερόμενος.

Παραδείγματα προκειμένου π.χ. για την αγρότισσα.

1) Αγρότισσα είναι ασφαλισμένη αρχικά στο ΤΕΒΕ, μετά στο ΙΚΑ και τελευταία στον κλάδο Κύριας Ασφάλισης Αγροτών. Όταν συμπληρώσει το 65° έτος της ηλικίας της, θα υποβάλει αίτηση για σύνταξη γήρατος στον ΟΓΑ με τα δικαιολογητικά που απαιτεί ο ΟΓΑ, δηλώνοντας παράλληλα ότι έχει χρόνο ασφάλισης και στο ΤΕΒΕ και στο ΙΚΑ και ότι επιθυμεί να συνταξιοδοτηθεί με τις διατάξεις τις διαδοχικής ασφάλισης.

Η σχετική διαδικασία θα κινηθεί από τον τελευταίο ασφαλιστικό φορέα, δηλαδή από τον ΟΓΑ.

2) Αγρότισσα ασφαλισμένη αρχικά στον κλάδο πρόσθετης Ασφάλισης του ΟΓΑ, και τελευταία ασφαλίστηκε στο ταμείο Ηλεκτροτεχνικών, το οποίο είναι Επικουρικό ταμείο, όταν συμπληρώσει το όριο ηλικίας θα υποβάλει αίτηση στο ταμείο αυτό με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, δηλώνοντας επίσης ότι έχει χρόνο ασφάλισης και στον κλάδο Πρόσθετης Ασφάλισης του ΟΓΑ και επιθυμεί να συνταξιοδοτηθεί με τις διατάξεις της διαδοχικής ασφάλισης.

Η σχετική διαδικασία θα κινηθεί από τον τελευταίο ασφαλιστικό φορέα της αιτούσας, δηλαδή από το ταμείο ηλεκτροτεχνικών.

5. Υγεία - Περίθαλψη

5.1 Δικαιούχοι περίθαλψης

Οι αγρότισσες, όπως και τα πρόσωπα όλων των κατηγοριών που υπάγονται στην ασφάλιση του ΟΓΑ, δικαιούνται τις παροχές περίθαλψης του οργανισμού. Γενικά περίθαλψη δικαιούνται όλοι οι άμεσα και έμμεσα ασφαλισμένοι του ΟΓΑ.

α) Άμεσα ασφαλισμένοι είναι:

Οι συνταξιούχοι του ΟΓΑ κάθε κατηγορίας (αναπηρίας, γήρατος, χηρείας, ορφάνιας, υπερηλίκων).

Τα πρόσωπα που ασκούν επάγγελμα για το οποίο, σύμφωνα με την ισχύουσα κάθε φορά Νομοθεσία, υπάγονται στην ασφάλιση του ΟΓΑ.

β) Έμμεσα ασφαλισμένοι είναι:

Τα προστατευόμενα μέλη της οικογένειας των άμεσα ασφαλισμένων και συνταξιούχων του ΟΓΑ, ήτοι:

Η σύζυγος των άμεσα ασφαλισμένων (Στις περιπτώσεως που δεν είναι και οι δύο άμεσα ασφαλισμένοι).

Τα ανήλικα παιδιά κάτω των 18 ετών.

Τα ενήλικα άνεργα και άγαμα παιδιά άνω των 18 ετών μέχρι και τη συμπλήρωση του 24^{ου} έτους της ηλικίας τους.

Οι φοιτητές – σπουδαστές μέχρι και δύο χρόνια μετά τη λήξη των σπουδών τους, όχι όμως πέραν του 26^{ου} έτους και εφόσον είναι άνεργοι και άγαμοι.

Τα ανήλικα ορφανά και από τους δύο γονείς παιδιά, τα οποία συνοικούν και συντηρούνται από συγγενείς τους – ανεξάρτητα του βαθμού συγγένειας.

Τα ανίκανα για οποιαδήποτε εργασία παιδιά, ανεξάρτητα από ηλικία, τα οποία συγκατοικούν και συντηρούνται από ασφαλισμένο ή συνταξιούχο του ΟΓΑ γονέα.

5.2 Εγγραφή στα Μητρώα Δικαιούχων Περίθαλψης – χορήγηση βιβλιαρίου υγείας.

Το βιβλιάριο υγείας αποτελεί για την αγρότισσα, όπως και για κάθε ασφαλισμένο, απαραίτητο το στοιχείο (μέσο) γιατί χωρίς αυτό δεν είναι δυνατόν να τύχει καμίας παροχής υγειονομικής περίθαλψης από το ΟΓΑ.

Για έκδοση του βιβλιαρίου υγείας του ΟΓΑ, πρέπει η ενδιαφερόμενη/ος να απευθυνθεί στον ανταποκριτή του ΟΓΑ του τόπου της μόνιμης κατοικίας της (για τους συνταξιούχους τόπος κατοικίας θεωρείται ο τόπος πληρωμής της σύνταξης) για να εγγραφεί στα τηρούμενα Μητρώα "Δικαιούχων Περίθαλψης Ασφαλισμένων", προσκομίζοντας και τα απαραίτητα δικαιολογητικά.

Για την έκδοση ή ανανέωση του βιβλιαρίου υγείας ΟΓΑ, θα πρέπει η ενδιαφερόμενη /ος (μαζί με άλλα δικαιολογητικά) να προσκομίσει, εφόσον είναι συνταξιούχος το τελευταίο απόκομμα της σύνταξης της και εφόσον έχει απογραφεί στον κλάδο κύριας ασφάλισης αγροτών την

τελευταία απόδειξη καταβολής των ληξιπρόθεσμων ασφαλιστικών εισφορών της.

Το μητρώο υπογράφεται από την ίδια την αγρότισσα και σε περίπτωση που η ίδια αδυνατεί, υπογράφεται από το σύζυγο ή από ενήλικο παιδί της.

Το βιβλιάριο υγείας ΟΓΑ ισχύει μόνο για την Ελληνική επικράτεια.

Τέλος σημειώνουμε ότι, με τη σύσταση του "Κλάδου Κύριας Ασφάλισης Αγροτών", (Ν.2457/1997), για τη χορήγηση ή ανανέωση βιβλιαρίου υγείας του ΟΓΑ, προϋπόθεση είναι η απογραφή στον αναφερόμενο κλάδο και η πληρωμή εισφοράς σύνταξης και ασθένειας.

5.3 Παροχές ασθένειας

Στην αγρότισσα, τον αγρότη και γενικά στους ασφαλισμένους και συνταξιούχους του ΟΓΑ καθώς και στα προστατευόμενα μέλη της οικογένειάς τους παρέχονται:

Ιατρική και εξωνοσοκομειακή περίθαλψη.
Νοσοκομειακή και μαιευτική περίθαλψη.
Πρόσθετες παροχές.
Νοσοκομειακή περίθαλψη στο εξωτερικό.
Φαρμακευτική περίθαλψη.

Για τις αναφερόμενες παροχές, οι άμεσα ή έμμεσα ασφαλισμένοι του ΟΓΑ πρέπει να έχουν το βιβλιάριο υγείας τους (ΟΓΑ).

α) Ιατρική εξωνοσοκομειακή περίθαλψη.

Η ασφαλισμένη και συνταξιούχος αγρότισσα, για ιατρική και εξωνοσοκομειακή περίθαλψη, με το βιβλιάριο υγείας της, μπορεί να απευθύνεται στα αγροτικά ιατρεία ή στα κέντρα υγείας ή στα εξωτερικά ιατρεία των κρατικών ή συμβεβλημένων με τον ΟΓΑ θεραπευτηρίων κοινής ωφελείας χαρακτήρα:

Για ιατρικές εξετάσεις και παροχή ιατρικών οδηγιών.
Για μικροβιολογικές παρακλινικές εξετάσεις.
Για χορήγηση συνταγής για φάρμακα.
Για εισαγωγή για νοσηλεία σε θεραπευτήριο, εφόσον κριθεί από το ιατρό αναγκαίο.

Οι δαπάνες που γίνονται για παρακλινικές εξετάσεις σε ιδιωτικά εργαστήρια, δεν καλύπτονται από τον ΟΓΑ, γιατί οι εξετάσεις αυτές μπορεί να γίνουν, δωρεάν σε κρατικά ιδρύματα.

Ειδικές εξετάσεις σε ιδιωτικά εργαστήρια που η νόμιμη δαπάνη καλύπτεται από τον ΟΓΑ είναι:

Αξονική – μαγνητική τομογραφία, ψηφιακή εκλεκτική αγγειογραφία, TRIPLEX, DOPLER, υπερηχογράφημα A-MODE και B-MODE.

Οποιαδήποτε άλλη ειδική εξέταση ή θεραπεία με την προϋπόθεση ότι αυτή δεν μπορεί να γίνει στα κρατικά νοσοκομεία του Νομού.

Για να καλυφθεί από τον ΟΓΑ η νόμιμη δαπάνη των αναφερόμενων ειδικών εξετάσεων πρέπει προηγουμένως να έχει δοθεί η σχετική έγκριση από τον αρμόδιο, ελεγκτή ιατρό του ΟΓΑ ή η έγκριση από τις προβλεπόμενες αρμόδιες ειδικές επιτροπές.

β) Νοσοκομειακή και Μαιευτική περίθαλψη

Η περίθαλψη αυτή περιλαμβάνει:

Πλήρη νοσοκομειακή – μαιευτική περίθαλψη στην Γ΄ θέση των κρατικών νοσοκομείων, των θεραπευτηρίων του ΙΚΑ και των συμβεβλημένων με των ΟΓΑ ιδιωτικών θεραπευτηρίων και κλινικών.

Αν ο ασφαλισμένος επιθυμεί να νοσηλευτεί σε ανώτερη θέση, τότε θα πληρώσει τη διαφορά των δαπανών.

Περίθαλψη σε μη συμβεβλημένες ιδιωτικές κλινικές, σε ειδικές έκτακτες και επείγουσες περιπτώσεις.

Περίθαλψη, σε κρατικά και ειδικά σχολεία – ιδρύματα συμβεβλημένα με τον ΟΓΑ, για ειδικές κατηγορίες πασχόντων, όπως τυφλών, κωφών, αναπήρων, βαρηκόων, απροσάρμοστων παιδιών σε άσυλα ανιάτων κ.λ.π.

γ) Πρόσθετες παροχές

Στις περιπτώσεις ασθενών που είναι αναγκαίο ο ΟΓΑ πληρώνει τη νόμιμη δαπάνη για τις παρακάτω παροχές:

Βοηθητικά θεραπευτικά μέσα (ζώνες, κηλεπιδέσμους κ.λ.π)

Θεραπευτικά μέσα και όργανα παροδικής χρήσης (συσκευές εισπνοών, καθετήρες, ουροσυλλέκτες κ.λ.π.)

Οξυγονοθεραπεία στο σπίτι (φιάλη οξυγόνου κ.λ.π.)

Προθέσεις για μετεγχειρητικές καταστάσεις, (γυαλιά, ακουστικά βαρηκοΐας, μηχανήματα ομιλίας).

Ορθοπεδικά είδη, μηχανήματα και Τεχνητά μέλη, όπως αναφέρονται στον τιμοκατάλογο του Εθνικού Ιδρύματος Αποκατάστασης Αναπήρων (Ε.Ι.Α.Α).

Αναλώσιμα και μη αναλώσιμα είδη στους νεφροπαθείς που υποβάλλονται σε συνεχή φορητή περιτοναϊκή, κάθαρση στο σπίτι.

Συσκευές για αυτοματοποιημένη περιτοναϊκή κάθαρση.

Δαπάνες μετακίνησης ασθενών όπως: έκτακτες μετακινήσεις, μεταφορά με ειδική ναύλωση (πλοιαρίου, αεροπλάνου, ελικοπτέρου), μετακινήσεις χρονίως πασχόντων ασθενών για τη διενέργεια εξετάσεων – θεραπειών, μετακινήσεις νεφροπαθών.

Δαπάνες για την χρησιμοποίηση αποκλειστικής νυχτερινής αδελφής νοσοκόμας.

δ) Νοσοκομειακή περίθαλψη στο εξωτερικό

Νοσοκομειακή περίθαλψη μπορεί να γίνει σε θεραπευτήρια του εξωτερικού, με δαπάνες του ΟΓΑ, στις περιπτώσεις που η διάγνωση ή η θεραπεία της πάθησης δεν μπορεί να γίνει στην Ελλάδα.

5.4 Φαρμακευτική περίθαλψη

Η αγρότισσα, άμεσα ή έμμεσα ασφαλισμένη, έχει πλήρη φαρμακευτική περίθαλψη από τον ΟΓΑ, όπως γενικά οι ασφαλισμένοι του.

Οι συνταγές φαρμάκων χορηγούνται στο βιβλιάριο υγείας από κρατικούς ιατρούς ή και ιδιώτες οι οποίοι έχουν δηλώσει ότι αποδέχονται τις διατάξεις του κανονισμού φαρμακευτικής περίθαλψης ασφαλισμένων του ΟΓΑ. Στην περίπτωση του ιδιώτη ιατρού η ασφαλισμένη θα πληρώσει την επίσκεψη.

Η συμμετοχή στη δαπάνη των φαρμάκων είναι 25% με εξαίρεση τα φάρμακα για χρόνιες παθήσεις όπου η συμμετοχή είναι 10% ή τα φάρμακα χορηγούνται δωρεάν.

Στο νέο ενιαίο συνταγολόγιο χορήγησης φαρμάκων, το οποίο θα χρησιμοποιείται υποχρεωτικά από το δημόσιο και όλους τους φορείς και κλάδους ασθένειας, αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων υπάγεται και ο ΟΓΑ, σύμφωνα με το Π.Δ 88/98 που εκδόθηκε βάσει των διατάξεων της παραγ.8 του άρθρου 20 του Ν. 2458/1997.

Η συνταγογράφιση στα ατομικά συνταγολόγια των ασφαλισμένων προβλέπεται να αρχίσει μετά το 1° τρίμηνο του 2000. Μέχρι να ισχύσει το νέο συνταγολόγιο, οι γιατροί θα γράφουν τις συνταγές φαρμάκων των ασθενών στα συνταγολόγια που έχουν προμηθευθεί.

Ειδικότερα στους ασφαλισμένους χορηγούνται όλα τα φάρμακα που κυκλοφορούν στην Ελλάδα και περιλαμβάνονται στον εγκεκριμένο εκάστοτε κατάλογο συνταγογραφούμενων ιδιοσκευασμάτων .

Φάρμακα που κυκλοφορούν μόνο στο εξωτερικό, ή δεν περιλαμβάνονται στο προαναφερόμενο κατάλογο, χορηγούνται μετά από αιτιολογημένη γνωμάτευση του θεράποντα ιατρού.

Οι ασφαλισμένοι προμηθεύονται τα φάρμακα από τα συμβεβλημένα με τον ΟΓΑ φαρμακεία ή από τα φαρμακεία των κρατικών νοσοκομείων (για ειδικές κατηγορίες φαρμάκων), με την προσκόμιση της συνταγής ιατρού και του βιβλιαρίου ΟΓΑ.

5.5 Παροχές Μητρότητας

Με την επικύρωση από τη χώρα μας της Διεθνούς Σύμβασης Εργασίας 103/1952 "περί προστασίας της μητρότητας " με το Νόμο 1302/82 (ΦΕΚ 133/Τ.Α/1982), από το έτος 1985 χορηγούνται οι παρακάτω παροχές μητρότητας:

Επίδομα κυοφορίας και λοχίας

Βοήθημα τοκετού, σε περίπτωση που ο τοκετός πραγματοποιηθεί σε ιδιωτικό μαιευτήριο με δαπάνες της ασφαλισμένης στον ΟΓΑ.

α) Ποσά παροχών μητρότητας (όπως ισχύουν για το 1999)

Το επίδομα κυοφορίας και λοχίας ανέρχεται σε 50.000δρχ. Σε περίπτωση που γεννηθούν δίδυμα, τρίδυμα κ.λ.π., και βρίσκονται στη ζωή κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησεως για τη χορήγηση των παροχών, το επίδομα αυτό αυξάνεται κατά 50% (25.000δρχ.), για κάθε παιδί πέραν του ενός. Αν δηλαδή γεννηθούν δίδυμα και βρίσκονται στη ζωή χορηγείται ποσό 75.000δρχ.

Το βοήθημα τοκετού ανέρχεται σε 20.000δρχ.

β) Δικαιούχοι παροχών

Δικαιούχος των παροχών μητρότητας είναι οι μητέρες. Σε περίπτωση θανάτου της μητέρας και εφόσον το παιδί που γεννήθηκε βρίσκεται στη ζωή, οι παροχές καταβάλλονται στο σύζυγο της. Αν δεν υπάρχει σύζυγος ή ο σύζυγος εγκατέλειψε το παιδί που γεννήθηκε, οι παροχές καταβάλλονται στο συγγενικό πρόσωπο που αποδεδειγμένα έχει αναλάβει τη φροντίδα του παιδιού. Σε περίπτωση θανάτου μητέρας και παιδιού καταβάλλεται μόνο βοήθημα τοκετού στο πρόσωπο που πλήρωσε τις σχετικές δαπάνες.

Οι παροχές μητρότητας καταβάλλονται στους δικαιούχους με ταχυδρομική επιταγή. Το δικαίωμα για την χορήγηση των παροχών μητρότητας παραγράφεται μετά την παρέλευση 5ετίας.

6. Οικογενειακά επιδόματα και ισόβια σύνταξη

6.1 Γενικά:

Στα πλαίσια του γενικού καθεστώτος που ισχύει για τους πολύτεκνους και η αγρότισσα γυναίκα δικαιούται επίδομα τέκνων από το 3° παιδί και μετά αναλογικά. Επίσης δικαιούται ισόβια σύνταξη. (Συγκεκριμένα ο ΟΓΑ, ως εντολοδόχος του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας, χορηγεί επιδόματα πολυτέκνων στις μητέρες αγρότισσες αλλά και γενικά στις ασφαλισμένες του ΟΓΑ μητέρες.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 39 του Νόμου 2459/1997 (ΦΕΚ 17/ΤΑ/18-2-1997) για "τροποποίηση και κατάργηση διατάξεων σχετικών με την αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος," και τις σχετικής κοινής απόφασης των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών και Υγείας –Πρόνοιας, τα επιδόματα και η ισόβια σύνταξη που προβλέπονται από το άρθρο 63 του Ν. 1892/1990, και από τα άρθρα 2 και 3 του Ν. 2163/1993, χορηγούνται πλέον από τον ΟΓΑ, που ενεργεί ως εντολοδόχος του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας.

Συγκεκριμένα ο ΟΓΑ χορηγεί στην αγρότισσα μητέρα (και άλλες μητέρες ασφαλισμένες του) τα παρακάτω πολυτεκνικά επιδόματα:

α) Επιδόματα τρίτου παιδιού (άρθρο 63 του Ν. 1892/90 και άρθρο 39 του Ν. 2457/97)

β) Επίδομα πολυτεκνικό (άρθρο 63 του Ν. 1892/90, άρθρο 2 του Ν. 2163/93 και άρθρο 39 του Ν. 2459/97)

γ) Ισόβια σύνταξη (άρθρο 63 του Ν. 1892/90, άρθρο 3 του Ν. 2163/93 και άρθρο 39 του Ν. 2459/97).

Σύμφωνα με τα ισχύοντα, ο θεσμός των οικογενειακών επιδομάτων έχει δημογραφικό αλλά και κοινωνικό χαρακτήρα. Με κριτήριο το ύψος του εισοδήματος, τα παραπάνω επιδόματα χορηγούνται στις περιπτώσεις οικογενειών με χαμηλά εισοδήματα.

Τα ποσά των επιδομάτων και της ισόβιας σύνταξης αυξάνονται κάθε έτος, σύμφωνα με τον δείκτη τιμών καταναλωτή του προηγούμενου έτους, όπως αυτός προσδιορίζεται από τα επίσημα στοιχεία του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας.

6.2 Επίδομα τρίτου παιδιού

Στη μητέρα αγρότισσα που έχει ή αποκτά τρίτο παιδί χορηγείται το επίδομα "τρίτου παιδιού".

Το ποσό του επιδόματος αυτού, για το έτος 1999 ανέρχεται σε 43.513δρχ. μηνιαίως.

Προϋποθέσεις για τη χορήγηση του επιδόματος είναι:

Το Ετήσιο Οικογενειακό Εισόδημα δεν πρέπει να υπερβαίνει το ποσό των 7.000.000δρχ.

Και τα τρία παιδιά της επιδοτούμενης μητέρας πρέπει να είναι Έλληνες υπήκοοι ή υπήκοος κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η μητέρα και το επιδοτούμενο τρίτο παιδί της πρέπει να μένουν μόνιμα και νόμιμα στην Ελλάδα.

Το επίδομα αυτό χορηγείται στον πατέρα, μόνο όταν η σύζυγος του με την οποία απέκτησε τα τρία παιδιά απεβίωσε ή έχει εγκαταλείψει τα παιδιά και τον ίδιο.

Σε περίπτωση τέκνου που απεκτήθηκε χωρίς νόμιμο γάμο η μητέρα πρέπει να έχει την Ελληνική υπηκοότητα ή κράτους μέλους της Ε.Ε ή να είναι Ελληνίδα το γένος.

Το επίδομα για το τρίτο παιδί, καταβάλλεται στη μητέρα από τον 1η του μήνα του επόμενου εκείνου της γέννησης του ή της άφιξης του από το εξωτερικό.

Το επίδομα διακόπτεται από την 1η του μήνα του επόμενου εκείνου που το παιδί συμπληρώσει το έκτο 6° έτος της ηλικίας του. Το έτος 1997 (εχορηγείτο επίδομα αυτό σε 41.264 περιπτώσεις).

6.3 Πολυτεκνικό επίδομα

Πολυτεκνικό επίδομα χορηγείται:

α) Στη μητέρα με τέσσερα (4) παιδιά καθώς και στη χήρα ή διαζευγμένη ή άγαμη με τρία παιδιά, που χαρακτηρίζεται πολύτεκνη.

β) Στα ορφανά παιδιά και από τους δύο γονείς, που είναι τουλάχιστον τρία και αποτελούν ξέχωρη οικογένεια και δεν έχουν δικούς τους πόρους ζωής.

γ) Στον πολύτεκνο πατέρα εφόσον:

Είναι ανίκανος για εργασία ή ανάπηρος πολέμου με αναπηρία τουλάχιστον 70%, χήρος ή με σύζυγο απόλυτα ανάπηρη και έχει τουλάχιστον τρία (3) παιδιά, ανήλικα ή ανάπηρα ή σπουδαστές.

Έχει τέσσερα (4) παιδιά από διαφορετικούς γάμους, πληρούν τις παραπάνω προϋποθέσεις έχει την ευθύνη της διατροφής των παιδιών και εφόσον η μητέρα δεν λαμβάνει το επίδομα αυτό.

Οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση πολυτεκνικού επιδόματος είναι:

Να υπάρχει τουλάχιστον ένα άγαμο παιδί ηλικίας μέχρι 23 ετών.

Τα μέλη της πολύτεκνης οικογένειας να είναι Έλληνες υπήκοοι ή υπήκοοι των κρατών μέλη της Ε.Ε.

Οι δικαιούχοι και τα παιδιά να διαμένουν μόνιμα στην Ελλάδα.

Το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα να είναι μέχρι 8.000.000δρχ. Το ποσό αυτό, αυξάνεται κατά 500.000δρχ. για κάθε παιδί πέραν του

τετάρτου, άγαμου και μέχρι 23 ετών. Η προσαύξηση δεν ισχύει για τα ορφανά και από τους δύο γονείς παιδιά.

Το ποσό του επιδόματος για το έτος 1999 είναι 10.878δρχ. για κάθε παιδί. Στην περίπτωση που παραμένει ένα επιδοτούμενο παιδί το επίδομα δεν μπορεί να είναι κατώτερο των 23.000δρχ.

Το επίδομα διακόπτεται, την 1η Ιανουαρίου του έτους του επόμενου εκείνου που το τελευταίο άγαμο παιδί συμπληρώσει το 23° έτος της ηλικίας του. το επίδομα αυτό το έτος 1997 εχορηγείτο σε 89022 περιπτώσεις.

6.4 Ισόβια σύνταξη

Ισόβια σύνταξη χορηγείται στη μητέρα αγρότισσα όταν:

Το τελευταίο άγαμο παιδί της συμπλήρωσε το 23° έτος της ηλικίας του ή παντρεύτηκε και έτσι δεν δικαιούται στο εξής το πολυτεκνικό επίδομα.

Χαρακτηρίστηκε πολύτεκνη, αλλά δεν έχει τις προϋποθέσεις να της χορηγηθεί το πολυτεκνικό επίδομα.

Έχει ή είχε κάποια χρονική στιγμή τέσσερα (4) τουλάχιστον στη ζωή παιδιά .

Προϋποθέσεις για τη χορήγηση της ισόβιας σύνταξης:

Η μητέρα και τα τέσσερα (4) τουλάχιστον από τα παιδία της να έχουν την Ελληνική υπηκοότητα ή να είναι Ελληνικής καταγωγής και να ήλθαν στην Ελλάδα ως πρόσφυγες.

Η μητέρα να διαμένει μόνιμα και νόμιμα στην Ελλάδα.

Το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα να μην υπερβαίνει το ποσό των 3.000.000δρχ.

Το ποσό της αναφερόμενης σύνταξης για το έτος 1999 ανέρχεται σε 25.020δρχ. μηνιαίως.

Η ισόβια σύνταξη καταβάλλεται στην μητέρα την 1η Ιανουαρίου του επόμενου έτους εκείνου που διακόπτεται η καταβολή του πολυτεκνικού επιδόματος.

Στην περίπτωση που δεν υποβληθεί έγκαιρα η σχετική αίτηση, η σύνταξη χορηγείται αναδρομικά μόνο έξι (6) μήνες από την υποβολή της αίτησης.

Η σύνταξη διακόπτεται:

Με το θάνατο ή την αφάνεια ή την απώλεια της Ελληνικής υπηκοότητας ή ιθαγένειας της δικαιούχου.

Όταν το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα υπερβαίνει το ποσό των 3.000.000δρχ.

Για όλες τις παραπάνω περιπτώσεις επιδομάτων – σύνταξης, η αίτηση-τα δικαιολογητικά, υποβάλλονται στον ανταποκριτή του ΟΓΑ του Δήμου ή της κοινότητας που διαμένει η οικογένεια.

Το έτος 1997, εχορηγήτο ισόβια σύνταξη σε 57.777 περιπτώσεις.

III. Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε) – Διμερείς Συμβάσεις Κοινωνικής Ασφάλειας

1 Γενικά

Από 1-1-1981 που η χώρα μας έγινε πλήρες μέλος της Ε.Ε., στον ΟΓΑ, τον αρμόδιο φορέα για την κοινωνική ασφάλιση των αγροτών, εφαρμόζονται υποχρεωτικά οι κανονισμοί της ΕΟΚ, με αριθμό 1408/71 και 574/72. Οι κανονισμοί αυτοί ρυθμίζουν θέματα κοινωνικής ασφάλισης των εργαζομένων που διακινούνται στις χώρες – μέλη της Ε.Ε., δηλαδή εκτός από την Ελλάδα, στην Αγγλία, Βέλγιο, Γαλλία, Ο.Δ. Γερμανίας, Δανία, Ιρλανδία, Ιταλία, Ολλανδία, Λουξεμβούργο, Ισπανία, Πορτογαλία, Αυστρία, Σουηδία, Φιλανδία.

Εκτός των παραπάνω κρατών - μελών, οι προαναφερόμενοι κανονισμοί εφαρμόζονται και στις χώρες Νορβηγία, Ισλανδία και Λιχνεστάϊν, οι οποίες αποτελούν επίσημα μέλη του Ευρωπαϊκού οικονομικού χώρου.

Στο ΟΓΑ εφαρμόζονται επίσης, υποχρεωτικά και η Διμερείς συμβάσεις κοινωνικής ασφάλειας που έχει συνάψει η Ελλάδα με τη Βραζιλία, Κύπρο, Καναδά – Κεμπέκ, Αργεντινή, Αίγυπτο, ΗΠΑ, Ν. Ζηλανδία, Βενεζουέλα και Ουρουγουάη.

Οι κανονισμοί της Ε.Ε καθώς και οι Διμερείς Συμβάσεις κοινωνικής Ασφάλειας εφαρμόζονται σε συνδυασμό με τη νομοθεσία του ΟΓΑ.

2 Δικαιώματα κοινωνικής ασφάλισης στις χώρες της Ε.Ε.

Οι κοινοτικοί κανόνες δεν επιδιώκουν την εναρμόνιση των Εθνικών συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης, αλλά μάλλον τον συντονισμό τους. Στα πλαίσια της ισότητας, η αρχή της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών απαγορεύει, την εφαρμογή διακρίσεων με βάση το φύλο και στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης.

Στις χώρες τις Ε.Ε, υπάρχουν δύο κύρια-βασικά είδη κοινωνικής ασφάλισης:

α) Η υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση που θεσπίζεται, από την Εθνική νομοθεσία.

Η νομοθεσία αυτή καλύπτει την προστασία από την ασθένεια, την αναπηρία, το γήρας, τα εργατικά ατυχήματα, τις επαγγελματικές ασθένειες και την ανεργία. Παραδείγματα τέτοιων παροχών είναι οι συντάξεις, γήρατος και αναπηρίας, τα επιδόματα ανεργίας, κ.α.

β) Η επαγγελματική κοινωνική ασφάλιση που παρέρχεται από το σύστημα ενός μεμονωμένου εργοδότη ή μιας ομάδας εργοδοτών ή σε επίπεδο κλάδου. Η ασφάλιση αυτή έχει σκοπό τη συμπλήρωση ή την αντικατάσταση, των παροχών που χορηγούνται από τα υποχρεωτικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης. Τα συστήματα της επαγγελματικής κοινωνικής ασφάλισης μπορεί να είναι υποχρεωτικά ή προαιρετικά.

3. Ίση μεταχείριση στα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης.

α) Στα υποχρεωτικά συστήματα:

Οι άνδρες και οι γυναίκες που εκτελούν ιδίου τύπου εργασία δικαιούνται:

Ιδίου τύπου κοινωνική ασφάλιση

Ιδία κάλυψη των εξόδων ασφάλισης κατά κινδύνων.

Ίσων όρων πρόσβασης στην ασφάλιση

Καταβολή των ιδίων εισφορών στο σύστημα ασφάλισης που ανήκουν.

Επίσης οι παροχές υπολογίζονται με τον ίδιο τρόπο καθώς και οι προσαυξήσεις των παροχών που δικαιούται η/ο ασφαλισμένος για τον/την σύζυγο και τα προστατευόμενα μέλη της οικογένειας. Οι όροι που καθορίζουν τη διάρκεια του δικαιώματος στις παροχές είναι η ίδιοι για τους άνδρες και τις γυναίκες που εκτελούν την ίδια εργασία ή εργασία ίσης αξίας.

Στο πλαίσιο των υποχρεωτικών συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης, επιτρέπεται η διαφορετική μεταχείριση σε ορισμένους τομείς. Για παράδειγμα τα κράτη μέλη έχουν την δυνατότητα να ορίζουν διαφορετικές ηλικίες συνταξιοδότησης και διαφορετικούς όρους θεμελίωσης δικαιώματος για σύνταξη επιζώντων. Σε ορισμένα κράτη μέλη οι γυναίκες είναι δυνατόν να λαμβάνουν σύνταξη σε νεώτερη ηλικία από τους άνδρες, ενώ σε άλλες περιπτώσεις προβλέπεται η χορήγηση σύνταξης στις χήρες αλλά όχι στους χήρους.

β) Επαγγελματικά συστήματα

Κατ' αρχήν υπάρχει το δικαίωμα των ασφαλισμένων για ίσες παροχές για τους ίδιους κινδύνους που καλύπτονται από τα υποχρεωτικά συστήματα, όταν αυτό προβλέπεται σε επαγγελματικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης.

Απαγορεύονται, στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης, οι διακρίσεις με βάση το φύλο, συμπεριλαμβανομένης και της ηλικίας συνταξιοδότησης και των παροχών επιζώντων.

Στις χώρες της Ε.Ε, υπάρχουν πολυάριθμα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης.

Αυτά όμως θα πρέπει να μεταχειρίζονται ισότιμα τους άνδρες και τις γυναίκες κυρίως στα παρακάτω:

Στο πεδίο εφαρμογής, των συστημάτων και τους όρους πρόσβασης σε αυτά, συμπεριλαμβανομένης της ηλικίας.

Στην υποχρέωση καταβολής εισφορών και τον υπολογισμό των εισφορών.

Στους όρους που διέπουν τη διάρκεια και την απόκτηση δικαιώματος για παροχές.

Στον υπολογισμό των οφειλόμενων παροχών για τον/την σύζυγο και τα προστατευόμενα μέλη της οικογένειας τους.

Το δικαίωμα για ίση επαγγελματική κοινωνική ασφάλιση δεν εφαρμόζεται στις παρακάτω περιπτώσεις:

Στις ατομικές συμβάσεις, για τους αυτοαπασχολούμενους ή στην περίπτωση μισθωτού.

Σε ασφάλειες στις οποίες δεν συμμετέχει ο εργοδότης.

Στα επαγγελματικά συστήματα στα οποία οι παροχές χρηματοδοτούνται από εισφορές που καταβάλλουν οι εργαζόμενοι σε εθελοντική βάση.

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

4. Βασικές αρχές της Ε.Ε για τη διακίνηση ασφαλισμένων

Από τη Νομοθεσία της Ε.Ε (Καν. 1408/71 και 574/72) προκύπτουν τρεις βασικές αρχές, οι οποίες εφαρμόζονται σε όλους τους διακινούμενους πολίτες που έχουν εργασία και ασφαλιστεί σε φορέα κράτους μέλους της Ε.Ε.

Οι βασικές αυτές αρχές είναι:

α) Η ισότητα ασφαλιστικής μεταχείρισης (άρθρο 3 του Καν. (ΕΟΚ) 1408/71).

Αυτό σημαίνει ότι πρόσωπα τα οποία κατοικούν και εργάζονται σε ένα κράτος – μέλος της Ε.Ε απολαμβάνουν τα ίδια ασφαλιστικά δικαιώματα και έχουν τις ίδιες υποχρεώσεις με τους υπηκόους του κράτους αυτού.

β) Η δυνατότητα εξαγωγής χρηματικών παροχών (άρθρο 10 του Καν. (ΕΟΚ) 1408/71).

Με τη δυνατότητα αυτή, οι ασφαλισμένοι μπορούν να παίρνουν π.χ. τη σύνταξή τους, σε οποιοδήποτε κράτος – μέλος της Ε.Ε κατοικούν, χωρίς το ποσό της σύνταξης τους να υποστεί μείωση.

γ) Συνυπολογισμός περιόδων ασφάλισης.

Η αρχή του συνυπολογισμού περιόδων ασφάλισης καθιερώνεται με τον Καν. (ΕΟΚ) 1408/71 και είναι μια πάρα πολύ σημαντική αρχή. Σύμφωνα με την αρχή αυτή συνυπολογίζουν οι ασφαλισμένοι π.χ. τον χρόνο ασφάλισης τους στον ΟΓΑ με το χρόνο ασφάλισης που είχαν πραγματοποιήσει σε χώρες της Ε.Ε για να θεμελιώσουν δικαίωμα σύνταξης.

Η αρχή του συνυπολογισμού περιόδων ασφάλισης εφαρμόζεται στη χώρα μας από τον ΟΓΑ και για τα τρία είδη της χορηγούμενης σήμερα σύνταξης στις αγρότισσες αγρότες, ήτοι:

α) Τη βασική σύνταξη (Ν.4169/61)

β) Την πρόσθετη σύνταξη (Ν.1745/87)

γ) Την σύνταξη κλάδου κύριας ασφάλισης (Ν.2458/97)

Επειδή η αρχή αυτή είναι σημαντική σύμφωνα με τα σημερινά δεδομένα εργασίας και διακίνησης των πολιτών της Ε.Ε, θα την αναλύσουμε με ένα παράδειγμα εργασίας μιας αγρότισσας στη χώρα μας και στη Γερμανία.

Μια αγρότισσα, πριν φύγει π.χ. για τη Γερμανία ή και μετά την επιστροφή της, πραγματοποίησε συνολικά στον ΟΓΑ 20 χρόνια ασφάλισης και στη Γερμανία 10 χρόνια ασφάλισης.

Με τη συμπλήρωση του 65ου έτους της ηλικίας της υποβάλλει αίτηση για να πάρει τη βασική σύνταξη γήρατος του ΟΓΑ (Ν.4169/61). Σύμφωνα όμως με την νομοθεσία του ΟΓΑ, για να πάρει σύνταξη απαιτείται, εκτός από την ηλικία των 65 ετών, να έχει πραγματοποιήσει και 25 χρόνια ασφάλισης. Η αγρότισσα όμως αυτή έχει μόνο 20 χρόνια ασφάλισης στον ΟΓΑ.

Με βάση όμως την αρχή του συνυπολογισμού των περιόδων ασφάλισης (χρόνος ΟΓΑ και χρόνος Γερμανίας), συμπληρώνεται η χρονική προϋπόθεση της 25ετίας και έτσι η ασφαλισμένη θεμελιώνει δικαίωμα σύνταξης από τον ΟΓΑ. Το ποσό όμως της σύνταξης, εφαρμόζοντας το μηχανισμό του αναλογικού συσχετισμού όπως προβλέπει η κοινοτική νομοθεσία, θα είναι ανάλογο με τα 20 χρόνια που απασχολήθηκε σαν αγρότισσα.

Το ποσό δηλαδή σύνταξης που θα πάρει θα είναι τα 20/30 του ποσού των 33.201δρχ. που είναι σήμερα το ποσό βασικής σύνταξης του ΟΓΑ.

Οι προαναφερόμενες διεθνώς αποδεκτές αρχές κοινωνικής Ασφάλισης ισχύουν και επί των Διμερών Συμβάσεων Κοινωνικής Ασφάλειας.

5. Παροχές εργαζομένων σε κράτος Ε.Ε. ή Διμερούς Σύμβασης.

Ο ΟΓΑ χορηγεί στους ασφαλισμένους του, αγρότισσα, αγρότη κ.λ.π., οι οποίοι είχαν εργαστεί ή εργαστούν και σε κράτος, μέλος της Ε.Ε ή σε κράτος με το οποίο έχει συναφθεί Διμερής Σύμβαση Κοινωνικής Ασφάλειας, τις ίδιες παροχές που χορηγεί στους ασφαλισμένους του που εργάστηκαν ή εργάζονται στην Ελλάδα.

Τα είδη των χορηγούμενων παροχών είναι:

Παροχές συντάξεων

Παροχές υγείας περίθαλψης και

Παροχές οικογενειακές

α) Παροχές συντάξεων

Ο ΟΓΑ χορηγεί συντάξεις (γήρατος, αναπηρίας κ.λ.π.) στα πρόσωπα που έχουν εργασθεί σε χώρα, στην οποία ισχύουν οι κανονισμοί της Ε.Ε ή η Ελλάδα έχει συνάψει Διμερή Σύμβαση Κοινωνικής Ασφάλειας, ακόμη και στην περίπτωση που παίρνουν σύνταξη από τη χώρα αυτή.

Η λήψη σύνταξης από τις παραπάνω χώρες δεν αποτελεί, κατά κανόνα εμπόδιο για τη συνταξιοδότηση και από τον ΟΓΑ. Μια γυναίκα π.χ. που παίρνει σύνταξη γήρατος από την Ο. Δ. Γερμανίας, μπορεί να πάρει και σύνταξη γήρατος από τον ΟΓΑ, εφόσον έχει τις προϋποθέσεις που απαιτεί η νομοθεσία του ΟΓΑ τόσο για τη βασική όσο και για τη σύνταξη του νέου κλάδου κύριας ασφάλισης αγροτών. Αυτό σημαίνει, ότι αν η/ο ενδιαφερόμενος συμπληρώσει τις προϋποθέσεις τόσο η νομοθεσία π.χ. του Γερμανικού φορέα, όσο και η νομοθεσία του ΟΓΑ για τη λήξη σύνταξης γήρατος μπορεί να πάρει σύνταξη και από τους δύο φορείς.

Υπάρχουν όμως και περιπτώσεις, που η συνταξιοδότηση από μία από τις προαναφερόμενες χώρες αποτελεί εμπόδιο για τη χορήγηση της βασικής σύνταξης του ΟΓΑ. Για παράδειγμα:

Η λήψη σύνταξης εργατικού ατυχήματος από φορέα άλλης κοινοτικής χώρας, αποτελεί εμπόδιο για τη χορήγηση της βασικής σύνταξης του ΟΓΑ λόγω αναπηρίας ή γήρατος.

Η λήψη σύνταξης χηρείας αποτελεί επίσης εμπόδιο, για τη χορήγηση της βασικής σύνταξης γήρατος ή αναπηρίας.

Με το νέο Νόμο 2458/97. Που ισχύει από 1-1-1998, δεν υπάρχει πλέον πρόβλημα όσον αφορά στις συντάξεις γήρατος και αναπηρίας που

χορηγούνται σύμφωνα με τη Νομοθεσία του Νέου Κλάδου Ασφάλισης αγροτών.

Σύμφωνα με τη διαδικασία που ακολουθείται με τις διατάξεις της Νομοθεσίας των Ε.Ε - Διμερών Συμβάσεων, για να χορηγηθεί μία παροχή πρέπει να υποβληθεί αίτηση (με τα απαραίτητα δικαιολογητικά) από τον ενδιαφερόμενο.

Που υποβάλλεται η αίτηση

Η αγρότισσα ή τα πρόσωπα που έχουν ασφάλιση σε φορέα δύο ή περισσοτέρων κρατών, πρέπει να υποβάλουν αίτηση σε ένα μόνο κράτος και συγκεκριμένα στο κράτος μόνιμης κατοικίας τους, δηλώνοντας με ακρίβεια τα διαστήματα που απασχολήθηκαν και στα άλλα κράτη. Δεν χρειάζεται δεύτερη αίτηση για να εξετασθεί το ίδιο αίτημα από τον άλλο εμπλεκόμενο στη διαδικασία φορέα.

Υποβολή της αίτησης στην Ελλάδα (ΟΓΑ)

Στον ΟΓΑ μπορούν να υποβάλουν αίτηση τα πρόσωπα τα οποία κατοικούν μόνιμα στην Ελλάδα και εκτός από την ασφάλισή τους στην άλλη χώρα, είχαν ή έχουν στην Ελλάδα χρόνο ασφάλισης μόνο στον ΟΓΑ. Στην περίπτωση που υπάρχει ασφάλιση και σε άλλο Ελληνικό ταμείο, οι ενδιαφερόμενοι ανάλογα από ποιο φορέα επιθυμούν να πάρουν σύνταξη, μπορούν να υποβάλουν αίτηση στο ταμείο προτίμησης τους, δηλώνοντας όμως ότι είχαν ασφάλιση και στον ΟΓΑ.

Η αίτηση υποβάλλεται στον ανταποκριτή ΟΓΑ του τόπου κατοικίας του ενδιαφερομένου, στα ειδικά έντυπα του ΟΓΑ με την ένδειξη "ΕΟΚ ή Ε.Ε" και "ΔΙΜΕΡΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ" ανάλογα με τη χώρα όπου εργάσθηκε η/ο ενδιαφερόμενος.

Υποβολή της αίτησης στο άλλο κράτος

Η αίτηση υποβάλλεται στον αρμόδιο αλλοδαπό φορέα του τόπου κατοικίας του ασφαλισμένου.

Στην περίπτωση αυτή, πρέπει η/ο ενδιαφερόμενος να δηλώσει στον άλλο φορέα, τον τόπο που κατοικούσε και απασχολήθηκε στην Ελλάδα σε αγροτικές ή άλλες εργασίες καλυπτόμενες από την ασφάλιση του ΟΓΑ (Δήμο ή Κοινότητα, Νομό).

β) Παροχές Υγείας – Περίθαλψης

Η ασφαλισμένη/ος και συνταξιούχος του ΟΓΑ καθώς και τα μέλη της οικογένειας του, έχουν δικαίωμα περίθαλψης σε κράτος – μέλος της Ε.Ε. σύμφωνα με τη νομοθεσία της, με δαπάνες του ΟΓΑ. Για να αποδείξουν οι ενδιαφερόμενοι το δικαίωμα για περίθαλψη πρέπει να έχουν μαζί τους το ειδικό κοινοτικό έντυπο το οποίο εκδίδεται από τον ΟΓΑ.

Σύμφωνα με τον κανονισμό της Ε.Ε 1408/71, προβλέπονται διαφορετικές ρυθμίσεις περίθαλψης, για τους ενδιαφερομένους που μεταβαίνουν προσωρινά σε άλλο κράτος – μέλος της Ε.Ε και άλλες περιπτώσεις που διαμένουν μόνιμα.

Περίπτωση προσωρινής διαμονής

Σε περίπτωση προσωρινής διαμονής:

- Οι συνταξιούχοι του ΟΓΑ και τα μέλη της οικογένειας τους.
- Οι ασφαλισμένοι του ΟΓΑ και τα μέλη της οικογένειας τους.
- Οι συνταξιούχοι του ΟΓΑ ως ανασφάλιστου υπερήλικα, δικαιούνται περίθαλψη, από άλλο κράτος – μέλος της Ε.Ε και την καταβολή της δαπάνης από τον ΟΓΑ σε τυχόν νοσηλεία. Καλύπτονται δηλαδή μόνο επείγοντα (περιστασιακά) περιστατικά ασθένειας που θα συμβούν στη διάρκεια προσωρινής διαμονής σε άλλο κράτος – μέλος.

Σε καμιά περίπτωση δεν καλύπτεται νοσηλεία, που προγραμματίζουν οι ενδιαφερόμενοι με την ευκαιρία π.χ. ταξιδίου τους (τουρισμός, επίσκεψη συγγενών κ.λ.π.).

Σε περίπτωση μόνιμης διαμονής

Η/ο συνταξιούχος του ΟΓΑ και τα μέλη της οικογένειάς του που διαμένουν μόνιμα σε άλλο κράτος – μέλος της Ε.Ε, δικαιούνται περίθαλψη και καλύπτονται από τον ΟΓΑ οι δαπάνες για οποιοδήποτε περιστατικό ασθένειας συμβεί, εφόσον υπάρχουν οι απαραίτητες προϋποθέσεις, που καθορίζονται στα ειδικά κοινοτικά (για κάθε περίπτωση) έντυπα του ΟΓΑ.

Προγραμματισμένη νοσηλεία

Οι ασφαλισμένοι και συνταξιούχοι του ΟΓΑ και τα μέλη της οικογένειάς τους, όταν μεταβαίνουν με προγραμματισμένη νοσηλεία σε κράτος – μέλος της Ε.Ε, δικαιούνται πλήρη κάλυψη των δαπανών νοσηλείας τους εφόσον υπάρχουν οι σχετικές προϋποθέσεις.

Περίθαλψη σπουδαστών

Οι σπουδαστές σε άλλο κράτος – μέλος της Ε.Ε, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις που απαιτεί η νομοθεσία του ΟΓΑ (δεν έχουν υπερβεί το 26° έτος της ηλικίας τους κ.λ.π.), δικαιούνται περίθαλψη στο άλλο κράτος – μέλος σύμφωνα και με τα περιλαμβανόμενα σε ειδικό διαθέσιμο από τον ΟΓΑ σχετικό κοινοτικό έντυπο.

γ) παροχές οικογενειακές

οι οικογενειακές παροχές χορηγούνται από το κράτος, στην νομοθεσία του οποίου υπάγεται ο εργαζόμενος, ανεξάρτητα από το κράτος διαμονής των παιδιών του. Για παράδειγμα, η Ελληνίδα ή ο Έλληνας εργαζόμενος στην ομοσπονδιακή Γερμανία, θα παίρνει οικογενειακές παροχές από το κράτος αυτό, έστω και αν τα παιδιά του μένουν στην Ελλάδα.

Επίσης, οι υπήκοοι κρατών, στα οποία εφαρμόζονται οι κανονισμοί της Ε.Ε, που κατοικούν και εργάζονται στην Ελλάδα, δικαιούνται τα οικογενειακά επιδόματα του Ν. 2459/97 που χορηγούνται από τον ΟΓΑ εφόσον έχουν τις προϋποθέσεις που προβλέπονται από το Νόμο αυτό.

IV. ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΛ.Γ.Α.

1. Γενικά

1.1 Νομοθεσία – Σκοπός – Αντικείμενα

Αρμόδιος φορέας στη χώρα μας για την ασφάλιση της γεωργικής παραγωγής (φυτικής και ζωικού κεφαλαίου) είναι ο Οργανισμός Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛ.Γ.Α).

Ο οργανισμός αυτός ιδρύθηκε το έτος 1988 με το Νόμο 1790/16-6-1988 (ΦΕΚ 134/Α/20-6-1988) "περί οργανώσεως και λειτουργίας οργανισμού ΕΛ.Γ.Α και άλλες διατάξεις". Ο σκοπός του ΕΛ.Γ.Α γενικά είναι, η στήριξη του γεωργικού εισοδήματος των ασφαλισμένων του, με τις παρεχόμενες, βάσει των ζημιών από φυσικές καταστροφές (θεομηνίες κ.λ.π.) αποζημιώσεις, τα προληπτικά μέτρα για την προστασία της παραγωγής την έρευνας κ.λ.π.

Ο ΕΛ.Γ.Α είναι οργανισμός κοινής ωφέλειας, Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου, εποπτεύεται από του Υπουργείο Γεωργίας και ανήκει εξολοκλήρου στο Δημόσιο.

Η ασφάλιση της γεωργικής παραγωγής με κοινωνικό χαρακτήρα, άρχισε στην Ελλάδα το έτος 1962, σαν κλάδος ασφάλισης παραγωγής του νεοϊδρυθέντος τότε οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΟΓΑ), σύμφωνα με το Νόμο 4169/1961 "περί γεωργικών κοινωνικών ασφαλίσεων (ΦΕΚ 81/ΤΑ18-5-1961)".

Στα μέσα της δεκαετίας του 1980, με σκεπτικό των αρμοδίων ότι η προστασία της γεωργικής παραγωγής και του εισοδήματος των αγροτών πρέπει να εντάσσονται στην αγροτική πολιτική που ασκεί το αρμόδιο Υπουργείο Γεωργίας, καθώς επίσης ότι στο Νόμο της Γεωργικής ασφάλισης πρέπει να περιληφθούν και άλλες σχετικές δραστηριότητες, επικρατεί η άποψη της ίδρυσης του ΕΛ.Γ.Α υπό την εποπτεία του Υπουργείου Γεωργίας.

Με την ίδρυση του ΕΛ.Γ.Α, το έτος 1988 όλες οι δραστηριότητες που ασκούσε μέχρι τότε ο ΟΓΑ και αφορούσαν τη γεωργική παραγωγή, την ενεργητική προστασία (λήψη μέτρων με σκοπό τη μείωση των κινδύνων που προξενούν ζημιές στη φυτική παραγωγή). Και το φυτικό κεφάλαιο, εντάχθηκαν στον ΕΛ.Γ.Α τον νέο φορέα ασφάλισης της γεωργικής παραγωγής στη χώρα μας.

Σήμερα ο ΕΛ.Γ.Α ασφαλίζει τη φυτική παραγωγή και το ζωικό κεφάλαιο των αγροτικών εκμεταλλεύσεων, ενώ παράλληλα εφαρμόζονται προγράμματα ενεργητικής προστασίας, έρευνας κ.λ.π.

Η ασφάλιση είναι υποχρεωτική, καθολική, αυτόματη και καλύπτει όλη τη φυτική παραγωγή και το ζωικό κεφάλαιο όλης της χώρας, χωρίς υπογραφή ασφαλιστηρίου συμβολαίου ή καταβολή ειδικού ασφαλίστρου.

Αντικείμενο της ασφάλισης από τον ΕΛ.Γ.Α είναι η παροχή στους ασφαλισμένους χρηματικής αποζημίωσης για την άμεση ζημιά της φυτικής ή ζωικής παραγωγής.

Η ασφάλιση, ενεργοποιείται αμέσως μόλις συμβεί ένα ζημιογόνο γεγονός και εφόσον συντρέχουν οι παρακάτω προϋποθέσεις:

- Το πρόσωπο που ζημιώθηκε υπάγεται στην ασφάλιση.
- Η ζημιά καλύπτεται ασφαλιστικά από τον ΕΛ.Γ.Α.

- Τηρείται η διαδικασία που καθορίζεται από τον σχετικό κανονισμό ασφάλισης φυτικής ή ζωικής παραγωγής.

Ποίοι ασφαλίζονται

Η ασφάλιση του ΕΛ.Γ.Α καλύπτει αυτοδίκαια και υποχρεωτικά φυσικά και νομικά πρόσωπα, που είναι ιδιοκτήτες και εκμεταλλευτές ή μόνο εκμεταλλευτές γεωργικών επιχειρήσεων στην Ελλάδα, ανεξάρτητα αν η γεωργία αποτελεί ή όχι το κύριο επάγγελμά τους.

Σε περίπτωση αλλαγής του προσώπου που ασκεί τη γεωργική εκμετάλλευση, ασφαλισμένος θεωρείται εκείνος, που ήταν εκμεταλλευτής την ημέρα που συνέβη το ζημιογόνο αίτιο (παγετός, πλημμύρα, κ.λ.π.).

Σε οικογενειακές εκμεταλλεύσεις, ασφαλισμένος θεωρείται ο αρχηγός της οικογενειακής, εκμετάλλευσης (άνδρας ή γυναίκα) ο οποίος έχει το δικαίωμα να υποβάλει δήλωση ζημιάς.

Πόροι για τη γεωργική ασφάλιση.

Οι πόροι του ΕΛ.Γ.Α. είναι κυρίως τα έσοδα από την ειδική ασφαλιστική εισφορά, τα ειδικά τέλη εκτίμησης και η επιχορήγηση του κρατικού προϋπολογισμού. Αυτή χορηγείται σε περιπτώσεις που κρίνεται αναγκαία η επιχορήγηση του κράτους κυρίως για την αντιμετώπιση πολλαπλών και έντονων ζημιών.

Η ειδική ασφαλιστική εισφορά που αποτελεί την κύρια πηγή εσόδων του οργανισμού υπολογίζεται επί της αξίας χονδρικής πώλησης των αγροτικών προϊόντων και υποπροϊόντων και είναι 3% για τα προϊόντα ζωικής φυτικής προέλευσης και 0,5% για τα προϊόντα ζωικής προέλευσης .

Η οικονομική ειδική ασφαλιστική εισφορά, βαρύνει όλα τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα και όλα τα αγροτικά προϊόντα που παράγονται στη χώρα μας και βασίζεται στην αρχή της ίσης μεταχείρισης.

1.2 Διοικητική οργάνωση – ανταποκριτές του ΕΛ.Γ.Α.

Όργανα Διοίκησης του ΕΛ.Γ.Α. είναι το Διοικητικό Συμβούλιο (το οποίο είναι ενδεκαμελές), ο Διοικητής και ο Υποδιοικητής.

Η διοικητική οργάνωση περιλαμβάνει:

- Τις υπηρεσίες της κεντρικής διοίκησης
- Τις υπηρεσίες των περιφερειακών υποκαταστημάτων. Στο σύνολο του εργατικού δυναμικού του ΕΛ.Γ.Α το 58% είναι πανεπιστημιακής εκπαίδευσης. Η εκτίμηση των τιμών της φυτικής παραγωγής γίνεται από Γεωπόνους και της ζωικής παραγωγής βασικά από κτηνιάτρους κ.λ.π., που υπηρετούν στα περιφερειακά υποκαταστήματα του ΕΛ.Γ.Α.

Σε κάθε Δήμο ή Κοινότητα όλης της χώρας έχει ορισθεί ένας ανταποκριτής του ΕΛ.Γ.Α. Αρμόδιοι δηλαδή, σε κάθε Δήμο ή κοινότητα για τη διεξαγωγή όλης της υπηρεσίας που αφορά την ασφάλιση της γεωργικής παραγωγής εκτός από αυτή που έχει ανατεθεί σ' άλλα όργανα, είναι οι ανταποκριτές ή ασφαλιστικοί πράκτορες του ΕΛ.Γ.Α. Αυτοί ασκούν τα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις τους σύμφωνα με όσα καθορίζονται από τον κανονισμό ασφάλισης φυτικής παραγωγής και ζωικού κεφαλαίου καθώς και τις σχετικές οδηγίες της διοίκησης του ΕΛ.Γ.Α.

2. Κλάδοι – Δραστηριότητες Γεωργικής Ασφάλισης

Η γεωργική ασφάλιση (Γ.Α) περιλαμβάνει τους παρακάτω κλάδους – Δραστηριότητες:

2.1 Ασφάλιση φυτικής παραγωγής
2.2 Ασφάλιση ζωικού κεφαλαίου
2.3 Ενεργητική προστασία
2.4 Έρευνα

Θα αναφερθούμε με λίγα για κάθε Κλάδο – Δραστηριότητα

2.1 Ασφάλιση φυτικής παραγωγής

Με τη αρθμ. 10570/29-3-98 απόφασή του Υπουργού Γεωργίας (ΦΕΚ 260/Τ.Β/14-4-89) εγκρίθηκε ο Κανονισμός Ασφάλισης Φυτικής παραγωγής από τον ΕΛ.Γ.Α. Επίσης με τις αρθμ.10529/19-4-91 (ΦΕΚ 291/Τ.Β/91), 6183/12-4-94 (ΦΕΚ 304ΤΒ/22-4-94), 26431/13-11-96 (ΦΕΚ 1034/ΤΒ/15-11-96) σχετικές αποφάσεις, συμπληρώθηκαν και αποκαταστάθηκαν ορισμένες διατάξεις του προαναφερόμενου κανονισμού με απώτερο σκοπό τη βελτίωση της παρεχόμενης ασφάλισης στους παραγωγούς.

Με τον κανονισμό της φυτικής παραγωγής καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις, τα αντικείμενα ασφάλισης, τα είδη των ζημιών που καλύπτονται, τα ποσοστά κάλυψης, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των ασφαλισμένων, οι διαδικασίες ασφάλισης, οι υποχρεώσεις των ανταποκριτών του ΕΛ.Γ.Α, οι πληρωμές αποζημιώσεων κ.λ.π.

Ειδικότερα, η ασφάλιση του ΕΛ.Γ.Α στη φυτική παραγωγή καλύπτει ζημιές από χαλάζι, παγετό, ανεμοθύελλα, πλημμύρα, υπερβολικές ή άκαιρες βροχοπτώσεις και ζημιές που προξενούνται από την αρκούδα.

Καλύπτονται όμως και αποζημιώνονται μόνο οι άμεσες ζημιές που προκαλούνται από τα παραπάνω ζημιογόνα αίτια στις συστηματικές καλλιέργειες ειδών και ποικιλιών φυτών που προωθούνται στα πλαίσια της αγροτικής πολιτικής.

Με βάση το ποσοστό ζημιάς που δεν καλύπτεται ασφαλιστικά (δεν αποζημιώνεται) η παραγωγή από τον ΕΛ.Γ.Α, οι κίνδυνοι κατατάσσονται σε δύο ομάδες:

α) Το χαλάζι, ο παγετός, η ανεμοθύελλα και η πλημμύρα κατατάσσονται στην πρώτη ομάδα ζημιογόνων αιτίων. Ζημιά από τα αίτιες αυτά, σε ποσοστό μέχρι του είκοσι στα εκατό (20%) της συνολικής παραγωγής του αγροτεμαχίου που ζημιώθηκε, κατ' είδος και ποικιλία καλλιέργειας, δεν καλύπτεται ασφαλιστικά (δεν αποζημιώνεται).

β) Ο καύσωνας και οι υπερβολικές ή άκαιρες βροχοπτώσεις κατατάσσονται στη δεύτερη ομάδα ζημιογόνων αιτίων. Ζημιά από τα αίτια αυτά σε ποσοστό μέχρι του εικοσιπέντε στα εκατό (25%) της συνολικής παραγωγής του αγροτεμαχίου που ζημιώθηκε, κατ' έτος και ποικιλία καλλιέργειας, δεν καλύπτεται ασφαλιστικά (δεν αποζημιώνεται).

γ) Αν η ζημιά είναι μεγαλύτερη, από 20% για την πρώτη ομάδα ζημιογόνων αιτιών και από 25% για τη δεύτερη ομάδα ζημιογόνων αιτιών, τότε καταβάλλεται αποζημίωση, η οποία είναι ίση προς το ποσοστό 88% του πάνω από το 15% ποσοστού ζημιάς της πρώτης ομάδας και του πάνω του 25% της δεύτερης ομάδας.

Όταν οι ζημιές γίνονται στην αρχή της καλλιεργητικής περιόδου η ασφαλιστική κάλυψη που παρέχεται στην παραγωγή περιλαμβάνει έξοδα επανασποράς ή επαναφύτευσης.

Σε περίπτωση ζημιών από παγετό στη διάρκεια της περιόδου της άνθησης και δεσίματος των καρπών στα καρποφόρα δένδρα, ο ΕΛ.Γ.Α. καταβάλλει αποζημίωση, όταν η ζημιά υπερβαίνει το 50% και τότε η αποζημίωση είναι ίση με ποσοστό 88%, του πάνω του 45% συνολικού του ποσοστού της ζημιάς.

Το ποσοστό της ζημιάς που δεν καλύπτεται ασφαλιστικά, ονομάζεται "απόλυτη απαλλαγή" και αποτελεί διεθνώς δικλείδα ασφάλειας, ώστε η αποζημίωση να μην αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα, στην προσπάθεια μείωσης της ζημιάς από τον παραγωγό, αλλά ούτε και μέσο ωφέλειας για τους παραγωγούς που επλήγησαν από τα ζημιογόνα αίτια.

Διαδικασία ασφάλισης

Η διαδικασία ασφάλισης αρχίζει με την αναγγελία της ζημιάς από τον ανταποκριτή του ΕΛ.Γ.Α, στην αρμόδιο υπηρεσία και μέσα σε 48 ώρες από τότε που έγινε η ζημιά στις καλλιέργειες. Στην συνέχεια και μέσα σε 12 ημέρες, ο παραγωγός της καλλιέργειας που ζημιώθηκε, πρέπει να υποβάλλει "Δήλωση Ζημιάς" στον ανταποκριτή του ΕΛ.Γ.Α του Δήμου ή της κοινότητας στην αγροτική περιοχή όπου βρίσκεται το αγροτεμάχιο που έπαθε ζημιά. Η δήλωση συντάσσεται σε ειδικό έντυπο όπου αναγράφεται το ονοματεπώνυμο του καλλιεργητή, η τοποθεσία του αγροτεμαχίου που ζημιώθηκε, το είδος και η ποικιλία της καλλιέργειας, η έκταση της καλλιέργειας ή ο αριθμός των δέντρων ή καλλωπιστικών ή γλαστρικών φυτών, η παραγωγή που αναμενόταν κατά στρέμμα ή δέντρο, η παραγωγή που είχε συγκομισθεί πριν τη ζημιά και κάθε άλλο στοιχείο που κρίνεται αναγκαίο.

Η δήλωση ζημιάς δεν υποχρεώνει τον οργανισμό στην διενέργεια εκτίμησης αν ο ασφαλισμένος δεν καταβάλει και εμπρόθεσμα μέσα σε 12 ημέρες όπως αναφέρθηκε παραπάνω στον ανταποκριτή το αντίστοιχο τέλος εκτίμησης, το οποίο για κάθε καλλιέργεια που δηλώνεται ορίζεται από σχετική εγκύκλιο.

Μετά το πέρας των 12 ημερών, αρχίζει η διαδικασία εκτίμησης των ζημιών. Η εκτίμηση διενεργείται από Γεωπόνο Εκτιμητή, εξατομικευμένα κατά αγροτεμάχιο, κατ' είδος καλλιέργειας και ποικιλία.

Προτεραιότητα δίνεται στις καλλιέργειες που επίκειται η συγκομιδή της παραγωγής τους ή που βρίσκονται στο στάδιο της συγκομιδής ή όπου διενεργείται ή επιβάλλεται επανασπορά ή επαναφύτευση.

Ο εκτιμητής για να διατυπώσει ένα πόρισμα εκτίμησης πρέπει να ελέγξει με ακρίβεια για κάθε αγροτεμάχιο τα ακόλουθα στοιχεία :

Ποιος είναι ο ιδιοκτήτης ή ο εκμεταλλευτής του αγροτεμαχίου και της καλλιέργειας που δηλώθηκε η ζημιά.

Το είδος και την ποικιλία που δηλώθηκε, καθώς και τη χρήση του προϊόντος της καλλιέργειας.

Τα σαφή όρια του αγροτεμαχίου.

Τα πραγματικά όρια του αγροτεμαχίου, μετά την υπόδειξή του από τον υπεύθυνο συνοδό – οριοδείκτη ώστε να προσδιορισθεί επακριβώς ή έκταση ή ο αριθμός των δένδρων του αγροτεμαχίου.

Τη μέση παραγωγή κατά στρέμμα ή δένδρο.

Την παραγωγή που είχε συγκομιστεί πριν από την ζημιά.

Το ποσοστό ζημιάς στην "ηρτημένη" παραγωγή.

Κάθε άλλο βοηθητικό στοιχείο που θα ζητηθεί από τον ΕΛ.Γ.Α.

Η επανεκτίμηση είναι ο δεύτερος βαθμός της διαδικασίας εξακρίβωσης των ζημιών. Διενεργείται στην περίπτωση κατά την οποία έχει υποβληθεί εμπρόθεσμα, μέσα στη νόμιμη προθεσμία των 10 ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης των πορισμάτων εκτίμησης, σχετική αίτηση επανεκτίμησης από τον ασφαλισμένο παραγωγό, εφόσον δεν συμφωνεί με το πόρισμα της εκτίμησης. Η αίτηση επανεκτίμησης κατατίθεται στον αρμόδιο ανταποκριτή του ΕΛ.Γ.Α. Η επανεκτίμηση γίνεταιι από δύο γεωπόνους που ορίζονται από τον ΕΛ.Γ.Α. Τα καθήκοντα και οι υποχρεώσεις των επανεκτιμητών είναι ανάλογα μ' εκείνα των εκτιμητών.

Όταν το πόρισμα της εκτίμησης ή επανεκτίμησης γίνει οριστικό, ακολουθεί η διαδικασία της εκκαθάρισης των αποζημιώσεων και η καταβολή τους στους δικαιούχους παραγωγούς.

Οι ασφαλιστικές αποζημιώσεις, καταβάλλονται στους δικαιούχους, εκτός από ειδικές δικαιολογημένες εξαιρέσεις, μετά την έναρξη της συγκομιδής του προϊόντος, κατά προτίμηση με ταχυδρομικές επιταγές σε μετρητά.

Η αξίωση του ασφαλισμένου για λήψη αποζημίωσης από τον ΕΛ.Γ.Α. παραγράφεται δύο χρόνια μετά την έκδοση της εντολής πληρωμής.

Τα ζημιογόνα αίτια και η ασφαλιστική διαδικασία αποζημιώσεις παραγωγών, φαίνονται στον πίνακας 20 παράρτημα πινάκων.

2.2 Ασφάλιση ζωικού κεφαλαίου

Σύμφωνα με το Νόμο 1790/88, οι όροι, οι προϋποθέσεις και οι διαδικασίες ασφάλισης του ζωικού κεφαλαίου καθορίζονται από τον κανονισμό ασφάλισης ζωικού κεφαλαίου του ΕΛ.Γ.Α (ΦΕΚ.260/Β/14-4-89) και ΦΕΚ 321/Β/26-4-1995.

Συγκεκριμένα, η υποχρεωτική ασφάλιση στο ζωικό κεφάλαιο περιλαμβάνει ζημιές που προκαλούνται:

Από φυσικούς κινδύνους, όπως, χαλάζι, υπερβολικό ψύχος, χιόνι, ανεμοθύελλα, πλημμύρα, καύσωνα, κεραυνό και πυρκαγιά από κεραυνό, ζημιές από άγρια ζώα.

Από Ασθενικών–παθήσεων, όπως, σπληνάνθρακα, πνευματάνθρακα, ιογενούς διάρροιας (νόσος των βλενογόνων), κακοήθη καταρροϊκό πυρετό των βοοειδών (γαγγραινώδης κόρυζα), γαγγραινώδη μαστίτιδα των αιγοπροβάτων, δυστοκία, εκστροφή μήτρας και επιλόχειας παραπληγίας.

Εννοιολογικοί προσδιορισμοί

"Ασφαλισμένοι " είναι τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που έχουν την κυριότητα ή την εκμετάλλευση κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων.

"Κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις" νοούνται γενικά όλες οι αμιγείς ή μικτές κτηνοτροφικές (βοοειδή, μόνοπλα, αιγοπρόβατα και χοιρινά), πτηνοτροφικές, μελισσοκομικές (μελισσοσμήνη) και

κονικλοτροφικές εκμεταλλεύσεις. Το σύνολο των ζώων των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων αποτελούν το "Ζωικό κεφάλαιο".

Διαδικασία ασφάλισης.

Η ασφαλιστική διαδικασία και εδώ αρχίζει με την αναγγελία της ζημιάς από τον ίδιο τον ασφαλισμένο ή τον ανταποκριτή του ΕΛ.Γ.Α.

Στη συνέχεια και το αργότερο την επόμενη ημέρα ο κτηνοτρόφος που ζημιώθηκε πρέπει να υποβάλλει "Δήλωση ζημιάς" και να καταβάλει τα απαιτούμενα τέλη εκτίμησης. Η δήλωση ζημιάς συντάσσεται σε ειδικό έντυπο όπου αναγράφεται το ονοματεπώνυμο του κτηνοτρόφου, η τοποθεσία ενσταυλισμού, το είδος και ο συνολικός αριθμός των ζώων που ζημιώθηκαν.

Η εκτίμηση των ζημιών διενεργείται:

Για ζημιές από φυσικά αίτια, από γεωπόνος ή κτηνίατρους.

Για ζημιές από ασθένειες παθήσεις, από κτηνίατρους.

Η εκτίμηση της ζημιάς πρέπει να πραγματοποιηθεί εντός 48 ωρών τον χειμώνα και εντός 24ωρών το καλοκαίρι, από τη στιγμή που αναγγέλλεται η ζημιά. Η εκτίμηση γίνεται από ένα εκτιμητή με αντικειμενικότητα και με βάση τους κανόνες της εκτίμησης των ζώων και τους όρους και προϋποθέσεις του κανονισμού ασφάλισης.

Το πόρισμα εκτίμησης γίνεται οριστικό μετά την πάροδο 15 ημερών από τη γνωστοποίηση του πορίσματος στον ενδιαφερόμενο παραγωγό.

Ο παραγωγός σε περίπτωση που διαφωνεί, με την εκτίμηση της ζημιάς μπορεί να ζητήσει επανεκτίμηση.

Στην επανεκτίμηση ζημιών ζωικού κεφαλαίου ακολουθείται ή ίδια διαδικασία με την επανεκτίμηση φυτικού κεφαλαίου.

Η εκκαθάριση της ζημιάς γίνεται μετά την οριστικοποίηση των πορισμάτων πραγματογνωμοσύνης. Οι αποζημιώσεις καταβάλλονται στους δικαιούχους με ταχυδρομικές επιταγές.

Η αξίωση του ασφαλισμένου για λήψη αποζημίωσης, παραγράφεται μετά διετία από την έκδοση της εντολής πληρωμής (επιταγή ασφαλιστικής αποζημίωσης).

Τα ζημιογόνα αίτια και η ασφαλιστική διαδικασία φαίνονται στον πίνακα 21 παράρτημα πινάκων

2.3 Ενεργητική προστασία

Σύμφωνα με το Νόμο 1790/88 στις δραστηριότητες του ΕΛ.Γ.Α. περιλαμβάνεται επίσης η λήψη και η εφαρμογή μέτρων ενεργητικής προστασίας, μέτρων δηλαδή που αποβλέπουν στη μείωση των κινδύνων που προξενούν ζημιές στη γεωργική παραγωγή.

Σήμερα στον ΕΛ.Γ.Α εφαρμόζεται ένα πρόγραμμα προστασίας των καλλιεργειών από το χαλάζι (αντιχαλαζικό πρόγραμμα). Επίσης λαμβάνονται μέτρα προστασίας των καλλιεργειών από τον παγετό (αντιπαγετική προστασία), κ.λ.π.

2.4 Έρευνα

Στον ιδρυτικό Νόμο 1790/88 αναφέρεται ότι ο ΕΛ.Γ.Α δύναται να διενεργεί έρευνες, καθώς επίσης να οργανώνει και να συμμετέχει σε επιστημονικά συνέδρια και εκθέσεις, σε αντικείμενα σχετικά με την αρμοδιότητα του. Σκοπός του ερευνητικού έργου είναι η επεξεργασία, η

αξιολόγηση και η αξιοποίηση των αποτελεσμάτων των ερευνών με την υποβολή προτάσεων, στο αρμόδιο Υπουργείο Γεωργίας, σχετικά με την αναδιάρθρωση της γεωργικής παραγωγής και την βελτίωση των παροχών προς τους ασφαλισμένους παραγωγούς. Βασικός στόχος της έρευνας είναι η παρακολούθηση των εξελίξεων σχετικά με τη γνώση και τη χρήση της τεχνογνωσίας και τεχνολογίας.

Στα πλαίσια αυτά ο ΕΛ.Γ.Α, σε συνεργασία με Πανεπιστημιακά Ιδρύματα και Ερευνητικά Κέντρα, οργανώνει έρευνες για νέες μεθόδους στους τομείς της εκτίμησης των ζημιών και της προστασίας των γεωργικής παραγωγής από φυσικούς κινδύνους.

3. Ασφάλιση της γεωργικής παραγωγής στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε)

Στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης επικρατεί ένα μεικτό ή πολλαπλής ασφάλισης σύστημα.

Στις χώρες του Βορρά κυριαρχεί ένα σύστημα ασφαλίσεων που ανήκει στην αρμοδιότητα Ιδιωτικών Ασφαλιστικών Εταιριών, ενώ στις χώρες του Νότου κυριαρχεί ένα σύστημα ενισχύσεων που ανήκει στην αρμοδιότητα του Δημοσίου σε συνδυασμό με ασφάλιση από Ιδιωτικές Ασφαλιστικές Εταιρίες. Ο κίνδυνος που βασικά ασφαλίζεται ο παραγωγός είναι το χαλάζι υπάρχει όμως η δυνατότητα ασφάλισης πολλαπλών κινδύνων. Η ασφάλιση της παραγωγής καθορίζεται από ειδικό συμβόλαιο που υπογράφεται έγκαιρα και φυσικά πριν από την καλλιεργητική περίοδο και μπαίνει σε εφαρμογή (ισχύει) μετά την πληρωμή των ειδικών ασφαλίστρων.

Στην περίπτωση ασφάλισης κατά πολλαπλών κινδύνων τα ασφάλιστρα είναι πολύ υψηλά.

Η πολλαπλή ασφάλιση λόγω των υψηλών ασφαλίστρων είναι ασύμφορη για παραγωγούς με χαμηλά εισοδήματα των καλλιεργειών.

Στα πλαίσια του επιχειρησιακού προγράμματος Γεωργίας του Β΄ Κ.Π.Σ 1994-1999 εφαρμόζεται στη χώρα μας και πρόγραμμα αντιμετώπισης ζημιών από θεομηνίες ή άλλα έκτακτα γεγονότα. Με τη δράση αυτή επιδιώκεται η αποκατάσταση του πληγέντος φυτικού και ζωικού κεφαλαίου, καθώς και κτιριακών εγκαταστάσεων, κεφαλαιουχικού εξοπλισμού κ.λ.π., των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, από γεγονότα ανωτέρας βίας (πυρκαγιές πλημμύρες κ.α). Πρόκειται για πρόγραμμα Εθνικής εμβέλειας και ως δικαιούχοι του προγράμματος αναγνωρίζονται οι αρχηγοί γεωργικών εκμεταλλεύσεων, που προβαίνουν σε αποκατάσταση του πληγέντος κεφαλαίου, έτσι ώστε η γεωργική εκμετάλλευση να συνεχίσει την παραγωγική λειτουργία της. Ο συντονισμός της εφαρμογής του προγράμματος γίνεται από το Υπουργείο Γεωργίας – Δ/νση Πολιτικής Σχεδίασης Έκτακτης ανάγκης.

Η αναφερόμενη Δ/νση για την υλοποίηση του προγράμματος, συνεργάζεται με τις Νομαρχιακές Διευθύνσεις Αγροτικής Ανάπτυξης, στην περιοχή αρμοδιότητας των οποίων σημειώνονται έκτακτα περιστατικά και ζημιές της γεωργικής παραγωγής.

V. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΩΡΗΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗΣ ΑΓΡΟΤΩΝ

1. Γενικά. (Νομοθεσία κ.λ.π.)

Το πρόγραμμα πρόωρης συνταξιοδότησης αγροτών, (ανδρών και γυναικών) έχει διαρθρωτικό χαρακτήρα. Βασικός σκοπός του είναι η ηλικιακή ανανέωση του ανθρώπινου δυναμικού της Ελληνικής Γεωργίας. Το πρόγραμμα αυτό άρχισε στη χώρα μας το έτος 1989 στα πλαίσια της αγροτικής πολιτικής για την ανάπτυξη της υπαίθρου και σύμφωνα με τους κανονισμούς του συμβουλίου της (ΕΕ), 1096/88 και 3808/89.

Τα πρώτα χρόνια εφαρμογής του προγράμματος είχαν ενταχθεί σε αυτό 75.000 περίπου αγρότες.

Με τον κανονισμό της (ΕΟΚ) 2079/92, στα πλαίσια του οποίου συνεχίζεται να εφαρμόζεται το πρόγραμμα συνταξιοδότησης αγροτών από το τέλος περίπου του έτους 1994, έχει δοθεί νέα διάσταση στο όλο θέμα.

Με βάση τον κανονισμό αυτό έχουν πάρει πρόωρη σύνταξη (τα έτη 1994-1998) 21.000 περίπου αγρότες.

Το πρόγραμμα δράσης και η παροχή οικονομικής ενίσχυσης για την πρόωρη συνταξιοδότηση των αγροτών εφαρμόζεται :

α) Στα πλαίσια του καν. (ΕΕ) 2079/92 του συμβουλίου της 30ης Ιουνίου 1992, για την θέσπιση κοινοτικού καθεστώτος παροχής ενισχύσεων στην πρόωρη συνταξιοδότηση των γεωργών.

β) Την αριθμ. Ε (94) 1282/14-7-94 απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με την οποία εγκρίθηκε το πρόγραμμα "πρόωρης συνταξιοδότησης αγροτών στην Ελλάδα".

γ) Σύμφωνα με την κοινή απόφαση 407756/6081/20-9-94 των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας – Οικονομικών – Γεωργίας " Πρόγραμμα πρόωρης συνταξιοδότησης αγροτών στα πλαίσια εφαρμογής του καν. (ΕΕ) 2079/92", όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα και ισχύει σήμερα.

2. Στόχοι του προγράμματος.

Οι στόχοι του προγράμματος δράσης επικεντρώνονται :

• Στην καθιέρωση κοινοτικού καθεστώτος, για την ενθάρρυνση της παύσης της γεωργικής δραστηριότητας από κατά κύριο επάγγελμα γεωργούς / ηλικίας 55 – 65 ετών, με παραχώρηση της εκμετάλλευσής τους σε νέους γεωργούς.

• Στη βελτίωση της πυραμίδας ηλικιών των ενεργών γεωργών με την ένταξη στους επαγγελματίες του πρωτογενή τομέα ατόμων ηλικίας μέχρι 40 ετών. Από το σύνολο των αρχηγών των γεωργικών εκμεταλλεύσεων ποσοστό περίπου 59% είναι ηλικίας άνω των 55 ετών. Ειδικότερα το 35% είναι ηλικίας άνω των 65 ετών. Η δράση προβλέπει την πρόωρη συνταξιοδότηση στους αποχωρούντες γεωργούς, που διακόπτουν την επαγγελματική τους δραστηριότητα στη γεωργία.

• Στη σταθεροποίηση της αγοράς και στη βελτίωση της διάρθρωσης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, με την διεύρυνση της επιφανείας τους, καθώς επίσης και στην αύξηση του αριθμού των βιώσιμων εκμεταλλεύσεων.

3. Δικαιούχοι του προγράμματος.

Δικαιούχοι του προγράμματος είναι κάθε φυσικό πρόσωπο που έχει της παρακάτω προϋποθέσεις:

Είναι ηλικίας 55 μέχρι 65 ετών.

Είναι αρχηγός και κάτοχος γεωργική εκμετάλλευσης, με έκταση τουλάχιστον 25 στρέμματα για ξηρικές καλλιέργειες, 10 στρέμματα για ποτιστικές, 5στρέμματα (συν ποσόστωση) για καπνά, 10 στρέμματα για δενδρώδεις καλλιέργειες και 5 στρέμματα για αμπέλια.

Έχει ασκήσει γεωργικής δραστηριότητα ως κύρια απασχόληση, τουλάχιστον τα 10 τελευταία χρόνια πριν από την ένταξη στο πρόγραμμα.

Είναι μόνιμος κάτοικος του Νομού στον οποίο υπάγεται η γεωργική εκμετάλλευσή του.

Παραχωρεί το σύνολο της γεωργικής εκμετάλλευσης, με συμβολαιογραφικό έγγραφο νόμιμα μεταγεγραμμένο σε διάδοχο, έτσι ώστε να καλύπτεται μία από τις ακόλουθες τρεις περιπτώσεις:

Οριστική παραχώρηση της εκμετάλλευσης.

Ενοικίαση τουλάχιστον δεκαπενταετούς διάρκειας.

Οριστική παραχώρηση τμήματος της εκμετάλλευσης (τουλάχιστον 20%) και ενοικίαση δεκαπενταετούς διάρκειας του υπολοίπου αυτής.

Μετά την ένταξή του στο πρόγραμμα, ο δικαιούχος πρέπει να διακόψει οριστικά κάθε άσκηση γεωργικής δραστηριότητας, με εξαίρεση την καλλιέργεια μέχρι ποσοστού 10% της παραχωρηθείσης εκμετάλλευσης του και όχι περισσότερο από 5 στρέμματα (και μόνο για αυτοκατανάλωση).

Παραχωρεί τη γεωργική του εκμετάλλευση σε διάδοχο, του οποίου η ηλικία πρέπει να είναι από 20-40 ετών, να έχει επαρκή επαγγελματική ικανότητα ή να την αποκτήσει με επαγγελματική κατάρτιση και λήψη πιστοποιητικού επαγγελματικής ικανότητας. Στην περίπτωση των ανδρών πρέπει να έχουν εκπληρωθεί οι στρατιωτικές υποχρεώσεις.

Με την παραλαβή της γεωργικής εκμετάλλευσης από το δικαιούχο, ο διάδοχος πρέπει να ασκήσει το γεωργικό επάγγελμα κατά κύρια απασχόληση.

Η έκταση της γεωργικής εκμετάλλευσης του διαδόχου πρέπει να είναι τουλάχιστον 50 στρέμματα για ξηρικές καλλιέργειες ή ισοδύναμης έκτασης για άλλες καλλιέργειες και να είναι αυξημένη κατά 15% σε σχέση με την εκμετάλλευση που του παραχώρησε ο πρόωρα συνταξιοδοτούμενος γεωργός.

Δεν μπορούν να ενταχθούν στους δικαιούχους έμμισθοι υπάλληλοι, μόνιμοι ή έκτακτοι (Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ, Ν.Π.Ι.Δ, Στρατιωτικοί κ.λ.π.), ελεύθεροι επαγγελματίες π.χ. επιχειρηματίες, εργολάβοι, γιατροί, δικηγόροι κ.λ.π. με εξαίρεση τους μικροεπαγγελματίες, (π.χ. παντοπώλες, κουρείς κ.λ.π.) συνταξιούχοι οποιουδήποτε ασφαλιστικού ταμείου εσωτερικού ή εξωτερικού (με εξαίρεση τους γεωργούς που παίρνουν σύνταξη ή επίδομα ως θύματα ή τραυματίες πολέμου). Εδώ επισημαίνουμε ότι οι σύζυγοι των

εξαιρουμένων κατηγοριών εφόσον έχουν τις προϋποθέσεις είναι δυνατόν να ενταχθούν στους δικαιούχους του προγράμματος.

4. Ύψος της ενίσχυσης (όπως) ισχύει το 1999

Το ύψος της ετήσιας αποζημίωσης ανέρχεται σε 1.020.000δρχ. ανά δικαιούχο, δηλαδή σε 85.000δρχ. το μήνα, και είναι δυνατόν να αυξηθεί κατά 180.000 ετησίως, δηλαδή 100.000δρχ. το μήνα, σε δύο περιπτώσεις:

α) Όταν ο διάδοχος γεωργός είναι ηλικίας 20 μέχρι 30 ετών.

β) Η παραχωρούμενη γεωργική εκμετάλλευση του δικαιούχου βρίσκεται στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου ή στους Δήμους και στις κοινότητες, των παραμεθόριων νομών. (Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων, Καστοριάς, Φλώρινας, Πέλλας, Κιλκίς, Σερρών, Δράμας, Ξάνθης, Ροδόπης και Έβρου), τα όρια των οποίων απέχουν 20 χιλιόμετρα από τη μεθοριακή γραμμή.

Σε περίπτωση θανάτου του δικαιούχου η αποζημίωση καταβάλλεται στον έτερο του συζύγων και το χρονικό διάστημα που απομένει μέχρι την προβλεπόμενη ημερομηνία για την έξοδο του δικαιούχου από το μέτρο.

Λεπτομέρειες για τους δικαιούχους του προγράμματος παρέχονται από το αρμόδιο προσωπικό των Νομαρχιακών Διευθύνσεων Αγροτικής Ανάπτυξης.

Φορέας εφαρμογής του προγράμματος και διαχείρισης των πιστώσεων έχει ορισθεί η Αγροτική τράπεζα της Ελλάδος (Α.Τ.Ε) Α.Ε.

5.Διάρκεια - διαδικασία ένταξης – Κυρώσεις

Σύμφωνα με τον αριθμό 407756/6081/20-9-1994 κοινή Υπουργική απόφαση (άρθρο 3, παραγ. γ,) η διάρκεια παραμονής των δικαιούχων στο πρόγραμμα είναι 15 έτη.

Διαδικασία ένταξης

Οι ενδιαφερόμενοι για ένταξη στο πρόγραμμα υποβάλλουν αίτηση και όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά, έντυπα των οποίων βρίσκονται στη διάθεση τους στις κατά τόπους υπηρεσιακές μονάδες της Αγροτικής Τράπεζας η οποία και εισηγείται σχετικά στον οικείο Νομάρχη. Η υποβολή των αιτήσεων από τους ενδιαφερόμενους γίνεται (6) φορές το χρόνο τους μονούς μήνες του έτους δηλαδή Ιανουάριο, Μάρτιο, Μάιο, Σεπτέμβριο, και Νοέμβριο.

Η εγγραφή των δικαιούχων στο πρόγραμμα γίνεται μετά από έγκριση και απόφαση του οικείου Νομάρχη.

Σημειώνουμε εδώ ότι, στην πρώτη φάση για προέγκριση, υποβάλλονται όλα τα δικαιολογητικά πλην την συμβολαίων οριστικής μεταβίβασης ή ενοικίασης της γεωργικής εκμετάλλευσης του δικαιούχου, δικαιολογητικά τα οποία υποβάλλονται σε δεύτερη φάση για την οριστική ένταξη. Σε απορριπτική απόφαση του οικείου Νομάρχη, τόσο κατά τη φάση της προέγκρισης όσο και τις οριστικής ένταξης, οι

απορριπτόμενοι έχουν το δικαίωμα ένστασης στον Γενικό Γραμματέα της Περιφερείας.

Σε περίπτωση και νέας απόρριψης έχουν τη δυνατότητα να ασκήσουν ιεραρχική προσφυγή, ενώπιον του Υπουργού Γεωργίας.

Κυρώσεις

Δειγματοληπτικοί έλεγχοι διενεργούνται κάθε χρόνο τόσο για τους πρόωρα συνταξιοδοτούμενους όσο και για τους διαδόχους αγρότες.

Έτσι, στην περίπτωση που:

α) Ο δικαιούχος της αποζημίωσης δεν τηρεί της συμβατικές του υποχρεώσεις ή παραπλάνησε την υπηρεσία για τις προϋποθέσεις ένταξης του στο πρόγραμμα, τότε με απόφαση του οικείου Νομάρχη, διακόπτεται η καταβολή της αποζημίωσης και επιστρέφονται τα τυχόν εισπραχθέντα ποσά με τόκους.

β) Ο διάδοχος γεωργός αθετήσει τις υποχρεώσεις του, αποκλείεται από όλες τις ενισχύσεις και τα προγράμματα του Υπουργείου Γεωργίας για μια δεκαετία. Επίσης υποχρεούται σε καταβολή προστίμου, το ύψος του οποίου καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας.

6. Συνταξιοδότηση από τον ΟΓΑ και πρόωρη σύνταξη.

Όταν συμπληρωθεί το νόμιμο όριο ηλικίας (65° έτος) για συνταξιοδότηση του δικαιούχου από τον ΟΓΑ (η ηλικία των 65 ετών, αποτελεί ταυτόχρονα το ανώτατο όριο ηλικίας πρόωρης συνταξιοδότησης), γίνεται συμψηφισμός της "πρόωρης σύνταξης" και της εκάστοτε χορηγούμενης κατώτερης σύνταξης γήρατος ΟΓΑ στο ύψος της "πρόωρης σύνταξης".

Η χορήγηση της ετήσιας αποζημίωσης στους δικαιούχους δεν θεωρείται συνταξιοδοτική παροχή και δεν υπόκειται σε κρατήσεις υπέρ του Δημοσίου ή τρίτου (όπως ο Νόμος 2237/94 ορίζει). Επίσης η παροχή αυτή δεν αποτελεί λόγο στέρησης ή αναστολής των προϋποθέσεων για την απόκτηση δικαιώματος σύνταξης των δικαιούχων από τον φορέα ασφάλισης τους τον ΟΓΑ.

Οι δικαιούχοι κατά την διάρκεια τις πρόωρης συνταξιοδότησης και μέχρι να συμπληρώσουν το 65° έτος της ηλικίας τους θεωρούνται ενεργοί αγρότες σχετικά με τα ασφαλιστικά τους δικαιώματα και την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

Ι. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

" Η θέση και η κοινωνική ασφάλιση της γυναίκας της υπαίθρου."

1. Σκοπός και Μεθοδολογία της Έρευνας

Όπως είναι γνωστό, η έρευνα αποτελεί μια μεθοδική διαδικασία, με την οποία επιδιώκεται η αναζήτηση και η απόκτηση γνώσεων σε συγκεκριμένα θέματα. Τα προβλήματα, η λύση των οποίων επιδιώκεται με τις μελέτες, καθορίζουν τον σκοπό της έρευνας. Η επιλογή των στοιχείων εξαρτάται από τους σκοπούς της μελέτης.

Με απώτερο σκοπό την πληρέστερη παρουσίαση της μελέτης με θέμα " Η Νομική θέση και η κοινωνική ασφάλιση της γυναίκας της υπαίθρου" και με βάση τα επί μέρους κεφάλαια της μελέτης αυτής, σχεδιάσθηκε συμπληρωματικά, η πραγματοποίηση τοπικής έρευνας (Case Study) σε αγροτική περιοχή με θέμα "Η θέση και η κοινωνική ασφάλιση της αγρότισσας".

Σκοπός της έρευνας αυτής είναι, η συγκέντρωση στοιχείων και πληροφοριών σχετικά με τη θέση και την κοινωνική ασφάλιση της γυναίκας της υπαίθρου και ειδικότερα της αγρότισσας σήμερα.

Πιο συγκεκριμένα με την έρευνα επιδιώκεται:

- Η γνώση για τη θέση της γυναίκας στην οικογένεια, στη Γεωργική Εκμετάλλευση, στα κοινά, στη λήψη των αποφάσεων, στην ισότητα.
- Η γνώση για τη συνεισφορά της αγρότισσας σε εργασία στη Γεωργική Εκμετάλλευση αλλά και σε εξωγεωργικές δραστηριότητες.
- Η ενημέρωση σχετικά με το που βρίσκεται η κοινωνική ασφάλιση, ποια είναι η γνώμη των αγροτισσών, αν επιδιώκουν και προτιμούν την ασφάλιση στον ΟΓΑ ή άλλο ασφαλιστικό ταμείο.
- Η διαπίστωση προβλημάτων και πως οι ίδιες οι γυναίκες θεωρούν ότι είναι δυνατόν να λυθούν.

Στόχος της έρευνας είναι, η εκτίμηση της υπάρχουσας κατάστασης, η εξαγωγή συμπερασμάτων και η διαμόρφωση προτάσεων για βελτίωση της θέσης της γυναίκας της υπαίθρου.

Η έρευνα σχεδιάσθηκε και πραγματοποιήθηκε από τις συντάκτριες της προαναφερόμενης μελέτης με βάση τις γνώσεις και τις εμπειρίες τους (τέως υπάλληλοι του Υπουργείου Γεωργίας – Αγρ. Οικ. Οικονομίας) στην διεξαγωγή ερευνών σε θέματα αγροτικού περιεχομένου (Α.Ο.Ο. κ.λ.π.) σε αγροτικές περιοχές.

Επιλογή των περιοχών διεξαγωγής της έρευνας.

Η έρευνα έγινε τον μήνα Νοέμβριο του προηγούμενου έτους 1999 σε ευρύτερη αγροτική περιοχή του Νομού Αργολίδας.

Επελέγη η αναφερόμενη περιοχή επειδή είναι Γεωργική αλλά και ο τόπος διαμονής και εργασίας της υπεύθυνης υπαλλήλου για την διεξαγωγή της έρευνας.

Πιο συγκεκριμένα η έρευνα πραγματοποιήθηκε σε τέσσερις Δήμους, ήτοι, του Άργους, της Λέρνας, της Νέας Κίου και των Μυκηναίων καθώς και σε εννέα (9) κοινότητες (προηγούμενο καθεστώς Τ.Α.) που υπάγονται στη δικαιοδοσία των αναφερομένων Δήμων και είναι, το Κυβέρι, οι Μύλοι, η Ήρα, το Αεροδρόμιο, οι Λήμνες, το Κορακοβούνι, η Φρουσσούνα, ο Ίναχος, το Σκαφιδάκι.

Με βάση τις φυσικές συνθήκες, το υψόμετρο, την ομοιομορφία των καλλιεργειών, τη γεωργική απασχόληση, τις οικονομικές δραστηριότητες και γενικά τα οικονομικά και κοινωνικά δεδομένα, για την πραγματοποίηση της έρευνας έγινε διαχωρισμός των Δήμων – Κοινοτήτων σε τρεις περιοχές ήτοι:

Περιοχή Α – πεδινή
Περιοχή Β – ημιορεινή
Περιοχή Γ – ορεινή

Οι βασικές καλλιέργειες στην πεδινή περιοχή είναι τα εσπεριδοειδή, τα κηπευτικά και άλλες δενδροκομίας, στην ημιορεινή περιοχή επί πλέον την προαναφερομένων είναι η ελαιοκαλλιέργεια και στην ορεινή περιοχή υπάρχει επίσης, η καλλιέργεια του καπνού και η κτηνοτροφία αιγοπροβάτων. Επίσης στο Νομό Αργολίδας έχουν αναπτυχθεί και υπάρχουν Γεωργικές Βιομηχανίες και πολλές άλλες εξωγεωργικές οικονομικές δραστηριότητες.

Η ερευνητική μέθοδος που ακολουθήθηκε ήταν η δειγματοληπτική. Η δειγματοληψία ήταν τυχαία, με βασική προϋπόθεση και κριτήριο στο δείγμα να περιλαμβάνονται γυναίκες από γεωργικές οικογένειες ή με γεωργική απασχόληση και από τρεις διαφορετικές περιοχές (πεδινή, ημιορεινή, ορεινή).

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με δύο μεθόδους:

α) Τη συνέντευξη, η οποία έγινε με ανταποκριτές του ΟΓΑ και Γραμματείς Δήμων.

Το θέμα της συνέντευξης ήταν "Τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης για τις αγρότισσες" ο σκοπός της συνέντευξης ήταν να ληφθούν στοιχεία και πληροφορίες από κατ' εξοχήν αρμοδίους υπαλλήλους για την κοινωνική ασφάλιση.

Συνολικά έγιναν πέντε (5) συνεντεύξεις σε τρεις Δήμους Ν. Κίου, Λέρνας, Άργους (5 κοινότητες, (4) πεδινές και (1) ημιορεινή).

Τα ερωτήματα της συνέντευξης επικεντρώνονται στα παρακάτω κεφάλαια:

- Γενικά (Στοιχεία Δημογραφικά και Ασφάλισης).
- Συνταξιοδότηση της αγρότισσας.
- Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη.
- Ασφάλιση γεωργικής παραγωγής.
- Πρόωρη συνταξιοδότηση αγροτών.

Το ερωτηματολόγιο της συνέντευξης περιλαμβάνεται στο παράρτημα V.

β) Το ερωτηματολόγιο.

Το οποίο συμπληρώθηκε από γυναίκες μετά από σχετική ενημέρωσή τους και σε διάρκεια ενός μηνός.

Για το δείγμα έγινε προσπάθεια να είναι κατά το δυνατόν αντιπροσωπευτικό περίπου 10-12% με βάση τον αριθμό των αγροτισσών της περιοχής της έρευνας. Η ομάδα αυτή δεν συγκροτεί βέβαια αντιπροσωπευτικό δείγμα των Ελληνίδων αγροτισσών, αλλά για την περίπτωση μας η μέθοδος έρευνας (Case Study) αναφέρεται στη καλλίτερη μελέτη ατόμων ή ατομικών καταστάσεων που εδώ πρόκειται για γυναίκες γεωργούς ή αγρότισσες και δίνεται έμφαση σε ορισμένα χαρακτηριστικά καθώς και στην ποιότητα των στοιχείων που θα συγκεντρωθούν.

Συνολικά δόθηκαν για συμπλήρωση 90 ερωτηματολόγια σε ισάριθμες γυναίκες και σε αριθμό 30 ερωτηματολόγια για κάθε περιοχή, πεδινή, ημιορεινή και ορεινή.

Από τα ερωτηματολόγια που διανεμήθηκαν ή εστάλησαν για συμπλήρωση, τελικά συμπληρώθηκαν συνολικά 59 και ο αριθμός αυτών κατά περιοχή είναι:

- Περιοχή Α – Πεδινή 24 ερωτηματολόγια
- Περιοχή Β – Ημιορεινή 17 >>
- Περιοχή Γ – Ορεινή 13 >>

Σύνολο 59 >>

Μετά τον έλεγχο των ερωτηματολογίων διαπιστώθηκε στο σύνολο η κατάλληλη συμπλήρωσή τους.

Τα αναφερόμενα ερωτηματολόγια που συμπληρώθηκαν από αγρότισσες περιλαμβάνουν στοιχεία που επικεντρώνονται στα παρακάτω επί μέρους κεφάλαια:

- Γενικά στοιχεία (υποδομή - σύνθεση οικογένειας, επίπεδο μόρφωσης).
- Η αγρότισσα στη Γεωργία – απασχόληση.
- Απασχόληση και εισόδημα
- Η αγρότισσα στην οικογένεια, στη λήψη των αποφάσεων, στην ισότητα, στα κοινά.
- Η κοινωνική ασφάλιση από τον ΟΓΑ.
- Η ασφάλιση γεωργικής παραγωγής από τον ΕΛ.Γ.Α.
- Πρόωρη συνταξιοδότηση αγροτών.

Το ερωτηματολόγιο της έρευνας περιλαμβάνεται στο παράρτημα V.

Δυσκολίες. Σχετικά με την έρευνα και ιδιαίτερα με τη συμπλήρωση των ερωτηματολογίων κατ' αρχήν παρατηρήθηκε απροθυμία από τις γυναίκες αλλά και φόβος. Πολλές νόμιζαν ότι πρόκειται για θέματα Εφορίας ή φορολόγησης των αγροτών. Γενικά υπήρχε ένας βαθμός δυσπιστίας. Μετά όμως από την κατάλληλη ενημέρωση, ξεπεράστηκαν οι δυσκολίες και τελικά έγινε καλή εργασία από τις γυναίκες του δείγματος.

2. *Αποτελέσματα έρευνας*

Από τη μελέτη των στοιχείων της έρευνας που έγινε σε Δήμους και αγροτικές κοινότητες του Νομού Αργολίδος τόσο με τη μέθοδο της συνέντευξης όσο και με τη μέθοδο του ερωτηματολογίου προκύπτουν τα στοιχεία και αποτελέσματα που ακολουθούν.

Στα αποτελέσματα αναφέρεται ο (Μ.Ο) σε ποσοστά επί τοις %, που προκύπτει από τις απαντήσεις στα 59 ερωτηματολόγια και από τις τρεις περιοχές, Α – πεδινή (29 ερωτημ.), Β – ημιορεινή (17 ερωτημ.), Γ-ορεινή (13 ερωτημ.), καθώς και από τις 5 συνεντεύξεις.

Γενικά δεν υπάρχουν μεγάλες διακυμάνσεις μεταξύ των τριών περιοχών. Μεγαλύτερη διαφορά υπάρχει μεταξύ Α και Γ περιοχής.

2.1 Γενικά στοιχεία (υποδομή, Δημογραφικά-οικογενειακή κατάσταση, επίπεδο μόρφωσης).

Η βασική υποδομή όπως Δημοτικό σχολείο, Νηπιαγωγείο, Γυμνάσιο, Λύκειο, συγκοινωνία, έργα υποδομής για τη γεωργία, βρίσκεται σε αρκετά καλή κατάσταση σε σχέση με τις Ελληνικές συνθήκες σε άλλες αγροτικές περιοχές, κυρίως στη Α και Β περιοχή.

Ειδικότερα, ανύπαρκτοι είναι η βρεφονηπιακοί και παιδικοί σταθμοί στη Β και Γ περιοχή.

Συγκεκριμένα υπάρχουν 14 παιδικοί σταθμοί στη Α και 2 στη Γ περιοχή. Ανεπαρκής επίσης είναι η συγκοινωνία και τα έργα υποδομής για τη γεωργία στη Γ περιοχή.

Οικογενειακή κατάσταση.

Με βάση τα Δημογραφικά στοιχεία η σύνθεση της αγροτικής οικογένειας είναι 4μελής. Το 93% των ερωτηθέντων γυναικών είναι έγγαμες γυναίκες. Η ηλικία για τη Α-περιοχή κυμαίνεται από 28-46 ετών, για τη Β-περιοχή από 31-61 ετών και για τη Γ-περιοχή από 32-45 ετών.

Μόνο μία περίπτωση γυναίκας ήταν ηλικίας 80 ετών. Τα περισσότερα παιδιά είναι ηλικίας 10-22 ετών. Επίσης στις 40 περιπτώσεις υπάρχουν στις οικογένειες και άλλα μέλη (παππούς – γιαγιά) ηλικίας 72-96 ετών.

Μορφωτικό επίπεδο.

Από τα στοιχεία σχετικά με το μορφωτικό επίπεδο προκύπτει ότι οι απασχολούμενες γυναίκες στη γεωργία έχουν καλό μορφωτικό επίπεδο σχετικά με τη βασική υποχρεωτική εκπαίδευση, αλλά δεν υπάρχει γι' αυτές επαγγελματική εκπαίδευση (πτυχίο επαγγελματικής σχολής) αλλά ούτε και επαγγελματική κατάρτιση – εξειδίκευση για τα αντικείμενα απασχόλησής τους.

Συγκεκριμένα:

Το 56% των γυναικών έχει τελειώσει Δημοτικό σχολείο.

Το 41% των γυναικών έχει τελειώσει Γυμνάσιο.

Το 1% των γυναικών έχει τελειώσει Λύκειο.

Το 2% των γυναικών έχει τελειώσει λίγες τάξεις Δημοτικού σχολείου, είναι ηλικίας άνω των 60 ετών και κατοικούν στη Γ περιοχή.

2.2. Η αγρότισσα στη Γεωργία

Σχετικά με τη θέση της αγρότισσας στη Γεωργική Εκμετάλλευση και τους συνεταιρισμούς προκύπτουν τα παρακάτω:

- *Αρχηγοί Γεωργικής Εκμετάλλευσης είναι 19% Γυναίκες*
- *Συνβοηθούντα και μη αμειβόμενα μέλη >> 54% >>*
- *Συνεταίροι-Συνεργάτες και αμειβόμενα μέλη >> 7% >>*
- *Γεωργοεργάτες (με μισθό ημερομίσθιο) >> 27% >>*
- *Μέλη Γεωργικού συνεταιρισμού >> 17% >>*

Απασχόληση της αγρότισσας-αγρότη στη γεωργική εκμετάλλευση.

Η ετήσια συνεισφορά σε εργασία της γυναίκας στη γεωργική εκμετάλλευση κατά εποχή, Χειμώνα, Άνοιξη, Καλοκαίρι, Φθινόπωρο, σε ημέρες, ώρες ημερησίως και συνολικά ώρες για το έτος κατά περιοχή Α – Πεδινή , Β – Ημιορεινή , Γ – Ορεινή καθώς και ο Μ.Ο. Ετησίως φαίνεται στο παράρτημα πινάκων αυξ. αρ. 22. Ομοίως τα παραπάνω στοιχεία απασχόλησης του άνδρα αγρότη στη γεωργική εκμετάλλευση φαίνονται στο παράρτημα πινάκων. αυξ. αρ. 23.

Από τα στοιχεία του πίνακα 22 προκύπτει ότι, ο Μ.Ο της ετήσιας συνεισφοράς της γυναίκας σε εργασία στη γεωργική εκμετάλλευση είναι 231 ημέρες με σύνολο ωρών 1793 και Μ.Ο εργασίας ημερησίως 7,67 ήτοι περίπου 8 ώρες. Ο Μ.Ο κατά περιοχή Α,Β,Γ, είναι, 190, 218 και 285 ημέρες, με σύνολο ωρών 1372, 1576 και 2430 ώρες αντίστοιχα.

Από τα στοιχεία αυτά προκύπτει ότι η προσφορά εργασίας μεγαλώνει από την Α προς την Γ περιοχή και κυμαίνεται ημερησίως από 7,25 – 8,50 ώρες.

Από τα στοιχεία του πίνακα 23 προκύπτει ότι ο Μ.Ο της ετήσιας συνεισφοράς του άνδρα σε εργασία στη γεωργική εκμετάλλευση είναι 265 ημέρες με σύνολο ωρών 2.205 και Μ.Ο εργασίας ημερησίως 9 ώρες. Ο Μ.Ο κατά περιοχή Α,Β,Γ, είναι 219, 287 και 290 ημέρες με σύνολο ωρών 1638, 2502 και 2473 αντίστοιχα.

Από τη σύγκριση των στοιχείων των πινάκων 22 και 23 προκύπτει ότι ετησίως (Μ.Ο) ο άνδρας εργάζεται περισσότερο από τη γυναίκα στη Γ.Ε (59 ημέρες και 412 ώρες), αλλά οι γυναίκα έχει επιφορτισθεί με πολύ περισσότερες ευθύνες από τον άνδρα στο νοικοκυριό και την οικογένεια. Στις περιόδους αιχμής των γεωργικών εργασιών εργάζεται 10-12 ώρες ημερησίως αφού είναι υποχρεωμένη να προσφέρει 8 περίπου ώρες εργασίας στη Γ.Ε και λιγότερες ώρες στο σπίτι.

Οι εργασίες των γυναικών σήμερα είναι χειρωνακτικές αλλά γίνονται και με τη χρήση γεωργικών μηχανημάτων.

Εξωγεωργική απασχόληση αγρότισσας – αγρότη.

Μικρή είναι η συμμετοχή της γυναίκας στην οργάνωση λειτουργία αγροτουριστικής επιχείρησης ποσοστό 10%, ενώ είναι καλλίτερη η συμμετοχή στην αγροτοβιοτεχνική επιχείρηση 28% με μεγαλύτερη συμμετοχή στην Β και Γ περιοχή.

Στις αναφερόμενες επιχειρήσεις σχετικά με τη συμμετοχή των μελών της οικογένειας, συμμετέχει περισσότερο η γυναίκα με ποσοστό 12%, ακολουθεί η συμμετοχή και των δύο συζύγων εξίσου με 7%, του συζύγου με 5% και τα άλλα μέλη της οικογένειας (γιος ή κόρη) με 1%.

Δεν υπάρχει οργάνωση μικρομεσαίας επιχείρησης αποκλειστικά από την αγρότισσα ή τη γυναίκα της υπαίθρου.

Προσφυγή σε Τράπεζα για δανειοδότηση χρηματοδότηση.

Στο ερώτημα εάν η γυναίκα προσφεύγει για δανειοδότηση ή χρηματοδότηση σε πιστωτικό ίδρυμα Τράπεζα ή άλλο οικονομικό φορέα, η απάντηση είναι όχι σε ποσοστό 49%. Οι απαντήσεις γι' αυτή τη συμπεριφορά είναι:

- Η γυναίκα έχει λιγότερα περιουσιακά στοιχεία από το σύζυγο, ποσοστό 31%.
- Δεν συμφωνεί ο σύζυγος 3%.
- Η γυναίκα φοβάται τις συναλλαγές 22%.

Σχετικά με την ενημέρωση της γυναίκας για την πολιτική της Ε.Ε για τη γεωργία και ειδικότερα στα πλαίσια της ισότητας ευκαιριών η απάντηση είναι αρνητική σε ποσοστό 61%.

Κάτοχοι πιστοποιητικού Επαγγελματικής ικανότητας για αγροτικό επάγγελμα είναι το 59% των ερωτηθέντων γυναικών.

Η πρόσβαση των γυναικών για επαγγελματική κατάρτιση σε προγράμματα του Υπουργείου Γεωργίας ή άλλου φορέα έχει ως εξής:

- 32% σε θέματα γεωργικού τομέα Υπ. Γεωργίας.
- 29% σε θέματα Αγροτικής οικιακής οικονομίας Υπ. Γεωργίας.
- 12% σε προγράμματα άλλου φορέα.

Μέλη συνδικαλιστικής οργάνωσης (συλλόγου ή σωματείου) αγροτών είναι μόνο το 5% των γυναικών.

Στην πράξη δεν ισχύει η εφαρμογή της ισότητας των δύο φύλων απαντά το 76% των γυναικών. Επίσης το 76% απαντά ότι υπάρχουν διακρίσεις σε βάρος των αγροτισσών στον επαγγελματικό εργασιακό χώρο (ημερομίσθια, κ.λ.π.).

Στα ερωτήματα εάν υπάρχει προθυμία στα νέα κορίτσια:

Να παραμείνουν στον τόπο τους. Το 56% απαντά Ναι.

Να ασχοληθούν με τη γεωργία. Το 27% απαντά Ναι.

Να οργανώσουν μικρομεσαίες επιχειρήσεις ή εξωγεωργικές δραστηριότητες στον αγροτικό χώρο μόνο το 8% απαντά Ναι.

Είσαι ικανοποιημένη με την απασχόλησή σου, το 4,2% απαντά Ναι.

2.3 Απασχόληση και εισόδημα.

Η πηγή του οικογενειακού εισοδήματος κατά σειρά προτεραιότητος είναι η γεωργία 54% ακολουθούν η εξωγεωργική δραστηριότητα 30%, η μισθωτή εργασία 12% και άλλες πηγές 4%. Η γυναίκα συμμετέχει ουσιαστικά στη διαχείριση του οικογενειακού εισοδήματος (68%) και στην περίπτωση που έχει προσωπικό εισόδημα (ημερομίσθιο κ.λ.π.) το ενσωματώνει στο εισόδημα του νοικοκυριού (53%), ενώ μόνο το 3% των γυναικών διαχειρίζονται οι ίδιες το εισόδημά τους.

2.4 Η αγρότισσα στην οικογένεια, στη λήψη των αποφάσεων, στην ισότητα, στα κοινά.

Η κατάσταση στην κατοικία φαίνεται σχετικά καλή. Το 44% απαντά ότι το μέγεθος της κατοικίας, σε σχέση με τα μέλη και της δραστηριότητες της οικογένειας, είναι επαρκές, ενώ το 51% απαντά ότι η κατοικία έχει τον απαραίτητο οικιακό εξοπλισμό.

Συμμετοχή του συζύγου.

Στις οικιακές εργασίες, το 93% απαντά Όχι.
Στην ανατροφή των παιδιών, το 80% απαντά Ναι.
Στην περιποίηση ηλικιωμένων, το 73% απαντά Όχι.

Ποιος παίρνει αποφάσεις.

Η λήψη αποφάσεων σε θέματα Γ.Ε. και νοικοκυριού φαίνεται στο πίνακα 24. Συγκεκριμένα στα ερωτήματα ποίος παίρνει τις αποφάσεις οι απαντήσεις στα παρακάτω θέματα είναι:

Γεωργικής εκμετάλλευσης, το 44 ο σύζυγος και το 32% και οι δύο σύζυγοι.

Νοικοκυριού, το 86% η σύζυγος και το 10% και οι δύο.

Εκπαίδευση παιδιών, το15% ο σύζυγος το 54% και δύο σύζυγοι.

Εξωοικογενειακή εργασία της συζύγου, το 7% ο σύζυγος, το 85% και οι δύο σύζυγοι.

Στα ερωτήματα εάν η γυναίκα είναι μέλος:

Πολιτιστικού συλλόγου του Δήμου ή της Κοινότητας,
το 85% απαντά Όχι.

Κοινωφελούς σωματείου ή συλλόγου το 95% απαντά Όχι.

2.5 κοινωνική ασφάλιση της αγρότισσας.

Οι απαντήσεις στα ερωτήματα σχετικά με την κοινωνική ασφάλιση της αγρότισσας είναι αυτές που ακολουθούν:

Ασφαλισμένες στον Οργανισμό Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΟΓΑ) είναι το 98% των γυναικών.

Το 15% είναι ασφαλισμένες και σε άλλο ταμείο.

Έχει συνταξιοδοτηθεί το 3%. Σχετικά με το ποσό της χορηγούμενης σύνταξης αγροτών, το 93% των γυναικών θεωρεί ότι δεν είναι ικανοποιητικό και προτείνουν αύξηση της σύνταξης 80-100%.

Έχουν πληρώσει εισφορές πρόσθετης ασφάλισης (Ν. 1745/1987) το 15% των γυναικών.

Έχουν ενταχθεί στην υποχρεωτική ασφάλιση του Νέου ασφαλιστικού καθεστώτος (Ν. 2458/1997), το 49% των γυναικών.

Ο σύζυγος, είναι ασφαλισμένος στον ΟΓΑ το 76%, είναι ασφαλισμένος σε άλλο ταμείο το 12%, έχει πληρώσει εισφορές πρόσθετης ασφάλισης (Ν. 1745/1987) το 22%, έχει ενταχθεί στην υποχρεωτική ασφάλιση του Νέου Νόμου (2458/1997) το 22%.

Στην περίπτωση που ο ένας σύζυγος (άνδρας ή γυναίκα) έχει ενταχθεί στην υποχρεωτική κύρια ασφάλιση, το 69% των γυναικών θεωρεί ότι πρέπει να διατηρηθεί στον άλλο σύζυγο η βασική σύνταξη.

Το όριο συνταξιοδότησης της αγρότισσας είναι τα 65 έτη. Όμως το 78% των γυναικών θεωρεί ότι πρέπει να μειωθεί στα 60 έτη και το 42% στα 55 έτη.

Επίσης θεωρείται δίκαιο ότι ο χρόνος συνταξιοδότησης για τους απασχολούμενους στη γεωργία πρέπει να αρχίσει να μετριέται από την ηλικία των 18 ετών.

Πρέπει να επεκταθεί η Ιατρική Περίθαλψη του ΟΓΑ και στην οδοντιατρική απαντά το 88%.

Η φαρμακευτική περίθαλψη είναι:

Μέτρια το 17%.

Καλή το 66%.
Πολύ καλή 0.
Η εξωνοσοκομειακή περίθαλψη στην περιοχή (αγροτικά ιατρεία, κέντρα υγείας, κ.λ.π.) είναι:
Μέτρια 22%
Καλή 78%
Πολύ καλή 0
Οι παροχές μητρότητας
Μέτριες 54%
Καλές 44%
Πολύ καλές 0
Είναι αναγκαία η δημιουργία κινητής Υγειονομικής Μονάδας για:
Τεστ Παπ, Μαστογραφία Ναι 97%
Παρακολούθηση επιτόκων, βρεφών – νηπίων, Ναι 83%
Ψυχολογική στήριξη γυναικών, ηλικιωμένων, κ.λ.π. Ναι 75%
Δεν υπάρχει ενημέρωση για θέματα υγείας,
φροντίδας ηλικιωμένων κ.λ.π. απαντά το 95%
Πρέπει να χορηγείται στους ηλικιωμένους ασθενείς
συνταξιούχους επίδομα για δαπάνη φροντίδας ή νοσηλείας
στο σπίτι, θεωρεί το 98%

Δεν υπάρχουν στον ευρύτερο αγροτικό χώρο οι απαιτούμενοι βρεφονηπιακοί ή παιδικοί σταθμοί για την εξυπηρέτηση των αγροτικών οικογενειών. Επίσης δεν υπάρχουν Κέντρα Ανοικτής Προστασίας (ΚΑΠΗ). Στην περιοχή της έρευνας ΚΑΠΗ υπάρχει μόνο στο Δήμο του Άργους.

2.6 Ασφάλιση γεωργικής παραγωγής

Η ασφάλιση της γεωργικής παραγωγής από τον οργανισμό γεωργικών ασφαλίσεων ΕΛ.Γ.Α., γενικά θεωρείται ικανοποιητική. Όμως, χρειάζεται περαιτέρω βελτίωση στην προστασία της ζωικής αλλά και της φυτικής παραγωγής. Για παράδειγμα οι καταστροφές στα θερμοκήπια από χαλάζι δεν αποζημιώνονται. Όταν δηλαδή το χαλάζι σπάσει τα τζάμια και χαλάσουν τα λουλούδια ή τα φυτά γενικά δεν δίνεται αποζημίωση γιατί θεωρείται ότι το τζάμι χάλασε την παραγωγή και όχι το χαλάζι.

Επίσης χρειάζεται έγκαιρη διαπίστωση των ζημιών από θεομηνίες και ταχύτερη διαδικασία για την καταβολή των αποζημιώσεων που σήμερα διαρκούν ένα (1) έτος περίπου.

2.7 Πρόωρη συνταξιοδότηση αγροτών.

Από τα στοιχεία των συνεντεύξεων προκύπτει ότι σε σύνολο 60 ατόμων (ανδρών και γυναικών) που έχουν ενταχθεί στο πρόγραμμα πρόωρης συνταξιοδότησης στα πλαίσια εφαρμογής του Καν. (Ε.Ε) 2079/92, οι 31 (52%) είναι γυναίκες και οι 29 (48%) είναι άνδρες.

3. Διαπιστώσεις – συμπεράσματα

Από τη μελέτη και τον σχολιασμό των αποτελεσμάτων της έρευνας προκύπτουν τα παρακάτω:

Η έλλειψη βασικής κοινωνικής υποδομής κυρίως στην ορεινή και ημιορεινή περιοχή, όπως βρεφονηπιακοί και παιδικοί σταθμοί. Ανεπαρκή είναι τα έργα υποδομής για τη γεωργία, αγροτικοί δρόμοι κ.λ.π. Καθώς και η συγκοινωνία στην ορεινή περιοχή.

Η 9χρονη υποχρεωτική εκπαίδευση έχει βελτιώσει το μορφωτικό επίπεδο των νεώτερων γυναικών που ασχολούνται με τη γεωργία ή σε άλλους τομείς της οικονομίας. Παραμένει όμως χαμηλό το επαγγελματικό επίπεδο των αγροτισσών και των γυναικών της υπαίθρου. Τα εκπαιδευτικά προγράμματα του Υπουργείου Γεωργίας και άλλων φορέων δεν καλύπτουν τις ανάγκες όλων των αγροτικών περιοχών. Ανεπαρκής ή ανύπαρκτη είναι επίσης η επαγγελματική κατάρτιση της γυναίκας της υπαίθρου καθώς και η ενημέρωση για θέματα, Ε.Ε, αγροτικής πολιτικής, ισότητας ευκαιριών, οργάνωσης μικρομεσαίων επιχειρήσεων οικονομικά θέματα, συνεταιρισμούς, φροντίδας ηλικιωμένων, αγωγής παιδιών κ.λ.π.

Υπάρχει σήμερα η τάση των νέων κοριτσιών και γυναικών για παραμονή και απασχόληση στον αγροτικό χώρο.

Ουσιαστική είναι η θέση και ο ρόλος της γυναίκας στη γεωργική εκμετάλλευση αλλά εφόσον ο σύζυγος εργάζεται στη γεωργία η γυναίκα εξακολουθεί να είναι συμβοηθός και μη αμειβόμενο μέλος. Δεν υπάρχει αμοιβή για την προσφορά της εργασίας της.

Μεγάλη είναι η συνεισφορά της αγρότισσας σε εργασία στη Γ.Ε και σήμερα. Συμμετέχει σημαντικά όλες τις εποχές του έτους (Μ.Ο έτους 231 ημέρες 1793 ώρες) με εργασίες χειρωνακτικές αλλά και με χρήση αγροτικών μηχανημάτων. Άξιον προσοχής είναι ότι καμία γυναίκα από τις 59 που συμπλήρωσαν τα ερωτηματολόγια δεν δήλωσε απασχόληση μόνο οικιακά. Επομένως ο χρόνος της κατανέμεται μεταξύ του νοικοκυριού και της Γ.Ε. Μόνο (4) γυναίκες δήλωσαν ότι εργάζονται συμπληρωματικά τις γεωργίας σε εξωγεωργικές δραστηριότητες (Μ.Ο 4 μήνες ετησίως) και 3 ότι εργάζονται σε ξένες γεωργικές εκμεταλλεύσεις (1 από αυτές με μισθό 12 μήνες και οι 2 με ημερομίσθιο 2-5 μήνες ετησίως).

Επομένως οι αγρότισσες και σήμερα εργάζονται αρκετά μέσα και έξω από το σπίτι τους κυρίως σε περιόδους αιχμής των γεωργικών εργασιών. Με τα στοιχεία επίσης που αναφέρονται στην εργασία των ανδρών προκύπτει ότι άνδρες και γυναίκες με την εργασία στη Γ.Ε αλλά και την πολυαπασχόληση (εξωγεωργική κ.λ.π.) εξασφαλίζουν την λειτουργία και την πρόοδο του νοικοκυριού και της οικογενειακής γεωργικής εκμετάλλευσης.

Μικρή ή ανύπαρκτη είναι η συμμετοχή των γυναικών στους συλλογικούς φορείς που τους εκπροσωπούν καθώς και στους συνεταιρισμούς.

Το ίδιο ισχύει για τη συμμετοχή τους σε πολιτιστικούς συλλόγους κ.λ.π.

Σημαντικός είναι ο ρόλος της γυναίκας στην αύξηση και διαχείριση του οικογενειακού εισοδήματος αλλά και στη λήψη των αποφάσεων σε θέματα νοικοκυριού. Βελτιωμένος είναι ο ρόλος της γυναίκας σήμερα σε σύγκριση με το παρελθόν στη λήψη των αποφάσεων από κοινού με το

σύζυγο ή και με τα άλλα μέλη της οικογενείας της σε θέματα όπως, γεωργικής εκμετάλλευσης, νοικοκυριού, εκπαίδευσης παιδιών, εξωγεωργικές εργασίες αλλά και άλλα οικογενειακά θέματα.

Εξακολουθεί όμως να υπάρχει διάκριση, σε εργασίες και ημερομίσθια ανδρών και γυναικών, σε βάρος της γυναίκας. Δεν υπάρχει στην πράξη η ισότητα.

Σχετικά με τους ρόλους και τον καταμερισμό εργασίας των συζύγων στο νοικοκυριό, στην οικογένεια, υπάρχει τάση βελτίωσης συγκριτικά με το παρελθόν και στα αγροτικά νοικοκυριά. Όμως από την έρευνα προκύπτει ότι ο άνδρας δεν συμμετέχει στις οικιακές εργασίες και στη φροντίδα ηλικιωμένων. Παρουσιάζεται όμως βελτιωμένος ο ρόλος του στην ανατροφή των παιδιών.

Οι αγρότισσες σήμερα προτιμούν την ασφάλιση στον ΟΓΑ περισσότερο από τα προηγούμενα χρόνια και ο λόγος είναι ότι αναβαθμίστηκε η συνταξιοδότηση της από τον ΟΓΑ μετά από την καθιέρωση (1978) της πρόσθετης της βασικής σύνταξης με εισφορές, καθώς και με την προοπτική που υπάρχει με το νέο ασφαλιστικό καθεστώς "Νέος Κλάδος Κύριας Ασφάλισης Αγροτών" οπότε η σύνταξη θα είναι ανάλογη με τις εισφορές που θα πληρώσουν και την ασφαλιστική κατηγορία που θα ενταχθούν. Ακόμη (όπως διαπιστώθηκε στην έρευνα) και οι αγρεργάτριες ή γυναίκες που δεν είναι αγρότισσες αγοράζουν αγροτεμάχια για να χαρακτηρισθούν αγρότισσες για να ασφαλισθούν και συνταξιοδοτηθούν από τον ΟΓΑ. Υπάρχει δηλαδή προτίμηση στο ταμείο του ΟΓΑ.

Δεν υπάρχει πρόβλημα Νομοθεσίας για τη ασφάλιση στον ΟΓΑ των αγρεργατών – αγρεργτριών, ημεδαπής ή αλλοδαπής που νόμιμα εργάζονται στη χώρα μας. Όμως για την διασφάλιση του ταμείου (των αγροτών) του ΟΓΑ, πρέπει να γίνει σαφής ορισμός ποίος χαρακτηρίζεται "αγρεργάτης" και με βάση τη φορολογική δήλωση εισοδήματος να γίνεται η ασφάλιση του στον ΟΓΑ. Σήμερα υπάρχει πρόβλημα γιατί αρκεί μόνο η δήλωση του εργοδότη για ένα μίνιμουμ ημερομισθίων (π.χ. 100) για να ασφαλισθεί κάποιος στον ΟΓΑ.

Πρέπει να χορηγείται στις αγρότισσες και στους αγρότες επίδομα ανθιϋγινής εργασίας. Παρατηρούνται πολλές φορές αναπνευστικά προβλήματα κ.λ.π. από φυτοφάρμακα, λιπάσματα.

Προτείνουν ακόμη οι αγρότισσες, την μείωση των ασφαλιστικών εισφορών, την βελτίωση των παροχών μητρότητας, της εξωνοσοκομειακής και νοσοκομειακής περίθαλψης καθώς επίσης και τη χορήγηση επιδόματος κοινωνικής αλληλεγγύης (ΕΚΑΣ) σε χαμηλοσυνταξιούχους του ΟΓΑ.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

Ι. ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Από τη μελέτη των επί μέρους κεφαλαίων της παρούσης εργασίας προκύπτουν τα παρακάτω γενικά συμπεράσματα και προτάσεις:

1. Ο ρόλος της γυναίκας της υπαίθρου και ειδικότερα της αγρότισσας εξακολουθεί να είναι και σήμερα σημαντικός τόσο στην οικογένεια όσο και στη γεωργική εκμετάλλευση.

Επίσης η γυναίκα έχει θέση και παίζει το ρόλο της στα κοινά και στη λήψη των αποφάσεων.

2. Οι γυναίκες συνεχίζουν να εργάζονται μέσα στο σπίτι αλλά και έξω από αυτό στη γεωργική εκμετάλλευση αλλά και σε άλλες εξωγεωργικές οικονομικές δραστηριότητες (γεωργικές βιομηχανίες, βιοτεχνίες, τουριστικές δραστηριότητες κ.λ.π.), όταν τους δίνονται οι ευκαιρίες να εργαστούν στο χώρο που ζουν αλλά και σε παραπλήσιες περιοχές.

Γενικά η γυναίκα συμμετέχει ενεργά στη διαδικασία της γεωργικής παραγωγής στην αύξηση και διαχείριση του οικογενειακού εισοδήματος και συμβάλλει σημαντικά όχι μόνο στην οικογενειακή αλλά και στην Εθνική οικονομία.

3. Η εργασία της Ελληνίδας αγρότισσας δεν έχει αναγνωρισθεί ούτε έχει αποτιμηθεί στο βαθμό που θα της άξιζε. Δεν είναι σπάνιες οι περιπτώσεις που οι γυναίκες της υπαίθρου εργάζονται όλη την ημέρα (αθέατη εργασία) χωρίς ωστόσο να έχουν πραγματική κοινωνική προστασία και σαφώς καθορισμένο επαγγελματικό καθεστώς. Ακόμη οι γυναίκες της υπαίθρου δεν έχουν τις ίδιες ευκαιρίες με τις γυναίκες των αστικών κέντρων, ιδιαίτερα σε θέματα υγείας, ιατρικής – νοσοκομειακής περίθαλψης καθώς και κοινωνικής υποδομής.

4. Η αγρότισσα σήμερα ζει μια μεταβατική περίοδο που επηρεάζεται από τεχνολογικές, κοινωνικές και οικονομικές αλλαγές.

Η σημερινή τεχνολογική εξέλιξη, οι συνθήκες της αγοράς και η χρήση των τεχνολογιών στον πρωτογενή τομέα, επιβάλλουν την ανάπτυξη της τεχνικής επάρκειας της αγρότισσας σε επίπεδο σημαντικά πιο υψηλό από εκείνο που χαρακτήριζε την παραδοσιακή αγρότισσα ή αυτό που μπορεί να οδηγήσει η εμπειρική εκμάθηση των παραγωγικών διαδικασιών.

Η σύγχρονη επαγγελματίας αγρότισσα, πρέπει εκτός από την παραγωγική διαδικασία, να έχει γνώση των μηχανισμών της αγοράς, των προγραμμάτων ανάπτυξης, των μέτρων πολιτικής, των στοιχείων οικονομικής διαχείρισης της εκμετάλλευσης της και κάθε άλλου στοιχείου που επηρεάζει την παραγωγικότητα της μονάδας παραγωγής.

Επί πλέον πρέπει να είναι σε θέση να μετέχει ουσιαστικά στη διαχείριση και ανάπτυξη των συνεταιριστικών οργανώσεων στις οποίες εντάσσεται και να συμβάλλει στην ανάπτυξη πρωτοβουλιών παραγωγικής δραστηριότητας ακόμη και σε τομείς που εκτείνονται πέρα από την πρωτογενή παραδοσιακή παραγωγή.

5. Η ισότητα ανδρών και γυναικών στον αγροτικό τομέα, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία στην Ε.Ε αλλά και σε Εθνικό επίπεδο είναι πλέον γεγονός. Το αρμόδιο για την αγροτική ανάπτυξη Υπουργείο Γεωργίας, αλλά και άλλοι συναφείς φορείς, αποδέχονται και αντιμετωπίζουν την αγρότισσα όχι σαν απλή βοηθό του αγρότη, αλλά ως συνεργάτη, συνεταίρο και ως ανεξάρτητη επαγγελματία. Ορισμένες διατάξεις που υπήρχαν σε βάρος της γυναίκας ρυθμίστηκαν με σχετική τροποποίηση (Αγροτικοί συνεταιρισμοί, αγροτικός κώδικας κ.λ.π.).

6. Στα πλαίσια της ισότητας η γυναίκα έχει τα ίδια δικαιώματα με τον άνδρα γεωργό. Μπορεί δηλαδή να είναι αρχηγός της Γεωργικής Εκμετάλλευσης, να δανειοδοτείται από πιστωτικά ιδρύματα (ΑΤΕ κ.λ.π.), να εντάσσεται σε όλα τα αναπτυξιακά προγράμματα που αφορούν τη γεωργικές εκμεταλλεύσεις και γενικά το γεωργικό τομέα. Επίσης να συμμετέχει σε εκπαιδευτικά προγράμματα τεχνικοοικονομικής κατεύθυνσης για τη βελτίωση της επαγγελματικής της ικανότητας και να συμμετέχει στους συνεταιρισμούς και τις συνδικαλιστικές οργανώσεις των αγροτών.

7. Παρά την συνεχώς παρατηρούμενη μείωση των γυναικών που απασχολούνται στον πρωτογενή τομέα, ο αριθμός των απασχολούμενων γυναικών στον αναφερόμενο τομέα αποτελεί το 23,1% (ΕΣΥΕ 1997) στη χώρα μας.

Επίσης αποτελούν το 42,8% των απασχολούμενων στη γεωργία έναντι του 57,2% των ανδρών. Όμως παρά την αναγνώριση της θέσης της γυναίκας στη γεωργική εκμετάλλευση μόνο το 17,1% των γυναικών είναι αρχηγοί γεωργικής εκμετάλλευσης (απογραφή 1991).

8. Η Νομική θέση της γυναίκας της υπαίθρου τόσο στην οικογένεια όσο και στη γεωργική εκμετάλλευση βελτιώθηκε σημαντικά τα τελευταία χρόνια. Ιδιαίτερα με το σύνταγμα του 1975 και μετά το 1981 έτος ένταξης της χώρας μας στην Ε.Ε.

9. Η χώρα μας σήμερα διαθέτει ένα ολοκληρωμένο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, για τη γυναίκα της υπαίθρου και γενικά τους απασχολούμενους στον αγροτικό τομέα, αλλά και για την ασφάλιση της γεωργικής παραγωγής. Ο οργανισμός γεωργικών ασφαλίσεων (ΟΓΑ) αλλά και ο οργανισμός Ελληνικών Γεωργικών ασφαλίσεων παραγωγής και Ζωικού Κεφαλαίου (ΕΛ.Γ.Α.) καλύπτουν τις ανάγκες κοινωνικής ασφάλισης των αγροτών.

10. Το πρόγραμμα πρόωρης συνταξιοδότησης των αγροτών έχει σκοπό να συμβάλλει στην ανανέωση του ανθρώπινου δυναμικού της Ελληνικής γεωργίας. Οι γυναίκες είναι παρούσες και στο πρόγραμμα αυτό του Υπουργείου Γεωργίας και τις Ε.Ε.

11. Η θεσμοθετημένη συνταγματικά και νομοθετικά ισότητα ανδρών – γυναικών σε όλα τα πεδία δικαίου δεν έχει γίνει πράξη. Υπάρχει ακόμη πρόβλημα στην τυπική και ουσιαστική αναγνώριση της ισότητας. (μικρότερα ημερομίσθια, λιγότερες γυναίκες αρχηγοί γεωργικής εκμετάλλευσης, οικονομική εξάρτηση από τον αρχηγό της Γεωργικής Εκμεταλλεύσης).

12. Ελλιπής είναι η υποδομή του κοινωνικού τομέα, όπως η έλλειψη βρεφονηπιακών και παιδικών σταθμών, ιδρυμάτων απασχόλησης υπερηλίκων, νοσοκομείων. Μέτρια θεωρείται η ιατρική και η νοσοκομειακή περίθαλψη, καθώς επίσης και οι συντάξεις του ΟΓΑ θεωρούνται χαμηλές.

Στην κοινωνική ασφάλιση εκκρεμούν αιτήματα των αγροτισσών όπως:

Η επέκταση της ιατρικής περίθαλψης και στον κλάδο της οδοντιατρικής.

Η μείωση του ορίου συνταξιοδότησης από τα 65 χρόνια, τουλάχιστον στα 60. Όπως συμβαίνει και στις άλλες κατηγορίες εργαζομένων γυναικών.

Η παροχή του Επιδόματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης Συνταξιούχων (ΕΚΑΣ) και προς τους συνταξιούχους του ΟΓΑ (που δεν έχουν άλλο εισόδημα) στο ύψος των χαμηλοσυνταξιούχων του ΙΚΑ, ΤΕΒΕ, Ταμείου Εμπόρων.

Ακόμη θεωρείται αναγκαία η κινητή υγειονομική μονάδα για ιατρικές εξετάσεις τοπικά σε κοινότητες (τεστ Παπ, μαστογραφία κ.λ.π.). Κρίνεται επίσης σκόπιμο να συμβληθεί το Δημόσιο με ιδιώτες ιατρούς, Ιδιωτικά Διαγνωστικά Κέντρα κ.λ.π., για τους ασφαλισμένους του ΟΓΑ.

13. Το χαμηλό μορφωτικό και επαγγελματικό επίπεδο των αγροτισσών και ιδιαίτερα η ελλιπής επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση των νέων γυναικών της υπαίθρου.

14 Από την έρευνα (Νοέμβριος 1999) ενισχυμένη φαίνεται η θέση της γυναίκας στη λήψη των αποφάσεων για θέματα γεωργικής εκμετάλλευσης.

Ακόμη από την ίδια έρευνα προκύπτει ότι οι γυναίκες έχουν την κύρια ευθύνη για τις οικιακές εργασίες, την ανατροφή των παιδιών, την φροντίδα των ηλικιωμένων. Επίσης παρατηρείται τάση για την παραμονή και απασχόληση των νέων κοριτσιών στον αγροτικό χώρο. Μικρή είναι η συμμετοχή (5%) των γυναικών στους συλλογικούς φορείς που τους εκπροσωπούν (συνεταιρισμούς, συνδικαλισμό) και η συμμετοχή τους σε πολιτιστικούς και κοινωφελείς συλλόγους στην περιοχή τους είναι σχεδόν ανύπαρκτη.

15. Τα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης του Υπουργείου Γεωργίας ή άλλων φορέων δεν καλύπτουν τις ανάγκες στον αγροτικό χώρο και ο αριθμός των γυναικών που συμμετέχουν σ' αυτά είναι μικρός. Δεν υπάρχει ενημέρωση και εκπαίδευση της γυναίκας της υπαίθρου σε θέματα Ε.Ε, αγωγής παιδιών, φροντίδας ηλικιωμένων και κυρίως επαγγελματικής κατάρτιση για την οργάνωση μικρομεσαίων επιχειρήσεων στα πλαίσια κοινοτικών πρωτοβουλιών που θα συμβάλλουν στη δημιουργία θέσεων εργασίας στον αγροτικό χώρο και θα βελτιώσουν τη θέση της γυναίκας.

Σήμερα στη χώρα μας η έλλειψη πληροφόρησης, εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης της αγρότισσας και γενικότερα της γυναίκας της υπαίθρου αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα για τη βελτίωση της θέση της αλλά και την αγροτική ανάπτυξη.

16. Τα μέτρα που λαμβάνονται, οι κανονισμοί που ψηφίζονται οι νομικές ρυθμίσεις που γίνονται, αν και θέτουν την βάση για την ηθική

και νομική δικαίωση των γυναικών, δεν είναι αρκετά για να αλλάξουν και βελτιώσουν τη θέση και το ρόλο τους.

Πρόσθετα από αυτά χρειάζεται:

- Να γίνει η εφαρμογή των Νόμων στην πράξη.
- Να λαμβάνεται υπόψη σε όλες τις αναπτυξιακές πολιτικές ο ρόλος και η κοινωνική θέση της γυναίκας.
- Να εκμεταλλευθεί η γυναίκα τα μέτρα και τα μέσα που παρέχονται από την πολιτεία.
- Η γυναίκα της υπαίθρου και ειδικότερα η αγρότισσα πρέπει να προετοιμασθεί για τη θέση και το ρόλο της στη σύγχρονη κοινωνία.

Τελειώνοντας, σημειώνουμε ότι σε μία πρόσφατη έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου αναφέρεται ότι το μέλλον της υπαίθρου θα εξαρτηθεί σε σημαντικό βαθμό από το ρόλο που επιφυλάσσεται στη γυναίκα. Στη φράση αυτή συνοψίζεται και όλο το νόημα της μελέτης "Η Νομική θέση και η κοινωνική ασφάλιση της γυναίκας της υπαίθρου".

I I ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός της παρούσης εργασίας είναι η μελέτη της εξέλιξης της Νομικής θέσης και της κοινωνικής ασφάλισης της γυναίκας της υπαίθρου και ειδικότερα της αγρότισσας. Απώτερος σκοπός είναι, η καταγραφή των βασικών νομοθετικών ρυθμίσεων της πολιτείας, για τη βελτίωση της θέσης των γυναικών τόσο μέσα στην οικογένεια όσο και στο χώρο εργασίας, καθώς και στην κοινωνική ασφάλιση.

Ο τομέας της κοινωνικής ασφάλισης πάντοτε αλλά σήμερα ενδιαφέρει ιδιαίτερα τη γυναίκα της υπαίθρου.

Για καλλίτερη διαπίστωση των σημερινών προβλημάτων στους προαναφερόμενους τομείς σχεδιάσθηκε και πραγματοποιήθηκε, τον Νοέμβριο του προηγούμενου έτους 1999 επιτόπια έρευνα (case study) σε Δήμους και αγροτικές κοινότητες του Νομού Αργολίδας, σε τρεις διαφορετικές περιοχές με τα χαρακτηριστικά " Πεδινή, Ημιορεινή, Ορεινή". Το ερωτηματολόγιο που συμπληρώθηκε από τις γυναίκες περιελάμβανε βασικά ερωτήματα σχετικά, με τη θέση της γυναίκας σήμερα στη γεωργία, στην απασχόληση και με τη κοινωνική ασφάλιση. Επίσης έγιναν συνεντεύξεις με ανταποκριτές του ΟΓΑ και Γραμματείς των Δήμων για τα "Συστήματα Κοινωνικής Ασφάλισης για τις αγρότισσες".

Στο πρώτο μέρος της εργασίας περιλαμβάνονται γενικά ενημερωτικά στοιχεία που έχουν σχέση με το όλο θέμα της μελέτης.

Πιο συγκεκριμένα περιλαμβάνονται:

- Εισαγωγή
- Σκοπός – στόχος – αντικείμενα και μεθοδολογία της εργασίας.
- Ορισμοί και εννοιολογικοί προσδιορισμοί της αγρότισσας, της γυναίκας γεωργού και ιδιαίτερα έννοιες που αποτελούν κριτήριο για την εφαρμογή της κοινής με τις χώρες της Ε.Ε αγροτικής πολιτικής καθώς και τα διαρθρωτικά ταμεία.
- Οικονομική και κοινωνική θέση της γυναίκας της υπαίθρου. Στο κεφάλαιο αυτό γίνεται συνοπτική περιγραφή, με στοιχεία Δημογραφικά και απασχόλησης των γυναικών στο σύνολο της χώρας, κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας, πρωτογενή, δευτερογενή, τριτογενή, την δεκαετία 1988-1997. Γίνεται επίσης αναφορά στο ρόλο και στη θέση της γυναίκας της υπαίθρου στην ανάπτυξη, όπως, η θέση της γυναίκας στη γεωργία, στην οικογένεια, στη λήψη των αποφάσεων και στα κοινά.

Στο δεύτερο μέρος, γίνεται ανάπτυξη των θεμάτων που έχουν σχέση με τη νομική θέση και την κοινωνική ασφάλιση της γυναίκας της υπαίθρου.

Στο κεφάλαιο "Η Νομική θέση της γυναίκας", εμφανίζεται η εξέλιξη της Νομικής θέσης της Ελληνίδας αλλά και της γυναίκας της υπαίθρου τα τελευταία 50 περίπου χρόνια.

Ο αστικός κώδικας από το έτος 1944 βελτίωσε τη θέση της Ελληνίδας γυναίκας στην οικογένεια και το Σύνταγμα του 1952 έδωσε τη δυνατότητα στις Ελληνίδες να ψηφίσουν για πρώτη φορά το έτος 1954.

Ουσιαστική βελτίωση στη θέση της γυναίκας έδωσε το σύνταγμα του 1975 αλλά και η ένταξη της χώρας μας στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ) το έτος 1981.

Πιο συγκεκριμένα στο κεφάλαιο αυτό περιλαμβάνονται:

• Η Εθνική Νομοθεσία (συνοπτικά), η ιστορική εξέλιξη με αναφορά σε νομοθετικές ρυθμίσεις που έγιναν στη χώρα μας βάσει διεθνών συμβάσεων – ψηφισμάτων, κοινοτικών οδηγιών και αφορούν βασικά την οικογένεια, την απασχόληση, την εργασία, τον αγροτικό τομέα, τα ατομικά δικαιώματα, την κοινωνική ασφάλιση κ.λ.π.

• Τα Νομοθετικά μέτρα της Ε.Ε για τις γυναίκες συμπεριλαμβανομένων και των αγροτισσών, με την αναφορά σε βασικούς κανονισμούς της Ε.Ε για την εφαρμογή της κοινής αγροτικής πολιτικής άλλα και της πολιτικής της ισότητας ευκαιριών.

• Τα μεσοπρόθεσμα 5ετή προγράμματα κοινοτικής Δράσης, τα οποία στόχο έχουν την βελτίωση της θέσης των γυναικών, ενδιαφέρουν όλες τις γυναίκες και ιδιαίτερα τις γυναίκες της υπαίθρου και της περιφερείας.

Στο κεφάλαιο "Η κοινωνική ασφάλιση των γυναικών της υπαίθρου" εμφανίζεται η εξέλιξη στο θέμα αυτό από το έτος 1915 που είναι περίπου η αφετηρία για τις γεωργικές ασφαλίσεις στη χώρα μας μέχρι το έτος 1998 όπου θεσμοθετήθηκε ο νέος ασφαλιστικός σύγχρονος φορέας κοινωνικής ασφάλισης των αγροτών που έχει χρονικό ορίζοντα μέχρι το 2026.

Πιο συγκεκριμένα στο κεφάλαιο αυτό περιλαμβάνονται τα παρακάτω επί μέρους κεφάλαια.

1. Αγροτικές ασφαλίσεις – κοινωνική ασφάλιση.

Εξέλιξη 1915-1961

Στο χρονικό αυτό διάστημα ιδιαίτερη σημασία είχε ο Νόμος 3487/55 "περί κοινωνικής ασφάλισης των αγροτών". Ο Νόμος αυτός αναφέρεται στην οργάνωση της ιατρικής περίθαλψης στην ύπαιθρο.

2. Κοινωνική ασφάλιση του αγροτικού πληθυσμού (αγροτών, αγροτισσών κ.λ.π.) από τον ΟΓΑ. Εξέλιξη 1961 – 1987, (1961 – 1971, 1972 – 1981, 1982 – 1987).

Από το έτος 1961 αρμόδιος φορέας, για την ασφάλιση των αγροτών – αγροτισσών και των μελών της οικογενείας τους, σε θέματα ιατροφαρμακευτικής, νοσοκομειακής – μαιευτικής περίθαλψης, άλλων παρόμοιων παροχών και συνταξιοδότησης, είναι ο Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΟΓΑ).

Επίσης στην ασφάλιση του ΟΓΑ υπάγονται και άλλες κατηγορίες επαγγελματιών που ζουν και εργάζονται στον αγροτικό χώρο και οι ανασφάλιστοι υπερήλικες (άνδρες και γυναίκες).

Ο ΟΓΑ με τους κατά τόπους σε όλη τη χώρα ανταποκριτές του χορηγεί σε κάθε ενδιαφερόμενο μέσα από κάποια διαδικασία και εφόσον έχει τις προϋποθέσεις το "Βιβλιάριο Υγείας" που είναι απαραίτητο για κάθε ασφαλισμένο.

Η κοινωνική ασφάλιση του ΟΓΑ σήμερα περιλαμβάνει:

■ Παροχές συντάξεων (Γήρατος, αναπηρίας, επιζώντων και ανασφαλίστων υπερηλίκων),

■ Υγειονομική περίθαλψη.

• Ιατρική και εξωνοσοκομειακή περίθαλψη.

• Νοσοκομειακή και Μαιευτική περίθαλψη.

• Πρόσθετες παροχές (ορθοπεδικά είδη κ.λ.π.).

• Δαπάνες μετακίνησης ασθενών.
• Δαπάνες αποκλειστικής αδελφής.
■ Φαρμακευτική περίθαλψη.
■ Παροχές μητρότητας.
■ Πολυτεκνικά επιδόματα.

3. Κλάδος πρόσθετης ασφάλισης αγροτών.

Εξέλιξη 1988 – 1997

Με το Νόμο 1754/1987 " Σύσταση Κλάδου πρόσθετης Ασφάλισης Αγροτών και άλλες διατάξεις" λειτουργεί στον ΟΓΑ ο κλάδος αυτός από 1-1-1988. Ο σκοπός σύστασης του κλάδου αυτού είναι, η χορήγηση πρόσθετης της βασικής (χωρίς εισφορές) σύνταξης γήρατος και αναπηρίας στους ασφαλισμένους του ΟΓΑ, οι οποίοι έχουν τις προϋποθέσεις και καταβάλουν ασφαλιστικές εισφορές όπως καθορίζονται από τις διατάξεις του ανωτέρω νόμου.

4. Κλάδος Κύριας Ασφάλισης Αγροτών

Με το Νόμο 2458/1997, θεσμοθετήθηκε στον ΟΓΑ "Αυτοτελής κλάδος Κύριας Ασφάλισης Αγροτών" ο οποίος άρχισε να λειτουργεί από 1-1-1998. Ο κλάδος αυτός κατέστη καθολικός διάδοχος του προαναφερόμενου κλάδου πρόσθετης ασφάλισης. Με τον νέο κλάδο αλλάζει ριζικά το ασφαλιστικό συνταξιοδοτικό καθεστώς των ασφαλισμένων του ΟΓΑ.

Οι ασφαλισμένοι του ΟΓΑ καταβάλουν πλέον ασφαλιστικές εισφορές για σύνταξη και ασθένεια. Στην περίπτωση που και οι δύο σύζυγοι υπάγονται στην ασφάλιση του ΟΓΑ (π.χ. ζευγάρι αγρότισσας – αγρότη) η ασφάλιση είναι υποχρεωτική για τον ένα και προαιρετική για τον άλλο.

Στο κεφάλαιο αυτό αναπτύσσονται τα παρακάτω θέματα:

Εγγραφή στα Μητρώα ασφαλισμένων, ασφαλιστικές κατηγορίες.

Η συνταξιοδότηση της γυναίκας της υπαίθρου και γενικά των ασφαλισμένων του ΟΓΑ (κύρια σύνταξη, πρόσθετη σύνταξη, βασική σύνταξη).

Κατηγορίες συντάξεων (γήρατος, αναπηρίας, επιζώντων μελών, ανασφάλιστων υπερηλίκων).

Πληρωμή των συντάξεων – έκδοση βεβαιώσεων.

Διαδοχική ασφάλιση Ν.2458/1997.

Υγεία – περίθαλψη άμεσα και έμμεσα ασφαλισμένων.

Παροχές ασθενείας – πρόσθετες παροχές.

Νοσοκομειακή, Μαιευτική, φαρμακευτική περίθαλψη

Νοσοκομειακή περίθαλψη στο εξωτερικό.

Παροχές μητρότητας.

Οικογενειακά επιδόματα και ισόβια σύνταξη στην πολύτεκνη μητέρα.

Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε) – Διμερής συμβάσεις Κοινωνικής Ασφάλισης.

5. Ασφάλιση της γεωργικής παραγωγής από τον ΕΛ.Γ.Α.

Αρμόδιος φορέας στη χώρα μας για την ασφάλιση της γεωργικής παραγωγής (φυτικού και ζωικού κεφαλαίου) είναι ο Οργανισμός Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛ.Γ.Α) ο οποίος ιδρύθηκε με το Νόμο 1790/16-6-1988.

Η ασφάλιση της γεωργικής παραγωγής με κοινωνικό χαρακτήρα άρχισε στη Ελλάδα το έτος 1962, σαν κλάδος ασφάλισης παραγωγής του νεοϊδρυθέντος τότε οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων ΟΓΑ.

Στο κεφάλαιο αυτό περιλαμβάνοται:

Νομοθεσία – Σκοπός – Αντικείμενα – ποιοι ασφαλίζονται.

Διοικητική οργάνωση – Ανταποκριτές του ΕΛ.Γ.Α.

Ασφάλιση φυτικής παραγωγής.

Ασφάλιση ζωικού κεφαλαίου.

Ενεργητική προστασία.

Έρευνα.

Ασφάλιση γεωργικής παραγωγής στις χώρες της Ε.Ε.

6. Πρόγραμμα πρόωρης συνταξιοδότησης αγροτών (καν.(ΕΚ) 2079/92).

Με το πρόγραμμα αυτό, που εφαρμόζεται από το έτος 1989 στα πλαίσια της Κοινής με τις χώρες τις Ε.Ε Αγροτικής Πολιτικής, στη χώρα μας επιδιώκεται η ανανέωση του ανθρώπινου δυναμικού της Ελληνικής γεωργίας.

Στο κεφάλαιο αυτό περιλαμβάνονται:

Το Νομικό καθεστώς (κανονισμοί – απόφαση) οικονομική ενίσχυση.

Σκοπός του προγράμματος.

Δικαιούχοι του προγράμματος.

Ύψος οικονομικής ενίσχυσης.

Διάρκεια Διαδικασία Ένταξης –Κυρώσεις.

Συνταξιοδότηση από τον ΟΓΑ και πρόωρη σύνταξη.

Στο τρίτο μέρος της εργασίας εμφανίζονται τα αποτελέσματα έρευνας (case study) με θέμα "Η θέση και η κοινωνική ασφάλιση της αγρότισσας" που έγινε τον Νοέμβριο του προηγούμενου έτους 1999, σε αγροτικές περιοχές του Νομού Αργολίδας.

Τα αποτελέσματα της έρευνας είναι ενδιαφέροντα γιατί δείχνουν την υπάρχουσα σήμερα κατάσταση σε συγκεκριμένη ομάδα και κατηγορία γυναικών που ζουν και εργάζονται στον αγροτικό χώρο, τις ανάγκες, τις τάσεις και τα προβλήματα που υπάρχουν.

Η εκτίμηση των αποτελεσμάτων της έρευνας είναι ένα ακόμη στοιχείο που βοήθησε στην τελική διαμόρφωση των γενικών συμπερασμάτων και προτάσεων της μελέτης για τη "Νομική θέση και την κοινωνική ασφάλιση της γυναίκας της υπαίθρου".

III ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1 Στατιστική Επετηρίδα της Ελλάδος 1996
ΕΣΥΕ, Αθήνα 1997.

2 Ενημερωτικό Δελτίο, Απασχόληση – Ανεργία,
ΕΣΥΕ, Αθήνα 1997.

3 Το Σύνταγμα της Ελλάδος 1975.
Εκδόσεις Σάκκουλα, Έκδοση Τρίτη Αθήνα.

4 Εκθέσεις 22, για το πρόγραμμα 1988-1992. Ισότητα των δύο φύλων, Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΕ), Αθήνα 1991.

5 Εγκυκλοπαίδεια της γυναίκας, τόμος 4, Εκδοτικός οίκος Εγκυκλοπαιδικές γνώσεις, Αθήνα 1964.

6 Εγκυκλοπαίδεια Νέα Δομή, τόμοι 5 και 8, Εκδόσεις "ΔΟΜΗ" Αθήνα 1997.

7 Αποστολόπουλος Κ, Μαθήματα Κοινωνιολογίας της οικογένειας,. Αθήνα 1996

8 Εθνική έκθεση, Η κατάσταση των γυναικών στην Ελλάδα, 1984-1994 Έκδοση Υπ. Προεδρίας, Γ.Γ.Ι, Αθήνα 1995.

9 Εθνική Έκθεση, Για την εξάλειψη κάθε μορφής διάκρισης σε βάρος των γυναικών, Έκδοση Υπ. Εσωτερικών-Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Γ.Γ.Ι., Αθήνα 1996.

10 Μίχου Ι. Αθ., Η οικονομική και κοινωνική θέση της αγρότισσας, Υπουργείο Γεωργίας, Αθήνα 1989.

11 Μίχου Ι. Αθ., Η Ελληνίδα γυναίκα και ειδικά η γυναίκα αγρότισσα. Ο ρόλος της – Η θέση της – Τα προβλήματα – Οι προοπτικές. Υπουργείο Γεωργίας, Αθήνα 1990.

12 Μίχου Ι. Αθ., Η ισότητα των φύλων στη γεωργία, Υπουργείο Γεωργίας, Αθήνα 1992.

13 Dr. Mary Braithwaite, Η συμβολή των γυναικών στην οικονομία και η κατάστασή τους στις αγροτικές περιοχές, Έκδοση Ε.Ε. Λουξεμβούργο 1994

.

14 Edith & Hellmut Bergman, Κοινωνιολογική Έρευνα, Ο ρόλος της γυναίκας και η συμβολή της εργασίας της στην αξιοποίηση αρδευτικών έργων στην Ελλάδα. Έκδοση Υπουργείο Γεωργίας Αθήνα 1975.

15 Κίνητρα για τους Νέους Αγρότες, Έκδοση Υπ. Γεωργίας, Αθήνα 1998.

16 Διαρθρωτικά προγράμματα Ε.Ε στην Ελλάδα. Έκδοση Ε.Ε.Κ. Αντιπροσωπεία στην Ελλάδα, Αθήνα 1998.

17 Γενικοί ορισμοί στην γεωργία (γεωργική εκμετάλλευση, απασχόληση, εισόδημα κ.λ.π.) Υπ. Γεωργίας – Δ/νση προγραμματισμού και Γ. Διαρθρώσεων τμήμα Δ, Αθήνα 1999.

18 Οικογενειακό Δίκαιο. Έκδοση Υπ. Προεδρίας Γ.Γ.Ισότητας, Αθήνα 1985

19 Εθνική και Ευρωπαϊκή Νομοθεσία για τη σύγχρονη Ελληνίδα, Υπ. Προεδρίας Γ.Γ.Ισότητας. Αθήνα 1993.

20 Ισότιμη συνεργασία γυναικών και ανδρών.
Έκδοση Ε.Ε.Κ, Αντιπροσωπεία στην Ελλάδα.
Αθήνα 1997.
21 ΑΓΡΟΤΙΣΣΕΣ όχι μόνο Επάγγελμα αλλά και τρόπος ζωής.
Έκδοση CEPFAR, Βρυξέλλες 1995.
22 Οι γυναίκες στη γεωργία. Περιοδικό "Γυναίκες της Ευρώπης,"
Τεύχος 29 Έκδοση Ε.Ε. Βρυξέλλες 1986.
23 Το Κοινοτικό Δίκαιο και οι γυναίκες. Περιοδικό "Γυναίκες
της Ευρώπης". Τεύχη 12 και 25 Έκδοση Ε.Ε.
Βρυξέλλες 1983,1985.
24 Προγράμματα κοινοτικής δράσης για την ισότητα ευκαιριών,
Περιοδικό Γυναίκες της Ευρώπης, Τεύχη 9, 23, 34.
Έκδοση Ε.Ε. Βρυξέλλες 1982, 1986 1991.
25 Άμστερνταμ. Μια νέα συνθήκη για την Ευρώπη. Έκδοση
δεύτερη Ε.Ε. Λουξεμβούργο 1997.
26 Padrai Flynn, Ευρωπαίος Επίτροπος "Mainstreaming" άρθρο
στο περιοδικό, Γράμμα στις γυναίκες της Ευρώπης,
Τεύχος 78, Έκδοση Ε.Ε. 1998.

27 Marcellino Oreja, Ευρωπαίος Επίτροπος " Η ισότητα και
η συνθήκη του Άμστερνταμ " άρθρο στο περιοδικό, "Γράμμα
στις γυναίκες της Ευρώπης", Τεύχος 79, Έκδοση Ε.Ε. 1998.
28 Οδηγία του Συμβουλίου (86/613/ΕΟΚ) ίση μεταχείριση
για ανεξάρτητες δραστηριότητες κ.λ.π., επίσημη εφημερίδα
Ε.Ε. Αριθμ. 359/56.
29 Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΟΓΑ) Νομοθεσία:
- Ιδρυτικός Νόμος 4169/1961 "περί Γεωργικών
Κοινωνικών Ασφαλίσεων".
- Νόμος 1287/1982 "Βελτίωση της ασφαλιστικής προστασίας
στους αγρότες από τον ΟΓΑ".
- Νόμος 1745/1987 "Σύσταση Κλάδου Πρόσθετης
Ασφάλισης Αγροτών και άλλες διατάξεις".
- Νόμος 2458/1997 "Σύσταση Κλάδου Κύριας
Ασφάλισης Αγροτών και άλλες διατάξεις".

30 ΟΓΑ " Λεύκωμα πρώτη δεκαετία 1961-1971" Έκδοση ΟΓΑ,
Αθήνα 1972.
31 Επιθεώρηση Γεωργικών Ασφαλίσεων, τεύχος 51, Έκδοση
ΟΓΑ,Αθήνα 1986.
32 Οδηγός του ασφαλισμένου στον ΟΓΑ, Έκδοση ΟΓΑ,
Αθήνα 1992.
33 Ο Νέος ΟΓΑ σύγχρονο ασφαλιστικό ταμείο, Έκδοση ΟΓΑ,
Αθήνα 1997.
34 Ετήσιο Στατιστικό Δελτίο έτους 1998, Έκδοση ΟΓΑ,
Αθήνα 1999.
35 Τετραμηνιαίο Στατιστικό Δελτίο, Μάιος – Αύγουστος 1999,
Έκδοση ΟΓΑ , Αθήνα 1999.
36 Ο οδηγός ασφαλισμένου, Έκδοση ΟΓΑ,
Αθήνα 1999.
37 Τα δικαιώματα σας σε σχέση με την κοινωνική ασφάλιση,
Έκδοση Ε.Ε. Λουξεμβούργο 1996.
38 Ασφάλιση της φυτικής παραγωγής από τον ΕΛ.Γ.Α, τεύχος 1

Έκδοση ΕΛ.Γ.Α. Αθήνα 1995.
39 Κανονισμός ασφάλισης ζωικού κεφαλαίου από τον ΕΛ.Γ.Α, τεύχος 3, Έκδοση ΕΛ.Γ.Α. Αθήνα 1995.
40 Παπαδοπούλου Φ. Τμήμα ασφάλισης ΕΛ.Γ.Α."Οδηγίες, ο Οργανισμός Ελληνικών Γεωργικών ασφαλίσεων" Αθήνα 1998.
41 Πρόγραμμα πρόωρης συνταξιοδότησης Αγροτών στα πλαίσια εφαρμογής του Καν. (ΕΟΚ) 2079/92. Υπ. Γεωργίας Δ/ση προγραμματισμού και Γ. Διαρθρώσεων, τμήμα ΣΤ΄ Αθήνα 1998.
42 Μίχου Ι. Αθ., "Διεξαγωγή Ερευνών στον αγροτικό χώρο σε θέματα Αγροτικής Οικιακής Οικονομίας" Υπ. Γεωργίας Περ. Υπηρεσία Γεωργίας, Πελ/σου –Δ.Σ.Ε Πάτρα 1976.
43 Μίχου Ι. Αθ., "Αποτελέσματα Έρευνας Ημερησίων απασχολήσεων και κατανομής του χρόνου των αγροτισσών στη Κρήτη" Επιθεώρηση Γεωργίας – Ηράκλειο 1974.
44 Dr. HSIN-PAOYANG, Κοινωνιολόγος FAO, μετάφραση Σπ.Χ. Σελιανίτη "οδηγός Διεξαγωγής έρευνας εις τας αγροτικάς περιοχάς", Έκδοση Υπ. Γεωργίας, Αθήνα 1960.
45 Ρήγα Αντ. Αθ., Εισαγωγή στην Επιστήμη της αγωγής "Εμπειρικές μέθοδοι", Αθήνα 1997.

IV. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΙΝΑΚΩΝ

Στο παράρτημα πινάκων περιλαμβάνονται πίνακες και διαγράμματα με στοιχεία όπως:

1. Στατιστικά στοιχεία (Δημογραφικά- Απασχόλησης) Πίνακες – Διαγράμματα 1 - 6

2. Στοιχεία εξέλιξης κοινωνικής Ασφάλισης Πίνακες – Διαγράμματα 7-19

3. Ασφάλιση Γεωργικής Παραγωγής Πίνακες 20-21

4. Αποτελέσματα έρευνας Πίνακες 22-24

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ

Έτος Απογραφής	Σύνολο	Άνδρες	%	Γυναίκες	%
1971	878372	4286748	49	4481624	51
1981	9739589	4779571	49	4960018	51
1991	10259900	5055408	49	5204492	51

ΠΗΓΗ: ΕΣΥΕ

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Πληθυσμός της Ελλάδος, κατά περιοχές

Έτος Απογραφής	Πληθυσμός			Εκατοστιαία κατανομή				
	Σύνολο	Αστικός	Ημιαστικός	Αγροτικός	Σύνολο	Αστικός	Ημιαστικός	Αγροτικός
1920	5016889	1148341	760500	3108048	100,0	22,9	15,2	61,9
1928	6204684	1931937	899466	3373281	100,0	31,1	14,5	54,4
1940	7344860	2411647	1086079	3847134	100,0	32,8	14,8	52,4
1951	7635801	2879994	1130188	3622619	100,0	37,7	14,8	47,5
1961	8388553	3628105	1085856	3674592	100,0	43,3	12,9	43,8
1971	8768641	4667489	1019421	3081731	100,0	53,2	11,6	35,2
1981	9740417	5659528	1125547	2955342	100,0	58,1	11,6	30,3
1991	10259900	6036660	1312774	2910466	100,0	58,8	12,8	28,4

ΠΗΓΗ: ΕΣΥΕ

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

Πληθυσμός ηλικίας 14 ετών και άνω, κατά φύλο και κατάσταση απασχόλησης κατά τη 10ετία 1988-1997, στο σύνολο της χώρας.

Σε χιλιάδες

Κατάσταση απασχόλησης, φύλο	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
Πληθυσμός ηλικίας 14 ετών και άνω	7907,3	7985,9	8146,0	8295,8	8361,1	8491,6	8615,6	8685,5	8770,1	8859,4
Άρρενες	3756,4	3812,2	3889,8	3979,2	3999,1	4064,4	4114,7	4134,0	4169,3	4206,6
Θήλεις	4150,9	4173,7	4256,2	4316,6	4362,0	4427,2	4500,9	4551,5	4600,9	4652,8
Εργατικό Δυναμικό	3960,9	3966,9	4000,2	3933,6	4034,3	4118,4	4193,4	4248,5	4318,3	4294,4
Άρρενες	2501,2	2500,1	2516,7	2527,6	2541,1	2584,0	2622,6	2628,3	2637,4	2612,0
Θήλεις	1459,7	1466,8	1483,5	1406,0	1493,2	1534,4	1570,8	1620,2	1680,9	1682,4
Απασχολούμενοι	3657,3	3670,9	3719,1	3632,5	3684,5	3720,2	3789,6	3823,8	3871,9	3854,1
Άρρενες	2379,6	2385,5	2409,4	2406,8	2403,2	2419,5	2452,2	2452,2	2470,3	2439,0
Θήλεις	1277,7	1285,4	1309,7	1225,7	1281,3	1300,7	1337,4	1371,6	1401,6	1415,1
Άνεργοι	303,4	296,0	281,2	301,1	349,8	398,2	403,8	424,7	446,4	440,4
Άρρενες	121,5	114,6	107,4	120,8	137,9	164,5	170,4	176,1	167,1	173,0
Θήλεις	181,9	181,4	173,8	180,3	211,9	233,7	233,4	248,6	279,3	267,3

ΠΗΓΗ: ΕΣΥΕ

Το εργατικό δυναμικό αποτελείται από τα άτομα ηλικίας 14 ετών και άνω που έχουν χαρακτηριστεί απασχολούμενοι ή άνεργοι.
Το ποσοστό ανεργίας προκύπτει από τη διαίρεση του συνόλου των ανέργων με το σύνολο του εργατικού δυναμικού.
Ως άνεργοι χαρακτηρίζονται όσοι δεν έχουν κάποια απασχόληση, αναζητούν εργασία κάνοντας συγκεκριμένες ενέργειες και μπορούν να αναλάβουν αμέσως την εργασία που τυχόν θα εύρισκαν.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.1

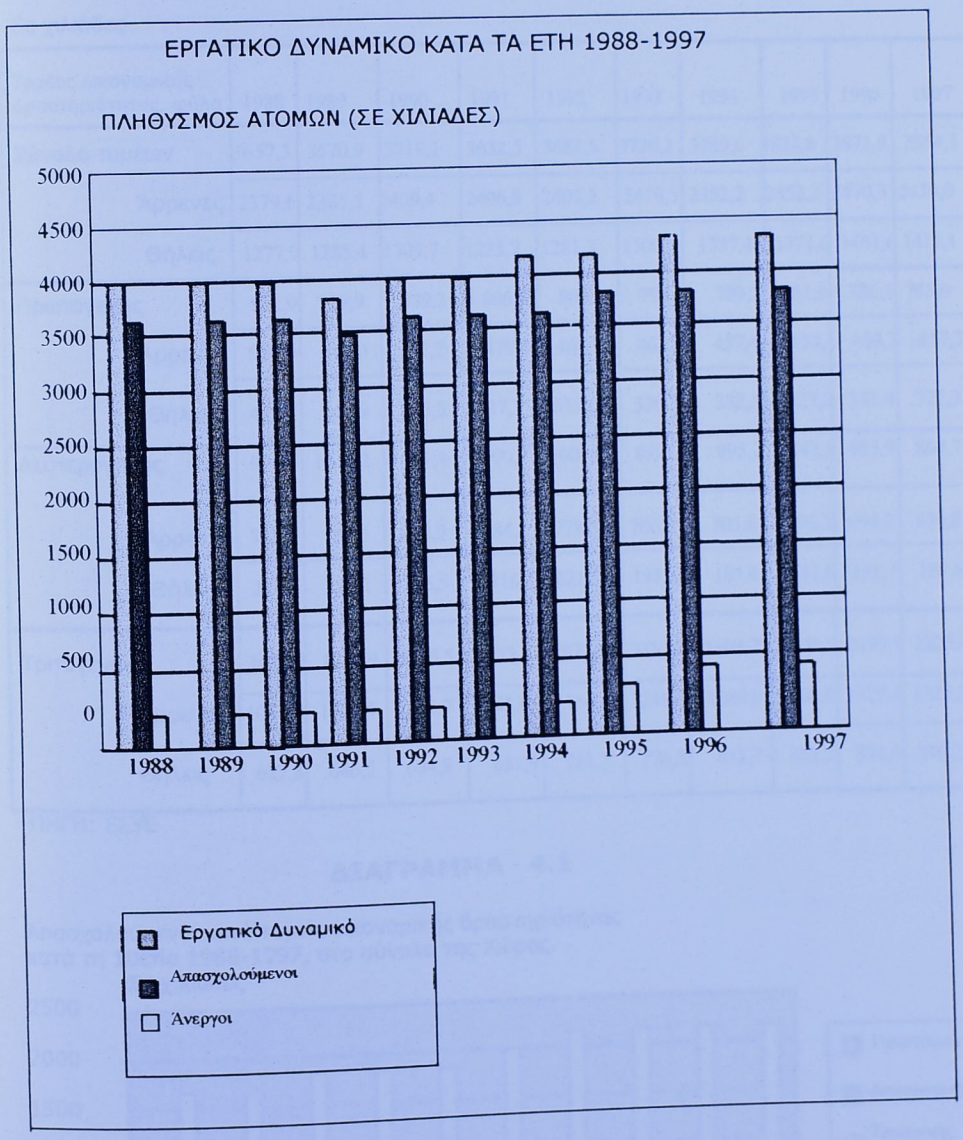

ΠΗΓΗ: ΕΣΥΕ

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

Απασχολούμενοι κατά τομείς οικονομικής δραστηριότητας και φύλο, κατά τη 10ετία 1988-1997, στο σύνολο της Χώρας.

Σε χιλιάδες

Τομέας οικονομικής Δραστηριότητας, φύλο	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
Σύνολο τομέων	3657,3	3670,9	3719,1	3632,5	3684,5	3720,2	3789,6	3823,8	3871,9	3854,1
Άρρενες	2379,6	2385,5	2409,4	2406,8	2403,2	2419,5	2452,2	2452,2	2470,3	2439,0
Θήλεις	1277,7	1285,4	1309,7	1225,7	1281,3	1300,7	1337,4	1371,6	1401,6	1415,1
Πρωτογενής	972,0	929,9	889,2	806,5	806,7	793,9	789,7	781,9	786,1	765,0
Άρρενες	536,6	515,0	492,7	479,2	468,7	463,6	457,4	454,1	450,7	437,7
Θήλεις	435,4	414,9	396,5	327,3	338,0	330,3	332,3	327,9	335,4	327,3
Δευτερογενής	995,7	1011,2	1031,4	1000,7	1000,0	899,9	895,2	887,1	885,9	865,7
Άρρενες	781,2	787,1	802,9	784,2	778,3	706,3	705,8	696,1	694,2	676,0
Θήλεις	214,5	224,1	228,5	216,5	221,7	193,6	189,4	191,0	191,7	189,6
Τριτογενής	1689,7	1729,9	1798,5	1825,3	1877,9	2026,4	2104,7	2154,8	2199,9	2223,4
Άρρενες	1061,9	1083,4	1113,7	1143,4	1156,2	1249,6	1289,0	1302,0	1325,4	1325,2
Θήλεις	627,8	646,5	684,8	681,9	721,7	776,8	815,7	852,8	874,6	898,2

ΠΗΓΗ: ΕΣΥΕ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4.1

Απασχολούμενοι κατά τομείς οικονομικής δραστηριότητας κατά τη 10ετία 1988-1997, στο σύνολο της Χώρας.

Σε χιλιάδες

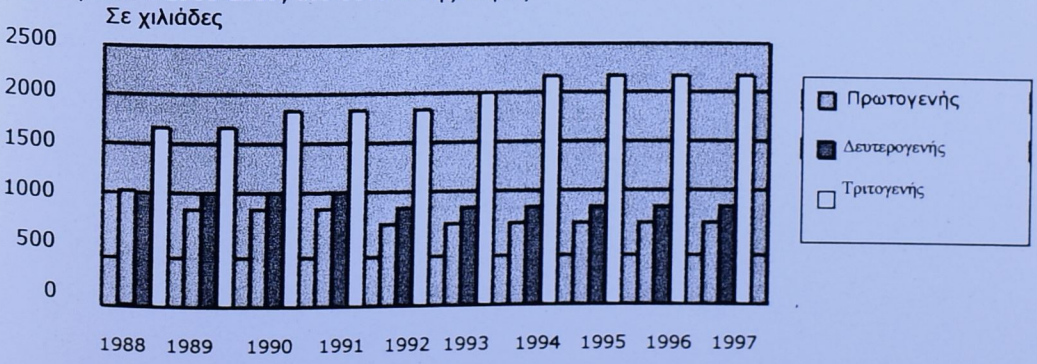

ΠΗΓΗ: ΕΣΥΕ

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

Απασχολούμενες γυναίκες κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας κατά 10ετία 1988-1997 στο σύνολο της Χώρας.

Σε χιλιάδες

α/α	ΕΤΗ	Σύνολο τομέα οικονομικής Δραστηριότητας		Πρωτογενής τομέας		Δευτερογενής τομέας		Τριτογενής τομέας	
		Γυναίκες άτομα	%	Γυναίκες άτομα	%	Γυναίκες άτομα	%	Γυναίκες άτομα	%
1	1988	1277,7	100	435,4	34,1	214,5	16,8	627,8	49,1
2	1989	1285,4	100	414,9	32,3	224,1	17,4	646,5	50,3
3	1990	1309,7	100	396,5	30,3	228,5	17,4	684,8	52,3
4	1991	1225,7	100	327,3	26,7	216,5	17,7	681,9	55,6
5	1992	1281,3	100	338,0	26,4	221,7	17,3	721,7	56,3
6	1993	1300,7	100	330,3	25,4	193,6	14,9	776,8	59,7
7	1994	1337,4	100	332,3	24,8	189,4	14,2	815,7	61,0
8	1995	1371,6	100	327,9	23,9	191,0	13,9	852,8	62,2
9	1996	1401,6	100	335,4	23,9	191,7	13,7	874,6	62,4
10	1997	1415,1	100	327,3	23,1	189,6	13,4	898,2	63,5

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

Απασχολούμενοι στον πρωτογενή τομέα κατά φύλο κατά τη δεκαετία 1988-1997 στο σύνολο της Χώρας.

Σε χιλιάδες

α/α	ΕΤΗ	Σύνολο Απασχολουμένων Α+Θ		Άρρενες		Θήλεις	
		Άτομα	%	άτομα	%	άτομα	%
1	1988	972,0	100	536,6	55,2	435,4	44,8
2	1989	929,9	100	515,0	55,4	414,9	44,6
3	1990	889,2	100	492,7	55,4	396,5	44,6
4	1991	806,5	100	479,2	59,4	327,3	40,6
5	1992	806,7	100	468,7	58,1	338,0	41,9
6	1993	793,9	100	463,6	58,4	330,3	41,6
7	1994	789,7	100	457,4	57,9	332,3	42,1
8	1995	781,9	100	454,1	58,1	327,9	41,9
9	1996	786,1	100	450,7	57,3	335,4	42,7
10	1997	765,0	100	437,7	57,2	327,3	42,8

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 7

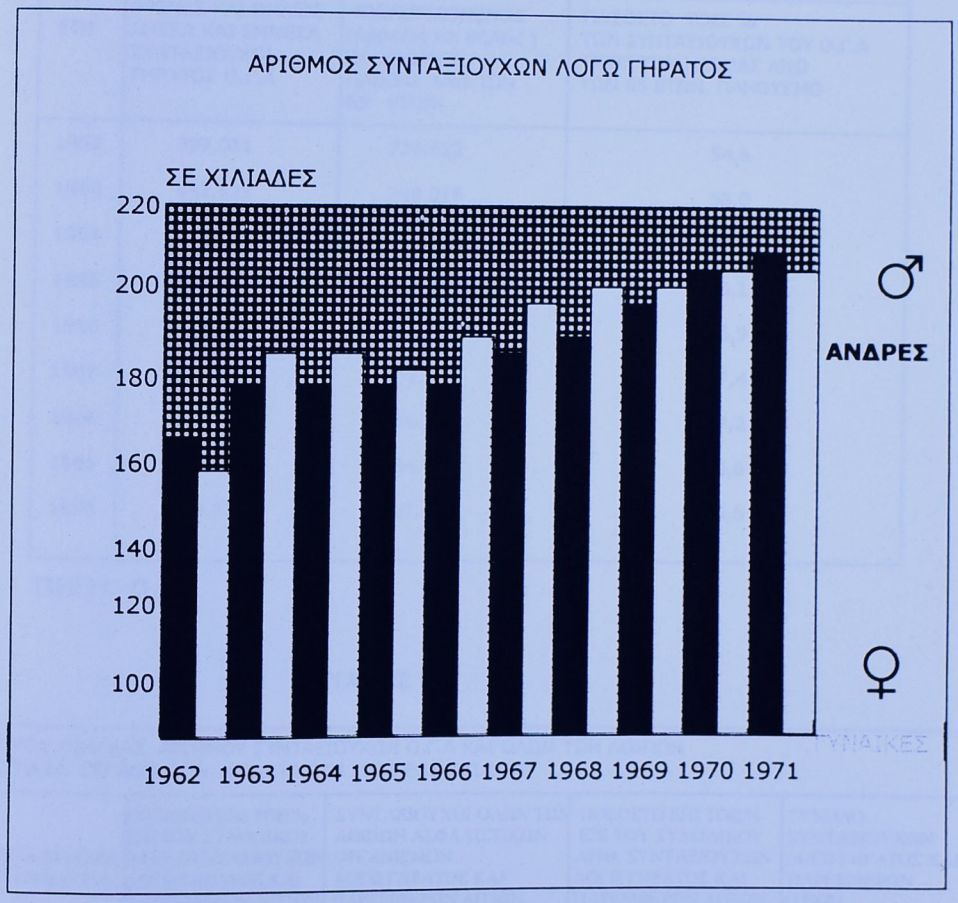

ΠΗΓΗ: ΟΓΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ 8

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ Ο.Γ.Α ΛΟΓΩ ΓΗΡΑΤΟΣ, ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, ΗΛΙΚΙΑΣ 65 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ			
ΕΤΗ	ΑΡΕΝΕΣ ΚΑΙ ΘΗΛΕΙΣ ΑΜΕΣΑ ΚΑΙ ΕΜΜΕΣΑ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ ΓΗΡΑΤΟΣ Ο.Γ.Α	ΥΠΟΛΟΓΙΖΟΜΕΝΟΣ (άρρενες και θήλεις) ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΑΝΩ ΤΩΝ 65 ΕΤΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΟΙΣ % ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΤΟΥ Ο.Γ.Α ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΗΛΙΚΙΑΣ ΑΝΩ ΤΩΝ 65 ΕΤΩΝ, ΠΛΗΘΥΣΜΟ
1962	397.011	726.522	54,6
1963	432.627	749.018	58,0
1964	438.120	763.890	57,4
1965	439.292	783.243	56,1
1966	459.105	807.052	56,9
1967	477.877	832.474	57,4
1968	490.989	858.709	57,2
1969	500.055	884.079	56,6
1670	513.724	907.461	56,6

ΠΗΓΗ: Ο.Γ.Α

ΠΙΝΑΚΑΣ 9

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ Ο.Γ.Α ΚΑΙ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ, ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΤΗ 1962 ΕΩΣ ΚΑΙ 1970					
ΕΤΗ	ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ ΓΗΡΑΤΟΣ Ο.Γ.Α	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΟΙΣ% ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΑΡΙΘ. ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΛΟΓΩ ΓΗΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΠΑΡΕΜΦΕΡΩΝ ΑΙΤΙΩΝ	ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΛΟΓΩ ΓΗΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΠΑΡΕΜΦΕΡΩΝ ΑΙΤΙΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΟΙΣ% ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΑΡΙΘ. ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΛΟΓΩ ΓΗΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΠΑΡΕΜΦΕΡΩΝ ΑΙΤΙΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΛΟΓΩ ΓΗΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΠΑΡΕΜΦΕΡΩΝ ΑΙΤΙΩΝ
1962	326.577	74,8	110.229	25,2	436.806
1963	357.569	75,5	116.155	24,5	473.724
1964	360.519	75,0	120.045	25,0	480.564
1965	361.632	72,9	134.686	27,1	496.318
1966	372.544	71,8	146.415	28,2	518.959
1967	388.413	70,9	159.264	29,1	547.677
1968	397.414	69,0	178.429	31,0	575.843
1969	403.440	68,2	188.585	31,8	592.025
1670	412.817	67,4	199.671	32,6	612.488

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 10

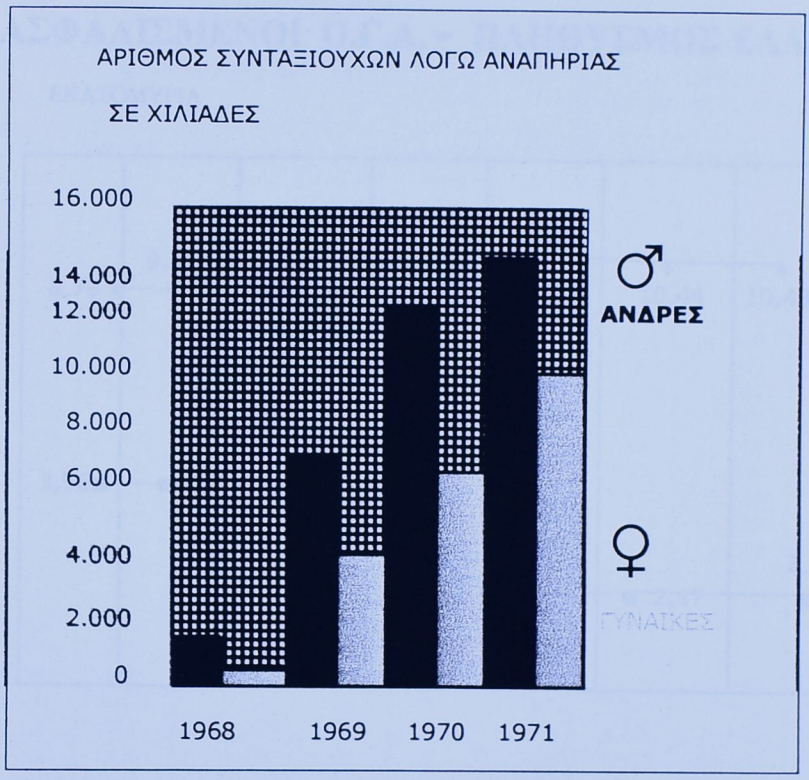

ΠΙΝΑΚΑΣ 11

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΥΓΕΙΑΣ, ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1970

ΛΕΙΤΟΥΡΓΗΣΑΝΤΑ ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΙΑΤΡΕΙΑ	1.341
ΛΕΙΤΟΥΡΓΗΣΑΝΤΕΣ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ	101
ΙΑΤΡΙΚΕΣ ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ ΣΕ ΙΑΤΡΕΙΑ	2.858.428
ΙΑΤΡΙΚΕΣ ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΤ' ΟΙΚΟΝ	1.085.265
ΤΟΚΕΤΟΙ	9.907
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ	147.400
ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΙ	1.607.772
ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΙΣ Κ.Λ.Π.	225.359

ΠΗΓΗ: ΟΓΑ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 12

ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΙ Ο.Γ.Α. - ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

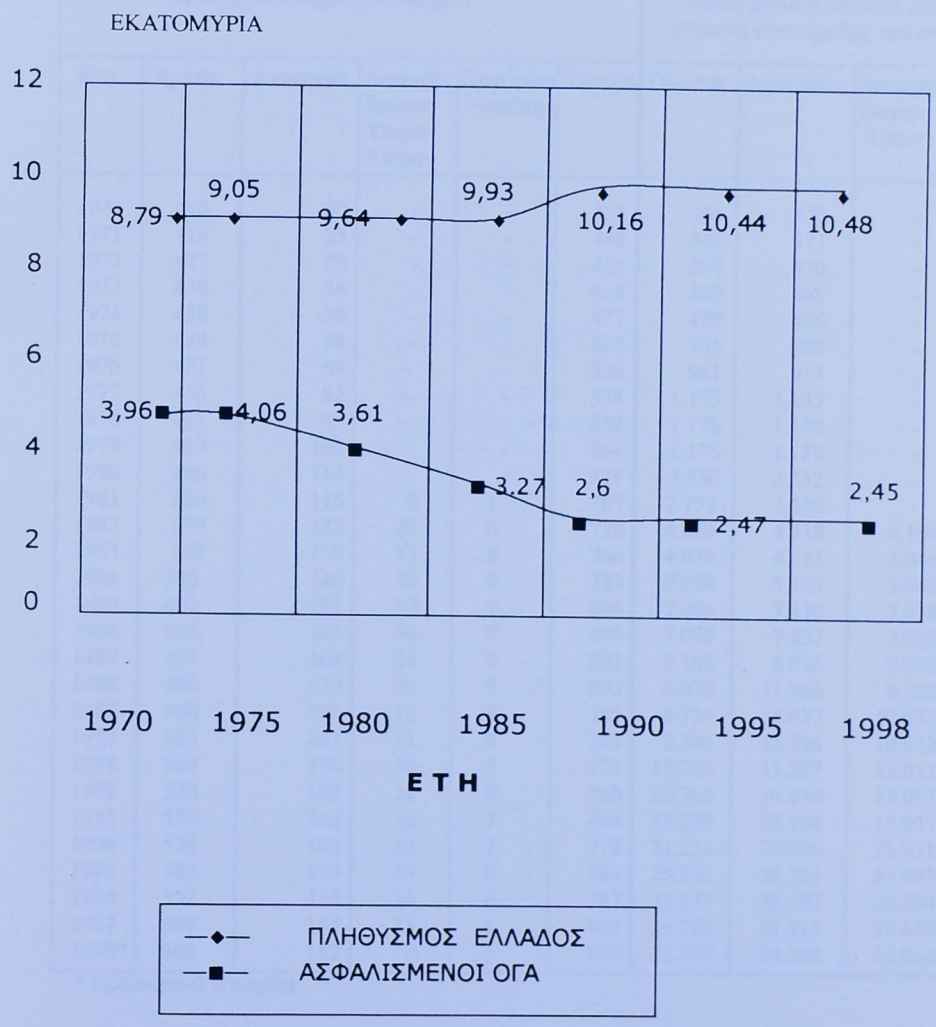

ΠΗΓΗ: ΟΓΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ 13

Εξέλιξη συνταξιούχων ΟΓΑ 1970 – 1998
Μηνιαία βασική σύνταξη

Αριθμός Συνταξιούχων (σε χιλ.)						Μέση μηνιαία σύνταξη Δεκεμβρίου (Βασική σύνταξη δρχ. τρέχουσες τιμές)			
Έτη	Γήρατος	Αναπηρίας	Ανασφάλιστων Υπερηλίκων	Ορφάνειας (παιδιά)	Σύνολο	Γήρατος	Αναπηρίας	Ανασφάλ. Υπερηλικων	Ορφάνιας κατά οικογένεια
1970	413	20	-	-	433	366	372	-	-
1971	423	25	-	-	448	367	371	-	-
1972	427	29	-	-	456	368	370	-	-
1973	430	34	-	-	464	469	468	-	-
1974	438	39	-	-	477	470	466	-	-
1975	444	58	-	-	502	705	689	-	-
1976	451	69	-	-	520	941	911	-	-
1977	456	82	-	-	538	1.175	1.135	-	-
1978	457	95	-	-	552	1.176	1.132	-	-
1979	457	107	-	-	564	1.175	1.129	-	-
1980	460	114	-	-	574	2.350	2.252	-	-
1981	586	115	5	1	707	2.753	3.158	-	-
1982	579	127	26	6	738	4.069	4.318	4.164	-
1983	587	138	33	8	766	4.070	4.311	4.048	6.906
1984	592	146	36	9	783	5.078	5.333	5.042	8.419
1985	605	153	37	9	804	7.086	7.410	7.038	11.648
1986	605	163	36	9	809	7.096	7.532	7.036	11.472
1987	591	168	34	9	802	7.166	8.826	7.035	11.281
1988	586	175	33	9	803	8.979	11.966	8.532	13.515
1989	568	180	32	9	789	8.734	11.627	10.032	15.810
1990	563	181	31	8	783	8.746	12.396	10.032	15.770
1991	560	176	30	7	773	10.764	15.387	12.033	18.888
1992	570	162	29	8	769	10.762	16.638	12.033	18.936
1993	570	160	32	7	769	15.259	22.184	15.027	23.643
1994	576	162	33	7	778	21.254	29.090	21.031	33.237
1995	585	159	34	6	784	25.222	34.501	25.033	39.580
1996	592	155	34	6	787	25.173	35.607	25.034	39.693
1997	609	155	35	6	805	29.753	41.195	29.673	46.792
1998*	608	152	35	5	800	32.345	44.292	32.044	50.636

* προσωρινά στοιχεία

ΠΗΓΗ: ΟΓΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ 14

ΚΙΝΗΣΗ ΚΛΑΔΟΥ ΠΡΟΣΘΕΤΗΣ ΑΣΦΑΛΗΣΗΣ ΑΓΡΟΤΩΝ

Συγκεντρωτικά στοιχεία εν ενεργεία ασφαλισμένων της πρόσθετης ασφάλισης το έτος 1988 κατά φύλο και κλάση ασφάλισης.
(αριθμός σε χιλιάδες)

α/α	Κλάση Ασφάλισης	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο Άνδρες και Γυναίκες
1	Α	138.131	173.271	311.402
2	Β	50.342	85.443	135.785
3	Γ	137.334	190.055	327.389
	ΣΥΝΟΛΟ	325.807	448.769	774.576

ΠΗΓΗ: ΟΓΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ 15

Κίνηση κλάδου Πρόσθετης Ασφάλισης Αγροτών
1998 Δικαιούχοι Σύνταξης

Κατηγορίες	Δεκέμβριος		
	Δικαιούχοι Σύνταξης		
	1998	1997	±%
Σύνολα	304.285	280.445	+8
Γήρατος	272.726	250.089	+9
Αναπηρίας	25.997	27.901	+7
Ορφανείας	2.562	2.455	+4

ΠΙΝΑΚΑΣ 16

Κατανομή των δικαιούχων κατά φύλο και κατηγορία συνταξιοδότησης

Κατηγορίες	Δ ε κ έ μ β ρ ι ο ς					
	1 9 9 8			1 9 9 7		
	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολα	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολα
Σύνολο	119.872	181.851	304.285	111.336	166.654	280.445
Γήρατος	107.104	165.622	272.726	99.065	151.024	250.089
Αναπηρίας	12.768	16.229	28.997	12.271	15.630	27.901
Ορφανείας	*	*	2.562	*	*	2.455

ΠΗΓΗ: ΟΓΑ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 17

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΤΩΝ ΠΑΡΟΧΩΝ ΤΟΥ ΟΓΑ

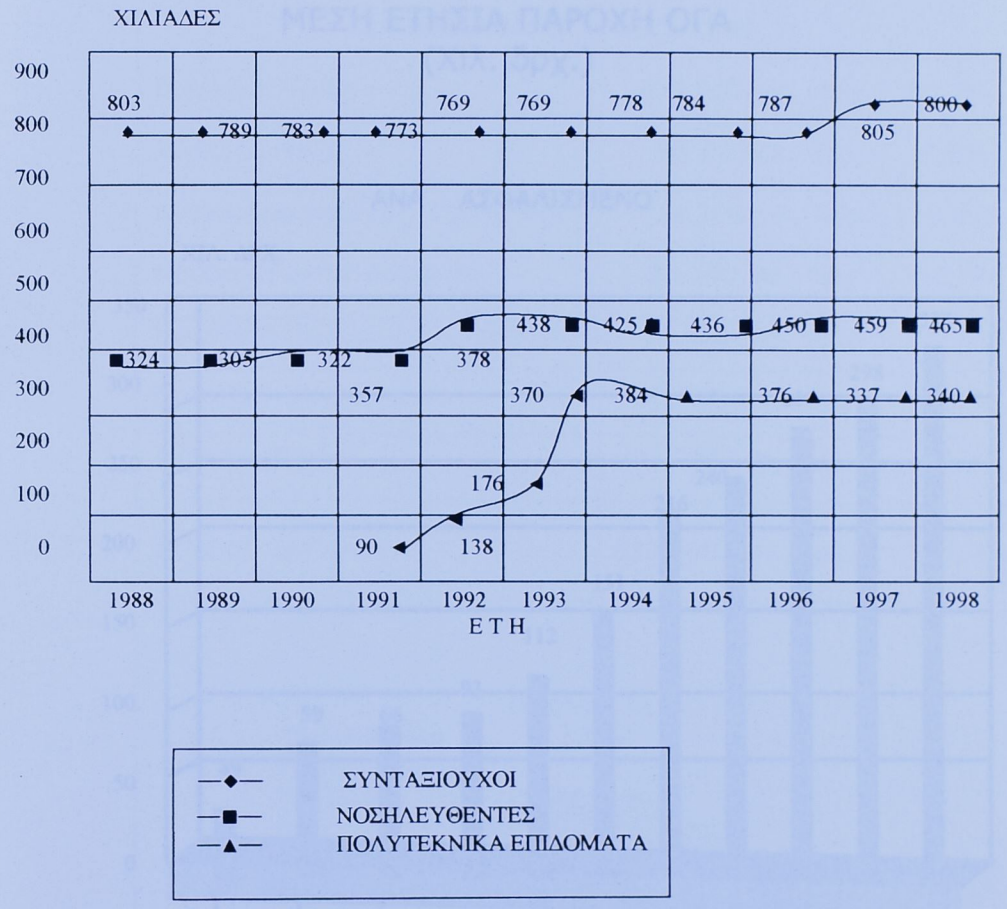

ΠΗΓΗ: ΟΓΑ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 18

ΜΕΣΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΑΡΟΧΗ ΟΓΑ
(Χιλ. δρχ.)

ΑΝΑ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟ

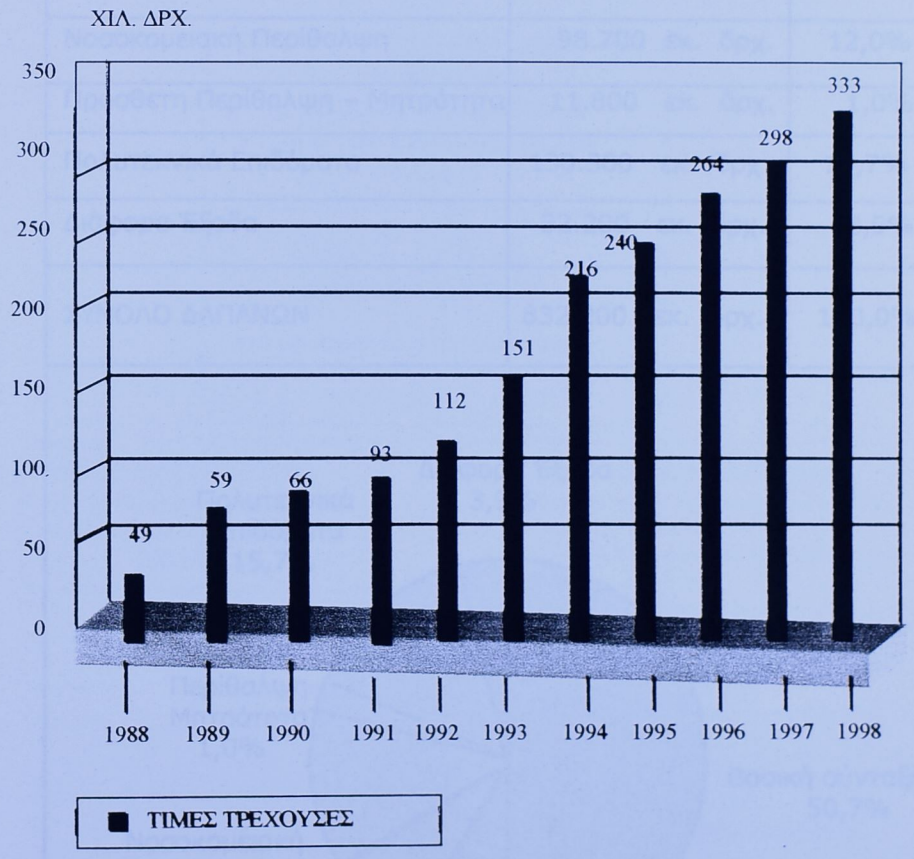

ΠΗΓΗ: ΟΓΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ 19

ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΑΡΟΧΩΝ ΟΓΑ 1999		
Βασική σύνταξη	421.800 εκ. δρχ.	50,7%
Κύρια σύνταξη	65.000 εκ. δρχ.	7,8%
Ιατροφαρμακευτική Περίθαλψη	74.200 εκ. δρχ.	8,9%
Νοσοκομειακή Περίθαλψη	98.700 εκ. δρχ.	12,0%
Πρόσθετη Περίθαλψη – Μητρότητα	11.800 εκ. δρχ.	1,0%
Πολυτεκνικά Επιδόματα	130.300 εκ. δρχ.	15,7%
Διάφορα Έξοδα	32.200 εκ. δρχ.	3,9%
ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΠΑΝΩΝ	832.200 εκ. δρχ.	100,0%

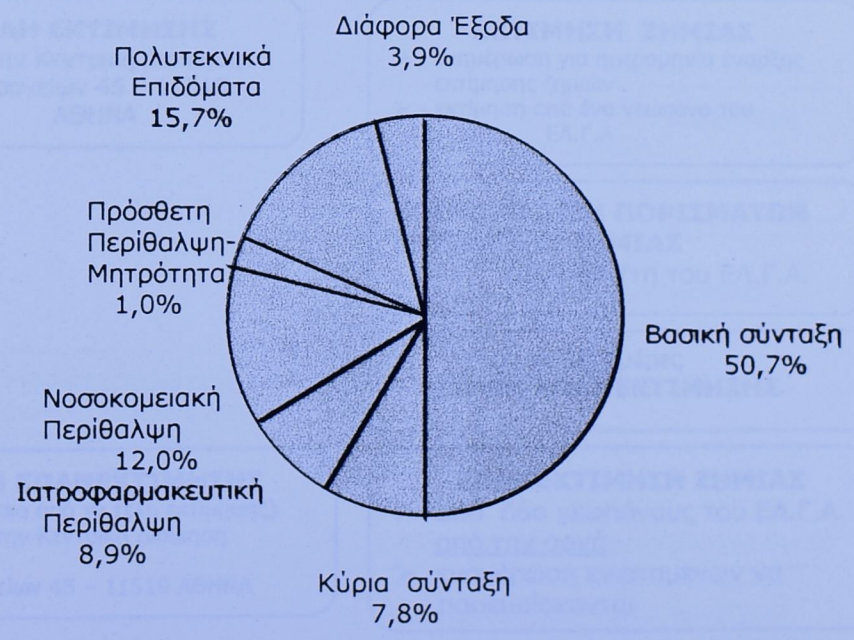

ΠΙΝΑΚΑΣ 20
ΦΥΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ
ΖΗΜΙΟΓΟΝΑ ΑΙΤΙΑ - ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ
ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

ΖΗΜΙΟΓΟΝΑ ΑΙΤΙΑ:
ΠΑΓΕΤΟΣ
ΧΑΛΑΖΙ
ΑΝΕΜΟΘΥΕΛΛΑ
ΠΛΗΜΜΥΡΑ
ΚΑΥΣΩΝΑΣ
ΥΠΕΡΒΟΛΙΚΗ ή ΑΚΑΙΡΗ ΒΡΟΧΟΠΤΩΣΗ
ΖΗΜΙΕΣ ΑΠΟ ΑΡΚΟΥΔΑ

σε **48** ώρες
ΑΝΑΓΓΕΛΙΑ ΖΗΜΙΑΣ
από τον ανταποκριτή του ΕΛ.Γ.Α.

μέσα σε **12** ημέρες
ΔΗΛΩΣΗ ΖΗΜΙΑΣ
από τον παραγωγό της καλλιέργειας ή αντιπρόσωπό του

ΤΕΛΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ
στην Κεντρική Διοίκηση
Μεσογείων 45 – 11510 ΑΘΗΝΑ

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΖΗΜΙΑΣ
- ενημέρωση για ημερομηνία έναρξης εκτίμησης ζημιών
- εκτίμηση από ένα γεωπόνο του ΕΛ.Γ.Α

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ ΠΟΡΙΣΜΑΤΩΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΖΗΜΙΑΣ
στον αντ/τη του ΕΛ.Γ.Α.

μέσα σε **10** ημέρες
ΑΙΤΗΣΗ ΕΠΑΝΕΚΤΙΜΗΣΗΣ

ΤΕΛΗ ΕΠΑΝΕΚΤΙΜΗΣΗΣ
(διπλάσια από τα τέλη εκτίμησης)
στην Κεντρική Διοίκηση

Μεσογείων 45 – 11510 ΑΘΗΝΑ

ΕΠΑΝΕΚΤΙΜΗΣΗ ΖΗΜΙΑΣ
- από δύο γεωπόνους του ΕΛ.Γ.Α από την αρχή
- ενημέρωση ενισταμένων να παρευρίσκονται

ΟΡΙΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΠΟΡΙΣΜΑΤΟΣ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ
Παραγραφή 2 χρόνια μετά την έκδοση της Εντολής πληρωμής

ΠΗΓΗ: ΕΛ.Γ.Α.

ΠΙΝΑΚΑΣ 21
ΖΩΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ
ΖΗΜΙΟΓΟΝΑ ΑΙΤΙΑ - ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ
ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

ΖΗΜΙΟΓΟΝΑ ΑΙΤΙΑ:
α) ΦΥΣΙΚΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ
ΧΑΛΑΖΙ
ΥΠΕΡΒΟΛΙΚΟ ΨΥΧΟΣ
ΑΝΕΜΟΘΥΕΛΛΑ
ΠΛΗΜΜΥΡΑ
ΚΑΥΣΩΝΑΣ
ΚΕΡΑΥΝΟΣ – ΠΥΡΚΑΓΙΑ ΑΠΟ ΚΕΡΑΥΝΟ
ΖΗΜΙΕΣ ΑΠΟ ΑΓΡΙΑ ΖΩΑ
β) ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ ΚΑΙ ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΖΩΩΝ

ΑΝΑΓΓΕΛΙΑ ΖΗΜΙΑΣ
από τον κτηνοτρόφο ή
τον ανταποκρητή του
ΕΛ.Γ.Α.

μέσα σε **48** ημέρες
ΔΗΛΩΣΗ ΖΗΜΙΑΣ

ΤΕΛΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ
στην Κεντρική Διοίκηση
Μεσογείων 45 – 11510
ΑΘΗΝΑ

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΖΗΜΙΑΣ
- Από γεωπόνους και κτηνίατρους

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ ΠΟΡΙΣΜΑΤΩΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΖΗΜΙΑΣ
στον αντ/τη του ΕΛ.Γ.Α.

μέσα σε **10** ημέρες
ΑΙΤΗΣΗ ΕΠΑΝΕΚΤΙΜΗΣΗΣ

ΤΕΛΗ ΕΠΑΝΕΚΤΙΜΗΣΗΣ
(διπλάσια από τα τέλη εκτίμησης)
στην Κεντρική Διοίκηση

Μεσογείων 45 – 11510 ΑΘΗΝΑ

ΕΠΑΝΕΚΤΙΜΗΣΗ ΖΗΜΙΑΣ
- Από γεωπόνος και κτηνίατρους

ΟΡΙΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΠΟΡΙΣΜΑΤΟΣ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ
Παραγραφή 2 χρόνια μετά την έκδοση της
Εντολής πληρωμής

ΠΗΓΗ: ΕΛ.Γ.Α

ΠΙΝΑΚΑΣ 22

Απασχόλιση της γυναίκας στη Γεωργική Εκμετάλλευση

ΕΠΟΧΕΣ Έτους	Περιοχή Α' πεδινή			Περιοχή Β' ημιορεινή			Περιοχή Γ' ορεινή			Μ.Ο Σύνολο περιοχών		
	Ώρες Ημέρες	Ώρες ανά ημέρα	Σύνολο	Ώρες Ημέρες	Ώρες ανά ημέρα	Σύνολο	Ώρες Ημέρες	Ώρες ανά ημέρα	Σύνολο	Ώρες Ημέρες	Ώρες ανά ημέρα	Σύνολο
Χειμώνας	56	7	392	59	7	413	65	8	520	60	7,33	442
Άνοιξη	47	7	329	55	7	385	74	9	666	59	7,67	460
Καλοκαίρι	45	7	315	50	8	400	76	9	684	57	8,00	466
Φθινόπωρο	42	8	336	54	7	378	70	8	560	55	7,67	425
Σύνολο Έτους	190	7,25	1372	218	7,25	1576	285	8,50	2430	231	7,67	1793

ΠΙΝΑΚΑΣ 23

Απασχόλιση του άνδρα στη Γεωργική Εκμετάλλευση

ΕΠΟΧΕΣ Έτους	Περιοχή Α' πεδινή			Περιοχή Β' ημιορεινή			Περιοχή Γ' ορεινή			Μ.Ο Σύνολο περιοχών		
	Ώρες Ημέρες	Ώρες ανά ημέρα	Σύνολο	Ώρες Ημέρες	Ώρες ανά ημέρα	Σύνολο	Ώρες Ημέρες	Ώρες ανά ημέρα	Σύνολο	Ώρες Ημέρες	Ώρες ανά ημέρα	Σύνολο
Χειμώνας	62	7	434	77	8	616	66	8	328	68	7,67	526
Άνοιξη	52	8	416	72	8	576	77	9	693	67	8,33	562
Καλοκαίρι	52	7	364	68	10	680	76	9	684	65	8,67	576
Φθινόπωρο	53	8	424	70	9	630	71	8	568	65	8,3	541
Σύνολο Έτους	219	7,50	1638	287	8,75	2502	290	8,50	2473	265	8,25	2205

ΠΙΝΑΚΑΣ 24

ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

α/α	Αποφάσεις σε θέματα	κυρίως η σύζυγος		κυρίως ο σύζυγος		και οι δύο σύζυγοι		Όλα τα μέλη	
		αρίθμ. απαντ.	%	αρίθμ. απαντ.	%	αρίθμ. απαντ.	%	αρίθμ. απαντ.	%
1.	Γεωργικής Εκμετάλλευσης	1	-	26	44	19	32	1	-
2.	Νοικοκυριού	51	86	1	-	6	10	1	-
3.	Εκπαίδευσης Παιδιών	-	-	9	15	32	54	1	-
4.	Εξωοικογενιακή εργασία της συζύγου	-	-	4	7	50	85	5	8
5.	Λοιπά θέματα	-	-	1	-	4	7	3	5

V. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΘΕΜΑ: ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΓΡΟΤΙΣΣΕΣ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

ΤΗΣ .....

ΜΕ ΤΟΝ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΗ ΤΟΥ Ο.Γ.Α.

ΝΟΜΟΣ .....

ΔΗΜΟΣ ή ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ (ονομασία) .....

Ορεινή ή Ημιορεινή ή πεδινή

Απόσταση από την έδρα του Νομού ή από την πλησιέστερη μεγαλούπολη (χιλιομ.).....

Ανταποκριτής του Ο.Γ.Α.....

Θέση που κατέχει.....

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

Για συζήτηση και Διεξαγωγή της ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

Α. ΓΕΝΙΚΑ (Στοιχεία Δημογραφικά και Ασφάλισης)

1. Κοινότητες ή οικισμοί αριθμ.....1..... Ονομασία.....

2. Πληθυσμός Σύνολο ..... Άρρενες ..... Θήλεις.....

3. Αριθμός νοικοκυριών ή οικογενειών .....

4. Αρχηγοί Γεωργικών εκμεταλλεύσεων α) Άνδρες.....

β) Γυναίκες .....

Από αυτές - Παντρεμένες (αριθμ.) .....

- Χήρες (αριθμ.) .....
- Ανύπαντρες (αριθμ.) .....

5. Ασφαλισμένοι του Ο.Γ.Α. στον Δήμο ή την Κοινότητα:

α) Άνδρες και Γυναίκες (σύνολο αριθμ.).....

β) Άνδρες (αριθμ.) .....

γ) Γυναίκες (αριθμ.) .....

6. Ασφαλισμένοι του Ο.Γ.Α.

α) Μόνο Άνδρες (αριθμ.) 2 .....

β) Μόνο Γυναίκες (αριθμ.) 3 .....

7. Ασφαλισμένοι στον Ο.Γ.Α. και σε άλλα ταμεία:

α) Άνδρες (αριθμ.) .....

β) Γυναίκες (αριθμ.) .....

8. Ασφαλισμένοι στον Ο.Γ.Α., κατηγορίες που δεν είναι αγρότες και δεν έχουν άλλο ταμείο Ασφάλισης.

α) Άνδρες (αριθμ.) .....

β) Γυναίκες (αριθμ.) .....

9. Υπάρχει ισότητα στην κοινωνική ασφάλιση αγρότισσας - αγρότη;
(εάν όχι, συζήτηση για τα σημεία που είναι εις βάρος της αγρότισσας και προτάσεις για την ισότητα).

10. Με τη "Σύσταση του Κλάδου Κύριας Ασφάλισης Αγροτών" Ν. 2458/1997:

α) Η αγρότισσα και ο αγρότης εξισώνονται με τους ασφαλισμένους, σε άλλους ασφαλιστικούς οργανισμούς;

β) Οι εισφορές είναι: - κανονικές..... - χαμηλές .....- υψηλές.....

γ) Προτάσεις για βελτίωση (εάν υπάρχουν).

δ) Στην περίπτωση που και οι δύο σύζυγοι υπάγονται στην ασφάλιση του Ο.Γ.Α. ασφαλίζονται:

- Και οι δύο σύζυγοι (αριθμός) .....
- Μόνο ο άνδρας (αριθμός) .....
- Μόνο η γυναίκα (αριθμός) .....

11. Ασφαλισμένοι στον Ο.Γ.Α.

α) Αγρεργάτες: Ημεδαπής (αριθμός) ..... Αλλοδαπής (αριθμός) .....

β) Αγρεργάτριες: >> >> ..... >> >> .....

12. Υπάρχει πρόβλημα με την ασφάλιση των αγρεργατών - αγρεργατριών;

α) Ημεδαπής ..... Αλλοδαπής .....

Εάν ΝΑΙ αναφέρατε προβλήματα με πρόταση άρσης των προβλημάτων.

Β. ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΣΣΑΣ

1. Συνταξιοδοτούμενοι στον Ο.Γ.Α. στο Δήμο ή την Κοινότητα:

α) Άνδρες και Γυναίκες (αριθμός σύνολο) ..... Από αυτούς:

β) Άνδρες (αριθμ.) .....

γ) Γυναίκες (αριθμ.) .....

δ) Ειδικές περιπτώσεις (Ατυχήματα αναπηρίας, κλπ.) αριθμ. .....

2. Σήμερα η αγρότισσα και ο αγρότης συνταξιοδοτούνται σε ηλικία 65 ετών. Πρέπει να μειωθεί το όριο ηλικίας της αγρότισσας; Εάν Ναι, γιατί και σε ποια ηλικία;

.....

3. Ο χρόνος συνταξιοδότησης πρέπει να αρχίζει να μετριέται στην ηλικία των 22 ή 18 ετών;.....

4. Με το Νόμο 1287/82 (άρθρο 2) η αγρότισσα παίρνει αυτοτελή σύνταξη. Θεωρείται θετική αυτή η ρύθμιση και γιατί; .....

.....

5. Υπάρχει ισότητα στις αποδοχές σύνταξης αγρότισσας - αγρότη; Από ποιο έτος; .....

6. Ποσό σύνταξης που παίρνει σήμερα η αγρότισσα (μηνιαία, επιδόματα, σύνολο μισθού).

α) Βασική σύνταξη .....

β) Σύνταξη πρόσθετης ασφάλισης (με εισφορές).....

γ) Κύρια σύνταξη .....

7. Πρέπει να αυξηθεί η σύνταξη της αγρότισσας και του αγρότη; Εάν Ναι, προτεινόμενο ποσοστό αύξησης.....

8. Πρέπει να χορηγηθεί επίδομα ανθυγιεινής εργασίας στην αγρότισσα και τον αγρότη;

α) Σε ποιες περιπτώσεις; .....

β) Ύψος επιδόματος .....

9. Θεωρείται σκόπιμο να χορηγηθεί στους συνταξιούχους αγρότες - αγρότισσες το επίδομα Κοινωνικής αλληλεγγύης (ΕΚΑΣ) στο ποσό που χορηγείται σε χαμηλοσυνταξιούχους άλλων ασφαλιστικών φορέων;

Εάν Ναι σε ποιες περιπτώσεις;

α) Σε όλους .....

β) Σε όσους δεν έχουν άλλο πόρο εισοδήματος.....

γ) .....

10. Πρέπει να καταργηθεί η βασική σύνταξη της αγρότισσας - αγρότη, με σταδιακή μείωση όπως προβλέπεται με το Νόμο 2458/1997; Εάν όχι, πρόταση .....

11. Σε περίπτωση θανάτου της αγρότισσας ή του αγρότη μεταβιβάζεται η σύνταξη:

α) Στον σύζυγο .....

β) Στα παιδιά .....

γ) Σε ποιες περιπτώσεις .....

Πρόταση για βελτίωση εφόσον υπάρχει.....

.....

Γ. ΙΑΤΡΟΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ

1. Υπάρχει και λειτουργεί στην Κοινότητα ή το Δήμο:

α) Αγροτικό Ιατρείο

β) Κέντρο Υγείας

Εάν όχι σε ποια απόσταση είναι το πλησιέστερο Αγροτικό Ιατρείο ή Κέντρο Υγείας; .....

2. Η Εξωνοσοκομειακή περίθαλψη, από τις προαναφερόμενες μονάδες Υγείας, είναι ικανοποιητική;.....

3. Η Νοσοκομειακή και Μαιευτική περίθαλψη θεωρείται ικανοποιητική;

.....

4. Κρίνεται σκόπιμο ή απαραίτητο να συμβληθεί το Δημόσιο, με ιδιώτες ιατρούς, Ιδιωτικά Διαγνωστικά Κέντρα κ.λπ., για τούς ασφαλισμένους του Ο.Γ.Α.

5. Η φαρμακευτική περίθαλψη είναι ικανοποιητική; Εάν όχι τι προτείνετε για βελτίωση; .....

6. Παροχές Μητρότητας:

α) Επίδομα Κυοφορίας, χορηγούμενο ποσό ..... προτεινόμενο

β) >> Λοχείας, >> >> ..... >>

γ) >> Τοκετού, >> >> ..... >>

7. Πρέπει να χορηγηθεί επίδομα παροχής φροντίδας ηλικιωμένων ή ασθενών στο σπίτι τους;

Εάν Ναι: α) Σε ποια ηλικία;

β) Σε ποιες περιπτώσεις (ασθένεια, κ.λπ.).

8. Χρειάζεται κινητή μονάδα, για ειδικές εξετάσεις των αγροτισσών; Εάν Ναι:

α) Για ποιες περιπτώσεις; .....

β) Πόσο συχνά; (ετήσιες, κ.λπ.) .....

9. Υπάρχει ΚΑΠΗ στο Δήμο;

.....

10. Υπάρχει πρόβλημα ψυχολογικής στήριξης των ηλικιωμένων;

.....

Δ. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ (ΕΛ.Γ.Α.)

Ο ΕΛ.Γ.Α. είναι αρμόδιος φορέας για την ασφάλιση της φυτικής παραγωγής και του ζωικού κεφαλαίου.

1. Υπάρχουν περιπτώσεις που δεν παρέχεται ασφάλιση;

α) Φυτική Παραγωγή

β) Ζωικό Κεφάλαιο

2. Πληρώνονται έγκαιρα οι αποζημιώσεις στους αγρότες;

Σε πόσο περίπου χρόνο από τη διαπίστωση της καταστροφής ;

3. Γίνονται Προγράμματα Προστασίας Καλλιεργειών ; .....

Υπάρχουν προβλήματα; Εάν Ναι αναφέρετε προτάσεις άρσης προβλημάτων

.....

4. Πρόγραμμα πρόωρης Συνταξιοδότησης Αγροτών στα πλαίσια εφαρμογής του Καν. (Ε.Ε.) 2079/92:

α) Αριθμός αγροτισσών που έχουν ενταχθεί .....

β) Αριθμός αγροτών που έχουν ενταχθεί .....

..... τη 1999

Υπογραφή

Σ.Σ.

1: Όταν αναφέρεται αριθμός αφορά το σύνολο

2 : Η Γυναίκα έχει ασφάλιση σε άλλο ταμείο

3: Ο Άνδρας έχει ασφάλιση σε άλλο ταμείο.

- Στη συνέντευξη μπορεί να συμμετέχει και άλλος Υπάλληλος ή άτομο με γνώσεις σχετικές με το θέμα της συνέντευξης.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Συμπληρώνεται από αγρότισσες

Θα το εκτιμούσαμε ιδιαίτερα εάν απαντούσατε στα ερωτήματα που ακολουθούν, γιατί θα βοηθούσατε σε μελέτη σχετικά με τους ρόλους και την κοινωνική ασφάλιση της αγρότισσας.

Α. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ (Σύνθεση οικογένειας, Υποδομή, Επίπεδο μόρφωσης)

1. Κοινότητα ή Δήμος (ονομασία) .....

Είναι :

- Ορεινή ΝΑΙ ή ΟΧΙ
- Ημιορεινή ΝΑΙ ή ΟΧΙ
- Πεδινή ΝΑΙ ή ΟΧΙ

2. Βασική Υποδομή:

- Λειτουργεί Νηπιαγωγείο ΝΑΙ ή ΟΧΙ
- Λειτουργεί Δημοτικό Σχολείο ΝΑΙ ή ΟΧΙ
- Λειτουργεί Γυμνάσιο ΝΑΙ ή ΟΧΙ
- Λειτουργεί Λύκειο ΝΑΙ ή ΟΧΙ
- Λειτουργεί Βρεφονηπιακός ή Παιδικός Σταθμός ΝΑΙ ή ΟΧΙ
- Η Συγκοινωνία είναι ικανοποιητική ΝΑΙ ή ΟΧΙ
- Τα έργα υποδομής για τη Γεωργία (αγροτικοί δρόμοι, άρδευση, αντιπλημμυρικά κ.λπ.) είναι ικανοποιητικά ΝΑΙ ή ΟΧΙ

3. Σύνθεση οικογένειας (αριθμ. μελών) .....

- Ο Σύζυγος Ηλικία .....
- Η Σύζυγος Ηλικία .....
- Παιδιά - Αγόρια 1. Ηλικία .....
  2. Ηλικία .....
- Κορίτσια 1. Ηλικία .....
  2. Ηλικία .....
- Άλλα μέλη (παππούς, γιαγιά) Ηλικία .....

4. Οικογενειακή κατάσταση (ερωτωμένης):

- Ηλικία Ετών .....
- Έγγαμος ΝΑΙ ή ΟΧΙ
- Άγαμος ΝΑΙ ή ΟΧΙ
- Χήρα ή διαζευγμένη ΝΑΙ ή ΟΧΙ

5. Μορφωτικό Επίπεδο (Σημείωσε με + στο επίπεδο που υπάγεσαι)

- Δεν πήγα καθόλου σχολείο .....
- Τελείωσα λίγες τάξεις Δημοτικού Σχολείου .....
- Έχω τελειώσει Δημοτικό Σχολείο .....
- Έχω τελειώσει Γυμνάσιο κ.λπ. .....

- Επαγγελματική Εκπαίδευση
  - Έχω πτυχίο Επαγγελματικής Σχολής : Ονομασία .....
    Διάρκεια : .....
  - Έχω επαγγελματική κατάρτιση στο θέμα .....
    Διάρκεια (ώρες) .....

Β. Η ΑΓΡΟΤΙΣΣΑ ΣΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ - ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

1. Θέση στη Γεωργική εκμετάλλευση:

- Είσαι αρχηγός ΝΑΙ ή ΟΧΙ
- Είσαι συμβοηθός και ψν αμειβόμενο μέλος ΝΑΙ ή ΟΧΙ
- Είσαι συνεταίρος - συνεργάτης και αμειβόμενο μέλος ΝΑΙ ή ΟΧΙ
- Είσαι Γεωργοεργάτης (με μισθό ή ημερομίσθιο) ΝΑΙ ή ΟΧΙ

2. Σχέση με τους Συνεταιρισμούς:

- Είσαι μέλος Γεωργικού Συνεταιρισμού ΝΑΙ ή ΟΧΙ
- Είσαι μέλος Αγροτοβιοτεχνικού Συνεταιρισμού ΝΑΙ ή ΟΧΙ
- Είσαι μέλος Αγροτουριστικού Συνεταιρισμού ΝΑΙ ή ΟΧΙ

3. Απασχόληση της αγρότισσας - αγρότη στη Γεωργική Εκμετάλλευση:

Εποχή	**Ημέρες (αριθμός)**		**Ώρες ημερησίως**	
	α) Γυναίκα	β) Άνδρας	α) Γυναίκα	β) Άνδρας
Χειμώνας	.....	.....	.....	.....
Άνοιξη	.....	.....	.....	.....
Καλοκαίρι	.....	.....	.....	.....
Φθινόπωρο	.....	.....	.....	.....
Σύνολο έτους:	.....	.....	.....	.....

Είδος εργασίας Γυναικών: (π.χ. χειρωνακτική και με Γεωργικά μηχανήματα)

4. Απασχόληση της αγρότισσας - αγρότη σε ξένες Γεωργικές Εκμεταλλεύσεις

Εποχή	Ημερες (αριθμός)		Ώρες ημερησίως	
	α) Γυναίκα	β) Άνδρας	α) Γυναίκα	β) Άνδρας
Χειμώνας	.....	.....	.....	.....
Άνοιξη	.....	.....	.....	.....
Καλοκαίρι	.....	.....	.....	.....
Φθινόπωρο	.....	.....	.....	.....
Σύνολο έτους:	.....	.....	.....	.....

Είδος εργασίας Γυναικών: (π.χ. χειρωνακτική και με μηχανές)

5. Απασχόληση της αγρότισσας - αγρότη σε ξένες οικονομικές δραστηριότητες (εκτός γεωργίας)

Εποχή	Ημέρες (αριθμός)		Ώρες ημερησίως	
	α) Γυναίκα	β) Άνδρας	α) Γυναίκα	β) Άνδρας
Χειμώνας	.....	.....	.....	.....
Άνοιξη	.....	.....	.....	.....
Καλοκαίρι	.....	.....	.....	.....
Φθινόπωρο	.....	.....	.....	.....
Σύνολο έτους:	.....	.....	.....	.....

Είδος εργασίας Γυναικών :

Ανδρών :

6. Εξωγεωργική απασχόληση αγρότισσας και αγρότη:

- Οργάνωση - Λειτουργία Αγροτουριστικής επιχείρησης ΝΑΙ ή ΟΧΙ
- >> >> Αγροβιοτεχνικής >> ΝΑΙ ή ΟΧΙ

Στις αναφερόμενες επιχειρήσεις συμμετέχει περισσότερο:

α) Η σύζυγος ΝΑΙ ή ΟΧΙ

β) Ο σύζυγος ΝΑΙ ή ΟΧΙ

γ) Και οι δύο μαζί εξίσου ΝΑΙ ή ΟΧΙ

δ) Άλλα μέλη της οικογένειας (γιός, κόρη) ΝΑΙ ή ΟΧΙ

- Οργάνωση Μικρομεσαίας επιχείρησης

Αποκλειστικά από την αγρότισσα ή τη γυναίκα της υπαίθρου ΝΑΙ ή ΟΧΙ

Εάν ΝΑΙ, αντικείμενο επιχείρησης .....

7. Έχεις προσφύγει η ίδια σε τράπεζα ή άλλο οικονομικό φορέα για χρηματοδότηση για επαγγελματική γεωργική ή εξωγεωργική Δραστηριότητα;

ΝΑΙ ή ΟΧΙ

Εάν όχι, σημείωσε με ένα + το σπουδαιότερο λόγο :

- Έχω λιγότερα προσωπικά περιουσιακά στοιχεία από το σύζυγο
- Δεν συμφωνεί ο σύζυγος
- Φοβάμαι τις συναλλαγές
- Άλλος λόγος

8. Είσαι ενημερωμένη για την πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Γεωργία και ειδικότερα στα πλαίσια της ισότητας ευκαιριών ΝΑΙ ή ΟΧΙ

9. Είσαι κάτοχος πιστοποιητικού επαγγελματικής ικανότητας για αγροτικό επάγγελμα ΝΑΙ ή ΟΧΙ.

10. Έχεις πρόσβαση για επαγγελματική κατάρτιση σε προγράμματα

α) Υπουργείου Γεωργίας:

- Γεωργικού Τομέα ΝΑΙ ή ΟΧΙ
- Αγροτικής Οικιακής Οικονομίας ΝΑΙ ή ΟΧΙ

β) Άλλου φορέα ΝΑΙ ή ΟΧΙ

11. Είσαι μέλος συνδικαλιστικής οργάνωσης (συλλόγου ή σωματείου) αγροτών ΝΑΙ η ΟΧΙ

12. Ισχύει στην πράξη, η εφαρμογή της ισότητας των δύο φύλων για την Αγρότισσα ΝΑΙ ή ΟΧΙ

13. Υπάρχουν διακρίσεις σε βάρος της αγρότισσας (στον επαγγελματικό χώρο) ΝΑΙ ή ΟΧΙ

Εάν ΝΑΙ αναφέρατε .....

14. Υπάρχει προθυμία στα νέα κορίτσια:

- Να παραμείνουν στο χωριό ΝΑΙ ή ΟΧΙ
- Να ασχοληθούν με τη Γεωργία ΝΑΙ ή ΟΧΙ
- Να οργανώσουν Μικρομεσαίες επιχειρήσεις ή εξωγεωργικές δραστηριότητες στον αγροτικό χώρο ΝΑΙ ή ΟΧΙ

15. Είσαι ικανοποιημένη με την απασχόληση σου; ΝΑΙ ή ΟΧΙ

Γ. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΙΣΟΔΗΜΑ

1. Πηγή που προέρχεται το μεγαλύτερο μέρος του οικογενειακού εισοδήματος (απαρίθμησε με 1, 2, 3, κατά σειρά προτεραιότητας)

- Γεωργία
- Εξωγεωργική Δραστηριότητα
- Μισθωτή εργασία

- Συντάξεις
- Άλλες πηγές

2. Συμμετέχεις ουσιαστικά στη διαχείριση του οικογενειακού εισοδήματος ΝΑΙ ή ΟΧΙ

3. Στην περίπτωση που έχεις προσωπικό εισόδημα (ημερομίσθιο, κ.λπ)
   - Το ενσωματώνεις στο εισόδημα του νοικοκυριού ΝΑΙ ή ΟΧΙ
   - Το διαχειρίζεσαι η ίδια ΝΑΙ ή ΟΧΙ

Δ. Η ΑΓΡΟΤΙΣΣΑ- ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ,-ΣΤΗ ΛΗΨΗ ΤΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ - ΣΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ-ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ

1. Το μέγεθος της κατοικίας (σε σχέση με τα μέλη και τις δραστηριότητες σας) είναι επαρκές; ΝΑΙ ή ΟΧΙ

2. Η κατοικία σας έχει τον απαραίτητο σύγχρονο οικιακό εξοπλισμό; ΝΑΙ ή ΟΧΙ
   Εάν όχι, αναφέρατε τον πρόσθετο εξοπλισμό που χρειάζεσθε
   .....

3. Συμμετέχει ο σύζυγος:
   - Στις οικιακές εργασίες ΝΑΙ ή ΟΧΙ
   - Στην Ανατροφή των παιδιών ΝΑΙ ή ΟΧΙ
   - Στην περιποίηση ηλικιωμένων ΝΑΙ ή ΟΧΙ.

4. Ποιος παίρνει τις αποφάσεις;

ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ	Κυρίως εγώ	Κυρίως ο σύζυγος	Και οι δύο σύζυγοι	Όλα τα μέλη
- Γεωργικής εκμετάλλευσης				
- Νοικοκυριού				
- Εκπαίδευσης παιδιών				
- Εξωοικογενειακής εργασίας της συζύγου				
- Λοιπά θέματα				

5. Ισχύει η εφαρμογή της ισότητας των δύο φύλων για την αγρότισσα

ΝΑΙ ή ΟΧΙ

6. Υπάρχουν διακρίσεις σε βάρος της αγρότισσας

(Ημερομίσθια, κ.λπ.) ΝΑΙ ή ΟΧΙ

7. Είσαι μέλος πολιτιστικού συλλόγου, του Δήμου ή της Κοινότητας

ΝΑΙ ή ΟΧΙ

8. Είσαι μέλος άλλου Κοινωφελούς σωματείου ή συλλόγου

ΝΑΙ ή ΟΧΙ

Ε. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΣΣΑΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ (Ο.Γ.Α.)

1. Παντρεμένη αγρότισσα

α) Είσαι ασφαλισμένη στον Ο.Γ.Α. ΝΑΙ ή ΟΧΙ

β) Είσαι ασφαλισμένη και σε άλλο ταμείο ΝΑΙ ή ΟΧΙ

γ) Έχεις συνταξιοδοτηθεί ΝΑΙ ή ΟΧΙ

Εάν Ναι: Ποιο το ποσό της σύνταξης ..... δρχ.

Είναι ικανοποιητικό ..... ΝΑΙ ή ΟΧΙ

Εάν όχι πόση αύξηση προτείνετε; 25%, 50%, 100%

δ) Έχεις πληρώσει εισφορές πρόσθετης Ασφάλισης (Ν. 1745/1987) ΝΑΙ ή ΟΧΙ

ε) Έχεις ενταχθεί στην υποχρεωτική ασφάλιση του Νέου Νόμου (2458/1997) ΝΑΙ ή ΟΧΙ

Εάν Ναι, το ποσό που πληρώνεις για κάθε μήνα είναι : ..... δρχ.

στ) Ο σύζυγος είναι ασφαλισμένος στον Ο.Γ.Α. ΝΑΙ ή ΟΧΙ

ζ) Ο σύζυγος είναι ασφαλισμένος και σε άλλο ταμείο ΝΑΙ ή ΟΧΙ

η) Ο σύζυγος έχει πληρώσει εισφορές πρόσθετης ασφάλισης (Ν. 1745/1987) ΝΑΙ ή ΟΧΙ

θ) Ο σύζυγος έχει ενταχθεί στην υποχρεωτική ασφάλιση του Νέου Νόμου (2458/1997) ΝΑΙ ή ΟΧΙ

<u>Η ανύπαντρη αγρότισσα</u> θα συμπληρώσει τα παραπάνω ερωτήματα (α μέχρι και ε)

2. Στην περίπτωση που ο ένας σύζυγος (αγρότισσα ή αγρότης) έχει ενταχθεί στην υποχρεωτική κύρια Ασφάλιση (Νέος Νόμος) πρέπει να διατηρηθεί στον άλλο σύζυγο η βασική σύνταξη ΝΑΙ ή ΟΧΙ

3. Πρέπει να μειωθεί το όριο συνταξιοδότησης της αγρότισσας από:

α) 65 ετών σε 60 ΝΑΙ ή ΟΧΙ

β) 65 ετών σε 55 ΝΑΙ ή ΟΧΙ

4. Πρέπει να επεκταθεί η Ιατρική περίθαλψη του Ο.Γ.Α. και στην οδοντιατρική

ΝΑΙ ή ΟΧΙ

5. Η φαρμακευτική περίθαλψη είναι:

- Μέτρια ΝΑΙ ή ΟΧΙ
- Καλή ΝΑΙ ή ΟΧΙ
- Πολύ καλή ΝΑΙ ή ΟΧΙ

6. Η εξωνοσοκομειακή περίθαλψη στην περιοχή σας (αγροτικά ιατρεία, Κέντρα Υγείας, κ.λπ.) είναι:

- Μέτρια ΝΑΙ ή ΟΧΙ
- Καλή ΝΑΙ ή ΟΧΙ
- Πολύ καλή ΝΑΙ ή ΟΧΙ

7. Η Νοσοκομειακή και Μαιευτική περίθαλψη είναι:

- Μέτρια ΝΑΙ ή ΟΧΙ
- Καλή ΝΑΙ ή ΟΧΙ
- Πολύ καλή ΝΑΙ ή ΟΧΙ

8. Οι παροχές μητρότητας είναι:

- Μέτριες ΝΑΙ ή ΟΧΙ
- Καλές ΝΑΙ ή ΟΧΙ
- Πολύ καλές ΝΑΙ ή ΟΧΙ

9. Είναι αναγκαία η δημιουργία κινητής Υγειονομικής Μονάδας για:

- Τεστ ΠΑΠ, Μαστογραφία ΝΑΙ ή ΟΧΙ
- Παρακολούθηση επιτόκων, βρεφών - νηπίων ΝΑΙ ή ΟΧΙ
- Ψυχολογική στήριξη γυναικών, ηλικιωμένων κ.λπ. ΝΑΙ ή ΟΧΙ

10. Υπάρχει ενημέρωση για θέματα υγείας, φροντίδας ηλικιωμένων κ.λπ.

ΝΑΙ ή ΟΧΙ.

11. Πρέπει να χορηγείται στους ηλικιωμένους ή ασθενείς, συνταξιούχους επίδομα για δαπάνη φροντίδας ή νοσηλεία στο σπίτι; ΝΑΙ ή ΟΧΙ.

12. Υπάρχει στο χωριό σας ή στον ευρύτερο αγροτικό χώρο, για εξυπηρέτηση της αγρότισσας βρεφονηπιακός ή παιδικός σταθμός ΝΑΙ ή ΟΧΙ

13. Υπάρχει στο χωριό σας ή στον ευρύτερο αγροτικό χώρο, Κέντρο Ανοικτής προστασίας ηλικιωμένων (ΚΑΠΗ) ΝΑΙ ή ΟΧΙ

Β. ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ (ΕΛ.Γ.Α.)

1. Σε περίπτωση καταστροφών η ασφάλιση :
   α) Φυτικής παραγωγής είναι ικανοποιητική ΝΑΙ ή ΟΧΙ
   β) Ζωικού Κεφαλαίου >> >> ΝΑΙ ή ΟΧΙ

2. Οι εκτιμήσεις ζημιών είναι αντικειμενικές ΝΑΙ ή ΟΧΙ

3. Οι αποζημιώσεις πληρώνονται έγκαιρα ΝΑΙ ή ΟΧΙ

4. Λαμβάνονται μέτρα για τη μείωση των κινδύνων (ενεργητική προστασία) ΝΑΙ ή ΟΧΙ

5. Υπάρχουν περιπτώσεις που δεν καλύπτονται από τον ΕΛ.Γ.Α. ΝΑΙ ή ΟΧΙ
   Εάν ΝΑΙ αναφέρατε σχετικά.

Γ. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Πρόωρης Συνταξιοδότησης Αγροτών στα πλαίσια εφαρμογής του Καν. (Ε.Ε.) 2079/92

1. Έχεις ενταχθεί στο πρόγραμμα πρόωρης συνταξιοδότησης αγρότη ΝΑΙ ή ΟΧΙ

2. Έχει ενταχθεί ο σύζυγος (εφόσον η αγρότισσα είναι παντρεμένη) ΝΑΙ ή ΟΧΙ

Ημερομηνία 1999

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ

Η ΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ .... ΠΤΥΧΙΑΚΗ
Ι. Μιχου [και] Α. Προύβα Μαύρα 346.086 082
7692 5393

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Υπηρ.Βιβ/κης Χαροκόπειου Παν/μίου.954916
7692
HU